

Årsrapport 2008

2008 var et travelt år for Telenorkonsernet. Vi leverte solide resultater og opprettholdt markedsposisjoner til tross for utfordrende makro-økonomiske forhold. Beslutningen om å gå inn på det indiske markedet samt økt fokus på bærekraftig forretningsdrift var andre store milepæler for Telenor i 2008.

Innhold

Konsernsjef Jon Fredrik Baksaas	1
Årsberetning	2
ÅRSREGNSKAP	
Telenor Konsern	
Resultatregnskap	12
Balanse	13
Kontantstrømoppstilling	14
Oppstilling av endringer i egenkapital	15
Noter til konsernregnskapet	16
Telenor ASA	
Resultatregnskap	88
Balanse	89
Kontantstrømoppstilling	90
Oppstilling av endringer i egenkapital	91
Noter til regnskapet	92
Erklæring fra styret og daglig leder	102
Revisjonsberetning	103
Uttalelse fra bedriftsforsamlingen i Telenor	104
Finansiell kalender	104

Telenor ønsker å bidra til å løse verdens klimautfordringer, og en viktig målsetting for Telenors miljøarbeid er å bidra til lavere material- og ressursbruk. Selskapets trykte årsrapport er derfor av begrenset omfang. På Telenors websider finnes utdypende og oppdatert informasjon om Telenors virksomhet: www.telenor.com / www.telenor.no

Til aksjonærene

2008 var et travelt år for Telenorkonsernet. Vi leverte solide resultater og opprettholdt markedsposisjoner til tross for utfordrende makroøkonomiske forhold. Med en økning på 22 millioner abonnenter i løpet av året nådde Telenorkonsernet 164 millioner mobilkunder. Beslutningen om å gå inn på det indiske markedet samt økt fokus på bærekraftig forretningsdrift var andre store milepæler for Telenor i 2008.

Jon Fredrik Baksaas
Konsernsjef

I første halvdel 2008 ble kjøpekraften redusert i enkelte av våre markeder på grunn av økte priser på drivstoff og basisvarer. I andre halvdel av året kom finanskrisen med global økonomisk svekkelse. Til tross for dette gjorde våre virksomheter det bra, med inntekter og EBITDA for året, inkludert Kyivstar, på rekordnivåer. Telenorkonsernet fortsatte strategien med vekst i utviklingsmarkeder kombinert med å generere kontantstrøm i mer modne markeder.

Etter at det ble avdekket uakseptable arbeidsforhold hos Grameenphones lokale tårnleverandører i Bangladesh lanserte Telenor et omfattende prosjekt for å vurdere og forbedre helse-, miljø-, og sikkerhetsforholdene i våre virksomheter og mot våre leverandører. Dette arbeidet er en prosess med stadige forbedringer og prosjektet er nå etablert som en permanent del av konsernstrukturen. Til tross for utfordringene i Bangladesh ble Telenor rangert som nummer én på Dow Jones Sustainability indeksene i telekomsektoren for andre året på rad. Dette bekrefter en ansvarlig og bærekraftig forretningsdrift i vår virksomhet.

Klimautfordringen har hatt prioritet også i 2008. Våre kommunikasjonstjenester kan være en del av løsningen på klimakrisen, men vi erkjenner at vi må starte med oss selv. Telenorkonsernet har etablert ambisiøse mål for å redusere karbonintensiteten i virksomheten de neste ti årene.

Telenors beslutning om å gå inn i India mottok reaksjoner fra aksjonærer. Jeg forstår de mange ulike synspunktene, tatt i betraktning at vi opplever en global finanskrisen, men jeg vil samtidig understreke Telenors historie og langsiktige fokus. Å gå inn i det indiske mobilmarkedet er en unik mulighet til å ta del i et av verdens raskest voksende telekommarkeder og samtidig ta i bruk og videreutvikle Telenors kompetanse i å bygge opp ny mobilvirksomhet. Etableringen i India passer godt med vår industrielle strategi og jeg har stor tro på at dette vil skape langsiktige aksjonærværdier.

Telekomsektoren er så langt mindre påvirket av den globale økonomiske krisen enn andre bransjer. Vi venter imidlertid et vanskeligere forretningsmiljø i 2009, og våre strategier og virksomheter vil ta høyde for dette. Operasjonelt fokus i 2009 vil være på kostnadseffektivitet og kontroll over investeringsnivået, for samlet sett å sikre en god kontantstrøm. Vi vil ha høyt fokus på en vellykket oppstart av virksomheten i India. Vi vil også fortsette å forsvare våre investeringer i Russland og Ukraina. Med en vellykket gjennomføring på disse områdene vil Telenorkonsernet være godt forberedt og posisjonert for fremtidige utfordringer og muligheter.

Årsberetning

Til tross for utfordrende omgivelser leverte Telenorkonsernet god organisk inntektsvekst og stabile marginer i 2008, og oppnådde et resultat etter skatt på 14,8 milliarder kroner. Konsernet opprettholdt sine markedsposisjoner og passerte 164 millioner mobilabonnement ved utgangen av året.

HOVEDFORHOLD I 2008

Telenorkonsernet opplevde fortsatt vekst og stabile marginer i 2008, til tross for global finanskriser og konjunkturedgang. I noen av våre markeder ble de globale økonomiske trendene forsterket av politisk uro og inflasjonspress. Selv om telekomsektoren så langt har vist seg å være mindre påvirket av konjunkturedgangen enn andre bransjer har de turbulente omgivelsene til en viss grad påvirket kundevekst og bruk av teletjenester i 2008, spesielt i noen av våre asiatiske markeder.

Telenor opprettholdt i 2008 sine markedsposisjoner og fikk 22 millioner nye mobilabonnement, og nådde dermed ved utgangen av året 164 millioner mobilabonnement. Våre virksomheter i Thailand, Pakistan, Bangladesh og Russland var de største bidragsyterne til kundeveksten.

I våre nordiske markeder ble kundeveksten drevet av sterk vekst innen mobilt bredbånd. Også i Ungarn og Serbia var det økende etterspørsel etter mobilt bredbånd i 2008. Brukervennlige løsninger og attraktive prisplaner bidro til denne utviklingen. For å møte den økende etterspørselen etter mobilt bredbånd ble det i løpet av året foretatt betydelige investeringer i dekning og kapasitet på 3G og HSPA.

I april 2008 ble Telenor oppmerksom på uakseptable arbeidsforhold hos flere av Grameenphones underleverandører i Bangladesh. Som følge av dette etablerte Telenor et konsernprosjekt for å gjennomgå og forbedre forhold knyttet til helse, miljø og sikkerhet i leveransekjeden. Prosjektet har resultert i nye retningslinjer for underleverandører og prosedyrer for oppfølging av underleverandørene med sikte på å avdekke og rette opp brudd på retningslinjene. I september 2008 oppnådde Telenor for andre år på rad topplasseringen på Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI), innen kategorien mobilkommunikasjon.

I oktober 2008 undertegnet Telenor en avtale om å erverve en 60 % eierandel i det indiske mobilselskapet Unitech Wireless. Med

denne investeringen fortsetter Telenor sin strategi som innebærer å kombinere kontantstrøm fra modne markeder med vekst i mer umodne markeder. Til tross for at transaksjonen har blitt negativt mottatt i kapitalmarkedet, mener Styret at investeringen i ett av verdens største og raskest voksende mobilmarkeder, i kombinasjon med vår lange erfaring fra andre asiatiske mobilmarkeder, vil bidra til lønnsom vekst og langsiktig industriell utvikling av konsernet. Unitech Wireless konsolideres fra 20. mars 2009. For mer informasjon, se Hendelser etter balansedagen.

Den langvarige konflikten mellom Telenor og Alfa Group, som er Telenors partner i Kyivstar (Ukraina) og VimpelCom (Russland), fortsatte gjennom 2008. I januar 2008 bekreftet en føderal domstol i New York voldgiftsdommen fra oktober 2007, som fastslo at Alfa Group var i brudd med aksjonæravtalen i Kyivstar. Alfa Group begynte å møte opp på styremøter og generalforsamlinger i desember 2008, etter å ha blitt dømt for ringeakt av en amerikansk domstol og idømt heftige bøter. Det gjenstår ennå for domstolen å beslutte hvorvidt Alfa Group nå også overholder rettens avgjørelse i forhold til konkurranseklausulen i aksjonæravtalen. I august 2008 ble Telenor av en domstol i Sibir holdt ansvarlig for å ha forvoldt skade på VimpelCom i størrelsesorden USD 2,8 milliarder ved angivelig å ha forsinket VimpelComs inntreden i det ukrainske markedet. Saken ble anlagt av Farimex Products, et selskap som er registrert på De britiske jomfruøyer og som Telenor mener har nære forbindelser til Alfa Group. I den første ankerunden reduserte ankedomstolen kravet til USD 1,7 milliarder. Telenor anket også denne dommen og saken pågår fortsatt. For nærmere detaljer, se Hendelser etter balansedagen og note 34 til årsregnskapet.

FINANSIELT

Driftsinntekter for 2008 var 97,2 milliarder kroner sammenliknet med 92,5 milliarder kroner for 2007. Inntektsveksten på 5 % var på nivå med Telenors utsikter for 2008 slik det ble angitt i årsberetningen for 2007. Inntektsøkningen var i hovedsak knyttet til vekst i de asiatiske

virksomhetene og i Broadcast, i tillegg til kjøpet av Tele2 i Danmark og IS Partner i EDB Business Partner. Videre økte inntektene som følge av prosjekter i Telenor Cinclus, som er inkludert i Øvrige enheter. For hele året 2008 styrket den norske kronen seg mot de fleste relevante valutaer sammenliknet med 2007. Dette har gitt en negativ effekt på inntektene og redusert inntektsveksten med om lag 1,5 prosentpoeng.

EBITDA før andre inntekter og kostnader økte med 1,3 milliarder kroner til 30,3 milliarder kroner, mens den tilhørende EBITDA-marginen var på nivå med 2007. Betydelige marginforbedringer i virksomhetene i Serbia og Pakistan ble motvirket av nedgang i marginer i andre virksomheter. EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader for 2008 var i tråd med utsiktene for 2008 slik det ble angitt i årsberetningen for 2007.

Driftsresultatet ble 15,2 milliarder kroner sammenliknet med 15,0 milliarder kroner i 2007. Driftsresultatet ble negativt påvirket av andre inntekter og kostnader på 0,9 milliarder kroner, som omfatter tapskontrakter i Telenor Cinclus og Broadcast, tap ved avgang av eiendeler knyttet til et feilslått prosjekt med IBM i Fixed Norge, samt kostnader knyttet til bemanningsreduksjoner i de nordiske virksomhetene.

Resultat før skatt var 19,0 milliarder kroner sammenliknet med 20,0 milliarder kroner i 2007. Tilknyttede selskaper økte med 0,4 milliarder kroner og inkluderte også gevinst ved salg av Golden Telecom i 2008 på 1,6 milliarder kroner. Sum finansposter ble redusert med 1,5 milliarder kroner. Dette var hovedsakelig knyttet til en negativ endring i virkelig verdi på finansielle instrumenter i 2008 mot en positiv endring i 2007. Videre økte driftsresultatet som forklart over. Telenors resultat etter skatt for 2008 ble 14,8 milliarder kroner, 7,83 kroner pr. aksje. Tilsvarende tall for 2007 var henholdsvis 19,2 milliarder kroner og 10,72 kroner pr. aksje. I tillegg til forklaringene nevnt over skyldes nedgangen i resultat etter skatt på 4,4 milliarder kroner en høyere effektiv skattesats for 2008 enn den svært lave satsen på 10,9 % for 2007. Den lave skattesatsen var en følge av tidligere års nedvurdering av eiendeler ved utsatt skatt, samt gevinst ved salg av avvirket virksomhet, Telenor Satellite Services, i 2007.

Totale investeringer utgjorde 22,5 milliarder kroner i 2008. Av dette var 20,6 milliarder kroner driftsmessige investeringer, mens 1,9 milliarder kroner var investering i virksomheter. Driftsmessige investeringer økte med 1,1 milliarder kroner, hovedsakelig som følge av utskytning av satellitten Thor 5 i Telenor Broadcast, anskaffelse av en 3G-lisens i DiGi, ytterligere 2G-spektrum i Grameenphone og en

4G-lisens i Telenor Sverige. Dette ble delvis motvirket av reduserte nettverksinvesteringer i flere av virksomhetene. I tillegg til de forannevnte faktorene var de driftsmessige investeringene i 2008 knyttet til nettverksutbygging i de internasjonale mobilvirksomhetene og utbygging av 3G og HSPA i Norden. Driftsmessige investeringer som en andel av driftsinntekter utgjorde 21 % for 2008. Dette er i tråd med utsiktene for 2008 på om lag 20 %, slik det ble angitt i årsberetningen for 2007.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter ble 25,6 milliarder kroner i 2008 sammenliknet med 23,7 milliarder kroner i 2007. Endringen skyldes først og fremst at Telenor siden slutten av 2007 var i skatteposisjon i Norge. Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter var 14,8 milliarder kroner i 2008, en nedgang på 1,0 milliarder kroner fra 2007 i hovedsak knyttet til lavere betalte investeringer. Betalte investeringer var 3,2 milliarder kroner lavere enn rapporterte investeringer for 2008. Forskjellen er knyttet til DiGis aktivisering av 3G-spektrum, Broadcasts aktivisering av satellitten Thor 5, Gram-eeenphones delvise betaling av nytt spektrum, samt en generelt høyere nettverksutrusting mot slutten av 2008. Betalte og rapporterte investeringer var om lag på samme nivå som i 2007. Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter var 9,5 milliarder kroner i 2008. Det var en økning på 3,9 milliarder kroner sammenliknet med 2007 som i hovedsak kan forklares av større tilbakekjøp av egne aksjer og økt utbetaling av utbytte.

Ved utgangen av 2008 utgjorde sum eiendeler i balansen 187,2 milliarder kroner med en egenkapitalandel (inkludert minoritetsinteresser) på 47,3 % sammenliknet med henholdsvis 160,8 milliarder kroner og 46,4 % i 2007. Sum kortsiktig gjeld var 48,2 milliarder kroner ved utgangen av 2008 mot 38,3 milliarder kroner ved utgangen av 2007. Netto rentebærende gjeld økte fra 39,9 milliarder kroner ved utgangen av 2007 til 45,5 milliarder kroner ved utgangen av 2008. Økningen på 5,6 milliarder kroner kan i hovedsak tilskrives valutaeffekter. Opptak av ny gjeld var noe høyere enn nedbetaling av eksisterende gjeld, mens netto endring i likvide eiendeler var marginal.

Styret er av den oppfatning at Telenor har en tilfredsstillende finansiell stilling.

I henhold til § 3-3a i regnskapsloven bekrefter vi at regnskapet er utarbeidet på grunnlag av forutsetningen om fortsatt drift.

TELENORS VIRKSOMHETER

Telenorkonsernets hovedvirksomheter kan deles inn i tre geografiske områder: Norden, Sentral- og Øst-Europa samt Asia. Vi

har 12 virksomheter i disse regionene, der våre selskaper i Norge, Sverige, Danmark og Russland tilbyr telekommunikasjonstjenester både via mobilnett og fastnett, mens de andre selskapene tilbyr mobile telekommunikasjonstjenester. I tillegg til mobil- og fastnettvirksomhetene omfatter Telenors kjernevirksomhet også Telenor Broadcast, som har en ledende posisjon i det nordiske markedet for distribusjon av TV-tjenester. Øvrige enheter i konsernet inkluderer selskap som støtter kjernevirksomheten i tillegg til noen finansielle investeringer.

Norden

I de modne nordiske markedene økte antall mobilabonnement med 342.000 til 6,7 millioner ved utgangen av 2008. Veksten var i hovedsak drevet av et vellykket opptak av mobilt bredbånd i Norge og Sverige.

Driftsinntektene i Mobil Norge i 2008 ble redusert med 2 % sammenliknet med 2007, dette skyldes primært lavere inntekter fra videre salg av mobiltjenester som følge av migrering av Tele2-avtalen med full effekt fra og med andre kvartal 2008. Dette bortfalt ble bare delvis motvirket av inngåelse av en nasjonal roamingavtale med Network Norway fra september 2008. Inntekter fra egne kunder derimot økte med 6 %, først og fremst drevet av økt bruk av mobile tale- og datatjenester. I begynnelsen av 2008 ble det innført tiltak for å forbedre kostnadseffektiviteten, noe som har bidratt til å holde EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader på samme nivå som i 2007. I Fixed Norge kunne økte inntekter fra bredbånd og videresalg ikke fullt ut kompensere for lavere inntekter fra telefoni. Driftsinntektene ble redusert med 3 % i 2008 sammenliknet med en nedgang på 4 % i 2007. Nedgangen i EBITDA-margin før andre inntekter og kostnader skyldes i hovedsak et skift mot produkter med lavere dekningsbidrag samt konsolidering av lavmarginvirksomheten Datamatrix fra september 2008.

Driftsinntektene i Telenor Sverige falt med 5 % sammenliknet med 2007. Mobilinntektene ble redusert med 2 %, hovedsakelig som følge av reduserte priser for samtrafikk og roaming. Fastnettinntektene ble redusert med 9 % på grunn av nedgang i antall PSTN- og DSL-abonnement og en nedadgående trend i ARPU. Mindre fokus på salg av bredbåndstjenester levert via tredjeparts nettverk samt økt fokus på mobilt bredbånd har bidratt til en nedgang i antall DSL-abonnement. EBITDA og EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader økte noe sammenliknet med 2007.

Telenor i Danmark hadde en inntektsvekst på 8 % fra 2007 til 2008, primært som en følge av oppkjøpet av Tele2 i Danmark i juli 2007.

Fastnettinntektene har vist en nedadgående trend gjennom året 2008 som skyldes en nedgang i antall DSL- og PSTN-abonnement, samt økt prispress. Mobilinntektene økte noe som følge av en større kundebase. EBITDA før andre inntekter og kostnader var på nivå med 2007, mens EBITDA-marginen ble utvannet av konsolideringen av lavmarginvirksomheten Tele2.

Driftsmessige investeringer i de nordiske virksomhetene i 2008 var i hovedsak knyttet til 3G samt økt kapasitet på HSPA som en følge av vekst i mobilt bredbånd.

Sentral- og Øst-Europa

I Sentral- og Øst-Europa blir Telenors virksomheter i Ungarn, Serbia og Montenegro konsolidert, mens Kyivstar i Ukraina og VimpelCom i Russland blir rapportert som tilknyttede selskaper.

I Pannon i Ungarn var driftsinntektene på nivå med 2007 til tross for at antall abonnement økte med 10 %. Høyere inntekter som følge av økt bruk og en større kundebase ble motvirket av prisreduksjoner for samtrafikk og roaming, samt lavere salg av håndsett. Mindre subsidiering av håndsett ga en liten økning i EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader fra året før. De finansielle resultatene i Telenor Serbia har vist en betydelig forbedring i løpet av 2008 sammenliknet med 2007, som var et overgangsår etter at selskapet ble kjøpt i 2006. Selskapet hadde i 2008 en inntektsvekst på 8 % og en økning i antall abonnement på 3,5 %. God kostnadskontroll og mindre subsidiering av håndsett bedret EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader til 45 % mot 36 % i 2007. I Promonte i Montenegro var det en flat inntektsutvikling sammenliknet med 25 % vekst i 2007. Dette skyldes i stor grad et stadig mer modent marked samt økt konkurranse etter at en tredje mobiloperatør etablerte seg i 2007. EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader ble redusert med 2,5 prosentpoeng.

I våre virksomheter i Sentral- og Øst-Europa ble driftsmessige investeringer som en andel av driftsinntekter redusert fra 14–23 % i 2007 til 9–16 % i 2008, i hovedsak på grunn av lavere investeringer i 3G samt at 2007 inkluderte fornyelse av 2G-lisens i Pannon og kjøp av 3G-lisens i Promonte.

Selv om Kyivstar finansielt blir rapportert som et tilknyttet selskap blir selskapet fulgt opp på lik linje med andre datterselskaper. I 2008 fortsatte Kyivstar å levere solide finansielle og operasjonelle resultater med en inntektsvekst på 10 % og en EBITDA-margin før andre inntekter og kostnader på 58 %.

Kyivstar ble dekonsolidert fra og med 29. desember 2006, grunnet selskapets manglende evne til å utlevere finansiell informasjon nødvendig for selskapets revisor og aksjonærer som følge av en rettslig kjennelse knyttet til en rettssak. Etter at den siste av en rekke slike rettslige forbud ble hevet 23. november 2007, har Kyivstar fremskaffet ureviderte regnskapstall og har siden fjerde kvartal 2007 vært rapportert som et tilknyttet selskap i Telenors regnskaper. Grunnet Storm LLCs boikott av selskapets styrende organer siden våren 2005, ble selskapsstyringen lammet. For å gjenopprette styringsevnen for selskapet, tok Telenor Storm LLC til voldgiftsretten i februar 2006. Til tross for en enstemmig voldgiftsdom, som senere ble opprettholdt av føderal domstol i New York, nektet Storm å innrette seg. Den 23. januar 2008 begjærte derfor Telenor Storm LLC, dets to direkte eiere Alpren Ltd og Hardlake Ltd, samt deres eier Altime Holdings & Investments Ltd holdt i ringeakt for den føderale domstolen. Domstolen dømte i favør av Telenor og beordret Storm å foreta seg alt som var nødvendig for å gjenopprette selskapsstyringen i Kyivstar. Den 16. desember 2008 deltok aksjonærene i to ekstraordinære generalforsamlinger og foretok de nødvendige endringer i selskapets vedtekter for å bringe det i samsvar med ukrainsk lov. For ytterligere informasjon vises til Hendelser etter balansedagen, samt notene 3, 21 og 34 til årsregnskapet.

Asia

I Asia har Telenor virksomheter i Thailand, Malaysia, Bangladesh og Pakistan. Inntektsveksten i 2008 var i hovedsak drevet av kundevekst, men i Grameenphone og DiGi også av økt bruk av mobiltjenester. I løpet av 2008 økte virksomhetene i Asia kundemassen med 13 millioner til totalt 66 millioner ved utgangen av 2008. Veksten var i hovedsak drevet av Telenor Pakistan og Grameenphone i Bangladesh. Til tross for økt konkurranse og prispress økte inntektene i Telenor Pakistan med 17 % og med 9 % både i Grameenphone og DiGi i Malaysia. I DTAC i Thailand forble inntektene på nivå med 2007 til tross for kundevekst, som følge av at innføringen av samtrafikkregimet førte til endringer i kundenes ringemønstre, men også fordi konsumentenes forbruk ble påvirket negativt av politisk og økonomisk usikkerhet.

I Telenor Pakistan førte kundevekst og redusert bruk av leide linjer til fordel for eget fibernett til en betydelig bedring i EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader i 2008. I DTAC bidro en forbedring i trafikkbalansen til en høyere margin. Grameenphone klarte å holde EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader på samme nivå som året før. Markedsveksten i Bangladesh var lavere i siste halvår 2008, noe som førte til reduksjon i kundeakkvisjonskostnadene.

Videre satte de største mobiloperatørene i Bangladesh opp prisene på startpakker i slutten av tredje kvartal 2008. I Malaysia ble nummerportabilitet introdusert i tredje kvartal 2008. Dette bidro til sterkere konkurranse og økte salgs- og markedsføringsaktiviteter for å motivere kunder til å flytte til DiGi, som igjen førte til en reduksjon i EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader for 2008 sammenliknet med 2007.

Driftsmessige investeringer i de asiatiske virksomhetene var i 2008 først og fremst relatert til nettverksutbygging og kvalitetsforbedringer, samt kapasitetstilpasning til trafikknivåene. I tillegg ble det investert i en 3G-lisens i DiGi, dette ble gjort som vederlag for utstedelse av nye aksjer og medførte dermed ingen likviditetseffekt, samt utvidet 2G-spektrum i Grameenphone.

Kringkastingstjenester

Telenor Broadcast opprettholdt sin ledende posisjon i det nordiske markedet for distribusjon av TV-tjenester, mens Conax, som tilbyr sikkerhetsløsninger for digitale TV-operatører, fortsatte å ekspandere internasjonalt. I 2008 økte driftsinntektene med 14 %, delvis på grunn av veksten i Conax, men også som følge av økte inntekter fra TV-distribusjon, både via bakkesignaler og satellitt, samt økt salg av tilleggstjenester til de nordiske kundene på betalings-TV. I første kvartal 2008 ble en ny satellitt, Thor 5, satt i drift, mens det digitale bakkenettet i Norge ble ferdigstilt i fjerde kvartal 2008. EBITDA før andre inntekter og kostnader var 1.630 millioner kroner i 2008 sammenliknet med 1.683 millioner kroner i 2007. Nedgangen kan i hovedsak knyttes til lavere EBITDA-margin før andre inntekter og kostnader i Canal Digital som følge av at en større andel av kundemassen abonnerer på grunnpakker i stedet for utvidede kanalpakker, samt økte kostnader knyttet til CRM og distribusjon av dekodeboksere.

Øvrige enheter

Driftsinntektene for øvrige enheter økte med 2,1 milliarder kroner, eller 23 %, til 11,0 milliarder kroner for året 2008. Veksten var først og fremst en følge av oppkjøpet av IS Partner i EBD Business Partner i 2008 i tillegg til prosjektinntekter i Telenor Cinclus. EBITDA før andre inntekter og kostnader var 18 millioner kroner i 2008 sammenliknet med 126 millioner kroner i 2007.

For utfyllende segmentinformasjon vises til konsernregnskapets note 3.

FORSKNING OG UTVIKLING

Telenorkonsernet har en betydelig aktivitet og mange prosjekter innen forskning og utvikling. I 2008 ble forskning og utvikling

kostnadsført med 554 millioner kroner i resultatregnskapet, mens de samlede kostnadene til forskning, utvikling og innovasjon ble anslått til 1,1 milliarder kroner.

Forskningen skjer i all hovedsak i konsernenheten Research & Innovation. I tillegg foregår det utviklings- og innovasjonsprosjekter både sentralt og i alle datterselskapene. Forskning og utvikling er viktig for å sikre konsernets konkurransevne både i dagens og fremtidens markeder. Telekommunikasjon, IT og media er inne i en tid med sterk endring og store utfordringer. Teknologiske endringer fører til at tidligere atskilte teknologier konvergerer, og det skaper ny og økende konkurranse både innen og på tvers av eksisterende bransjer. Nye vekstområder for Telenor, som mobile og faste bredbåndstjenester, betaling og andre finansielle tjenester utenfor Norden og kommunikasjon med og mellom objekter (M2M), støttes av konsernets forsknings- og utviklingsaktiviteter.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Telenorkonsernet har i 2008 arbeidet målrettet og systematisk med kontinuerlig forbedring av arbeidsmiljøet. Det har vært fokus på sykefravær og rehabilitering, lederopplæring, ergonomi, personsikkerhet og krisehåndtering. Det ble gjennomført 198 HMS-revisjoner i 2008, herav 96 i Norge. I løpet av året har 4.964 ansatte gjennomgått opplæringsprogrammer innen HMS-området, herav 359 i Norge.

I Norge var sykefraværet 4,7 % i 2008, en marginal reduksjon på 0,05 prosentpoeng i forhold til 2007. I de andre delene av konsernet har sykefraværet i gjennomsnitt ligget på 1,8 %. Det ble i 2008 registrert totalt 58 skader med fravær blant egne ansatte. Det ble i tillegg registrert 69 skader uten fravær og 33 nestenulykker. Det er rapportert ett dødsfall blant ansatte i konsernet, og 49 hos underleverandører. Respektive tall for den norske delen av virksomheten er 7 skader med fravær, 8 skader uten fravær, 2 nestenulykker og ingen dødsulykker.

I april 2003 inngikk Telenor i likhet med en rekke andre store virksomheter i Norge avtale om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtale). Avtalen er forlenget til utgangen av 2009. Avtalen skal bidra til lavere sykefravær, bedre tilpasning av arbeidssituasjonen for medarbeidere med behov for spesiell tilpasning og til økt reell avgangsalder i konsernet. Prinsippene for inkludering og tilrettelegging som IA-avtalen beskriver har vært fulgt av Telenor helt fra midten av 1990-årene.

Telenor har i Norge siden 1996 hatt et toårig kurs- og arbeids- treningsprogram for fysisk funksjonshindrede: Telenor Open Mind.

Programmet har gitt deltakerne muligheter til å bli inkludert i det regulære arbeidslivet gjennom relevant arbeidstrening og erfaring. Så langt har 75 % av deltagerne kommet ut i det regulære arbeidsmarkedet etter å ha avsluttet programmet. En ekstern evaluering (Sintef 2006) har beregnet at Telenor Open Mind har ført til samfunnsøkonomiske besparelser på minimum 100 millioner kroner i perioden 1996–2006. I 2007 ble det iverksatt liknende aktiviteter i DiGi (Malaysia) og i Telenor AB (Sverige), og i 2008 etablerte Telenor Serbia programmer for fysisk funksjonshindrede.

I april 2008 ble Telenor oppmerksom på tilfeller av uakseptable arbeidsforhold hos leverandører til Telenors datterselskap Grameenphone i Bangladesh. Som følge av dette ble det etablert et konsernprosjekt kalt HIT (Health, safety, security and environment In Telenor) for å gjennomgå og forbedre HMS-standardene i leveransekjeden. Prosjektet har resultert i oppdaterte standarder for leverandører, styrket fokus på identifisering av HMS-risiko og oppdaterte prosedyrer for oppfølging av leverandører for å kunne avdekke brudd og iverksette tiltak. Som del av HIT-prosjektet utførte Det Norske Veritas (DNV) kartlegginger av 65 leverandører i 11 land, basert på lokal lovgivning, Telenor-selskapets kontraktsbestemmelser, og krav i OHSAS 18001, ISO 14001 og SA 8000-standardene. I enkelte land viste disse kartleggingene manglende bevissthet og forståelse om HMS, ytre miljø, arbeidstakerrettigheter og nasjonale lovkrav. Det ble videre avdekket lovstridige arbeidstidsordninger, manglende bruk av verneutstyr, og at styringssystemer for HMS og samfunnsansvar ofte er fraværende. Alle lokale HIT-enheter har startet arbeidet med å bistå leverandørene i deres arbeid for å rette opp funnene fra DNV. Telenor har også opprettet programmer i samarbeid med leverandører for å øke bevisstheten rundt HMS-utfordringene.

MENNESKER OG ORGANISASJON

Telenorkonsernet hadde 38.800 ansatte ved utgangen av 2008, hvorav 10.400 i Norge og 28.400 utenfor Norge. Dette innebærer en økning av 200 ansatte i Norge samt en økning i virksomhetene utenfor Norge på 2.800 ansatte siden 2007. I tillegg kommer ca. 5.500 ansatte i Kyivstar.

Telenor ser det som viktig å tiltrekke og beholde dyktige og motiverte medarbeidere og ledere med et sterkt forretningsmessig engasjement i tråd med Telenors forretningssetiske retningslinjer og verdier. Konsernet har i 2008 videreført den globale prosessen Telenor Development Process (TDP) som består av flere delprosesser. Effekten av prosessen er en organisasjon, ledere og medarbeidere som utvikler seg og leverer resultater i henhold til strategien og verdiene. Vi ser en konsistent utvikling innen lederskapet og

medarbeiders kjennskap til Telenors grunnverdier og forretningsretningsslinjer. I 2008 har vi lagt grunnlaget for en enhetlig måte å arbeide med talenter på tvers av organisasjonen. Videre har vi lagt til rette for bedre utnyttelse av kompetanse på tvers av selskapene gjennom utvikling av den virtuelle arbeidsplassen og økt mobilitet.

Telenor er opptatt av å sikre mangfold i konsernet og kan vise til gode resultater på dette området. Arbeidet fokuserer på kvinner, etniske minoriteter, eldre og personer med funksjonshindringer. I 2008 har vi blant annet etablert en seniorpolitikk i den norske delen av organisasjonen. Telenor setter krav til mangfold i rekruttering og i lederutviklingsprogrammer. Vi ser at en god balanse mellom arbeid og privatliv er blitt viktigere for dagens talenter og ledere, både kvinner og menn.

Tallene for likestilling viser en kvinneandel på 37 % av den totale arbeidsstyrken i Norge, og en kvinneandel på 36 % blant ledere. I 2008 besto Telenor ASAs styre av 36 % kvinner og 64 % menn.

SAMFUNNSANSVAR

Telenorkonsernet arbeider kontinuerlig for å gjøre samfunnsansvar til en del av måten vi driver vår virksomhet, både strategisk og operasjonelt. Vi utgjør en integrert del av samfunnet i landene hvor vi har virksomhet og det er derfor viktig at vi også tilstreber å vise samfunnsansvar i alle aspekter ved vår virksomhet. For å nå denne målsettingen kreves et sterkt engasjement og bevissthet rundt sosiale og økonomiske utfordringer og behov i de ulike markedene konsernet er til stede i.

Flere studier har vist at mobilkommunikasjon kan bidra til bærekraftig vekst og bedre levevilkår for individer og samfunn. Telenorkonsernet søker å maksimere dette potensialet gjennom å tilby innovative produkter og tjenester som sikrer at så mange som mulig gis tilgang til nytten av mobilkommunikasjon. Telenor fortsatte i 2008 sitt samarbeid med partnere om utviklingsprosjekter i områder som tidligere ikke har hatt tilgang til mobilkommunikasjon.

I april 2008 ble Telenor oppmerksom på behovet for styrket fokus på kontroll og oppfølging av standarder i leverandørkjeden, etter at uakseptable arbeidsforhold ble avdekket hos flere av leverandørene til konsernets datterselskap Grameenphone i Bangladesh. Som en følge av dette igangsatte Telenor et konsernprosjekt for å forbedre oppfølgingen av leverandørkjeden. Dette omfattet en oppdatering av våre retningslinjer for leverandører og implementering av et nytt system for å vurdere risikoen for brudd på disse retningslinjene. Vi har videre forbedret våre prosesser for å undersøke om retningslinjene overholdes, både gjennom varslede og uanmeldte besøk

hos leverandørene. For mer informasjon om iverksatte tiltak vises til HMS-avsnittet i årsberetningen.

Telenor gjorde i løpet av 2008 store fremskritt i etableringen av en gjennomgripende klimastrategi for selskapet. Telenors klimaprogram ble lansert i januar 2008. Programmet fokuserer sitt arbeid på fire hovedområder: Reduksjon av egne utslipp, evaluering av kilder for fornybar energi, bevisstgjøring av ansatte og utvikling av løsninger som kan bidra til å løse klimatrusselen. Utvikling av strategier for å redusere egne utslipp kom godt i gang, og hadde fokus på forbedring av nettverkseffektivitet og økt energieffektivitet i bygninger og IT-infrastruktur. Telenor har også i betydelig grad økt bruken av virtuelle arbeidsverktøy for å erstatte ikke-kritiske tjenestereiser, noe som vil bidra til å redusere CO₂-utslippene.

Telenor har også innført forbedringer i sin ikke-finansielle rapportering og oppfølging, i første omgang med vekt på miljørelatert informasjon. Med utgangspunkt i grunnlaget som ble lagt i 2007 har Telenor videreført arbeidet med å kartlegge CO₂-utslipp. Inkludert i disse tallene er også CO₂-utslipp som skyldes produksjon av strøm innkjøpt fra elektrisitetsverkene i de landene vi opererer, i tillegg til vår egen strømproduksjon. De totale utslippene i 2008 er beregnet til ca 722.000 tonn CO₂. Drift av nettverk står for 82 % av utslippene, mens drift av bygg står for 8 % og transport og tjenestereiser står for 8 %.

I september 2008 oppnådde Telenor for andre år på rad topplasseringen på Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI), innen kategorien mobilkommunikasjon. Kåringen er basert på en nøye vurdering av Telenors innsats når det gjelder sosiale, miljømessige og økonomiske aspekter ved bærekraftig utvikling.

For mer informasjon om Telenors samfunnsansvar vises til <http://www.telenorgroup.com/no/samfunnsansvar/>

RISIKOFORHOLD OG RISIKOSTYRING

Telenorkonsernets virksomhet er gjenstand for risiko av finansiell, operasjonell, regulatorisk, industriell og politisk art. Noen risikofaktorer er spesifikke for konsernets forretningsvirksomhet mens andre risikofaktorer ligger utenfor konsernets innflytelse og kontroll. For Styret er det viktig å sikre at konsernet iverksetter nødvendige tiltak for å håndtere sin risikoprofil. For at Telenor skal lykkes i sin strategi og skape den nødvendige tillit hos aksjonærene, må risikovurdering og risikostyring være en del av konsernets kjernekompetanse. Styret vurderer risikoforhold inngående både ved nyinvesteringer og fortløpende i forhold til eksisterende investeringer.

Konsernledelsen har gitt sin tilslutning til implementering av en konsernfelles prosess for vurdering og styring av konsernets risikoprofil. Risikostyring vil med dette bidra til å styrke Telenors konkurransekraft gjennom å utvikle en kultur og rutiner som systematisk avdekker forretningstrusler og foreslår tiltak. Risikofaktorer blir vurdert, tilordnet eierskap og fulgt opp med adekvate risikostrategier.

Finansiell risiko

Som konsekvens av finanskrisen har den finansielle risikoen generelt sett økt. Telenor har håndtert denne eksponeringen i henhold til konsernets retningslinjer for området, og Styret og ledelsen er komfortable med den nåværende situasjonen. Telenor er eksponert for endringer i valutakurser og renter. En betydelig del av Telenors inntekter genereres i andre valutaer enn norske kroner. Valutakurs-svingninger vil også kunne påvirke verdien på selskapets gjeld, gjeldskostnader og driftsmessige investeringer. Valutakursrisiko knyttet til nettoinvesteringer i utlandet er delvis sikret ved å utstede finansielle instrumenter i de aktuelle valutaene, der det er hensiktsmessig. Kontantstrømmer i utenlandsk valuta tilsvarende 50 millioner kroner eller mer, sikres finansielt ved hjelp av terminkontrakter.

Telenor er utsatt for renterisiko gjennom finansieringsaktiviteter og håndtering av kontantbeholdningen. Hovedformålet med styring av renterisiko er å redusere den finansielle risikoen og minimere rentekostnaden over tid. For å håndtere rentesvingninger benyttes finansielle instrumenter som fastrentelån og renteswap-avtaler.

Telenor er også eksponert for kreditt risiko, hovedsakelig relatert til kundefordringer og plasseringer i finansielle institusjoner. Det er etablert strenge krav til motpartens kredittverdighet og satt begrensninger på den totale kreditteksponering mot hver enkelt motpart. Telenor legger vekt på finansiell handlefrihet og har gjennomført tiltak for å sikre tilfredsstillende finansiell fleksibilitet gjennom tilgang til et bredt utvalg av finansieringskilder. Telenor har etablert tilstrekkelig med forpliktete kredittfasiliteter og forfallsprofilen på gjelden viser en relativt jevn spredning over tid, noe som reduserer refinansierings- og likviditetsrisikoen.

Det er gitt utfyllende informasjon knyttet til finansielle risikofaktorer og risikostyring i note 30 til årsregnskapet.

Operasjonell risiko

Telenors resultater påvirkes av økonomiske forhold i markedene selskapet opererer i. Den globale økonomien og det globale finansielle systemet har opplevd betydelige vanskeligheter gjennom 2008. En fortsatt svekkelse av verdensøkonomien kan ha vesentlig innflytelse

på Telenors inntjening og finansielle situasjon. Land som Russland, Ukraina, Thailand, Pakistan og Bangladesh vurderes som mer risikoeksponert enn mer utviklede land.

I noen av landene hvor Telenor er til stede, har selskapet investert i lavinntektskunder under antakelsen om at deres mobilforbruk vil øke i takt med landets generelle økonomiske utvikling og vekst i kjøpekraft. Dersom dette ikke slår til vil det ha en negativ effekt på Telenors fremtidige inntekter. I mer modne markeder vil Telenors evne til å levere fortsatt inntektsvekst fra mobilkommunikasjon begrenses hvis Telenor ikke lykkes med å utvikle og markedsføre nye tjenester.

Kvaliteten på Telenors telekommunikasjonstjenester avhenger av stabiliteten i våre nettverk. Disse nettverkene er sårbare for skade og driftsstans som kan skyldes eksterne forhold. I 2008 har det i Pakistan vært hyppige avbrudd i energiforsyningen, noe som har påvirket nettverkets opptid og økt våre driftskostnader som følge av økt bruk av diesellaggregater som reserveløsning.

Regulatorisk risiko

Telenors virksomhet er underlagt omfattende regulatoriske krav i de landene hvor selskapet er til stede. Telenor er pålagt å overholde gjeldende sektorspesifikk regulering som berører lisenser, bygging og drift av Telenors telekommunikasjons-, kabel-tv-, kringkastings- og satellittinfrastruktur og tjenester, så vel som konkurranse- og forbrukerlover (inkludert aksess- og prisregulering) som regulerer telekommunikasjonssektoren i de enkelte markedene hvor Telenor er til stede.

Det regulatoriske rammeverket som Telenor er underlagt både som nasjonal operatør i Norge og som utenlandsk operatør i andre markeder kan være diskriminerende og kan svekke Telenors evne til å konkurrere effektivt i både eksisterende og nye markeder. Dette kan ha negativ effekt på Telenors virksomhet, inkludert graden av fleksibilitet i fastsettelse av prisstrukturer for samtrafikk- og roamingtjenester.

Telenor henter en økende andel av sine inntekter og resultater fra de internasjonale mobilvirksomhetene. Som følge av dette vil regulatorisk usikkerhet eller ufordelaktig regulatorisk utvikling i enkelte land kunne ha negativ innvirkning på Telenors resultater og forretningsmuligheter.

Telenor er avhengig av lisenser og tilgang til spektrum, og nummerserier både for å kunne tilby kommunikasjonstjenester i nye

markeder og for å understøtte fremtidig kundevekst i eksisterende markeder. I enkelte tilfeller kan nye spektrumlisenser få vesentlig betydning for konkurransesituasjonen. 3G-lisenser og andre spektrumlisenser forventes i løpet av de nærmeste årene å bli tildelt i Pakistan, Bangladesh, Thailand og Ukraina. Dersom Telenor ikke lykkes i å få tildelt spektrumlisenser, eller må betale en høyere pris enn forventet for disse tilgangene, vil dette kunne ha negative konsekvenser for Telenors forretningsstrategi. I tillegg kan dette medføre at Telenor blir nødt til å øke sine investeringer for å maksimere utnyttelsen av eksisterende spektrum.

I flere av landene hvor Telenor er til stede har myndighetene pålagt sektorspesifikke skatter og avgifter. Innføring av, eller økning i, sektorspesifikke skatter og avgifter kan ha en negativ innvirkning på Telenors virksomhet.

Bransjerisiko

Konkurransen i mobilkommunikasjonssektoren er hovedsakelig basert på pris, nettverksdekning, kvalitet og kundeservice. I alle markeder hvor Telenor har virksomhet står selskapet overfor et betydelig antall direkte konkurrenter. I tillegg møter Telenor indirekte konkurranse fra flere andre operatører som tilbyr fasttelefoni og andre telekommunikasjonstjenester.

Telenors evne til å tilby kommersielt levedyktige kommunikasjonstjenester avhenger til dels av avtaler som inngås med tredjeparter, inkludert andre teleoperatører. Telenor er avhengig av samtrafikkavtaler og andre avtaler med andre teleoperatører for at Telenors kunder skal kunne kommunisere med kunder som benytter andre tilbydere av fastnett- og mobilkommunikasjonstjenester. Dersom noen av disse tredjepartene ikke leverer i henhold til avtalte tjenestespesifikasjoner vil dette kunne ha negativ effekt på Telenors omdømme og resultater. Videre kan det hende at Telenor ikke kan opprettholde sine eksisterende avtaler med disse partene på betingelser som er kommersielt akseptable, og enhver vesentlig økning i kostnadene knyttet til disse avtalene kan ha en betydelig negativ innvirkning på Telenors virksomhet, omdømme og resultater. I tillegg kan tjenesteavbrudd ha negativ effekt på kvaliteten på Telenors tjenester og derigjennom medføre kundefrafall.

Den globale telekommunikasjonsindustrien karakteriseres av økende mangfold og raske endringer i teknologi og tjenestetilbud. Som resultat av dette kan Telenor komme til å møte økt konkurranse fra eksisterende konkurrenter, nye markedsaktører eller utstyrsleverandører som tar i bruk teknologier som i dag er under utvikling eller vil bli utviklet i fremtiden. Fremtidig utvikling eller anvendelse

av nye eller alternative teknologier, tjenester eller standarder vil kunne fremtvinge vesentlige endringer i Telenors forretningsmodell, utvikling av nye produkter eller investeringer.

Politisk risiko

Politisk ustabilitet i landene som Telenor opererer i kan ha negativ effekt på Telenors virksomhet, finansielle betingelser og driftsmessige resultater. Reversering av reformpolitikk eller vilkårlig maktutøvelse rettet mot individer eller selskaper kan skade Telenors virksomhet og investeringer i utviklingsland mer generelt.

Svake rettssystemer i utviklingsland skaper usikre rammer for investeringer og forretningsvirksomhet. Skattesystemene i mange av utviklingslandene Telenor opererer i er usikre, og skattereglene kan være gjenstand for ulik tolkning.

Se også note 34 til årsregnskapet.

AKSJER OG AKSJEIERFORHOLD

Telenor-aksjen er notert på Oslo Børs og var blant de mest omsatte aksjene på Oslo Børs i 2008. Aksjekursen sank med 64 % i 2008. Til sammenligning sank Dow Jones STOXX 600 Telecommunications Index (SXXP) med 37 % og Oslo Børs Hovedindeks (OSEBX) med 54 % i løpet av året. Telenors aksjekurs ble notert til 46,30 kroner pr. 31. desember 2008, noe som verdsatte selskapets egenkapital til 77 milliarder kroner.

I henhold til vedtaket i generalforsamlingen 8. mai 2008 gjennomførte Telenor 15. juli 2008 nedsettelse av aksjekapitalen med 134,3 millioner kroner. Dette ble gjennomført ved sletting av 10.305.222 egne aksjer og innløsning av 12.080.502 aksjer eid av den norske stat.

Ved utgangen av året hadde Telenor en aksjekapital på 9,9 milliarder kroner, fordelt på 1.657.888.846 aksjer. Selskapet hadde 41.916 aksjonærer ved årsslutt. De 20 største eierne representerte 78,9 % av utestående aksjer. Telenor hadde ingen egne aksjer ved utgangen av 2008.

Telenor har i 2008 utøvd aktiv kommunikasjon med kapitalmarkedet og aksjonærene, og sikret at alle vesentlige opplysninger av betydning for eksterne bedømmelse av selskapet har blitt offentliggjort i henhold til gjeldende regler og retningslinjer.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Styret legger vekt på at Telenor skal ha en høy standard på eierstyring og selskapsledelse i tråd med norske og internasjonale regler og anbefalinger. Det er utførlig redegjort for Telenors praksis og håndtering av disse spørsmålene på <http://www.telenor.com/no/om-oss/styring-og-selskapsledelse/>

Telenor følger norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse med unntak av punkt 14 om utarbeidelse av hovedprinsipper for eventuelle overtakelsestilbud. Bakgrunnen for dette unntaket er den norske stats eierandel på 54 % og at et eventuelt nedslag fra statens side vil kreve et særskilt stortingsvedtak og offentlig behandling som vil sikre de hensyn anbefalingen peker på.

Når det gjelder styrets bruk av underutvalg samt styrets arbeid med risikostyring og internkontroll, er dette omfattende beskrevet på Telenors hjemmesider sammen med den øvrige beskrivelsen av eierstyring og selskapsledelse i Telenor.

STYRETS SAMMENSETNING OG ARBEID

Telenors styre er bredt sammensatt og har en kompetanse som er tilpasset selskapets behov. Ingen av styrets medlemmer, med unntak av de ansattes representanter, har ansettelsesforhold i selskapet eller har utført arbeid for Telenor. Styrets arbeid er i samsvar med Telenors styreinstruks og de gjeldende retningslinjer og prosedyrer. Styret har også gjennomført en egevaluering med henblikk på å evaluere egen aktivitet og kompetanse. Det ble avholdt 20 styremøter i 2008.

Bedriftsforsamlingen valgte i mai 2008 Burckhard Bergmann som nytt styremedlem for ett år. Styret ble dermed utvidet til 11 medlemmer og består etter dette av Harald Norvik (styreleder), Bjørg Ven (nestleder), Burckhard Bergmann, Paul Bergqvist, John Giverholt, Liselott Kilaas, Kjersti Kleven, Olav Volldal, Bjørn André Anderssen (ansattrepresentant), Mai Krosby (ansattrepresentant) og Harald Stavn (ansattrepresentant).

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

28. oktober 2008 inngikk Telenor en avtale om å kjøpe en kontrollerende eierandel i Unitech Wireless gjennom å tegne nye aksjer. Telenor og Unitech Ltd har blitt enige om å gjennomføre transaksjonen med visse justeringer. Telenors initielle investering vil fortsatt være 61,2 milliarder indiske rupi (ca 1,2 milliarder amerikanske dollar), men partene har avtalt at Telenor etter denne investeringen vil eie 67,25 % i Unitech Wireless (betinget av regulatorisk godkjenning) istedenfor 60 % som ble avtalt opprinnelig. 20. mars 2009 foretok Telenor det første kapitalinnskuddet i Unitech Wireless på 12,5 milliarder indiske rupi (INR) (ca. USD 250 millioner) og gjennomførte dermed transaksjonen. Etter denne investeringen har Telenor en eierandel i Unitech Wireless på 33,5 %. Telenors resterende investering på INR 48,7 milliarder (ca. USD 970 millioner) vil bli gjennomført i tre transjer i løpet av 2009. Se note 4 til årsregnskapet for mer informasjon om transaksjonen.

29. desember 2008 kansellerte en domstol i Omsk i Sibir en dom som ble avsagt av domstolen i Khanty-Mansiysk i august 2008, der Telenor ble holdt ansvarlig for et tap på USD 2,8 milliarder. Den opprinnelige saken ble anlagt av selskapet Farimex Products, som hevdet at Telenor hadde forsinket VimpelComs kjøp av det tapsbringende ukrainske mobilskapet Ukrainian Radio Systems (URS), og således hadde påført VimpelCom et økonomisk tap. Retten i Omsk ville vurdere hele saken på nytt. 20. februar 2009 idømte domstolen i Omsk Telenor en erstatning på vel USD 1,7 milliarder. Retten avslø kravet fra Farimex om å ta arrest i Telenors VimpelCom-aksjer, men avgjorde at kravet kunne tvangsfullbyrdes av både VimpelCom og Farimex. 4. mars 2009 anket Telenor dommen. 11. mars dømte en føderal amerikansk domstol i New York fire Alfa-selskaper for ringeakt for andre gang for ikke å ha rettet seg etter rettens avgjørelse som bekrefter voldgiftsdommen vedrørende Kyivstar. Kort tid etter rettsmøtet, tok en russisk namsmann på oppdrag av Farimex Products arrest i alle Telenors aksjer i VimpelCom. 23. mars 2009 ble Telenors begjæring om oppsettende virkning av dommen i Omsk inntil anken var blitt behandlet avslått av retten i Tyumen i Sibir. Anken forventes å bli behandlet av domstolen i Tyumen i mai 2009.

For nærmere informasjon om denne saken og aksjonærkonflikten mellom Telenor og Alfa Group, se note 3, 21 og 34.

UTSIKTER FOR 2009

Forventningene for 2009 er basert på proforma organisasjonsstruktur inkludert Kyivstar (ekskludert investeringen i India) og valutakurser pr. 31. desember 2008:

- Telenorkonsernets forventninger for 2009 er påvirket av økt usikkerhet når det gjelder fremtidig global vekst. Vårt beste estimat på dette tidspunktet er at organiske inntekter for 2009 vil være på nivå med 2008.
- EBITDA-marginen før andre inntekter og kostnader forventes å bli om lag 34 %.
- Vi forventer at driftsmessige investeringer, eksklusiv lisensiering og spektrum, vil utgjøre 15–17 % av driftsinntektene.
- Telenor forventer at investeringen i India vil bidra med marginal økning i organiske inntekter, et EBITDA-underskudd på 2–2,5 milliarder kroner, samt driftsmessige investeringer på 5,5–6,5 milliarder kroner for 2009.

En økende andel av Telenorkonsernets driftsinntekter og resultater kommer fra virksomheter utenfor Norge. Endringer i valutakurser kan i økende grad påvirke de rapporterte tallene i norske kroner. Politisk risiko, herunder regulatoriske forhold, vil også kunne påvirke resultatene.

ÅRETS RESULTAT OG DISPONERINGER

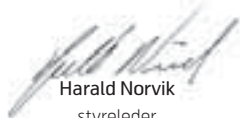
Årsresultatet for Telenor ASA i 2008 ble 1.609 millioner kroner, etter mottak av konsernbidrag på 5.059 millioner kroner. Styret foreslår følgende disponering:

Overført til tilbakeholdt overskudd: 1.609 millioner kroner.

Etter denne disponeringen utgjorde Telenor ASAs frie egenkapital 20.524 millioner kroner pr. 31. desember 2008.

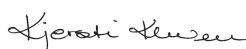
Styret vil foreslå for Generalforsamlingen at det ikke utbetales utbytte for 2008. Forslaget er en følge av beslutningen om å finansiere investeringen i Unitech Wireless i India gjennom konsernets kontantstrøm og opptak av lån.

Fornebu, 26. mars 2009

Harald Norvik
styreleder

Bjørg Ven
styrets nestleder

John Giverholt
styremedlem

Kjersti Kleven
styremedlem

Olav Vollidal
styremedlem

Liselott Kilaas
styremedlem

Burkhard Bergmann
styremedlem

Paul Bergqvist
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

May Krosby
styremedlem

Bjørn Andre Anderssen
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

RESULTATREGNSKAP

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner, unntatt resultat pr. aksje	Note	2008	2007	2006 (urevidert)
Driftsinntekter	6	97 194	92 473	91 077
Driftskostnader				
Vare- og trafikkostnader	7	26 356	25 924	22 547
Lønn og personalkostnader	8	13 400	12 071	11 369
Andre driftskostnader	9, 11	27 134	25 494	24 169
Andre (inntekter) og kostnader	10	912	(273)	305
Avskrivninger og amortiseringer	12	14 104	13 958	14 721
Nedskrivninger	12	106	314	258
Driftsresultat		15 182	14 985	17 708
Resultat fra tilknyttede selskaper	21	6 836	6 462	2 353
Finansinntekter og -kostnader				
Finansinntekter	13	722	568	903
Finanskostnader	13	(3 058)	(2 690)	(2 306)
Netto valutagevinst (tap)	13	(487)	(208)	(301)
Netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	13	(452)	845	1 293
Netto gevinst (tap og nedskrivninger) av finansielle eiendeler	13	260	9	1 878
Sum finansposter	13	(3 015)	(1 476)	1 467
Resultat før skatt		19 003	19 971	21 528
Skattekostnad	14	(4 193)	(2 168)	(3 148)
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		14 810	17 803	18 380
Resultat etter skatt fra avviklet virksomhet	15	-	1 400	155
Resultat etter skatt		14 810	19 203	18 535
Fordelt på:				
Minoritetsinteresser		1 745	1 187	2 615
Aksjonærer i Telenor ASA (majoritetsinteresser)		13 065	18 016	15 920
Resultat pr. aksje:				
Fra videreført virksomhet				
Ordinært	16	7,83	9,89	9,35
Utvannet	16	7,82	9,88	9,35
Fra total virksomhet				
Ordinært	16	7,83	10,72	9,44
Utvannet	16	7,82	10,71	9,44

BALANSE

Telenor konsern pr. 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2008	2007
EIENDELER			
Eiendel ved utsatt skatt	14	2 815	2 771
Goodwill	17, 18	34 227	29 672
Immaterielle eiendeler	19	31 153	26 476
Varige driftsmidler	20	59 772	48 974
Tilknyttede selskaper	21	20 811	20 425
Andre anleggsmidler	23	6 020	3 040
Sum anleggsmidler		154 798	131 358
Forskuddsbetalt skatt		104	38
Varelager		1 357	1 828
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	22	20 909	19 872
Andre finansielle omløpsmidler	23	1 079	895
Kontanter og kontantekvivalenter	24	8 925	6 841
Sum omløpsmidler		32 374	29 474
Sum eiendeler		187 172	160 832
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital henførbart til aksjonærer i Telenor ASA	25	80 947	68 797
Minoritetsinteresser	25	7 621	5 858
Sum egenkapital	25	88 568	74 655
Gjeld			
Langsiktig rentebærende gjeld	26	40 452	39 725
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld	29	944	1 074
Forpliktelse ved utsatt skatt	14	4 696	3 744
Avsetninger og forpliktelser	27, 28	4 315	3 330
Sum langsiktig gjeld		50 407	47 873
Kortsiktig rentebærende gjeld	26	15 581	7 524
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	29	28 676	26 829
Betalbar skatt	14	1 707	2 667
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	29	1 377	598
Avsetninger og forpliktelser	27	856	686
Sum kortsiktig gjeld		48 197	38 304
Sum egenkapital og gjeld		187 172	160 832

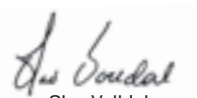
Fornebu, 26. mars 2009

Harald Norvik
styreleder

Bjørn Ven
styrets nestleder

John Giverholt
styremedlem

Kjersti Kleven
styremedlem

Olav Volldal
styremedlem

Liselott Kilaas
styremedlem

Burckhard Bergmann
styremedlem

Paul Bergqvist
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

May Krosby
styremedlem

Bjørn Andre Anderssen
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2008	2007	2006 (urevidert)
Innbetalinger fra salg av varer og tjenester		98 656	91 211	92 956
Utbetalinger til vare- og trafikkleverandører og andre driftskostnader		(54 852)	(49 517)	(48 610)
Utbetalinger til ansatte, pensjoner, arbeidsgiveravgift og skattetrekk		(13 142)	(12 068)	(11 864)
Innbetalinger av renteinntekter		707	694	868
Innbetalinger av utbytte		1 258	649	122
Innbetalinger av andre finansinntekter		196	104	104
Utbetalinger av rentekostnader		(2 753)	(3 361)	(2 524)
Utbetalinger av andre finanskostnader		(65)	(68)	(131)
Andre inn- og utbetalinger knyttet til operasjonelle aktiviteter		(73)	(24)	(91)
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		(4 303)	(3 924)	(189)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter ¹⁾		25 629	23 696	30 641
Innbetalinger ved avgang av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		137	167	134
Utbetalinger ved tilgang av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		(17 465)	(19 063)	(19 224)
Innbetalinger ved avgang av datterselskaper og tilknyttede selskaper, fratrukket kontanter avhendet	24	4 154	8 256	1 037
Utbetalinger ved tilgang av datterselskaper og tilknyttede selskaper, fratrukket kontanter overtatt	24	(1 321)	(5 942)	(21 964)
Innbetalinger ved avgang av andre investeringer		405	1 053	3 810
Utbetalinger ved tilgang av andre investeringer		(713)	(313)	(288)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(14 803)	(15 842)	(36 495)
Innbetalinger ved opptrekk av gjeld		14 549	30 276	48 643
Nedbetaling av gjeld		(15 083)	(30 870)	(36 065)
Innbetalinger av egenkapital, inklusive fra minoritetsinteresser		338	538	110
Tilbakekjøp av egne aksjer		(2 108)	(440)	(953)
Tilbakebetaling av egenkapital og betalt utbytte til minoritetsinteresser i datterselskaper		(1 514)	(919)	(976)
Utbetaling av utbytte til Telenor ASAs aksjonærer	24	(5 678)	(4 201)	(3 389)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(9 496)	(5 616)	7 370
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		754	(319)	(179)
Kontanter og kontantekvivalenter i Kyivstar reklassifisert til Tilknyttede selskaper		-	-	(3 221)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		2 084	1 919	(1 884)
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.		6 841	4 922	6 806
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 31.12		8 925	6 841	4 922
Herav kontanter og kontantekvivalenter i avviklet virksomhet		-	-	294
Kontanter og kontantekvivalenter i videreført virksomhet pr. 31.12.	24	8 925	6 841	4 628
¹⁾ Avstemming				
Resultat før skatt inkludert resultat fra avviklet virksomhet		19 003	20 237	21 764
Betalt skatt		(3 870)	(3 187)	(357)
Netto (gevinst) tap inkludert nedskrivninger og endring virkelig verdi av finansposter		394	(1 359)	(3 277)
Av- og nedskrivninger		14 210	14 333	15 241
Resultat fra tilknyttede selskap		(6 836)	(6 467)	(2 362)
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskap		1 258	643	113
Endring varelager		652	(923)	(363)
Endring kundefordringer og forskuddsbetalinger fra kunder		1 926	(2 993)	(519)
Endring i leverandørgjeld		(703)	718	203
Forskjell mellom resultatført og betalt pensjon		133	42	(166)
Valuta (gevinst) tap ikke relatert til operasjonelle aktiviteter		441	168	219
Andre endringer i driftsrelatert arbeidskapital		(979)	2 484	145
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		25 629	23 696	30 641

Oppstillingen inkluderer avviklet virksomhet frem til tidspunktet for avhendelse. Kontantstrømmer fra Kyivstar er inkludert i 2005 og 2006. Kontanter og kontantekvivalenter i Kyivstar ble reklassifisert til tilknyttet selskap pr. 29. desember 2006.

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Telenor konsern – pr. 31. desember 2007 og 2008

Beløp i millioner kroner	Henførbart til aksjonærer i Telenor ASA				Totalt	Minoritets- interesser ¹⁾	Sum egen- kapital
	Sum innskutt egenkapital ¹⁾	Annen egen- kapital ¹⁾	Tilbake- holdt resultat	Akkumulerte omregnings- differanser ¹⁾			
Egenkapital pr. 1. januar 2007	19 424	6 171	30 787	1 611	57 993	4 735	62 728
Omregningsdifferanser	-	-	-	(5 026)	(5 026)	(145)	(5 171)
Virksomhetssammenslutninger og økt eierandel i datterselskaper	-	7	-	-	7	-	7
Gevinst og tap ved transaksjoner med minoritetsinteresser	-	2 835	-	-	2 835	-	2 835
Aksjer tilgjengelig for salg:							
– Verdiendringer innregnet direkte i egenkapitalen	-	25	-	-	25	(1)	24
– Overført til resultatet	-	(8)	-	-	(8)	-	(8)
Kontantstrømsikringer:							
– Verdiendringer innregnet direkte i egenkapitalen	-	(4)	-	-	(4)	4	-
– Overført til resultatet	-	-	-	-	-	-	-
Skatt på transaksjoner innregnet direkte i egenkapitalen	-	(182)	-	(425)	(607)	(1)	(608)
Netto resultat innregnet direkte i egenkapitalen	-	2 673	-	(5 451)	(2 778)	(143)	(2 921)
Årets resultat 2007	-	-	18 016	-	18 016	1 187	19 203
Sum transaksjoner innregnet direkte i egenkapitalen og resultat	-	2 673	18 016	(5 451)	15 238	1 044	16 282
Overføring fra overkursfond	(5 000)	5 000	-	-	-	-	-
Utbytte	-	(4 201)	-	-	(4 201)	(919)	(5 120)
Kjøp av egne aksjer	(20)	(422)	-	-	(442)	(29)	(471)
Emisjoner, salg av aksjer og opsjoner til ansatte	2	38	-	-	40	14	54
Egenkapitaljusteringer i tilknyttede selskaper	-	169	-	-	169	-	169
Transaksjoner med minoritetsinteresser	-	-	-	-	-	1 013	1 013
Egenkapital pr. 31. desember 2007	14 406	9 428	48 803	(3 840)	68 797	5 858	74 655
Omregningsdifferanser	-	-	-	7 120	7 120	1 021	8 141
Virksomhetssammenslutninger og økt eierandel i datterselskaper	-	(9)	-	-	(9)	-	(9)
Gevinst og tap ved transaksjoner med minoritetsinteresser	-	493	-	-	493	-	493
Aksjer tilgjengelig for salg:							
– Verdiendringer innregnet direkte i egenkapitalen	-	(47)	-	-	(47)	(2)	(49)
– Overført til resultatet	-	-	-	-	-	-	-
Kontantstrømsikringer:							
– Verdiendringer innregnet direkte i egenkapitalen	-	(313)	-	-	(313)	(62)	(375)
– Overført til resultatet	-	-	-	-	-	-	-
Skatt på transaksjoner innregnet direkte i egenkapitalen	-	83	-	1 298	1 381	18	1 399
Netto resultat innregnet direkte i egenkapitalen	-	207	-	8 418	8 625	975	9 600
Årets resultat 2008	-	-	13 065	-	13 065	1 745	14 810
Sum transaksjoner innregnet direkte i egenkapitalen og resultat	-	207	13 065	8 418	21 690	2 720	24 410
Overføring fra overkursfond	(3 000)	3 000	-	-	-	-	-
Sletting av aksjer	(1 274)	1 274	-	-	-	-	-
Utbytte	-	-	(5 678)	-	(5 678)	(1 590)	(7 268)
Kjøp av egne aksjer	(116)	(1 992)	-	-	(2 108)	-	(2 108)
Emisjoner, salg av aksjer og opsjoner til ansatte	-	21	-	-	21	2	23
Egenkapitaljusteringer i tilknyttede selskaper	-	(1 775)	-	-	(1 775)	-	(1 775)
Transaksjoner med minoritetsinteresser	-	-	-	-	-	631	631
Egenkapital pr. 31. desember 2008	10 016	10 163	56 190	4 578	80 947	7 621	88 568

¹⁾ Se note 25.

NOTER TIL KONSERNREGNSKAPET

Telenor konsern

INNHOOLD NOTER

01	Generell informasjon, grunnlag for utarbeidelse og endringer i Internasjonale Regnskapsstandarder	21	Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet
02	Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper	22	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer
03	Sentrale regnskapsestimater	23	Andre anleggs- og omløpsmidler
04	Virksomhetssammenslutninger og avganger	24	Tilleggsinformasjon om kontantstrømpoppstilling
05	Segmenter	25	Note til oppstilling av endringer i egenkapitalen
06	Driftsinntekter	26	Rentebærende gjeld
07	Vare- og trafikkostnader	27	Avsetninger og forpliktelser
08	Lønn og personalkostnader	28	Pensjonskostnader, pensjonsforpliktelser og -midler
09	Andre driftskostnader	29	Leverandørgjeld, annen kortsiktig gjeld og ikke-rentebærende finansielle forpliktelser
10	Andre inntekter og kostnader	30	Finansielle instrumenter og risikostyring
11	Utgifter til forskning og utvikling	31	Pantstillelser og garantiansvar
12	Av- og nedskrivninger	32	Kontraktforpliktelser
13	Finansinntekter og -kostnader	33	Nærstående parter
14	Skatter	34	Tvister og andre juridiske forhold
15	Avviklet virksomhet	35	Lisenser
16	Resultat pr. aksje	36	Ytelser til ledelsen mv.
17	Goodwill	37	Aksjebasert betaling
18	Nedskrivningstesting av goodwill	38	Antall aksjer, aksjonærer m.m.
19	Immaterielle eiendeler	39	Hendelser etter balansedagen
20	Varige driftsmidler		

01 GENERELL INFORMASJON, GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE OG ENDRINGER I INTERNASJONALE REGNSKAPSSTANDARDE

Generell informasjon

Telenor ASA (selskapet) er et norsk allmennaksjeselskap. Selskapet er underlagt allmennaksjeloven. Selskapets hovedkontor har adresse Snarøyveien 30, 1331 Fornebu. Telefonnummer: +47 810 77 000. Telenor er et telekommunikasjonsselskap og hovedaktivitetene til selskapet og datterselskapene (konsernet) er beskrevet i note 5.

Dette konsernregnskapet er godkjent av styret 26. mars 2009 for vedtak av Generalforsamlingen 11. mai 2009.

Grunnlag for utarbeidelse av konsernregnskapet

Fra 1. januar 2005 har Telenor i tråd med kravene i EUs IFRS forordning og norsk regnskapslov utarbeidet konsernregnskapet i henhold til Internasjonal Regnskapsstandarder (International Financial Reporting Standards – IFRS) som er godkjent av EU. IFRS-standardene, som er godkjent av EU, avviker på enkelte områder fra standardene som er utstedt av International Accounting Standards Board (IASB). Det ville imidlertid ikke hatt noen betydning for det foreliggende konsernregnskapet om selskapet hadde benyttet IFRS-standardene fra IASB. Referanser til "IFRS" i dette regnskapet betyr IFRS som er godkjent av EU.

Implementering av nye og reviderte standarder og fortolkninger

For regnskapsåret 2008 har Telenor implementert alle nye og reviderte standarder og tolkninger utgitt av IASB og IFRIC og godkjent av EU som er relevant for virksomheten og har trådt i kraft for regnskapsår som begynte 1. januar 2008. Implementeringen av IFRIC 11/IFRS 2 Transaksjoner med konsernets aksjer og egne aksjer medførte ingen endringer for Telenor.

Telenor har valgt tidligere anvendelse av følgende standarder og fortolkninger:

IFRS 8 Operasjonelle segmenter (i kraft fra 1. januar 2009). Denne standarden var implementert med virkning fra 1. januar 2006. Anvendelse av denne standarden har ikke ført til endringer i Telenors påvisning av segmenter.

IFRIC 12 Ordninger for utsetting av konsesjonsbelagte tjenester (må godkjennes av EU). Telenor implementerte høringsutkastet til denne fortolkningen i 2005. Den endelige fortolkningen innebærer ingen endringer i regnskapsprinsipper. Fortolkningen er forventet å bli godkjent av EU og effektiv fra 1. januar 2009.

IAS 23 Låneutgifter (i kraft fra 1. januar 2009). Den reviderte standarden har ikke ført til endringer i hvordan Telenor inregner låneutgifter.

Per dato for fastsettelse av årsregnskapet for 2008 var følgende standarder og tolkninger som kan ha betydning for Telenor, utgitt, men ikke trådt i kraft:

IAS 1 Presentasjon av finansregnskap – Forbedret (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. januar 2009). Den reviderte standarden skiller mellom transaksjoner med eiere og ikke-eiere i endringer i egenkapitalen. Egenkapitaloppstillingen vil kun inkludere detaljer om transaksjoner med eiere. Alle ikke-eier transaksjoner vil bli presentert på en enkelt linje. I tillegg introduseres oppstilling over sum innregnede kostnader og inntekter fra ikke-eier transaksjoner enten som tillegg til resultatoppstillingen eller som en separat oppstilling over kostnader og inntekter. Denne endringen vil påvirke Telenors presentasjon av finansregnskapet.

IFRS 3R Virksomhetssammenslutninger (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. juli 2009). Denne standarden introduserer flere endringer som vil påvirke kostpris, størrelsen på goodwill og rapportert resultat etter implementering. Den reviderte standarden skal implementeres uten tilbakevirkende kraft og fremtidige virksomhetssammenslutninger vil påvirkes av endringene.

IAS 27R Konsernregnskap og separat finansregnskap – Forbedret (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. juli 2009). Denne standarden krever at endringer i eierandeler i datterselskaper innregnes som egenkapital. Videre endrer standarden hvordan man innregner tap av kontroll i datterselskap. I tillegg krever standarden at tap allokteres til minoritetsinteresser selv om disse blir negative. Den reviderte standarden skal implementeres uten tilbakevirkende kraft og fremtidige transaksjoner med minoritetsinteresser vil bli påvirket.

IFRS 2 – Aksjebasert betaling – Forbedret (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. januar 2009). Endringen klargjør definisjonen av innvinningsbetingelser og beskriver regnskapsmessig behandling av en fordel som har blitt kansellert. Endringene vil ikke medføre endringer i hvordan Telenor regnskapsfører eksisterende aksjebaserte betalinger.

IAS 39 Finansielle Instrumenter – innregning og måling – kvalifiserte sikringselementer – Forbedret (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. juli 2009). Forbedringene adresserer angivelsen av ensidig risiko i et sikringselement og angivelsen av inflasjon som en sikret risiko eller andel i gitte situasjoner. Endringene klargjør at en enhet kan angi en andel av virkelig verdi endringer eller kontantstrøm variasjoner av et finansielt instrument som et sikringsinstrument. Dette vil ikke påvirke Telenors konsernregnskap.

Forbedringer til flere IFRS: Flere IFRS har blitt endret, i hovedsak for å fjerne inkonsistens mellom standarder og klargjøre begreper. Det er separate overgangsregler for de ulike standardene. I hovedsak har dette ingen effekt for Telenor med unntak av:

- IAS 38 Immaterielle eiendeler (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. januar 2009). Endringen vedrørende avskrivningsmetode åpner for mer fleksibilitet. Telenor vil ta hensyn dette i vurderingene rundt avskrivningsmetode.

IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon/IAS 1 Presentasjon av finansregnskapet – Forbedret – Finansielle instrumenter med innløsningsrett og forpliktelser som oppstår ved likvidasjon (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. januar 2009). Endringene krever klassifisering av finansielle instrumenter med innløsningsrett og forpliktelser som oppstår ved likvidasjon som egenkapital under visse forutsetninger. Endringene vil ikke påvirke Telenors regnskap.

IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger (i kraft fra regnskapsår som begynner 1. januar 2009 eller senere, men er ikke godkjent av EU). Endringene krever utvidet informasjon om måling av virkelig verdi og likviditetsrisiko. Endringene vil påvirke Telenors regnskap.

IFRIC 13 Kundeloyalitetsprogrammer (i kraft for regnskapsår som begynner 1. juli 2008 eller senere). Denne fortolkningen krever at kundeloyalitets kreditter i en salgstransaksjon innregnes som en separat komponent av salgstransaksjonen. En andel av virkelig verdi av mottatt vederlag blir allokert til de tildelte kredittene og innregnes som inntekt over perioden kredittene kan innløses. Denne fortolkningen vil ikke påvirke Telenors regnskap.

IFRIC 16 Sikring av netto investering i utenlandsk virksomhet (i kraft fra regnskapsår som begynner på eller etter 1. oktober 2008, men er ikke godkjent av EU). Denne fortolkningen klargjør regnskapsmessig behandling relatert til netto investerings sikring. Endringene vil ikke påvirke Telenors regnskap.

Ledelsen regner med å implementere disse standardene og tolkningene på ovennevnte datoer forutsatt at standardene og fortolkingene blir godkjent av EU.

02 SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost, bortsett fra finansielle eiendeler som er tilgjengelige for salg (primært aksjer som eies mindre enn 20 %) og derivater, som er verdsatt til virkelig verdi. Lån, fordringer og andre finansielle forpliktelser er vurdert til amortisert kost. De vesentligste regnskapsprinsippene er omtalt nedenfor.

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner, avrundet til nærmeste million, om ikke annet er angitt. For å sikre konsistens i presentasjonen er det foretatt noen mindre reklassifiseringer i sammenlignbar informasjon. Resultatet presenteres basert på klassifisering av kostnadene art.

Konsolideringsprinsipper og minoritetsinteresser

Konsernregnskapet omfatter Telenor ASA og enheter hvor Telenor ASA har bestemmende innflytelse (datterselskaper). Bestemmende innflytelse oppnås når selskapet utøver kontroll over datterselskapets operasjonelle og finansielle styring på en slik måte at det har fordeler av datterselskapets virksomhet. Bestemmende innflytelse vil normalt foreligge når Telenor har en stemmeandel på mer enn 50 % gjennom eierskap eller avtaler. I tillegg kan kontroll også foreligge når man har 50 % eller mindre av stemmeandelene gjennom eierskap eller avtaler som en konsekvens av faktisk kontroll, med unntak av i de tilfelle andre aksjonærer kan forhindre Telenor fra å utøve kontroll. Faktisk kontroll er kontroll uten legal rett til å utøve ensidig kontroll og omfatter beslutningsmyndighet som ikke er delt med andre og muligheten til å gi retningslinjer relatert til operasjonell og finansiell styring av gjeldende enhet.

Datterselskapene avlegger regnskap på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet og med de samme regnskapsprinsippene. Resultater fra datterselskaper er inkludert i konsernregnskapet fra den dagen Telenor får kontroll til tidspunktet for opphør av kontroll. Konserninterne transaksjoner, mellomværende, kjøp og salg mellom selskapene i konsernet samt urealisert internfortjeneste er eliminert.

Minoritetsinteresser i datterselskaper vises som en del av egenkapitalen separat fra egenkapital henførbart til aksjonærer i Telenor ASA. Minoritetsinteresser består av minoritetsinteressenes forholdsmessig andel av virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler på datoen for virksomhetssammenslutningen og minoritetsinteressenes andel av endringer i egenkapitalen siden virksomhetssammenslutningen. Konsernet innregner transaksjoner med minoritet i henhold til hybrid enhets/eier metoden (detaljer gis under virksomhetssammenslutninger).

Omregning av utenlandsk valuta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er Telenor ASAs funksjonelle valuta. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes initielt i den funksjonelle valutaen til kursen på transaksjonsdagen. Pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på kursen på balansedagen. Alle differanser innregnes i resultatet med unntak av differanser på lån i utenlandsk valuta som er utpekt som sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk enhet, eller pengeposter som anses som en del av nettoinvesteringene. Disse omregningsdifferansene innregnes som en

separat del av egenkapitalen inntil nettoinvesteringen avhendes, da de innregnes i resultatet. Skatt på omregningsdifferanser relatert til disse lånene, innregnes også mot egenkapitalen. Ikke-pengeposter som måles til historisk kost i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursene på datoene for de opprinnelige transaksjonene.

Konsernet har utenlandske enheter med annen funksjonell valuta enn norske kroner. På balansedagen omregnes eiendeler og gjeld i utenlandske enheter med annen funksjonell valuta enn norske kroner til norske kroner med kursen på balansedagen, og resultatregnskapene omregnes basert på gjennomsnittskurs. Omregningsdifferansene innregnes som en separat del av egenkapitalen inntil nettoinvesteringens avhendes, da de innregnes i resultatet.

Klassifisering kortsiktige og langsiktige poster

En eiendel (gjeld) klassifiseres som kortsiktig når den forventes å bli realisert (gjort opp) eller skal selges eller forbrukes i konsernets normale driftssyklus, eller forfaller/forventes å bli realisert eller gjort opp innen 12 måneder fra balansedato. Andre eiendeler og gjeld er klassifisert som langsiktig. Finansielle instrumenter er klassifisert basert på forventet levetid, og konsistent med det underliggende sikringsobjekt. Utsatte tilknytningsinntekter og utgifter til tilknytning klassifiseres som kortsiktige, da de er relatert til konsernets normale driftssyklus.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger innregnes i henhold til oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost er summen av virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av eiendeler som overdras, gjeld som pådras eller overtas som vederlag for kontroll av den oppkjøpte virksomheten, pluss kostnader som kan direkte henføres til virksomhetssammenslutninger. Hvis hele eller deler av anskaffelseskosten er sikret i perioden fra avtaletidspunkt til kontroll er oppnådd og sikringsbokføring anvendes i henhold til IAS 39, blir gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet inkludert i anskaffelseskosten.

Den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser som tilfredsstillende vilkårene for regnskapsføring under IFRS 3, innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet, bortsett fra varige driftsmidler som klassifiseres som holdt for salg og som innregnes til virkelig verdi minus salgskostnader. Goodwill er anskaffelseskost utover virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser ved oppkjøpet. Hvis konsernets andel av netto virkelig verdi av den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser etter revurdering overstiger anskaffelseskost, innregnes det overskytende beløpet i resultatet umiddelbart.

Transaksjoner med minoritetsinteresser

Transaksjoner med minoritetsinteressene er innregnet ved å benytte hybrid enhets/eier metoden.

Kjøp fra minoritetsinteresser resulterer i goodwill, som er forskjellen mellom vederlag og kjøpt andel av netto eiendeler og betingede forpliktelser til virkelig verdi på tidspunktet for ytterligere kjøp. Endringen i virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser fra konsolideringstidspunktet til tidspunktet for etterfølgende kjøp innregnes mot egenkapitalen.

Økninger i minoritetsinteresser gjennom kapitalinnskudd i datterselskaper eller ved kjøp av eierandeler fra majoritet er innregnet som transaksjoner mellom aksjonærer. Gevinst eller tap på salg til aksjonærer er innregnet mot egenkapitalen etter proporsjonal reduksjon av goodwill.

Investeringer i tilknyttede selskaper

Et tilknyttet selskap er et selskap som konsernet har betydelig innflytelse i, og som ikke er et datterselskap eller en felleskontrollert virksomhet. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten

å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse vil normalt foreligge når Telenor har en stemmeandel på mellom 20 % og 50 % gjennom eierskap eller avtaler. Betydelig innflytelse kan også forekomme når Telenor har mer enn 50 % stemmeandel, men andre aksjonærer hindrer Telenor å utøve kontroll gjennom deres medbestemmende rettigheter.

Resultater, eiendeler og gjeld i tilknyttede selskaper innregnes etter egenkapitalmetoden. Etter egenkapitalmetoden innregnes investeringer i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost justert for endringer etter ervervet i konsernets andel av egenkapital i de tilknyttede selskapene (dvs. resultat- og egenkapitaljusteringer) minus nedskrivning av enkeltinvesteringer. Tap fra tilknyttede selskaper som overstiger konsernets investering i slike selskaper, inkludert langsiktige lån og fordringer som i realiteten er en del av konsernets nettoinvestering i de tilknyttede selskapene, innregnes ikke med mindre konsernet har påtatt seg juridiske eller selvpålagte forpliktelser eller foretatt utbetalinger på vegne av angjeldende tilknyttede selskap.

Eventuell goodwill inngår i investeringsbeløpet og vurderes for nedskrivning som en del av investeringen. På tidspunktet for rapportering vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på raddiffall på investeringen. Hvis det foreligger slike indikasjoner estimeres det gjenvinnbare beløpet for investeringen for å beregne eventuell nedskrivning.

Ved transaksjoner mellom et konsernselskap og et tilknyttet selskap elimineres gevinst eller tap forholdsmessig i henhold til konsernets andel i det tilknyttede selskapet.

Nettoresultatet fra tilknyttede selskaper, inkludert av- og nedskrivning av merverdier, reversering av nedskrivninger og gevinst og tap på avgang, innregnes på egen linje i resultatregnskapet mellom driftsresultatet og finanspostene. Korreksjoner gjøres når det er nødvendig for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. For enkelte tilknyttede selskaper, er regnskapet pr. dato for konsernbalansen ikke tilgjengelig. I slike tilfeller benyttes de sist utarbeidede regnskapene (pr. en dato maksimalt tre måneder før datoen for konsernbalansen), og estimater for den siste perioden utarbeides på grunnlag av offentlig tilgjengelig informasjon.

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en kontraktsmessig avtale der konsernet og en eller flere parter påtar seg en økonomisk aktivitet som er underlagt felles kontroll. Dette vil være tilfelle når beslutninger relatert til strategiske, finansielle og operasjonelle prosedyrer i den felleskontrollerte virksomheten krever enighet mellom partene.

Felleskontrollert virksomhet som er et separat foretak hvor hver deltaker har en eierandel, er definert som felleskontrollert foretak. Konsernet innregner sin eierandel i felleskontrollert foretak ved forholdsmessig konsolidering. Konsernets andel av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader innregnes på de tilsvarende regnskapslinjene i konsernets finansregnskap, regnskapslinje for regnskapslinje. Korreksjoner gjøres når det er nødvendig for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper.

Eventuell goodwill som oppstår ved kjøp av konsernets eierandel i et felleskontrollert foretak er regnskapsført i henhold til konsernets regnskapsprinsipper for goodwill som oppstår ved kjøp av datterselskap (se over). Ved transaksjoner mellom et konsernselskap og en felleskontrollert virksomhet elimineres gevinst eller tap forholdsmessig i henhold til konsernets andel i den felleskontrollerte virksomheten.

Goodwill og kontantstrømgenererende enheter

Goodwill (se virksomhetssammenslutninger) innregnes initielt som en eiendel til anskaffelseskost og måles deretter til anskaffelseskost minus eventuelle akkumulerte nedskrivninger.

En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe av eiendeler som genererer konstantstrømmer som hovedsakelig er uavhengige av de inngående kontantstrømmene fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler. For å identifisere om kontantstrømmer fra en eiendel (eller gruppe av eiendeler) er uavhengige av kontantstrømmer fra andre eiendeler (eller grupper av eiendeler), vurderer ledelsen ulike faktorer, inkludert hvordan ledelsen overvåker driften, for eksempel basert på produkt- eller tjenestelinjer, virksomheter eller geografiske områder. Konsernet har vurdert det slik at en kontantstrømgenererende enhet ofte vil være de separate nettverkene i ulike geografiske områder (land), og videre skiller det mellom ulike teknologier (mobil, fastnett og kringkasting). Når ulike teknologier følges opp samlet av ledelsen på et segment nivå, blir goodwill testet på segment nivå. Gruppen av kontantstrømgenererende enheter er ikke større enn driftssegment definert i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter.

Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og tilordnes til de kontantstrømgenererende enhetene som ventes å dra fordel av synergieffektene av sammenslutningen som var opphavet til goodwill. Kontantstrømgenererende enheter som er tilordnet goodwill, vurderes for nedskrivning årlig, eller oftere hvis det foreligger indikasjoner på verdifall. Hvis det gjenvinnbare beløpet (det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi) av den kontantstrømgenererende enheten er lavere enn balanseført verdi, reduserer nedskrivningene først balanseført verdi av eventuell goodwill og deretter balanseført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på balanseført verdi av de enkelte eiendelene i enheten. Balanseført verdi av individuelle eiendeler reduseres ikke under gjenvinnbart beløp eller null. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode hvis den virkelige verdien av den kontantstrømgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet.

Ved avgang av virksomheter hensyntas tilordnet goodwill ved beregning av gevinst eller tap ved avgang.

Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet

Anleggsmidler klassifiseres som holdt for salg i henhold til IFRS 5 hvis balanseført verdi vil bli innvunnet gjennom salg og ikke gjennom fortsatt bruk. Dette vilkåret anses som oppfylt dersom et salg er overveiende sannsynlig og eiendelene er tilgjengelig for umiddelbart salg i sin nåværende tilstand. Ledelsen på relevant nivå må ha forpliktet seg til å gjennomføre salget, og salgstransaksjonen må forventes å være gjennomført innen ett år fra klassifiseringsdatoen.

Varige driftsmidler som klassifiseres som holdt for salg, måles til det laveste av eiendelens tidligere balanseførte verdi og netto salgsverdi, og avskrives ikke.

Avviklet virksomhet er virksomhet som er avhendet eller klassifisert som holdt for salg, og som representerer et vesentlig virksomhetsområde, geografisk område eller er et datterselskap som er ervervet utelukkende for videresalg.

Resultat etter skatt for avvirket virksomhet er ekskludert fra videreført virksomhet og rapportert separat som resultat fra avvirket virksomhet. Tidligere perioders resultat fra avvirket virksomhet blir omklassifisert for å få sammenlignbare tall. Eiendeler og gjeld klassifisert som holdt for salg presenteres på egen linje i balanseoppstillingen under henholdsvis kortsiktige eiendeler og kortsiktig gjeld.

Inntekstføringsprinsipper

Driftsinntekter innregnes når det er sannsynlig at økonomiske fordeler vil tilflyte konsernet og driftsinntektene kan måles pålitelig. Driftsinntekter måles til virkelig verdi av mottatt eller utestående vederlag minus rabatter og salgsrelaterte avgifter. Disse avgiftene er ansett som innkrevd på vegne av myndighetene.

Driftsinntekter består primært av salg av

- tjenester: trafikkinntekter, abonnements- og tilknytningsinntekter, samtrafikkinntekter, inntekter fra leide samband og leide nett, inntekter fra datanettjenester, inntekter fra TV-distribusjon og satellittjenester, inntekter fra IT-drift,
- kundeutstyr: telefoner, PC-er, terminaler, dekodere osv.

Abonnementsinntekter innregnes over abonnementsperioden, mens levering av andre tjenester normalt innregnes i henhold til faktisk bruk.

Driftsinntekter fra salg av kundeutstyr innregnes når utstyret er overført til kunden inklusive det vesentligste av risiko og avkastning i tilknytning til eierskapet, konsernet ikke lenger står for den løpende forvaltningen som vanligvis forbindes med eierskap og har heller ikke faktisk kontroll over de solgte varene.

Driftsinntekter fra ulike leveranser i en transaksjon må innregnes separat dersom den leverte varen eller tjenesten har selvstendig verdi for kunden, og det foreligger objektiv og pålitelig dokumentasjon av den virkelige verdien på ikke leverte elementer. Vederlaget skal i dette tilfelle fordeles på de forskjellige leveransene basert på deres andel av virkelige verdi. Beløpet som allokteres til det leverte elementet er begrenset oppad til det beløpet som ikke forutsetter leveranse av de uleverte elementene, eller som forutsetter at visse ytelser er oppfylt. Vanligvis vil dette være kontantbeløpet som er mottatt ved salgstidspunktet. I de fleste tilfeller er det leverte elementet utstyr, og utstyret tilordnes en lav driftsinntekt som følge av avgitte rabatter. De påfølgende tjenestene innregnes til normal salgspris eller rabatterte verdi, avhengig av omstendighetene.

Tilknytningsinntekter

Tilknytningsinntekter som er relatert til andre inntektselementer på en slik måte at den kommersielle effekten ikke kan forstås uten referanse til de andre transaksjonene, innregnes over perioden for opptjening av inntektene, som tilsvarer den forventede varigheten av kundeforholdet. Den forventede varigheten av kundeforholdet er basert på tidligere erfaringer om kundeavgang og forventet utvikling innen konsernselskapene.

Når tilknytningsavgifter faktureres sammen med andre elementer, og det gis rabatt på andre identifiserbare komponenter av transaksjonen, tilordnes tilknytningsinntekten til salget av det rabatterte utstyret eller tjenestene, begrenset til rabattbeløpet, og innregnes derfor samtidig som utstyret eller tjenestene.

Salg av programvare

Inntekter fra salg av programvarelisenser og programvareoppdateringer innregnes over den gjenværende vedlikeholdsperioden for programvaren når kunden ikke har rett til å bruke programvaren uten programvarevedlikehold fra konsernet. I tillegg kan Telenor utvikle tilleggsapplikasjoner som ikke er essensielle for bruken av programvaren. Disse utviklingsutgiftene blir også innregnet over den gjenværende vedlikeholdsperioden for programvaren.

Rabatter

Rabatter gis ofte i form av kontantrabatter, gratis produkter eller tjenester som leveres av konsernet eller eksterne parter. Rabatter innregnes på en systematisk måte over perioden da rabattene oppføres. Kontantrabatter og gratis produkter innregnes som inntektsreduksjoner. Gratis produkter eller tjenester som leveres av eksterne parter, innregnes som en driftskostnad.

For rabattordninger (lojalitetsprogrammer osv.), hvor konsernet på grunnlag av erfaring kan lage pålitelige estimater, begrenses den regnskapsførte rabatten til den estimerte rabatten som forventes å bli benyttet av kunden. Når pålitelige estimater på forventet benyttet rabatt ikke kan utarbeides, forventes det at kunden benytter 100 %. Nøyaktig beløp og opptjeningsperiode for rabatten må ofte

baseres på estimeringsteknikker, og endringer i estimatene innregnes i perioden når estimatet endres eller det endelige resultatet er kjent.

Presentasjon

Når konsernet opptretr som prinsipal i en transaksjon, innregnes inntekter brutto. Vurderingen om Telenor opptretr som prinsipal eller agent er basert på en vurdering av substansen i transaksjonen, ansvaret for levering av varene eller tjenestene, fastsettelse av priser og den underliggende finansielle risiko. Dette betyr at inntekter består av brutto verdi av transaksjonen fratrukket rabatt som faktureres kunden. Relaterte utgifter innregnes som kostnader. Når konsernet opptretr som agent i en transaksjon blir inntekter innregnet netto og representerer den opptjente margin.

Roaminginntekter innregnes brutto i henhold til generelt aksepterte prinsipper innenfor telekomindustrien.

Transittrafikk innregnes basert på en vurdering av substansen i avtale og vil dermed innregnes brutto eller netto avhengig av om Telenor opptretr som prinsipal eller agent i en transaksjon.

Lisensavgifter betalt til telekommunikasjonsmyndigheter og som er basert på en andel av selskapets inntekter er behandlet som lisenskostnader og inntektene er dermed rapportert brutto. I slike situasjoner anses Telenor som den primære debitor.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntekter innregnes som inntekt over tiden den opptjenes. Utbytte fra investeringer innregnes som inntekt når utbyttet er vedtatt (vedtatt av generalforsamlingen eller på annen måte).

Pensjoner

Pensjonsordninger definert som ytelsesbaserte pensjonsplaner, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarmessige forutsetninger (aktuarmessige gevinst og tap) under 10 % av det største av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %, innregnes det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid i resultatet. Periodens netto pensjonskostnad presenteres som lønn og personalkostnader.

Bidrag til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper. Når det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon for en flerforetaksordning til å innregnes som en ytelsesplan, innregnes ordningen som en innskuddsbasert pensjonsordning.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Leieavtaler

Leieavtaler klassifiseres som finansiell leieavtale når risiko og fordelene ved eierskap er overført til leietaker. Andre leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Vurderingen er basert på substansen i transaksjonene.

Konsernet kan inngå avtaler som ikke er leieavtaler i juridisk forstand, men som gir rett til å bruke en eiendel mot vederlag i form av en betaling eller serie av betalinger. Om en avtale er, eller inneholder en leieavtale, avhenger av avtalens art og en vurdering av om: (a) oppfyllelsen av avtalen avhenger av bruk av en bestemt eiendel, og (b) avtalen gir rett til å bruke eiendelen.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer utleide eiendeler klassifisert som finansielle leieavtaler som fordringer lik nettoinvesteringen i leiekontraktene. Konsernets finansinntekt fastsettes slik at det oppnås konstant avkastning på utestående fordringer over kontraktperioden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med å opprette leiekontrakten er inkludert i fordringen.

Leieinntekter fra operasjonelle leieavtaler innregnes lineært i resultatet over den aktuelle leieavtalens varighet. Initiale direkte kostnader som påløper ved etablering av operasjonelle leieavtaler, tillegges den balanseførte verdien av den utleide eiendelen og innregnes lineært over leieperioden som avskrivning. Variable leier innregnes som inntekt i opptjeningsperioden.

Konsernet som leietaker

Eiendeler som innleies under finansielle leieavtaler, innregnes som eiendeler til virkelig verdi ved inngåelse av leieavtalen eller, hvis denne er lavere, nåverdien av minimum leiebetalinger ("minsteleie"). Gjelden til utleier innregnes i balansen som en finansiell leieforpliktelse. Leiebetalinger er fordelt mellom finanskostnader og reduksjon i leieforpliktelsen for å oppnå en fast rente på den gjenværende leieforpliktelsen.

Leie som betales under operasjonelle leieavtaler, innregnes på lineær basis i resultatet over den aktuelle leieavtalens varighet. Ytelser som er mottatt eller skal mottas som insentiv til å inngå operasjonelle leieavtaler, fordeles også lineært over leieperioden. Forhåndsbetalte leiebetalinger ved inngåelse av operasjonelle leieavtaler, avskrives lineært over leieperioden og inkluderes i avskrivninger i resultatregnskapet.

Finansielle instrumenter

Et finansielt instrument er definert som enhver kontrakt som fører til både en finansiell eiendel for ett foretak og en finansiell forpliktelse eller et egenkapitalinstrument for et annet foretak. Telenor har gruppert finansielle eiendeler og forpliktelser i følgende klasser: kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler, aksjer, kontanter og kontantekvivalenter, leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser, rentebærende gjeld og derivater, se også note 30.

Finansielle eiendeler er klassifisert i følgende kategorier: til virkelig verdi over resultatet, investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og tilgjengelige for salg. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet består av eiendeler holdt for handelsformål og inkluderer derivater. Utlån og fordringer består av unoterte ikke-derivative eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg består av eiendeler som utpekt som tilgjengelig for salg eller som ikke faller inn under en av de andre kategoriene. Telenor har ingen finansielle eiendeler klassifisert som investeringer som holdes til forfall.

Finansielle forpliktelser er klassifisert som finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet og finansielle forpliktelser til amortisert kost. Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet består av forpliktelser holdt for handelsformål og inkluderer derivater. Finansielle forpliktelser til amortisert kost består av forpliktelser som ikke faller inn under kategorien til virkelig verdi over resultatet.

Klassifiseringen av de finansielle eiendelene og forpliktelsene gjøres basert på egenskapene og formålet til det finansielle instrumentet og besluttes på tidspunktet for førstegangs innregning. Telenor har ikke benyttet virkelig verdi opsjonen som eksisterer i IAS 39, til å utpeke en finansiell eiendel eller forpliktelse som et instrument til virkelig verdi over resultatet på inngåelsestidspunktet.

De finansielle instrumentene innregnes i Telenors balanse når Telenor blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser, gjennom innregning på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler og forpliktelser motregnes og presenteres som nettobeløp i balanseoppstillingen når Telenor har en juridisk håndhevbar rett til og intensjon om å gjøre opp kontraktene netto, ellers presenteres de finansielle eiendelene og forpliktelsene brutto.

Kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler

Kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler inkluderer kundefordringer, andre finansielle rentebærende og ikke-rentebærende anleggsmidler (unntatt kapitalinnskudd til Telenor Pensjonskasse) og obligasjoner og andre verdipapirer med opprinnelig forfall utover tre måneder, se note 22 og 23. Disse eiendelene er en del av kategorien utlån og fordringer og måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi, med etterfølgende måling til amortisert kost i henhold til den effektive rentemetoden justert for avsetning for estimert tap. Avsetning for estimert tap innregnes i resultatregnskapet når det foreligger en tapshendelse og det foreligger objektiv indikasjon på at eiendelens verdi er forringet. Avsetninger for estimerte tap er beregnet basert på historiske erfaringer for ulike kundegrupper og aldersfordelingen på disse kundegruppene. Spesifikke fordringer er nedskrevet når ledelsen anser at de ikke kan innføres.

Aksjer

Aksjer omfatter aksjer tilgjengelig for salg og kapitalinnskudd til Telenor Pensjonskasse som er en del av kategorien finansielle eiendeler tilgjengelige for salg, og finansielle eiendeler holdt for handelsformål som er en del av kategorien finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, se note 23.

Aksjer i kategorien finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi pluss direkte henførbare transaksjonskostnader, og måles til virkelig verdi ved senere balansedatoer. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi innregnes direkte i egenkapitalen, til eiendelene avhendes eller det foreligger varig verdifall. Tidligere innregnede akkumulerte gevinster eller tap blir da overført til resultatet. Aksjer hvor balanseført verdi er lavere enn virkelig verdi nedskrives over resultatet dersom verdifallet er vesentlig eller langvarig. Innregnede nedskrivninger av aksjer blir ikke senere reversert i resultatregnskapet.

Aksjer i kategorien finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles ved førstegangs innregning og senere balansedatoer til virkelig verdi. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi innregnes på linjen netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet i resultatregnskapet.

Utbytte fra aksjer i begge kategorier innregnes som finansinntekter i resultatregnskapet når retten til å motta utbytte oppstår (normalt når utbytte er vedtatt av generalforsamlingen).

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd, fastrenteobligasjoner og verdipapirer som ved anskaffelse hadde gjenværende løpetid på tre måneder eller mindre. Kontanter og kontantekvivalenter måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi.

Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser

Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser inkluderer leverandørgjeld, påløpte kostnader, gjeld til tilknyttede selskaper og andre kort- og langsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser, se note 29. Disse forpliktelsene er en del av kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost og måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi, med etterfølgende måling til amortisert kost i henhold til den effektive rentemetoden.

Rentebærende gjeld

Rentebærende gjeld omfatter obligasjoner og sertifikater, banklån og kassekreditter og er en del av kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost. Disse forpliktelsene måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi med fradrag for transaksjonskostnader, med etterfølgende måling til amortisert kost i henhold til den effektive rentemetoden. I tillegg, hvis virkelig verdisikring benyttes, justeres den sikrede gjelden også for gevinster og tap som kan henføres til risikoen som sikres. Når gjeld gjøres opp, helt eller delvis, innregnes differansen mellom balanseført verdi av gjelden og betalt vederlag i resultatet.

Derivater

Konsernet anvender derivater slik som fremtidige valutaavtaler, rentebytteavtaler og i noe utstrekning renteopsjoner til å styre sin risikoeksponering knyttet til endringer i valuta og rente. Telenor benytter ikke derivater til handelsformål.

Derivatene innregnes ved inngåelse til virkelig verdi på datoen for inngåelse av avtalen, og måles deretter løpende til virkelig verdi. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi av derivater som ikke fyller vilkårene for sikringsbokføring, innregnes i resultatet under finansinntekter og finanskostnader. For mer utfyllende informasjon om derivater og sikring, se note 30.

Derivater som inngår i andre finansielle instrumenter eller ikke-finansielle kontrakter, behandles som separate derivater når risikoen og de økonomiske egenskapene deres ikke er nært relatert til kontraktene, og kontraktene ikke innregnes til virkelig verdi over resultatet. Valutaderivater som inngår i forpliktende kjøps- eller salgssavtaler, blir ikke skilt ut og vurdert til virkelig verdi hvis kontraktsvalutaen er den funksjonelle valutaen til en av avtalepartene eller er en vanlig brukt valuta for kjøp og salg i den aktuelle økonomien.

Derivater innregnes uten motregning henholdsvis som eiendeler når virkelig verdi er positiv og som gjeld når virkelig verdi er negativ, så lenge Telenor ikke har rett til og intensjon om å gjøre opp kontraktene netto.

Sikring

Telenor anvender sikringsbokføring i henhold til reglene i IAS 39. Sikringsforhold er inngått på balanseposter og kontantstrømmer for å redusere fluktuasjoner i resultatregnskapet. Telenor har kontantstrømssikringer, virkelig verdi-sikringer og sikring av nettoinvesteringer i utenlandske enheter.

Ved inngåelse av et sikringsforhold utpeker og dokumenterer konsernet formelt sikringsforholdet som konsernet vil anvende sikringsbokføring på, samt hvilken risiko som sikres og strategien for sikringen. Dokumentasjonen omfatter identifikasjon av sikringsinstrumentet, objektet eller transaksjonen som sikres, hvilken risiko som sikres, og hvordan konsernet vil vurdere sikringsinstrumentets effektivitet til å motvirke eksponeringen for endringer i det sikrede objektets virkelige verdi eller kontantstrømmer som kan henføres til den sikrede risikoen. Slike sikringer forventes å være meget effektive i å motvirke endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmer, og vurderes kontinuerlig for å avgjøre om de faktisk har vært meget effektive i hele regnskapsperioden de skal dekke.

Sikringsforhold som oppfyller de strenge vilkårene for sikringsbokføring i IAS 39 innregnes i Telenors konsernregnskap på følgende måte:

Kontantstrømsikring

Konsernet bruker kontantstrømsikringer primært for å sikre renterisiko for lån med flytende rente og meget sannsynlige fremtidige transaksjoner slik som kjøp av utenlandske enheter og betydelige investeringer i utenlandsk valuta.

En kontantstrømsikring er en sikring av eksponeringen mot variasjoner i kontantstrømmer som skyldes en bestemt risiko i forbindelse med en balanseført eiendel eller gjeld eller en meget sannsynlig fremtidig transaksjon som kan påvirke resultatet. Den effektive delen av gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet innregnes mot egenkapitalen, mens den ineffektive delen innregnes i resultatet.

Beløp som innregnes direkte i egenkapitalen, overføres til resultatet når den sikrede transaksjonen påvirker resultatet, slik som når sikrede finansinntekter eller -kostnader innregnes eller når et salg eller kjøp gjennomføres. Når sikringsobjektet er kostprisen for en ikke-finansiell eiendel eller gjeld, overføres beløpene som er innregnet direkte i egenkapitalen til den opprinnelige balanseførte verdien av den ikke-finansielle eiendelen eller gjelden.

Hvis den forventede fremtidige transaksjonen ikke lenger forventes gjennomført, resultatføres tidligere balanseførte beløp. Hvis sikringsinstrumentet utløper, selges, avsluttes eller innløses uten at det erstattes eller fornyes, eller hvis sikringen oppheves, beholdes beløpene som er innregnet i egenkapitalen, inntil balanseførte beløp til den forventede fremtidige transaksjonen gjennomføres. Hvis den relaterte transaksjonen ikke forventes gjennomført, innregnes beløpet i resultatet.

Virkelig verdi-sikringer

Konsernet bruker virkelig verdi-sikring primært for å sikre renterisiko for fastrente-lån og valutarisiko for rentebærende gjeld.

Virkelig verdi-sikringer er sikringer av konsernets eksponering for endringer i den virkelige verdien av en balanseført eiendel eller gjeld eller en ikke balanseført forpliktelse, eller en identifisert del av en slik, som kan henføres til en bestemt risiko og kan påvirke resultatet. For sikringer til virkelig verdi justeres balanseført verdi av sikringsobjektet for gevinster og tap fra risikoen som sikres, derivatet måles på nytt til virkelig verdi, og gevinster og tap fra begge innregnes i resultatet.

For virkelig verdi-sikringer av objekter som innregnes til amortisert kost, amortiseres verdiendringen i resultatregnskapet over den gjenværende perioden til forfall.

Virkelig verdi-sikring opphører hvis sikringsinstrumentet utløper eller selges, termineres eller benyttes, sikringen ikke lenger oppfyller vilkårene for sikringsbokføring eller konsernet opphever sikringen. Balanseført verdi ved opphør av sikringsforholdet vil bli amortisert til pålydende verdi over gjenværende tid til forfall.

Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske enheter innregnes på samme måte som kontantstrømsikringer. Valutagevinster eller -tap på sikringsinstrumentet som gjelder den effektive delen av sikringen, innregnes direkte i egenkapitalen, mens valutagevinster eller -tap i den ineffektive delen innregnes i resultatet. Ved avgang av den utenlandske enheten innregnes den akkumulerte verdien av alle slike valutagevinster eller -tap tidligere innregnet direkte i egenkapitalen i resultatet.

Inntektsskatt

Eiendeler og forpliktelser ved betalbar skatt måles til beløpet som ventes å bli mottatt eller betalt til skattemyndighetene. Eiendeler og

forpliktelser ved utsatt skatt beregnes etter gjeldsmetoden med full tilordning for alle midlertidige forskjeller mellom balanseført verdi og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld, inkludert fremførbare underskudd. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt innregnes ikke hvis den midlertidige forskjellen relaterer seg til førstegangsinnregning av goodwill eller ved midlertidig forskjeller i forbindelse med investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet hvor tidspunktet for reversering av midlertidige forskjeller kan kontrolleres og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reversere i overskuelig fremtid.

Telenor har innregnet forpliktelser ved utsatt skatt (hovedsakelig kildeskatt) på tilbakeholdt overskudd i datterselskap og tilknyttede selskap. Når det gjelder tilbakeholdt overskudd i datterselskaper er det avsatt for utsatt skatt i den grad det er forventet at utbytte vil bli distribuert i overskuelig fremtid. Utsatt skatt er beregnet basert på estimert skatt på tilbakeholdt overskudd i utenlandske datterselskaper og tilknyttede selskaper, som forventes overført som kapital til morselskapet med utgangspunkt i vedtatte skattesatser og regulering på balansedagen.

Eiendeler ved utsatt skatt som vil bli gjenvunnet ved salg eller likvidasjon av datterselskaper eller tilknyttede selskaper, innregnes ikke før en salgsvtale er inngått, eller likvidasjon er besluttet.

Telenor innregner effekten av usikre skatteposisjoner når det er sannsynlig at skatteposisjonen vil bli akseptert av skattemyndighetene. Telenor avsetter for usikre og omtvistede skatteposisjoner som er betalt eller forventet beløp som skal betales. Avsetningen reverseres hvis den omtvistede skatteposisjonen avgjøres til fordel for Telenor og ikke lenger kan bli anket.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes i balansen i den grad det er sannsynlig at skattefordelene vil bli gjenvunnet. Det benyttes vedtatte skattesatser på balansedagen og udiskonterte beløp.

Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt innregnes netto når det foreligger en juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser ved betalbar skatt, og konsernet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp betalbar skatt netto.

Varebeholdninger

Varebeholdninger er vurdert til den laveste av kostpris og virkelig verdi for enheter som vil bli solgt som et separat produkt. Beholdninger som selges som en del av en transaksjon med flere komponenter, og hvor vi forventer å få en fremtidig nettoinntjening, vurderes til kost selv om salgspris på varen er lavere enn kostpris. Kostpris fastsettes basert på FIFO-metoden eller veid gjennomsnitt.

Utgifter i forbindelse med tilknytningsinntekter

Direkte utgifter som påløper ved opptjening av tilknytningsinntekter, periodiseres over samme periode som inntekten, begrenset oppad til den utsatte inntekten. Utgifter som påløper, består primært av provisjoner til distributører, utgifter til kredittkontroll, utgifter til SIM-kort, utgifter til å trykke informasjonsmateriale til nye kunder, utgifter til installasjonsarbeid og utgifter til ordrebehandling. I de fleste tilfeller vil utgifter relatert til tilknytning overstige inntektene og kostnadsføres når de påløper.

Reklameutgifter, markedsføring og salgspolisjoner

Reklameutgifter, markedsføring og salgspolisjoner innregnes i resultatet når de oppstår, med mindre de inngår i utgiftene som utsettes i forbindelse med utsettelse av tilknytningsinntekter som beskrevet ovenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler innregnes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningene reduserer balanseført

verdi av eiendelene, med unntak av tomter som ikke avskrives, til estimert restverdi ved utløpet av forventet utnyttbar levetid. Anskaffelseskost inkluderer utgifter for å anskaffe eller utvikle eiendelen og for kvalifiserende eiendeler balanseføres renter. Telenor avskriver eiendelene fra det tidspunktet hvor eiendelene er tilgjengelig for bruk.

Eiendeler som leies inn i finansielle leieforhold avskrives over forventet utnyttbar levetid på samme basis som eide eiendeler, eller, der denne er kortere, varigheten av det aktuelle leieforholdet.

Gevinst eller tap ved avgang eller utrangering av varige driftsmidler beregnes som differansen mellom vederlag og eiendelens balanseførte verdi, og innregnes som del av "Andre inntekter og kostnader" i resultatregnskapet.

Estimert utnyttbar levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes minst én gang i året. Lineære avskrivninger brukes for de fleste eiendeler, da denne best reflekterer forbruket av eiendelene, som ofte er tidens gang. Restverdien anslås til null for de fleste eiendeler, unntatt næringsbygg og biler dersom konsernet ikke forventer å bruke disse over eiendelenes økonomiske levetid.

Reparasjoner og vedlikehold innregnes i resultatet når de påløper. Hvis nye deler innregnes i balansen, fjernes delene som ble skiftet ut, og eventuell gjenværende balanseført verdi innregnes som tap ved avgang.

Bytte av eiendeler innregnes til virkelig verdi hvis eiendelen har kommersiell substans og verdien av eiendelen kan måles pålitelig. Hvis ikke disse kriteriene kan oppfylles, videreføres de balanseførte verdiene på de eiendelene som tas ut for de nye eiendelene.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat balanseføres til kost. For immaterielle eiendeler som inngår i en virksomhetssammenslutning er kost målt til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet. I senere perioder balanseføres immaterielle eiendeler til kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over utnyttbar levetid. Utnyttbar levetid og avskrivningsmetode for immaterielle eiendeler med bestemt levetid vurderes minst én gang i året. Lineære avskrivninger brukes for de fleste immaterielle eiendeler, da dette best reflekterer forbruket av eiendelene.

Gevinst eller tap ved avgang av immaterielle eiendeler beregnes som differansen mellom netto salgsinntekt og eiendelens balanseførte verdi, og innregnes som del av "Andre inntekter og kostnader" i resultatregnskapet.

Utgifter til forskning og utvikling

Utviklingskostnader som oppfyller kriteriene for innregning som eiendel, det vil si at det er sannsynlig at de forventede økonomiske fordelene som kan henføres til eiendelen tilflytter foretaket og anskaffelseskost kan måles pålitelig, balanseføres. Eiendelene avskrives over utnyttbar levetid fra det tidspunktet eiendelene er tilgjengelig for bruk. Utgifter som påløper på et tidlig stadium i prosjektet, vedlikeholdsutgifter og opplæringsutgifter innregnes som kostnad når de påløper.

Utgifter til forskning og utvikling innregnes som kostnad når de påløper og kriteriene for innregning i balansen ikke er oppfylt.

Nedskrivning av ikke-finansielle eiendeler annet enn goodwill og andre immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid

På tidspunktet for rapportering vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for varige driftsmidler eller immaterielle

eiendeler. Hvis det foreligger slike indikasjoner estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å beregne eventuell nedskrivning. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og immaterielle eiendeler som ikke er tatt i bruk, vurderes årlig for nedskrivning. Der det ikke er mulig å anslå det gjenvinnbare beløpet for en enkelt eiendel, bestemmer konsernet det gjenvinnbare beløpet til den kontantstrømgenererende enheten som eiendelen tilhører.

Det gjenvinnbare beløpet for en eiendel er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved hjelp av en diskonteringsatts før skatt. Diskonteringsatts reflekterer nåværende markedsvurderinger av tidsverdien av penger og risiko som er spesifikke for eiendelen.

Hvis det gjenvinnbare beløpet for en eiendel (eller kontantstrømgenererende enhet) anslås å være lavere enn balanseført verdi, reduseres balanseført verdi for eiendelen (eller den kontantstrømgenererende enheten) til gjenvinnbart beløp. Verdifallet innregnes i resultatet. Hvis et verdifall senere blir reversert, økes balanseført verdi av eiendelen (den kontantstrømgenererende enheten) til revidert estimat av gjenvinnbart beløp, men begrenset til den verdien som ville vært innregnet hvis eiendelen (eller den kontantstrømgenererende enheten) ikke hadde vært nedskrevet i tidligere år. Reversering av nedskrivning innregnes i resultatet.

Avsetning for forpliktelser

Avsetning for forpliktelser som restruktureringer, tapskontrakter og rettslige krav innregnes når konsernet, som følge av en tidligere hendelse, har en eksisterende juridisk eller selvpålagt forpliktelse, det er sannsynlig av konsernet vil måtte gjøre opp forpliktelser, og beløpet kan estimeres pålitelig. Det avsettes ikke for fremtidig driftstap. Avsetninger måles til ledelsens beste estimat av utgiftene for å gjøre opp forpliktelser på balansedatoen.

Fjerningsforpliktelser

En fjerningsforpliktelse innregnes når Telenor har en juridisk eller selvpålagt forpliktelse til å fjerne en eiendel eller tilbakeføre en lokasjon til sin opprinnelige stand. Når Telenor er pålagt å gjøre opp en fjerningsforpliktelse har Telenor estimert og balanseført netto nåverdi av forpliktelsene og inkludert dette i balanseført verdi av de relaterte driftsmidlene. Kontantstrømmene ved beregning av nåverdi er neddiskontert med en estimert langsiktig før skatt risikofri rente siden risiko er reflektert i kontantstrømmene. I etterfølgende perioder innregnes rentekostnader på forpliktelser og avskrivninger på det tilhørende driftsmiddel. Effekten på netto nåverdi av senere endringer i brutto fjerningskostnader eller diskonteringsrenter justerer balanseført verdi av eiendeler og gjeld og innregnes i resultatet over de relaterte eiendelenes forventede gjenværende utnyttbare levetid for gjeldende eiendel.

Aksjebaserte betalinger

Konsernet tildeler enkelte ansatte aksjebasert betaling. Aksjebaserte betalinger inkluderer både det aksjeopsjonsprogrammet som nå er lukket og program hvor den ansatte mottar et fastsatt beløp som må brukes til å kjøpe aksjer for. Aksjebaserte betalinger måles til virkelig verdi (unntatt effekten av ikke-markedsbaserte opptjeningsforhold) på tildelingsdatoen. Den virkelige verdien som fastsettes på tildelingsdatoen for aksjebaserte betalinger, innregnes over opptjeningsperioden basert på konsernets estimat av aksjene som til slutt vil opptjenes og justeres for effekten av ikke-markedsbaserte opptjeningsforhold.

For aksjeopsjonsprogrammer måles virkelig verdi ved bruk av Black-Scholes-modellen. Forventet levetid er justert på grunnlag av ledelsens beste estimater for virkningen av ikke-overførbarhet, utvelsesrestriksjoner og atferdsmessige forhold. Virkelig verdi av aksjeopsjonsprogrammet er målt til virkelig verdi av godtgjørelsen til den ansatte.

Konsernet har også gitt de ansatte mulighet til å kjøpe ordinære aksjer i konsernet med rabatt på markedsverdi og bonusaksjer. Styret avgjør til enhver tid om slike aksjeprogrammer skal gjennomføres. Rabatter i aksjeprogram for ansatte innregnes som lønn og personalkostnader når rabatten gis i den grad rabatten er opptjent. Ikke opptjente rabatter, inkludert bonusaksjer, innregnes i resultatet på grunnlag av estimert verdi av rabatten på aksjer som ventes å bli opptjent, lineært over opptjeningsperioden.

Arbeidsgiveravgift på opsjoner og andre aksjebaserte betalinger innregnes i resultatet over forventet opptjeningsperiode. Arbeidsgiveravgiften er beregnet utfra gjeldende avgiftssatser på forskjellen mellom markedspris og utøvelsespris på målingstidspunktet.

Betaling fra ansatte for aksjer som utstedes av Telenor ASA under opsjonsordningene og aksjeprogram for ansatte innregnes som en økning i egenkapitalen. Innbetalinger fra ansatte for aksjer som tildeles under opsjonsordningene for ikke heleide datterselskaper

(EDB Business Partner ASA), innregnes som en økning i minoritetsinteresser.

Kontantstrømpstilling

Konsernet presenterer kontantstrømpstillingen i henhold til den direkte metode. Innbetalinger og utbetalinger vises separat. Mottatt og betalt rente og mottatt utbytte rapporteres som del av de operasjonelle aktivitetene. Utbetalt utbytte (både fra Telenor ASA og datterselskaper med minoritetsinteresser) er inkludert under finansieringsaktiviteter. Merverdiavgift og lignende avgifter behandles som innkreving av avgifter på vegne av myndighetene, og rapporteres netto.

Egne aksjer

Tilbakekjøp av egne egenkapitalinstrumenter(aksjer) reduserer egenkapitalen. Ved kjøp, salg, utstedelse eller kansellering innregnes ikke tap eller gevinst i resultatregnskapet.

03 SENTRALE REGNSKAPSESTIMATER

Foreløpig har ikke finanskrisen påvirket Telenors årsregnskap i vesentlig grad. De største effektene til nå har vi sett ved omregning fra lokal funksjonell valuta i utenlandske datterselskaper til NOK som er konsernets presentasjonsvaluta.

Sentrale vurderinger i anvendelsen av regnskapsprinsippene

I beskrivelsene nedenfor omtales de områder der ledelsens vurderinger er kritisk ved anvendelsen de beskrevne regnskapsprinsippene.

Kyivstar

Telenor eier 56,5 % av stemmeberettigede aksjer i Kyivstar G.S.M ("Kyivstar") og behandlet selskapet regnskapsmessig som et datterselskap frem til 29. desember 2006. Som beskrevet i note 34, var tilstrekkelig eierstyring og selskapsledelse i Kyivstar ikke gjenunnet fordi Storm's (den andre aksjonæren i Kyivstar) unnlot å møte på generalforsamlinger, noe som var nødvendig for å kunne utpeke et fungerende styre i Kyivstar. Den 16. desember 2008 ble det avholdt to generalforsamlinger hvor Storm deltok. Generalforsamlingene valgte styre, utpekte revisjonskomite, endret vedtekter og vedtok utbytte for årene 2004 og 2005. Kyivstars styre møtte og valgte Ernst & Young som selskapets uavhengige revisor. Selv om det nå skjer en positiv utvikling når det gjelder gjenopprettelse av eierstyring og selskapsledelse så vurderer Telenor det slik at kontroll ikke er gjenopprettet. Telenor har derfor vurdert det slik at Telenor ikke kan utøve kontroll over Kyivstar på det nåværende tidspunkt. Basert på en totalvurdering av situasjonen, er det konkludert med at Telenor har vesentlig innflytelse i Kyivstar, og Kyivstar er dermed behandlet regnskapsmessig som tilknyttet selskap fra 29. desember 2006.

Konsolidering DiGi

Tidlig i 2008 inngikk DiGi 3G en endelig avtale med Time dotcom Bhd vedrørende den foreslåtte overføringen av spektrum med utstedelse av 27,5 millioner nye aksjer i DiGi, se note 37. Transaksjonen ble gjennomført 7. mai 2008 og reduserte Telenors eierandel i DiGi fra 50,8 % til 49,0 %. Telenor fortsetter å konsolidere DiGi som et datterselskap og transaksjonen ble innregnet som en transaksjon med minoritetsinteresser.

Aksjene i DiGi er notert på Bursa Malaysia Securities Berhad og aksjene er fordelt på mange aksjonærer. Når Telenor eier 49 % av aksjene, må 98 % av aksjene være tilstede på generalforsamlingen for at Telenor ikke skal ha flertallet av stemmene på generalforsamlingen. Som en konsekvens av dette

har Telenor kontroll til å styre DiGi's aktiviteter. Telenor har vurdert det slik at kontroll er opprettholdt gjennom flertall av stemmer på generalforsamling og i styret. Fortsatt konsolidering basert på faktisk kontroll vil være en løpende vurdering.

Usikkerhet i estimatene – sentrale regnskapsestimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) forutsetter at ledelsen gjør vurderinger og antakelser som påvirker rapporterte eiendeler og gjeld, samt rapportering av betingede eiendeler og forpliktelser på balansedagen, og rapporterte inntekter og kostnader for rapporteringsperioden. De faktiske resultatene kan avvike fra disse estimatene.

Enkelte beløp som er inkludert i, eller som påvirker Telenors konsernregnskap må estimeres, noe som krever at Telenor må ta forutsetninger med hensyn til verdier eller usikre forhold på tidspunktet for utarbeidelse av regnskapet. Sentrale regnskapsestimater er estimater som er viktig for presentasjonen av konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever ledelsens subjektive og komplekse vurderinger, ofte som følge av behovet for å lage estimater om forhold som er beheftet med usikkerhet. Telenor vurderer slike estimater løpende ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjoner med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som Telenor anser som rimelige i de enkelte tilfeller, inkludert vurdering av hvordan disse vil kunne endre seg i fremtiden.

Innregning av inntekter

Størstedelen av Telenors driftsinntekter er basert på bruk, for eksempel trafikk eller abonnement. Telenor har mange abonnenter og tilbyr en rekke forskjellige tjenester med ulike prisplaner. Konsernet gir også en rekke rabatter, ofte i sammenheng med ulike kampanjer. Konsernet selger grossistprodukter til andre operatører eller distributører i en rekke land og over landegrensene. Ledelsen er avhengig av å gjøre en rekke estimater i forbindelse med innregning av inntekter. Ledelsen er også til en viss grad avhengige av informasjon fra andre operatører knyttet til hvor mye tjenester som er levert. For enkelte tjenester, kan det forekomme at motpartene i transaksjonene er uenig i de prisene vi krever, og at endelig utfall derfor må estimeres. Enkelte inntekter, som for eksempel tilknytningsinntekter, innregnes i balansen som utsatte inntekter, hvilket betyr at konsernet må anslå varigheten av gjennomsnittlig kundeforhold knyttet til disse inntektene (innregningsperioden).

Virksomhetssammenslutninger, se note 4

Ledelsen må fordele kostpris for ervervede virksomheter på ervervede eiendeler og overtatt gjeld basert på anslått virkelig verdi. Telenor har engasjert tredjeparts verddivurderingsekspert til å bistå med å fastsette virkelig verdi av ervervede eiendeler og overtatt gjeld for de største oppkjøpene. Verddivurderingene forutsetter at ledelsen gjør betydelige vurderinger ved valg av metode, estimater og forutsetninger.

Vesentlige ervervede immaterielle eiendeler som Telenor har innregnet, inkluderer kundebase, merkenavn, lisenser, konsesjonsrettigheter, roamingavtaler og programvare.

Forutsetninger som legges til grunn for vurdering av levetid for immaterielle eiendeler, omfatter, men er ikke begrenset til: anslått gjennomsnittlig kundeforhold basert på kundeavgang, gjenværende lisens- eller konsesjonsperiode og forventet teknologisk og markedsmessig utvikling. Vesentlige varige driftsmidler omfatter i all hovedsak nettverk. Forutsetninger som legges til grunn for verdsettelse av eiendeler, omfatter, men er ikke begrenset til: fremtidige beregnede kontantstrømmer for kundebaser, lisenser og roamingavtaler, gjenanskaffelseskost for varemerker og for varige driftsmidler. Ledelsens estimater for virkelig verdi er basert på forutsetninger som antas å være rimelige, men som har en iboende usikkerhet, og som følge av dette kan de faktiske verdiene avvike fra estimatene.

Pensjonskostnader, ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler, se note 28

Beregning av pensjonskostnader og netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser (forskjellen mellom ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler) foretas på grunnlag av en rekke estimater og forutsetninger. Endringer i og avvik fra estimater og forutsetninger (aktuarmessige gevinster og tap) påvirker virkelig verdi av netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser. Endringer i diskonteringsrenten er den individuelle endringen som har størst betydning, se også note 28 som inneholder en sensitivitetsanalyse for endringer i visse aktuarmessige forutsetninger og hvordan de påvirker henholdsvis pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader. Hvordan forutsetningene er fastsatt fremkommer også av denne noten.

Eiendeler ved utsatt skatt, se note 14

Telenor innregner eiendel ved utsatt skatt med det beløp som sannsynlig kan gjenvinnes. Omfattende vurderinger må gjøres for å fastsette beløpet som kan innregnes. Vurderingene baserer seg i vesentlig grad på forventet tidspunkt for utnyttelse, nivået på skattemessig positivt resultat så vel som skatteplanleggingsstrategier. Vurderingene er særlig relatert til tap i enkelte av våre utenlandske virksomheter. Hvis realisering av eiendel ved utsatt skatt som tidligere ikke er innregnet blir sannsynlig, vil skatteinntekten bli rapportert når fremtidig utnyttelse er sannsynliggjort. Ved transaksjoner og overgang til nye skatteregler kan det oppstå uenighet om fortolkningen av reglene og overgangsreglene. Se note 14 for nærmere opplysninger om konsernets usikre skatteposisjoner.

Avskrivninger, se note 12, 19 og 20

Avskrivninger er basert på ledelsens vurdering av restverdi, avskrivningsmetode og utnyttbar levetid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Vurderingene kan endres med bakgrunn i teknologisk utvikling, konkurranse, endringer i markedsforholdene og andre forhold. Dette kan medføre endringer i den estimerte utnyttbare levetiden og dermed avskrivningene. Teknologisk utvikling er vanskelig å forutse, og vurderingen av trender og hvor hurtig endringer vil komme, kan endres over tid. Noen av våre eiendeler og teknologier, som Telenor investerte i for mange år siden, er ennå i bruk og danner basis for våre nye teknologier. Telenor

vurderer minst årlig forventet utnyttbar levetid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler ut fra faktorer som nevnt ovenfor og andre relevante forhold. Forventet utnyttbar levetid for eiendeler av samme type kan variere mellom de ulike enhetene i konsernet på grunn av faktorer som vekstrate, markedets modenhet, historie og forventninger til utskiftning eller overføring av eiendeler, klima, kvaliteten på komponentene som er brukt, osv. Hvis forventningene endres vesentlig, vil gjenværende avskrivningstid justeres med effekt på fremtidige perioder.

Nedskrivninger, se note 17, 18, 19, og 20

Telenor har foretatt betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og goodwill samt tilknyttede selskaper og andre investeringer. Verdiene av disse eiendelene og investeringene vurderes, som beskrevet, årlig (goodwill, immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelig for bruk) eller når det foreligger indikasjoner på verdifall. Faktorer som indikerer verdifall og utløser krav om testing av eiendelenes verdi, inkluderer: vesentlig reduksjon av markedsverdier; dårlige resultater i forhold til historiske resultater eller i forhold til forventede resultater; vesentlige endringer i bruken av våre eiendeler eller i den overordnede foretningsstrategien, inkludert eiendeler som besluttes utrangert eller utskiftet og eiendeler som blir skadet eller tatt ut av bruk, vesentlig negativ industriell eller økonomisk utvikling, vesentlige regulatoriske beslutninger samt vesentlige kostnadsoverskridelser ved utvikling av eiendeler.

Estimater av gjenvinnbare beløp av eiendeler og selskaper må delvis baseres på ledelsens vurderinger, herunder å bestemme egnede kontantgenererende enheter, diskonteringsfaktorer, estimering av fremtidige resultater, eiendelenes inntektsgenererende kapasitet og antagelser om fremtidige markedsforhold. Politisk risikopremie er innbakt i diskonteringsfaktoren. En vesentlig del av Telenors virksomheter er i såkalte vekstmarkeder. Den politiske og økonomiske situasjonen i disse landene kan endres raskt og den global finansielle urolighet og tilbakegang har vesentlig påvirkning på disse landene. Landrisiko (politisk risiko) må derfor reflekteres i Telenors fremtidige kontantstrømmer og diskonteringsfaktorer i forbindelse med nedskrivningsvurderingen.

Risikopremien har økt vesentlig for enkelte land i 2008. Endringer i omstendighetene og i ledelsens forutsetninger kan føre til nedskrivninger i de aktuelle periodene, se note 18.

Det foreligger vesentlige variasjoner mellom de ulike markedene med hensyn på mobilpenetrasjon, ARPU og lignende parametre, som resulterer i ulike EBITDA-marginer. Generelt ser vi en fallende EBITDA-margin ettersom markedene blir mer og mer modne. Fremtidig utvikling i EBITDA-marginer er en viktig faktor i Telenors nedskrivningsvurdering og estimater på EBITDA-marginer fremover i tid er svært usikre, spesielt gjelder dette for vekstmarkeder som ennå ikke er kommet over i den modne fasen.

Tilknyttede selskap, se note 21

Hvis finansiell informasjon for tilknyttede selskap ikke er tilgjengelig på Telenors balansedag, blir Telenors andel av resultat fra det tilknyttede selskapet estimert basert på senest tilgjengelig kvartals informasjon. Estimater for siste kvartal er basert på tilgjengelig finansiell informasjon fra ulike eksterne kilder. For børsnoterte tilknyttede selskaper benyttes også estimater fra finansanalytikere. Endelig styregodkjente regnskaper kan avvike fra Telenors estimater, og estimatene justeres når informasjonen er tilgjengelig.

Fra 29. desember 2006 er Kyivstar rapportert som et tilknyttet selskap (se ovenfor). Som beskrevet ytterligere i note 34, har ikke Kyivstar avlagt styre- og generalforsamlingsgodkjent regnskap som en konsekvens av at Storm (den andre aksjonæren i Kyivstar) unnlot

å møte på generalforsamlinger i Kyivstar frem til 16. desember 2008. Telenor får månedlig, kvartalsvis og årlig finansiell informasjon rapportert fra Kyivstars ledelse. Telenor er aktivt involvert i driften av Kyivstar, og intern kontroll over finansiell rapportering er implementert, evaluert og testet i Kyivstar med overvåkning fra Telenor. Det er en mulighet for at det vil være avvik mellom endelig revidert finansregnskap og urevidert finansiell informasjon for årene 2006, 2007 og 2008 fra Kyivstar når uavhengig revisor fullfører revisjonen av Kyivstars finansregnskap.

Telenor har oppdaget feil i finansregnskapet til Kyivstar etter at kvartalsrapporten for 4. kvartal ble offentliggjort. Effekten av justeringene på Telenors årsregnskap for 2008 sammenlignet med kvartalsrapporten utgjør 252 millioner kroner på linjen for resultat fra tilknyttede selskap. Som beskrevet er Ernst & Young engasjert for å revidere de lokale årsregnskapene for 2006, 2007 og 2008 og som følge av dette kan behov for ytterligere justeringer bli identifisert.

Rettsaker m.v., se note 34

Telenor er involvert i en rekke søksmål og krav herunder dialoger med myndigheter relatert til Telenors virksomhet, og utfallet av disse er usikkert. Telenor vurderer blant annet sannsynligheten for ugunstig utfall og muligheten til å foreta et rimelig sikkert estimat av mulige tap. Uforutsette hendelser eller endringer i disse faktorene kan medføre at Telenor må øke beløpet som er avsatt for et forventet utfall, eller medføre at Telenor må gjøre avsetninger for saker det ikke tidligere er avsatt for siden man ikke vurderte tap som sannsynlig eller at tapet kan estimeres pålitelig.

Gjennom virksomheter i flere vekstområder er Telenor involvert i juridiske saker inkludert regulatoriske diskusjoner. De juridiske systemene i disse landene, er i varierende grad, mindre forutsigbare enn det norske juridiske systemet. Som en konsekvens av dette vil ledelsens vurderinger relatert til juridiske og regulatoriske saker i disse landene, innebære en relativt større grad av usikkerhet.

04 VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER OG AVGANGER

Følgende tilganger og avganger av virksomheter har funnet sted i 2008, 2007 og 2006. Alle virksomhetssammenslutninger er behandlet regnskapsmessig etter oppkjøpsmetoden. Oversikten inkluderer ikke kapitalutvidelser eller annen finansiering fra Telenor.

Tilganger 2008

BELØP I MILLIONER KRONER				
Selskap	Land	Endring i eierandel %	Virksomhet	Vederlag
IS Partner AS	Norge	100	IT-outsourcing	1 350
Datamatrix ¹⁾	Norge	100	IP basert telekommunikasjon	212
Tameer Microfinance Bank	Pakistan	51	Mikrofinansiering	95

¹⁾ Av totalt vederlag knyttet til Datamatrix er 35 millioner overtatt gjeld.

Virksomhetssammenslutninger 2008

Av oppkjøpene ble ett ansett som vesentlig virksomhetssammenslutning i 2008.

IS Partner AS, Norge

Den 9. januar 2008 annonserte EDB Business Partner oppkjøpet av 100 % av aksjene i IS Partner AS for et kontantvederlag på NOK 1.350 millioner kroner. Transaksjonen ble gjennomført 11. februar 2008 etter at den ble godkjent av Konkurransetilsynet 31. januar 2008. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandlinger mellom partene.

IS Partner AS tilbyr outsourcing av IT-tjenester til bedriftskunder.

Allokeringen av vederlaget er endelig og verdsettelsen av eiendeler og gjeld er foretatt med bistand fra eksterne verdsettelseseksperter. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet er omarbeidet i henhold til IFRS. Endelig beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	IS Partners balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet		Virkelig verdi	
	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	11.02.08 (foreløpig)
Kundekontrakter/kundebase	-	149	149	163
Software	2	14	16	20
Varige driftsmidler	108	-	108	108
Langsiktige finansielle eiendeler	5	-	5	7
Kortsiktige fordringer	370	153	523	463
Kontanter og kontantekvivalenter	229	-	229	255
Forpliktelse ved utsatt skatt	33	(83)	(50)	(70)
Avsetninger og forpliktelser	(249)	(20)	(269)	(211)
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(323)	-	(323)	(433)
Netto eiendeler	175	213	388	302
Goodwill			962	982
Totalt vederlag for aksjene, betalt med kontanter			1 350	1 284
Overtatt gjeld			-	-
Totalt vederlag, betalt med kontanter			1 350	1 284

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var i gjennomsnitt estimert til å være: kundekontrakter /kundebase 1 – 5 år og software 3 år. Goodwill som oppsto ved kjøpet er relatert til kompetanse og forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier. Justeringer til virkelig verdi innholdt et konsernbidrag.

IS Partner bidro med 1.492 millioner kroner i driftsinntekter og et resultat etter skatt (totalvirksomhet) på 137 millioner kroner for perioden mellom oppkjøpstidspunkt og 31. desember 2008. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøpet.

Individuelt uvesentlige tilganger gjennom 2008

I løpet av 2008 har Telenor konsolidert Datamatrix AS, Tameer Microfinance Bank Ltd og andre mindre oppkjøp hvor kostpris er lavere enn 50 millioner kroner pr. oppkjøp. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktene er omarbeidet i henhold til IFRS. Beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi
Kundebase	-	12	12
Software	10	1	11
Merkevare	-	6	6
Andre immaterielle eiendeler	74	18	92
Eiendel ved utsatt skatt	9	(3)	6
Varige driftsmidler	22	-	22
Langsiktige finansielle eiendeler	13	-	13
Varelager	70	-	70
Kortsiktige fordringer	110	-	110
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	84	1	85
Kontanter og kontantekvivalenter	156	-	156
Langsiktig rentebærende gjeld	(155)	-	(155)
Langsiktig ikke rentebærende gjeld	(7)	-	(7)
Forpliktelse ved utsatt skatt	(3)	(15)	(18)
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(140)	-	(140)
Betalbar skatt	(1)	-	(1)
Annen kortsiktig gjeld	(124)	-	(124)
Kortsiktig rentebærende gjeld	(35)	-	(35)
Avsetninger	(2)	-	(2)
Netto eiendeler	81	20	101
Minoritetsinteresser	7	(1)	6
Netto eiendeler oppkjøpt	74	21	95
Goodwill			303
Sum netto eiendeler oppkjøpt og goodwill			398
Totalt vederlag for aksjene, betalt med kontanter			394
Totalt vederlag for aksjene, betalt med andre egenkapitalinstrumenter			4
Totalt vederlag for aksjene			398
Overtatt gjeld, betalt med kontanter			35
Totalt vederlag			433

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var i gjennomsnitt estimert til å være: kundebaser 4 år, software 8 år, teknologi 10 år og merkevarer 3 år. Goodwill som oppsto ved kjøpene er relatert til kompetanse og forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier.

Selskapene bidro med 204 millioner kroner i driftsinntekter og et negativt resultat etter skatt (total virksomhet) på 122 millioner kroner for perioden mellom oppkjøpstidspunkt og 31. desember 2008. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøp.

Unitech Wireless

Den 17. mars 2009 annonserte Telenor oppkjøpet av 33,5 % av aksjene i Unitech Wireless, India. Transaksjonen ble gjennomført den 20. mars 2009 ved en rettet kapitalutvidelse i Unitech Wireless på 1,7 milliarder kroner og ble betalt kontant. Aksjonæravtalen gir Telenor kontroll over selskapet. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandlinger mellom partene. Transaksjonen er ikke inkludert i Telenors konsernregnskap pr. 31. desember 2008.

Unitech Wireless vil tilby mobiltjenester til privat- og forretningskunder i India.

Allokeringen av vederlaget er foreløpig beregnet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld er foretatt med bistand fra uavhengige verdsettelsesekspert. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet er omarbeidet i henhold til IFRS. Foreløpig beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Unitech Wireless balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi 20.03.09 (foreløpig)
Lisenser	2 175	1 406	3 581
Varige driftsmidler	4	-	4
Kortsiktige fordringer	26	-	26
Kontanter og kontantekvivalenter	1 758	-	1 758
Langsiktig rentebærende gjeld	(2 320)	-	(2 320)
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	(478)	(478)
Leverandørgjeld	(60)	-	(60)
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	(447)	-	(447)
Netto eiendeler	1 136	928	2 064
Minoritetsinteresser	755	617	1 372
Netto eiendeler kjøpt	381	311	692
Goodwill			974
Totalt vederlag for aksjene, betalt med kontanter			1 666
Overtatt gjeld			-
Totalt vederlag, betalt med kontanter			1 666

Brukstid for lisensene på oppkjøpstidspunktet var estimert til å være 19 år. Goodwill som oppsto ved kjøpet er relatert til kompetanse og forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer forpliktelse ved utsatt skatt relatert til merverdier.

Informasjon om den sammenslåtte enhetens driftsinntekter og resultat

De følgende regnskapstallene er utarbeidet som om overtakelsestidspunktet for alle virksomhets sammenslutninger som er gjennomført i løpet av perioden var i begynnelsen av regnskapsperioden:

BELØP I MILLIONER KRONER UNNTATT RESULTAT PR. AKSJE	2008
Driftsinntekter	97 616
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	19 216
Resultat etter minoritetsinteresser	13 277
Resultat pr. aksje i kroner	7,96

Resultatene er justert med Telenors rentekostnader og resultat i selskapet perioden forut for oppkjøpene. Rentekostnader er beregnet ut i fra total kostpris og gjennomsnittlig lånerente i norske kroner for 2008. Regnskapstallene er ikke uttrykk for hva resultatet ville vært dersom oppkjøpet av selskapene hadde funnet sted i begynnelsen av regnskapsperioden og er heller ikke nødvendigvis indikativ for fremtidige resultater.

Avganger 2008

Telenor har avhendet noen mindre datterselskaper i 2008. Tap ved salg er innregnet med 9,4 millioner.

Ingen av avgangene er vurdert å være avvirket virksomhet i henhold til IFRS 5 da de ikke enkeltvis eller aggregert, representerte en vesentlig virksomhet eller geografisk område.

Tilganger 2007

BELØP I MILLIONER KRONER	Land	Endring i eierandel %	Virksomhet	Vederlag
Spray Telecom AB ¹⁾	Sverige	100,0	Bredbånd/Telefoni	148
CEK AB	Sverige	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	230
Tele2 A/S	Danmark	100,0	Mobil, bredbånd og telefoni	598
TeamR3 A/S	Danmark	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	98
Talkmore Holding AS	Norge	100,0	Mobil telekommunikasjon	133

¹⁾ Eiendeler kjøpt av Glocalnet AB.

Virksomhetssammenslutninger 2007

Av oppkjøpene ble ett ansett som vesentlig virksomhetssammenslutning i 2007.

Tele2, Danmark

Den 12. juli 2007 kjøpte Telenor 100 % av aksjene i Tele2 A/S, Danmark for et totalt kontantvederlag på ca 598 millioner kroner. 522 millioner kroner ble betalt kontant for aksjene og 76 millioner kroner av vederlaget ble betalt til tidligere eier for overtatt gjeld. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandlinger mellom partene.

Tele2 Danmark tilbyr mobil- og fastnettlefoni samt bredbåndstjenester for internettilknytning til privat- og forretningskunder i Danmark

Allokeringen av vederlaget er endelig og verdsettelsen av eiendeler og gjeld er foretatt med bistand fra eksterne verdsettelsesekspert. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet er omarbeidet i henhold til IFRS. Beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Tele2s balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi
Eiendel ved utsatt skatt	205	-	205
Kundebase	-	174	174
Software	17	(2)	15
Merkevare	-	9	9
Varige driftsmidler	72	35	107
Langsiktige finansielle eiendeler	5	17	22
Kortsiktige fordringer	492	12	504
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld	(2)	-	(2)
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	(61)	(61)
Avsetninger	(11)	-	(11)
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(38)	-	(38)
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	(444)	-	(444)
Kortsiktig rentebærende gjeld	(152)	-	(152)
Netto eiendeler	144	184	328
Goodwill			194
Totalt vederlag for aksjene, betalt med kontanter			522
Overtatt gjeld			76
Total vederlag, betalt med kontanter			598

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var estimert til å være: kundebaser 3–5 år, merkevare 2 år og administrativ software 2 år. Goodwill som oppsto ved kjøpet er relatert til kompetanse og forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier. Både virkelige verdier og goodwill er allokert til allerede eksisterende kontantgenererende enheter.

Tele2 Danmark bidro med 513 millioner kroner i driftsinntekter og et negativt resultat etter skatt (totalvirksomhet) på 21 millioner kroner for perioden mellom oppkjøpstidspunkt og 31. desember 2007. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøpet.

Individuelt uvesentlige tilganger gjennom 2007

I løpet av 2007 har Telenor konsolidert Spray Telecom, Talkmore Holding AS, CEK AB, Team R3 A/S og andre mindre oppkjøp hvor kostpris er lavere enn 50 millioner kroner pr. oppkjøp. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktene er omarbeidet i henhold til IFRS.

Beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi
Eiendel ved utsatt skatt	34	-	34
Kundebaser	-	234	234
Lisenser	-	19	19
Software	1	-	1
Merkevare	-	2	2
Andre immaterielle eiendeler	12	-	12
Varige driftsmidler	37	-	37
Langsiktige finansielle eiendeler	1	-	1
Varelager	1	-	1
Kortsiktige fordringer	163	-	163
Kortsiktige finansielle eiendeler	2	-	2
Kontanter og kontantekvivalenter	55	-	55
Langsiktig rentebærende gjeld	(74)	-	(74)
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	(34)	(34)
Avsetninger	(1)	(2)	(3)
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(72)	-	(72)
Betalbar skatt	(5)	-	(5)
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	(58)	(2)	(60)
Totale netto eiendeler	96	217	313
Minoritetsinteresser	14	6	20
Netto eiendeler oppkjøpt	82	211	293
Goodwill			474
Totalt vederlag for aksjene, betalt med kontanter			767
Overtatt gjeld			66
Totalt vederlag, betalt med kontanter			833

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var i gjennomsnitt estimert til å være: kundebaser 3–10 år, lisenser 3 år til tidsubestemt og merkevarer 15 år. Goodwill som oppsto ved kjøpene er relatert til kompetanse og forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier.

Selskapene bidro med 291 millioner kroner i driftsinntekter og et resultat etter skatt (total virksomhet) på 12 millioner kroner for perioden mellom oppkjøpstidspunktet og 31. desember 2007. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøp.

Informasjon om den sammenslåtte enhetens driftsinntekter og resultat

De følgende regnskapstallene er utarbeidet som om overtakelsestidspunktet for alle virksomhets sammenslutninger som er gjennomført i løpet av perioden var i begynnelsen av regnskapsperioden:

BELØP I MILLIONER KRONER UNNTATT RESULTAT PR. AKSJE	2007
Driftsinntekter	93 161
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	19 978
Resultat etter minoritetsinteresser	18 032
Resultat pr. aksje i kroner	10,73

Resultatene er justert med Telenors rentekostnader og resultat i selskapet perioden forut for oppkjøpene. Rentekostnader er beregnet ut i fra total kostpris og gjennomsnittlig lånerente i norske kroner for 2007. Regnskapstallene er ikke uttrykk for hva resultatet ville vært dersom oppkjøpet av selskapene hadde funnet sted i begynnelsen av regnskapsperioden og er heller ikke nødvendigvis indikativ for fremtidige resultater.

Avganger i 2007

Telenors deleide datterselskap Opplysningen AS kjøpte Carrot Communication AS med oppgjør i aksjer i Opplysningen AS. I forbindelse med oppkjøpet utstedte Opplysningen AS nye aksjer, noe som medførte en utvanning av Telenors indirekte eierandel fra 42,8 % til 27,1 %. Fra 1. juli 2007 er Opplysningen behandlet regnskapsmessig som et tilknyttet selskap. Transaksjonen medførte en skattefri gevinst på 241 millioner kroner. Telenor Venture IV AS har i 2007 solgt mindre selskaper. Tap ved salgene er innregnet med 4 millioner kroner i 2007. Telenor Venture IV rapporteres under segmentet Øvrig virksomhet.

Ingen av avgangene er vurdert å være avvirket virksomhet i henhold til IFRS 5 da de ikke enkeltvis eller aggregert, representerte en vesentlig virksomhet eller geografisk område.

Avviklet virksomhet

25. oktober 2006 inngikk Telenor en avtale med Apax Partners France om salg av Telenor Satellite Services for oppgjør i kontanter med 400 millioner amerikanske dollar eller 2.691 millioner kroner til fond administrert av Apax Partners. Telenor Satellite Service var klassifisert som avviklet virksomhet i 2006. Transaksjonen medførte en skattefri gevinst på 1.194 millioner kroner i 2007. For nærmere beskrivelse, se note 15.

Tilganger 2006

BELØP I MILLIONER KRONER				
Selskap	Land	Endring i eierandel %	Virksomhet	Vederlag
Europolitan Vodafone AB ¹⁾	Sverige	100,0	Mobil telekommunikasjon	7 506
Mobi63 d.o.o ²⁾	Serbia	100,0	Mobil telekommunikasjon	11 981
Glocalnet AB ³⁾	Sverige	62,2	Bredbånd/Telefoni	539
Guide Konsult AB	Sverige	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	585
Spring Consulting AS	Norge	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	211
Tag Systems AS	Norge	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	245
Drop IT AB	Sverige	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	49
IT-operation ⁴⁾	Norge/Sverige	100,0	IT-drift og applikasjonstjenester	244
Oy Comsel System AB	Finland/Sverige	100,0	Automatisk strømmåling	103
Maritim Communication Partner AS ⁵⁾	Norge	61,3	Mobil telekommunikasjon	162
ABC Startsidene ⁵⁾	Norge	16,6	Internett	81
UCOM ⁶⁾	Thailand	3,2	Mobil telekommunikasjon	116

¹⁾ Heretter kalt Mobil Sverige.

²⁾ Heretter kalt Telenor Serbia.

³⁾ Telenor eide 98,8 % av selskapets aksjer pr. 31. desember 2006 og pr. 31. desember 2007. Pr. 31.12.2008 eide Telenor 100 %.

⁴⁾ EDB Business Partner ASAs erverv av eiendeler.

⁵⁾ Etter ovennevnte oppkjøp eier Telenor 100 % av selskapets aksjer.

⁶⁾ Telenor eide 89,4 % av selskapets aksjer pr. 31. desember 2006 og 99,5 % pr. 31. desember 2007. Aksjene er solgt til datterselskapet DTAC og pr. 31.12.2008 eide DTAC 99,81 % av selskapets aksjer.

Virksomhetssammenslutninger 2006

Av oppkjøpene i 2006 ble to ansett som vesentlige virksomhetssammenslutninger.

Telenor Mobil Sverige

Den 5. januar 2006 kjøpte Telenor 100 % av aksjene i Europolitan Vodafone AB, Sverige for et totalt kontantvederlag på ca 7,5 milliarder kroner. 7,2 milliarder kroner ble betalt kontant for aksjene og 0,3 milliarder kroner av vederlaget ble betalt til tidligere eier for overtatt gjeld. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandlinger mellom partene.

Telenor Mobil Sverige tilbyr mobiltjenester til privat- og forretningskunder i Sverige.

Allokeringen av vederlaget er endelig og verdsettelsen av eiendeler og gjeld er foretatt med bistand fra eksterne verdsettelseksperter. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet er omarbeidet i henhold til IFRS. Endelig beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Telenor Mobil Sveriges balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi
Kundebase	-	1 252	1 252
Andre immaterielle eiendeler	-	690	690
Software/Immaterielle eiendeler	286	525	811
Varige driftsmidler	6 392	(535)	5 857
Langsiktige finansielle eiendeler	1	-	1
Kortsiktige fordringer	1 682	-	1 682
Kontanter og kontantekvivalenter	163	-	163
Forpliktelse ved utsatt skatt	(681)	(541)	(1 222)
Langsiktig gjeld	(852)	-	(852)
Kortsiktig gjeld	(1 439)	-	(1 439)
Netto eiendeler	5 552	1 391	6 943
Goodwill			244
Totalt vederlag for aksjene, betalt med kontanter			7 187
Overtatt gjeld			319
Totalt vederlag, betalt med kontanter			7 506

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var estimert til å være: kundebase 5 år, roamingavtaler 11 år og administrativ software 2 år. Goodwill som oppsto ved kjøpet er relatert til forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier.

701 millioner kroner av goodwill som oppsto i kjøpene av Glocalnet og Bredbandsbolaget (Fixed Sweden) har blitt reallokert til Telenor Mobil Sverige, hvorav 529 millioner kroner har blitt reallokert fra Bredbandsbolaget og 172 millioner kroner fra Glocalnet. Dette skyldes at estimert margin i Telenor Mobil Sverige har økt som følge av en kombinasjon av mobil/fastnett produkter samt at merkevare eid av Telenor Fixed Sweden benyttes i Mobil Sverige. Total goodwill etter reallokeringen er 963 millioner kroner inklusive omregningsdifferanser.

Telenor Mobil Sverige bidro med 5.810 millioner kroner i driftsinntekter og et negativt resultat etter skatt (totalvirksomhet) på 367 millioner kroner for perioden mellom oppkjøpstidspunkt og 31. desember 2006. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøpet.

Telenor Serbia, Serbia

Den 31. august 2006 kjøpte Telenor 100 % av aksjene i Mobi63 d.o.o, Serbia for et kontantvederlag på ca 12 milliarder kroner. Vederlaget ble fastsatt gjennom en auksjon arrangert av serbiske myndigheter.

Telenor Serbia tilbyr mobiltjenester til privat- og forretningskunder i Serbia.

Allokeringen av vederlaget er endelig og verdsettelsen av eiendeler og gjeld er foretatt av eksterne verdsettelsesekspert. Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet er omarbeidet i henhold til IFRS.

Endelig beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Telenor Serbias balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi
Eiendel ved utsatt skatt	10	-	10
Kundebase	-	406	406
Andre immaterielle eiendeler	-	1 024	1 024
Lisens	2 573	-	2 573
Software/Andre immaterielle eiendeler	54	-	54
Varige driftsmidler	916	-	916
Kortsiktige fordringer	117	-	117
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	(143)	(143)
Langsiktig gjeld	(17)	-	(17)
Kortsiktig gjeld	(88)	-	(88)
Netto eiendeler	3 565	1 287	4 852
Goodwill			7 129
Totalt vederlag, betalt med kontanter			11 981

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var estimert til å være: kundebase 7 år, roamingavtaler 20 år, lisens 20 år og administrativ programvare 3 år. Goodwill som oppsto ved kjøpet er relatert til forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier.

Telenor Serbia bidro med 726 millioner kroner i driftsinntekter og et resultat etter skatt (total virksomhet) på 116 millioner kroner for perioden mellom oppkjøpstidspunkt og 31. desember 2006. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøp.

Individuelt uvesentlige tilganger i 2006

I løpet av 2006 har Telenor konsolidert Glocalnet, Guide, Spring, DropIT, Avenir, Datarutin, TAG System, Comsel og Maritime Communication Partner og andre mindre oppkjøp hvor kostpris er lavere enn 50 millioner kroner pr. oppkjøp.

Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktene er omarbeidet i henhold til IFRS. Beregning av netto eiendeler og goodwill på oppkjøpstidspunktet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	Balanseførte verdier på oppkjøpstidspunktet	Justeringer til virkelig verdi	Virkelig verdi
Eiendel ved utsatt skatt	15	-	15
Kundebaser	-	393	393
Lisenser	8	-	8
Andre immaterielle eiendeler	1	86	87
Merkevare	-	54	54
Programvare	27	21	48
Varige driftsmidler	105	44	149
Langsiktig finansielle eiendeler	67	1	68
Omløpsmidler, eksklusiv kontanter og kontantekvivalenter	334	-	334
Kontanter og kontantekvivalenter	232	-	232
Forpliktelse ved utsatt skatt	(1)	(159)	(160)
Langsiktig gjeld	(122)	-	(122)
Kortsiktig gjeld	(475)	-	(475)
Netto eiendeler	191	440	631
Goodwill			1 676
Total			2 307
Totalt vederlag, betalt med kontanter			2 134
Balanseført verdi av tilknyttede selskaper på oppkjøpstidspunktet			89
Økning i merverdier på tidligere eierandel innregnet direkte mot egenkapitalen			84
Total			2 307

Brukstid for immaterielle eiendeler på oppkjøpstidspunktet var i gjennomsnitt estimert til å være: kundebaser 3–5 år, lisenser 3 år, merkevare 15 år, kontrakter 5 år, teknologi 10 år og administrativ programvare 3–5 år. Goodwill som oppsto ved kjøpene er relatert til forventet fremtidig inntjening fra driften og inkluderer også utsatt skatt på merverdier.

Selskapene bidro med 1.768 millioner kroner i driftsinntekter og et resultat etter skatt (total virksomhet) på 30 millioner kroner for periodene mellom oppkjøpstidspunkt og 31. desember 2006. Dette inkluderer ikke finansieringskostnader knyttet til kjøp.

Informasjon om den sammenslåtte enhetens driftsinntekter og resultat

De følgende regnskapstallene er utarbeidet som om overtakelsestidspunktet for Mobil Sverige og Telenor Serbia var ervervet i begynnelsen av regnskapsperioden:

BELØP I MILLIONER KRONER UNNTATT RESULTAT PR. AKSJE	2006
Driftsinntekter	92 842
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	21 431
Resultat etter minoritetsinteresser	15 912
Resultat pr. aksje i kroner	9,44

Resultatene er justert med Telenors rentekostnader og resultat i selskapene perioden forut for oppkjøpene. Rentekostnader er beregnet ut i fra totalt vederlag og gjennomsnittlig lånerente i norske kroner for 2006. Regnskapstallene er ikke uttrykk for hva resultatet ville vært dersom oppkjøpet av selskapene hadde funnet sted i begynnelsen av regnskapsperioden og er heller ikke nødvendigvis indikativ for fremtidige resultater.

Avganger i 2006

29. desember 2006 solgte Telenor konsernet eierandelen på 50,1 % i Telenor Venture II ASA for et vederlag på 86 millioner kroner som resulterte i en gevinst før skatt på 62 millioner kroner. Telenor Venture II ASA var et investeringsselskap som søkte å skape verdier gjennom aktivt eierskap innenfor telekommunikasjon og IT. Telenor Venture II ASA og Telenor Venture IV AS har i 2006 solgt flere mindre selskaper. Gevinst ved salgene er innregnet med 54 millioner kroner i 2006. Både Telenor Venture II ASA og Telenor Venture IV AS rapporteres under segmentet Øvrig virksomhet.

Ingen av avgangene ville ha vært rapportert som avvirket virksomhet i henhold til IFRS 5 da de ikke enkeltvis eller aggregert, representerte en vesentlig virksomhet eller geografisk område.

05 SEGMENTER

Segmentinformasjonen for årene 2006 til 2008 er presentert i samsvar med Telenors regnskapsprinsipper etter IFRS og er i samsvar med rapporteringen til konsernledelsen (foretakets øverste beslutningstakere). Segmentrapporteringen er konsistent med den finansielle informasjonen som blir brukt av foretakets øverste beslutningstakere til å vurdere utviklingen og allokere ressurser.

Telenors driftssegmenter rapporteres i henhold til hvordan virksomhetene styres. Hovedprodukter/-tjenester er mobilkommunikasjon, fastnettkommunikasjon ("Fixed") og kringkastningstjenester ("Broadcast"). I tillegg rapporteres "Øvrig virksomhet" som et eget segment. Sammenlignet med årsrapporten for 2007 har segmentinndelingen blitt endret ved at Mobil Sverige og Fixed Sverige nå presenteres som Sverige og Mobil Danmark og Fixed Danmark blir presentert som Danmark. Sammenlignbar finansiell informasjon er endret tilsvarende.

Telenors mobilvirksomheter inkluderer tale, data, internett, innholdstjenester, kundeutstyr og elektronisk handel. Som følge av størrelsen på de ulike virksomhetene er konsernets mobilvirksomheter i Norge, Ukraina, Ungarn, Thailand, Malaysia og Bangladesh vist som egne segmenter. I Danmark og Sverige blir fastnettvirksomheten fulgt opp og rapportert sammen med mobilvirksomheten. Mobilvirksomhetene i Pakistan, Montenegro og Serbia er rapportert som Øvrig mobilvirksomhet. Det tilknyttede selskapet Kyivstar (Ukraina) følges opp på samme måte som Telenors konsoliderte segmenter og er definert som et operasjonelt segment. I tillegg har konsernet eierinteresser i en annen betydelig mobilvirksomhet, det tilknyttede selskapet VimpelCom i Russland. VimpelCom rapporteres som en del av segment eiendelene i Øvrig mobilvirksomhet, men ikke som en del av segmentresultatet (EBITDA før andre (inntekter) og kostnader).

I januar 2006 utvidet Telenor mobilvirksomheten i Sverige ved kjøp av en eksisterende mobilvirksomhet. I mars 2006 utvidet konsernet fastnettvirksomheten i Sverige gjennom kjøpet av Glocalnet AB. I oktober 2006 kjøpte Telenor eksisterende mobilvirksomhet i Serbia.

I 2007 ble virksomheten i Danmark utvidet gjennom kjøp av Tele2 Danmark.

Fixed Norge leverer tjenester som analog PSTN, digital ISDN, bredbåndstelefoeni, xDSL, internett og leide samband i tillegg til kommunikasjonsløsninger.

Broadcast omfatter konsernets TV-baserte virksomhet i Norden. Dette inkluderer betal-TV tjenester via DTH (TV-tjenester basert på satellittkringkasting), kabel-TV, og drift av mindre lukkede kabel-TV nett (SMATV). Broadcast eier og drifter det bakkebaserte kringkastingsnettet i Norge samt tre geo-stasjonære satellitter som benyttes i kringkasting til Norden og sentral- og øst-Europa. Broadcast leverer også tilgangstjenester for betalings-TV til mer enn 300 betal-TV operatører verden over.

Øvrig virksomhet består av selskaper og aktiviteter som hver for seg ikke er betydelige nok til å bli rapportert som eget segment. De største virksomhetene er EDB Business Partner ASA (51,3 % eierandel), Venture og konsernenheter og fellesfunksjoner. EDB Business Partner ASA er et IT-selskap notert på Oslo Børs som tilbyr løsninger og driftstjenester. Hovedaktiviteten i Venture var Opplysningen AS som ble dekonsolidert pr. 1. juli 2007 som en følge av utvanning av eierandelen, se note 4. Konsernenheter og fellesfunksjoner omfatter eiendomsvirksomhet, forskning og utvikling, strategiske konsernprosjekter, konsernets finansavdeling (Group Treasury), internasjonale tjenester, internt forsikringselskap og sentrale stabs- og støttefunksjoner.

Konserninterne leveranser av nettbaserte regulerte tjenester er priset ut fra kostnader basert på forhandlinger mellom enhetene. For kontraktsbaserte tjenester, produktutvikling og lignende er prisene forhandlet mellom partene med utgangspunkt i markedsbaserte priser. Andre leveranser mellom segmentene er basert på markedspriser.

Gevinster og tap fra konserninterne overføringer av virksomhet, konsernbidrag og utbytte er ikke inkludert i resultatene for segmentene. Segmentenes inntekter og kostnader i 2007 og 2006 inkluderer transaksjoner som er eliminert på konsernnivå. Dette inkluderer faste betalinger relatert til inngåtte Mobile Virtual Network Operator (MVNO) avtaler med samme motpart, men i forskjellige segmenter, Mobil Norge og Sverige. I segmentrapporteringen er de faste forskuddsbetalingene innregnet i den konsoliderte balansen og rapportert i resultatregnskapet som inntekter og kostnader, basert på faktisk bruk i forhold til forventet bruk. Inntekter innregnet i Mobil Norge i 2007 og 2006 på henholdsvis 295 millioner kroner og 345 millioner kroner ble eliminert på konsernnivå. Kostnader innregnet i Sverige på 20 millioner kroner i 2006 ble også eliminert på konsernnivå. De høye tallene for eiendeler og gjeld i "Øvrig virksomhet" skyldes interne fordringer og gjeld. Elimineringer i balansen omfatter i hovedsak interne fordringer og gjeld. Totale eiendeler pr. segment ekskluderer aksjer i datterselskaper hvor datterselskapene ikke er en del av det aktuelle driftssegmentet, men inngår i et annet av konsernets driftssegmenter.

Segmentinformasjon 2008

BELØP I MILLIONER KRONER	Drifts- Inntekter	Eksterne drifts- inntekter	EBITDA før andre (inntekter) og kost- nader ¹⁾		Av- og nedskriv- ninger	Drifts- resultat	Totale eiendeler (segment eiendeler)	Total Gjeld (segment gjeld)	Invest- eringer
			EBITDA ¹⁾						
Mobil Norge	12 877	12 068	4 610	4 582	808	3 774	8 479	4 103	1 023
Fixed Norge	14 707	12 555	5 279	5 020	2 011	3 009	18 163	15 185	2 283
Sverige	9 532	9 422	2 040	1 943	2 092	(149)	32 732	5 840	1 540
Danmark	7 627	7 433	1 793	1 797	1 356	441	13 889	14 590	1 290
Kyivstar – Ukraina ²⁾	13 834	13 803	8 058	8 088	2 011	6 077	15 173	4 834	2 096
Pannon – Ungarn	6 159	6 128	2 516	2 503	703	1 800	11 278	1 166	600
DTAC – Thailand	12 000	11 944	3 980	3 946	1 311	2 635	22 043	9 717	1 948
DiGi – Malaysia	8 112	8 105	3 666	3 668	1 093	2 575	10 097	5 599	2 675
Grameenphone – Bangladesh	5 049	5 048	2 342	2 345	1 234	1 111	10 959	8 212	2 258
Øvrige mobilvirksomheter	7 952	7 811	2 468	2 466	1 882	584	41 953	9 312	3 740
Broadcast	8 170	8 071	1 630	1 505	760	745	16 115	13 545	2 410
Øvrig virksomhet	11 045	8 609	18	(345)	1 007	(1 352)	51 696	66 132	2 736
Elimineringer	(6 067)	-	(38)	(38)	(47)	9	(57 595)	(56 227)	(18)
Operasjonelle enheter	110 997	110 997	38 362	37 480	16 221	21 259	194 982	102 008	24 581
Kyivstar reklassifisert til Tilknyttede selskaper ²⁾	13 803	13 803	8 058	8 088	2 011	6 077	7 810	3 404	2 096
Sum konsern	97 194	97 194	30 304	29 392	14 210	15 182	187 172	98 604	22 485

¹⁾ Se tabell nedenfor for definisjon og avstemming av EBITDA. EBITDA før andre (inntekter) og kostnader er segmentresultatet.

²⁾ Kyivstar ble dekonsolidert og behandlet som et tilknyttet selskap fra 29. desember 2006. Segmentinformasjon for 2008 er presentert som om Kyivstar fortsatt konsolideres med en avstemming til konsernregnskapet og som er konsistent med informasjonen som gis til foretakets øverste beslutningstakere.

Avstemming av EBITDA

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Resultat etter skatt	14 810	19 203	18 535
Resultat etter skatt fra avvirket virksomhet	-	1 400	155
Resultat etter skatt fra virksomhet som videreføres	14 810	17 803	18 380
Skatt	(4 193)	(2 168)	(3 148)
Resultat før skatt	19 003	19 971	21 528
Netto finansposter	(3 015)	(1 476)	1 467
Tilknyttede selskaper	6 836	6 462	2 353
Driftsresultat	15 182	14 985	17 708
Avskrivninger og amortiseringer	14 104	13 958	14 721
Nedskrivninger	106	314	258
EBITDA	29 392	29 257	32 687
Andre (inntekter) og kostnader	912	(273)	305
EBITDA før andre (inntekter) og kostnader	30 304	28 984	32 992

Segmentinformasjon 2007

BELØP I MILLIONER KRONER	Drifts- inntekter	Eksterne drifts- inntekter	EBITDA før andre (inntekter) og kost- nader ¹⁾		Av- og nedskriv- ninger	Drifts- resultat	Totale eiendeler (segment eiendeler)	Total Gjeld (segment gjeld)	Invest- eringer
			EBITDA ¹⁾						
Mobil Norge	13 142	12 290	4 716	4 703	726	3 977	8 337	4 062	1 283
Fixed Norge	15 188	13 077	5 550	5 528	2 069	3 459	17 300	17 434	1 906
Sverige	9 990	9 897	1 973	1 973	2 469	(496)	28 764	4 844	1 340
Danmark	7 067	6 898	1 786	1 780	1 212	568	11 343	12 789	1 793
Kyivstar – Ukraina ²⁾	12 582	12 548	7 374	7 330	1 766	5 564	16 388	5 189	2 602
Pannon – Ungarn	6 142	6 107	2 456	2 458	731	1 727	9 482	1 051	865
DTAC – Thailand	11 925	11 875	3 464	3 414	2 067	1 347	20 834	11 331	2 118
DiGi – Malaysia	7 430	7 424	3 594	3 581	1 128	2 453	6 952	3 804	1 163
Grameenphone – Bangladesh	4 622	4 621	2 122	2 122	883	1 239	6 839	4 870	3 038
Øvrige mobilvirksomheter	7 112	7 017	1 777	1 773	1 520	253	35 329	5 041	9 314
Broadcast	7 137	6 994	1 683	1 699	658	1 041	14 717	12 527	1 319
Øvrig virksomhet	8 990	6 558	126	489	822	(333)	42 171	55 049	1 395
Elimineringer	(6 306)	(285)	(291)	(291)	(13)	(278)	(47 682)	(46 625)	(16)
Operasjonelle enheter	105 021	105 021	36 330	36 559	16 038	20 521	170 774	91 366	28 120
Kyivstar reklassifisert til Tilknyttede selskaper ²⁾	12 548	12 548	7 346	7 302	1 766	5 536	9 942	5 189	2 602
Sum konsern	92 473	92 473	28 984	29 257	14 272	14 985	160 832	86 177	25 518

¹⁾ Se tabell ovenfor for definisjon og avstemming av EBITDA. EBITDA før andre (inntekter) og kostnader er segmentresultatet.

²⁾ Kyivstar ble dekonsolidert og behandlet som et tilknyttet selskap fra 29. desember 2006. Segmentinformasjon for 2007 er presentert som om Kyivstar fortsatt konsolideres med en avstemming til konsernregnskapet og som er konsistent med informasjonen som gis til foretakets øverste beslutningstakere.

Segmentinformasjon 2006

BELØP I MILLIONER KRONER	Drifts- inntekter	Eksterne drifts- inntekter	EBITDA før andre (inntekter) og kostnader ²⁾		Av- og nedskriv- ninger	Drifts- resultat
			EBITDA ²⁾			
Mobil Norge	13 062	12 103	5 510	5 494	890	4 604
Fixed Norge	15 824	13 744	5 488	5 417	2 275	3 142
Sverige	9 202	9 164	1 611	1 507	2 218	(711)
Danmark	6 359	6 173	1 653	1 613	1 394	219
Kyivstar – Ukraina ¹⁾	10 956	10 947	6 530	6 516	1 616	4 900
Pannon – Ungarn	5 951	5 937	2 207	2 205	1 137	1 068
DTAC – Thailand	8 124	8 088	2 943	2 944	1 413	1 531
DiGi – Malaysia	6 373	6 367	2 946	2 945	1 110	1 835
Grameenphone – Bangladesh	4 314	4 313	2 540	2 516	680	1 836
Øvrige mobilvirksomheter	2 637	2 614	288	288	782	(494)
Broadcast	6 309	6 145	1 590	1 590	624	966
Øvrig virksomhet	8 272	5 811	(1)	(48)	841	(889)
Elimineringer	(6 306)	(329)	(313)	(300)	(1)	(299)
Sum konsern	91 077	91 077	32 992	32 687	14 979	17 708

¹⁾ Urevidert.

²⁾ Se tabell ovenfor for definisjon og avstemming av EBITDA. EBITDA før andre (inntekter) og kostnader er segmentresultatet.

Geografisk fordeling av driftsinntekter basert på lokalisering av eksterne kunder

BELØP I MILLIONER KRONER	2008		2007	2006
				(Urevidert)
Norge	33 944		31 932	32 140
Sverige	12 763		12 742	11 216
Øvrig Norden	9 212		8 444	7 550
Øvrig Vest-Europa	1 435		1 318	1 121
Sentral-Europa	9 964		9 931	7 602
Ukraina ¹⁾	55		44	10 510
Øvrig Øst-Europa	136		217	415
Thailand	11 553		11 469	7 712
Øvrig Asia ²⁾	17 708		15 953	12 414
Øvrige land	424		423	397
Sum driftsinntekter	97 194		92 473	91 077

¹⁾ Ukraina inkluderer Kyivstar 2006. I 2007 og 2008 er Kyivstar rapportert som tilknyttet selskap.

²⁾ Øvrig Asia inkluderer DiGi, Grameenphone og Telenor Pakistan.

Geografisk fordeling av eiendeler og investeringer basert på selskapenes lokalisering

BELØP I MILLIONER KRONER	Anleggsmidler ekskl. eiendel ved utsatt skatt og andre anleggsmidler		Totale eiendeler	
	2008	2007	2008	2007
Norge	30 119	26 606	50 505	41 446
Sverige	15 041	14 443	20 042	20 514
Øvrig Norden	11 500	9 344	14 558	11 855
Øvrig Vest-Europa	88	57	436	206
Sentral-Europa	24 241	21 672	26 736	24 084
Øst-Europa ¹⁾	19 781	19 374	19 812	19 388
Thailand	17 210	14 768	22 092	20 844
Øvrig Asia ²⁾	27 947	19 253	32 924	22 451
Øvrige land	36	30	67	44
Sum	145 963	125 547	187 172	160 832

¹⁾ Øst-Europa inkluderer Kyivstar som tilknyttet selskap.

²⁾ Øvrig Asia inkluderer DiGi, Grameenphone og Telenor Pakistan.

06 DRIFTSINTEKTER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Analog (PSTN)/digital (ISDN, xDSL og BBT)	14 179	14 909	14 821
Mobiltelefoni	60 923	58 278	58 531
Leide samband	759	859	842
Satellitt og TV-distribusjon	7 401	6 582	5 946
Øvrig nettbasert virksomhet	1 830	2 134	2 429
IT-drift og salg av programvare	7 942	6 075	5 300
Annet	2 255	1 691	1 430
Sum tjenester	95 289	90 528	89 299
Kundeutstyr	1 905	1 945	1 778
Sum produkter	1 905	1 945	1 778
Driftsinntekter	97 194	92 473	91 077

Analog (PSTN)/digital (ISDN, xDSL og bredbåndstelefoner (BBT)) er trafikk-, abonnements-, etablerings- og tilknytningsinntekter for analog (PSTN), digital (ISDN, xDSL og BBT), internettabonnement samt inngående trafikk fra andre teleoperatører.

Mobiltelefoni er trafikk-, abonnements-, etablerings- og tilknytningsinntekter for mobiltelefoni, inntekter for inngående trafikk fra andre teleoperatører, tekstmeldinger, bredbånd og innholdstjenester.

Leide samband er etablerings- og abonnementsinntekter for tjenestene digitale og analoge samband.

Satellitt og TV-distribusjon er inntekter fra satellittkringkasting og distribusjon av TV-kanaler til det nordiske markedet. TV-distribusjon er etablerings-, abonnements og programinntekter for distribusjon av TV-kanaler over kabel og satellitt og salg av programkort.

Øvrig nettbasert virksomhet inkluderer inntekter fra leide nett, datanettjenester med videre.

Kundeutstyr er inntekter fra salg av utstyr som telefoner, mobiltelefoner, datamaskiner, hussentraler med videre.

IT-drift og salg av programvare er inntekter fra salg og drift av IT-systemer samt konsulenttjenester, servicetjenester og programvaresalg.

Annet inkluderer entrepris-, husleieinntekter med videre.

Telenor har bare i begrenset grad inntekter fra operasjonelle leieavtaler. Dette er i hovedsak inntekter fra leie av kobbertilknytninger og mørk fiber til andre operatører, samlokalisering, leie av utstyr, i hovedsak innenfor satellittvirksomheten og leieinntekter fra eiendommer. Telenor har i liten grad inntekter fra finansielle leieavtaler. Disse inntektene er inkludert i de ulike inntektsgruppene i tabellen ovenfor og er ikke vist særskilt da de er uvesentlige og i sin form ikke er forskjellige fra de ulike inntektsgruppene. De fleste avtalene har korte minimum leieperioder, og framtidige minimum leieinntekter er uvesentlige.

07 VARE- OG TRAFIKKOSTNADER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Trafikkostnader – nettkapasitet	16 526	17 346	15 163
Trafikkostnader – satellittkapasitet	93	39	71
Varer for videresalg og andre varekostnader	9 822	8 580	7 371
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler (vare- og trafikkostnader)	(85)	(41)	(58)
Sum vare- og trafikkostnader	26 356	25 924	22 547

Trafikkostnader inkluderer enkelte operasjonelle leiekostnader, i hovedsak leie av dedikert nett og satellittkapasitet. Disse kostnadene er inkludert i de ulike kostnadsgruppene i tabellen ovenfor og er ikke vist særskilt da de er uvesentlig og er i sin form ikke forskjellige fra de ulike kostnadsgruppene. Se note 32 for informasjon om operasjonelle leieforpliktelser.

08 LØNN OG PERSONALKOSTNADER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Lønn og feriepenger	10 494	9 425	9 116
Arbeidsgiveravgift	1 480	1 410	1 342
Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift	1 026	811	627
Aksjebasert betaling, eksklusiv arbeidsgiveravgift ¹⁾	38	35	38
Andre personalkostnader	852	793	615
Beholdningsendring lønn og personalkostnader	(490)	(403)	(369)
Sum lønn og personalkostnader	13 400	12 071	11 369

¹⁾ Inkluderer aksjeopsjoner og ansattes opsjonsprogram og insentivordninger – se note 37.

Gjennomsnittlig antall årsverk var 36.000 i 2008, 33.500 i 2007 og 31.500 i 2006. Dette inkluderer ca. 330 og 540 årsverk knyttet til utviklet virksomhet for henholdsvis 2007 og 2006.

09 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Operasjonelle leieavtaler av bygninger, tomter og utstyr	2 302	2 121	1 990
Kostnader til lokaler, biler, kontorutstyr med videre	1 270	1 032	980
Drift og vedlikehold	6 029	5 202	5 469
Reise og diett	717	606	560
Porto, frakt, distribusjon og telekommunikasjon	593	523	508
Konsesjonsavgifter	3 646	3 434	2 563
Markedsføring og salgsprovisjoner	6 789	6 844	6 244
Reklame	2 261	2 337	2 782
Tap på fordringer	527	467	340
Konsulentonorar og innleie av personell	2 745	2 504	2 213
Øvrig	485	631	704
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	(230)	(207)	(184)
Sum andre driftskostnader	27 134	25 494	24 169

Spesifikasjon av tap på fordringer:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Avsetninger pr. 01.01.	1 244	1 031	950
Reklassifisert til holdt for salg	-	-	(35)
Kyivstar reklassifisert til Tilknyttede selskaper ¹⁾	-	-	(52)
Avsetninger pr. 31.12. ²⁾	1 215	1 244	1 031
Endring avsetninger for tap på fordringer	(29)	213	168
Reklassifisert til holdt for salg	-	-	-
Annen endring avsetninger for tap på fordringer ³⁾	(157)	(40)	(77)
Årets konstaterte tap	825	394	341
Innbetalt på tidligere avskrevne fordringer	(112)	(100)	(92)
Sum tap på fordringer⁴⁾	527	467	340

¹⁾ Se note 21 for ytterligere informasjon.

²⁾ Avsetninger på 353 millioner kroner pr. 31. desember 2008 (533 millioner kroner pr. 31. desember 2007 og 512 millioner kroner pr. 31. desember 2006) relaterer seg til Pannon. I henhold til lokale bestemmelser i Ungarn kan ikke Pannon konstatere fordringer som tapt uten at dette vil føre til skattemessige ulemper hvis bestemte vilkår ikke er oppfylt.

³⁾ Inkluderer effekt ved kjøp og salg av virksomheter og omregningsdifferanser.

⁴⁾ Sum kostnad for tap på fordringer er hovedsakelig relatert til kundefordringer. Tap knyttet til andre kortsiktige og langsiktige fordringer er minimale. Se note 22 for mer informasjon.

10 ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomheter	(70)	(552)	(194)
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomheter	272	48	90
Kostnader knyttet til nedbemanning og tapskontrakter ¹⁾	710	231	409
Sum andre (inntekter) og kostnader	912	(273)	305

¹⁾ Se note 27.

Gevinst ved avgang i 2008 var hovedsakelig relatert til salg av eiendommer og varige driftsmidler.

I 2007 og 2006 var gevinst ved avgang hovedsakelig relatert til salg av eiendommer og virksomheter. I 2007 inngikk utvanning av Telenors aksjer i datterselskapet Opplysningen AS i gevinsten og i 2006 omfattet gevinsten salg av datterselskapet Telenor Venture II ASA.

Tap ved avgang i 2008 var hovedsakelig relatert til administrativt utstyr i Norge. I 2007 var hovedsakelig relatert til utstyr, mens det i 2006 var relatert til utstyr og salg av eiendom.

Kostnader til nedbemanning og tapskontrakter i 2008 var hovedsakelig relatert til tapskontrakter i Telenor Cinclus, Danmarks Digital TV AS og EDB Business Partner, samt nedbemanning i Sverige og i Fixed – og Mobil Norge. I 2007 var kostnadene hovedsakelig relatert til tapskontrakter i DTAC og Telenor Cinclus, samt nedbemanning i Fixed – Norge. I 2006 var kostnadene hovedsakelig knyttet til nedbemanning i Fixed Norge, EDB Business Partner, Sverige og tapskontrakter i Danmark.

11 UTGIFTER TIL FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter til forskning og utvikling innregnet i resultatet utgjorde henholdsvis 554 millioner kroner, 505 millioner kroner og 495 millioner kroner i 2008, 2007 og 2006. Kostnadsført forskning og utviklingsaktiviteter i konsernet relaterer seg til utvikling av nye teknologier, nye produkter, produktsikkerhet/nettverkssikkerhet og ny anvendelse av eksisterende nett.

12 AV- OG NEDSKRIVNINGER

Spesifikasjon av av- og nedskrivninger

BELØP I MILLIONER KRONER	Varige driftsmidler ¹⁾			Goodwill ²⁾			Immaterielle eiendeler ³⁾			Forskuddsbetalte leieavtaler		
	2008	2007	2006 (Urevidert)	2008	2007	2006 (Urevidert)	2008	2007	2006 (Urevidert)	2008	2007	2006 (Urevidert)
Avskrivninger	9 212	8 313	8 938	-	-	-	4 632	5 392	5 603	260	253	180
Nedskrivninger	7	42	150	93	265	67	6	7	38	-	-	3
Sum	9 219	8 355	9 088	93	265	67	4 638	5 399	5 641	260	253	183

¹⁾ Se note 20 for varige driftsmidler.

²⁾ Se note 17 for nærmere spesifikasjon av goodwill og note 18 for nedskrivningstest av goodwill.

³⁾ Se note 19 for immaterielle eiendeler.

Antatt brukstid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler vurderes årlig basert på forventet periode for økonomiske fordeler fra eiendelene. Med unntak for redusert avskrivningstid på merkenavn i Sonofon og Cybercity, ble det i løpet av 2008 ikke foretatt større endringer i antatt brukstid i forhold til de som ble benyttet i 2007. Endringen medførte en økning i avskrivningene for 2008 på omlag 316 millioner kroner.

I 2007 ble det ikke foretatt større endringer i antatt brukstid i forhold til de som ble benyttet i 2006.

I løpet av 2006 ble det gjort enkelte endringer i antatt brukstid, spesielt for komponenter i ulike nettverk, deriblant overføringsutstyr i mobilvirksomheter og ulike plattformer. Antatt brukstid for de fleste av disse anleggsmidlene ble redusert. Endring i antatt brukstid i løpet av 2006 estimeres å ha økt avskrivningene med 166 millioner kroner for 2006.

Forskuddsbetalte leieavtaler er forskuddsbetalinger ved inngåelse av operasjonelle leieavtaler. Forskuddsbetalingene blir avskrevet over forventede leieperioder eller forventet kundelevetid i henhold til en modell basert på de leverte ytelser. De er hovedsakelig relatert til tilknytningsavgifter for leie av kabler hos andre operatører (operatøraksess etc.), spesielt i Sverige og Danmark. Avskrivningsperiodene for tilknytningsavgiftene er forventet kundelevetid basert på historiske erfaringer.

Spesifikasjon av nedskrivninger

BELØP I MILLIONER KRONER	2008				2007				2006			
	Varige drifts- midler	Good- will ¹⁾	Imma- terielle eiendeler	For- skudds- betalte leier	Varige drifts- midler	Good- will ¹⁾	Imma- terielle eiendeler	For- skudds- betalte leier	Varige drifts- midler	Good- will ¹⁾	Imma- terielle eiendeler	For- skudds- betalte leier
Mobil – Norge	-	-	-	-	1	-	-	-	28	-	9	-
Fixed – Norge	1	-	-	-	7	-	-	-	1	-	12	-
Sverige	1	-	-	-	6	206	-	-	15	-	-	3
Danmark	-	-	-	-	-	36	-	-	-	56	-	-
Kyivstar – Ukraina (urevidert)	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-	-	-
Pannon – Ungarn	-	-	-	-	-	-	-	-	58	-	1	-
DTAC – Thailand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DiGi – Malaysia	-	-	-	-	10	-	-	-	7	-	-	-
Grameenphone	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige mobilvirksomheter	1	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-
Broadcast	4	-	2	-	6	23	-	-	7	11	-	-
Øvrig virksomhet	-	93	4	-	-	-	6	-	3	-	16	-
Sum	7	93	6	-	42	265	7	-	150	67	38	3

¹⁾ Se note 17.

Nedskrivning av goodwill (93 millioner kroner) i 2008 var relatert til goodwill i Telenor Cinclus som følge av lavere markedsvekst enn forventet.

Nedskrivninger av varige driftsmidler i 2007 var hovedsakelig knyttet til ulike komponenter i nettverket. Nedskrivninger av goodwill i 2007 (265 millioner kroner) skyldtes tidligere ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt ved virksomhetssammenslutninger og hvorav 195 millioner kroner er relatert til Sverige.

Nedskrivninger av varige driftsmidler i 2006 var hovedsakelig knyttet til ulike komponenter i nettverket. Nedskrivninger av goodwill i 2006 (67 millioner kroner) skyldtes tidligere ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt ved virksomhetssammenslutninger.

13 FINANSINNEKTER OG –KOSTNADER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Renteinntekter på kontanter og kontantekvivalenter	480	394	745
Utbytte fra tilgjengelig-for-salg investeringer	4	7	20
Andre finansinntekter	238	167	138
Sum finansinntekter	722	568	903
Rentekostnader på finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	(3 060)	(2 650)	(2 555)
Andre finanskostnader	(152)	(153)	148
Balanseføring av renter	154	113	101
Sum finanskostnader	(3 058)	(2 690)	(2 306)
Netto valuta gevinst (tap)	(487)	(208)	(301)
Netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	(452)	845	1 293
Gevinst ved avgang av finansielle eiendeler tilgjengelig-for-salg	17	26	1 885
Gevinst ved avgang av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	1	13	6
Tap ved avgang av finansielle eiendeler tilgjengelig-for-salg	(4)	(3)	(3)
Tap ved avgang av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	(4)	(3)	(1)
Nedskrivning av finansielle eiendeler tilgjengelig-for-salg	(5)	(6)	(9)
Nedskrivning av andre finansielle eiendeler	-	(18)	-
Gevinst på finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	255	-	-
Netto gevinst (tap og nedskrivning) av finansielle eiendeler og -forpliktelser	260	9	1 878
Netto finansposter	(3 015)	(1 476)	1 467

Endring i finansinntekter i 2008 er hovedsakelig forklart ved økt volum av kortsiktige plasseringer og en økning i andre finansinntekter relatert til morarenter. Renteinntekter i 2006 inkluderte 280 millioner kroner knyttet til Sonofon skattesaken mot norske skattemyndigheter. Kyivstar ble dekonsolidert 29. desember 2006, og er deretter rapportert som tilknyttet selskap, se note 21. I 2006 rapporterte Kyivstar 146 millioner kroner i finansinntekter.

Økte finanskostnader i 2008 er i hovedsak relatert til økte renter, som følge av generell renteøkning i markedet. Finanskostnader i 2006 inkluderte tilbakeførte avsatte renter på 304 millioner kroner knyttet til Sonofon skattesaken. Kyivstar rapporterte 312 millioner kroner som finanskostnader i 2006.

Balanseførte renter i Norge er basert på gjennomsnittlig effektiv rente i konsernets generelle låneprogrammer og utenfor Norge er de basert på de aktuelle datterselskaperes effektive lånerente. Datterselskap eid 90 % eller mer er finansiert av Telenor. Se note 26 Rentebærende gjeld for mer informasjon vedrørende renter på eksternt gjeld.

Netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet er hovedsakelig relatert til total return swap avtalen der VimpelCom-aksjen er underliggende aksje, og til derivater benyttet som økonomisk sikring av rentebærende gjeld som ikke oppfyller kravene til sikringsbokføring i henhold til IAS 39.

Gevinst ved avgang av finansielle eiendeler i 2006 var hovedsakelig gevinst ved salg av Telenors aksjeposter i Inmarsat og Eutelsat.

Gevinst på finansielle forpliktelser målt til amortisert kost er relatert til refinansiering av rentebærende gjeld i Telenor Cinclus AS.

14 SKATTER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Resultat før skatt	19 003	19 971	21 528
Betalbar skatt	2 658	3 782	1 705
Utsatt skatt	1 535	(1 614)	1 443
Skattekostnad	4 193	2 168	3 148

Det norske skattekonsernet har skattemessige underskudd og er således ikke i en betalbar skatt posisjon i 2008. Netto utsatt skatteinntekt i 2007 er hovedsakelig forårsaket av innregning av eiendeler ved utsatt skatt relatert til skattemessige underskudd i Sverige. I 2006 fikk Telenor tilbakebetalt 2.409 millioner kroner i skatt som ble innregnet som en reduksjon i betalbar skatt.

Effektiv skattesats

Tabellen nedenfor viser avstemming av rapportert skattekostnad mot forventet skattekostnad basert på nominell skattesats på 28 % i Norge. Den viser også de vesentligste komponentene i skattekostnad (inntekt).

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006 (Urevidert)
Forventet skattekostnad basert på norsk skattesats (28 %)	5 321	5 592	6 028
Skattesatser utenfor Norge som avviker fra 28 %	(342)	121	(217)
Tilknyttede selskaper	(1 914)	(1 798)	(680)
Ikke skattepliktige inntekter	(75)	(23)	(187)
Ikke fradragsberettigede kostnader	336	476	365
Ikke skattepliktig gevinst/fradragsberettiget tap ved salg av aksjer	138	(844)	(554)
Betalbar og utsatt skatt på tilbakeholdt overskudd i utenlandske datter- og tilknyttede selskaper	430	222	414
Ikke hensyntatte eiendeler ved utsatt skatt dette år	487	251	487
Endring i tidligere års innregning/bedømmelse av eiendeler ved utsatt skatt	(199)	(1 355)	(49)
Tidligere ikke hensyntatte eiendeler ved utsatt skatt ved virksomhetssammenslutninger	-	(217)	(67)
Nedskrivning av goodwill som ikke er fradragsberettiget	24	73	19
Skattecreditter	(51)	(133)	-
Avklaring av vesentlige omtvistede transaksjoner	-	(247)	(2 409)
Annet	38	50	(2)
Skattekostnad (inntekt)	4 193	2 168	3 148
Effektiv skattesats i %	22,1	10,9	14,6

Kommentarer til enkelte av linjene over

Skattesatser utenfor Norge som avviker fra 28 %

Skattesatsene i de ulike landene hvor Telenor er lokalisert, er både høyere og lavere enn den norske skattesatsen på 28 %. De største forskjellene er knyttet til Pannon GSM Rt. (Ungarn: 22 %) og Telenor Serbia (10 %) som har lavere skattesatser enn 28 %, og GrameenPhone Ltd. (Bangladesh: 45 %) og Telenor Pakistan (35 %) som har høyere skattesats. For 2008 inkluderes her også effekten av endrede skattesatser i Malaysia og Sverige.

Tilknyttede selskaper

Resultater fra tilknyttede selskaper er innregnet etter skatt og påvirker dermed ikke konsernets skattekostnad. Gevinst ved salg av aksjer i Golden Telecom i 2008 (se note 21) og gevinst ved salg av aksjer i One GmbH i 2007 er inkludert. Kyivstar rapporteres som et tilknyttet selskap i både 2008 og 2007. Skatt på tilbakeholdte overskudd i tilknyttede selskaper er inkludert i linjen "Betalbar og utsatt skatt på tilbakeholdte overskudd i datter- og tilknyttede selskaper".

Ikke skattepliktige gevinster/fradragsberettigede tap ved salg av aksjer

Det vesentlige elementet på denne linjen i 2008 er netto endring i virkelig verdi på en total return swap avtale tilknyttet de underliggende VimpelCom-aksjene. Avtalen har i 2008 gitt et ikke-fradragsberettiget tap på 476 millioner kroner, mens den tilsvarende effekten i 2007 var en skattefri gevinst på 2.625 millioner kroner, hvorav 1.566 millioner kroner ble innregnet som gevinst i 2006. I 2006 ble aksjene i Inmarsat realisert med en ikke skattepliktig gevinst på 1.785 millioner kroner.

Betalbar og utsatt skatt på tilbakeholdte overskudd i datter- og tilknyttede selskaper

Telenor har avsatt for forpliktelser ved utsatt skatt (i hovedsak kildeskatt) på tilbakeholdte overskudd i utenlandske datter- og tilknyttede selskaper. Slike avsetninger er foretatt i den grad det forventes at det vil bli utbetalt utbytte i overskuelig fremtid. Totalt er det ikke avsatt for forpliktelser ved utsatt skatt på tilbakeholdte overskudd på 4.641 millioner kroner i utenlandske datter- og tilknyttede selskaper. For tilknyttede selskaper er det avsatt for forpliktelser ved utsatt skatt basert på samlede tilbakeholdte overskudd (Telenors andel) da Telenor ikke kontrollerer tidspunkt for utdeling av utbytte i disse selskaper. Dersom det foreligger lånebetingelser eller andre begrensninger på utbytte så innregnes forpliktelser ved utsatt skatt på bakgrunn av utbyttekapasiteten i selskapet.

Ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt dette år

Eiendeler ved utsatt skatt for skattereduserende midlertidige forskjeller (hovedsakelig fremførbare skattemessige underskudd) i datterselskaper er ikke innregnet med mindre Telenor kan sannsynliggjøre fremtidig utnyttelse av disse skatteposisjonene. I 2008 er ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt i hovedsak relatert til Telenor Pakistan. I 2007 var dette situasjonen for Telenor Cinclus, som ikke er en del av det norske skattekonsernet, samt for Telenor Pakistan. For 2006 var dette i hovedsak relatert til virksomhetene i Sverige og Telenor Pakistan.

Endring i tidligere års innregning/nedvurdering av eiendeler ved utsatt skatt

Denne linjen viser tidligere nedvurderte eiendeler ved utsatt skatt som innregnes i året og nedvurdering av tidligere innregnede eiendeler ved utsatt skatt. I 2008 er dette i hovedsak relatert til reversering av tidligere nedvurderte eiendeler ved utsatt skatt i det svenske skattekonsernet som følge av høy skattepliktig inntekt. Reorganiseringen av fastnettvirksomheten i Sverige og utvidelsen av det svenske skattekonsernet gjorde at fremtidig utnyttelse av de skattereduserende midlertidige forskjellene (hovedsakelig fremførbare skattemessige underskudd) i de svenske selskapene var blitt sannsynlig i 2007, og på grunn av dette ble tidligere nedvurdering av eiendeler ved utsatt skatt på 1.517 millioner kroner reversert.

Tidligere ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt ved virksomhetssammenslutninger

I 2007 ble det innregnet 194 millioner kroner, knyttet til tidligere ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt ved virksomhetssammenslutning for Bredbåndsbolaget (Sverige). I tillegg ble 23 millioner kroner relatert til Canal Digital Danmark (Broadcast) innregnet. I 2006 kunne Cybercity (Danmark) og Canal Digital Danmark (Broadcast) sannsynliggjøre fremtidige skattepliktige inntekter og eiendeler ved utsatt skatt knyttet til disse virksomhetssammenslutningene ble derfor innregnet.

Ved innregning av disse eiendelene ved utsatt skatt blir tilsvarende skatteinntekt innregnet i resultatregnskapet. Som følge av dette reduseres balanseført verdi av goodwill til det beløpet som hadde blitt innregnet dersom eiendelen ved utsatt skatt hadde blitt innregnet på oppkjøpstidspunktet.

Nedskrivninger av goodwill som ikke er fradragsberettiget

Nedskrivninger av goodwill knyttet til kjøp av aksjer er vanligvis ikke fradragsberettiget.

Skattekreditter

I 2007 og 2008 er effekten av skattekreditter hovedsakelig relatert til Telenor Serbia. Kredittene er en konsekvens av investeringer i infrastruktur. Telenor Serbia har ubenyttede kreditter som kan fremføres i 10 år. Pannon reduserte også sin betalbare skatt i 2007 med 23 millioner kroner relatert til skattekreditter som følge av investeringer. Pannon har ingen fremførbare skattekreditter.

Avklaring av vesentlige omtvistede transaksjoner

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Internt salg av Sonofon aksjer	-	-	(2 409)
RISK-regulering av Cosmote-aksjer	-	(155)	-
Canal Digital Danmark	-	(92)	-
Sum avklaring av vesentlige omtvistede transaksjoner	-	(247)	(2 409)

Internt salg av Sonofon-aksjer

Skattemyndighetene i Norge fravek i 2002 den ordinære ligningen av Telenor Communication AS' (nå Telenor Eiendom Holding AS) selvangivelse for inntektsåret 2001. Dette medførte at Telenors betalbare skatt for 2001 (innregnet som kostnad i 2002) først ble økt med 2,4 milliarder kroner. Høyesterett avsa dom i denne saken i oktober 2006. Telenor vant og ble tilkjent dekning av saksomkostninger med renter. 2.409 millioner kroner i tidligere innbetalt skatt ble tilbakebetalt og inntektsført som en reduksjon i betalbar skatt i 2006.

RISK-regulering av Cosmote-aksjer

I forbindelse med Telenor B-Invest AS' beregning av gevinst ved salg av aksjer i Cosmote AS i 2003 og 2004, krevde Telenor RISK-regulering av inngangsverdien på aksjene på henholdsvis 184 millioner kroner og 386 millioner kroner. Norske skattemyndigheter aksepterte i utgangspunktet ikke RISK-regulering for 2003. Ved utgangen av 2005 godkjente Overlikningsnemda RISK reguleringen for 2003. Imidlertid brakte Skattedirektoratet Overlikningsnemdas kjennelse inn for Fylkesskattenemda i Østfold til ny behandling. Som følge av dette innregnet ikke Telenor noen skatteinntekt i 2006. I 2007 trakk Skattedirektoratet anken tilbake. En skatteinntekt på 155 millioner kroner ble innregnet relatert til RISK-reguleringene for 2003 og 2004 på 552 millioner kroner.

Canal Digital Danmark

Danske skattemyndigheter fravek selvangivelsen til Canal Digital Danmark for 2003 ved å underkjenne en transaksjon hvor fremførbare underskudd ble utnyttet og en tilsvarende skattemessig verdi av eiendeler ble etablert. Skattemyndighetene var uenig i verdsettelsen av eiendelene i transaksjonen. På bakgrunn av dette nektet skattemyndighetene å godkjenne de nye og høyere skattemessige verdiene. Reduksjonen i innregnet eiendel ved utsatt skatt og økt betalbar skatteeffekt knyttet til denne tvisten utgjorde 100 millioner kroner ved utgangen av 2006. I 2007 ble Telenor og de danske skattemyndighetene enige om en verdsettelse som var i nærheten av Canal Digital Danmarks selvangivelse for 2003. En skatteinntekt på 92 millioner kroner ble derfor innregnet i 2007.

Fremførbare underskudd

Fremførbare underskudd fordelt på enkelte land utløper som følger pr. 31. desember 2008:

BELØP I MILLIONER KRONER	Norge	Sverige	Asia	Øvrig	Sum
2009	-	-	-	86	86
2010	-	-	-	58	58
2011	-	-	1 096	75	1 171
2012	-	-	378	23	401
2013	-	-	26	-	26
2014 og senere	-	-	-	273	273
Ikke tidsbegrenset	4 300	672	6 227	471	11 670
Sum fremførbare underskudd	4 300	672	7 727	986	13 685
Hvorav ikke oppførte eiendeler ved utsatt skatt	229	565	3 885	949	5 628
Fremførbare underskudd hvor eiendeler ved utsatt skatt er innregnet	4 071	107	3 842	37	8 057

Fremførbare underskudd fordelt på enkelte land utløper som følger pr. 31. desember 2007:

BELØP I MILLIONER KRONER	Norge	Sverige	Asia	Øvrig	Sum
2008	-	-	5	142	147
2009	-	-	-	28	28
2010	-	-	-	61	61
2011	-	-	1 038	37	1 075
2012	-	-	374	18	392
2013 og senere	-	-	-	135	135
Ikke tidsbegrenset	289	3 253	3 967	342	7 851
Sum fremførbare underskudd	289	3 253	5 384	763	9 689
Hvorav ikke oppførte eiendeler ved utsatt skatt	288	1 229	2 485	712	4 714
Fremførbare underskudd hvor eiendeler ved utsatt skatt er innregnet	1	2 024	2 899	51	4 975

Selskaper innen det norske skattekonsernet (Telenor ASA og alle norske datterselskaper eiet over 90 %) har skattemessige underskudd i 2008. Alle fremførbare underskudd fra tidligere år ble utnyttet i 2007.

Eiendeler ved utsatt skatt innregnes ikke når Telenor ikke kan sannsynliggjøre tilstrekkelig skattepliktig inntekt i fremtiden til å dekke opp de skattereduserende midlertidige forskjellene. Dette er situasjonen for noen av virksomhetene i de nordiske landene, Thailand og Pakistan. I Thailand kan ingen skatteposisjoner bli overført mellom selskaper. I Pakistan er de skattemessige underskuddene nedvurdert i den grad de overstiger skatteøkende midlertidige forskjeller. Noen av underskuddene i de svenske virksomhetene kan ikke betraktes som en del av netto forpliktelser ved utsatt skatt i det svenske skattekonsernet, da det foreligger tidsmessige sperrer som begrenser muligheten for utnyttelse.

Forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt pr. 31. desember

BELØP I MILLIONER KRONER	Eiendeler ved utsatt skatt 2008	Forpliktelser ved utsatt skatt 2008	Hvorav eiendeler ikke innregnet	Eiendeler ved utsatt skatt 2007	Forpliktelser ved utsatt skatt 2007	Hvorav eiendeler ikke innregnet
			(nedvurdering) 2008			(nedvurdering) 2007
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4 219	(8 082)	(34)	4 578	(6 435)	(25)
Tilbakeholdte overskudd i utenlandske datter- og tilknyttede selskaper	-	(1 340)	-	-	(979)	-
Andre langsiktige poster	2 619	(2 475)	(20)	1 432	(1 690)	-
Sum anleggsmidler og langsiktig gjeld	6 838	(11 897)	(54)	6 010	(9 104)	(25)
Sum omløpsmidler og kortsiktig gjeld	1 075	(329)	(36)	798	(215)	(31)
Fremførbare underskudd	4 306	-	(1 784)	3 038	-	(1 444)
Forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt	12 219	(12 226)	(1 874)	9 846	(9 319)	(1 500)
Netto forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt	-	(1 881)	-	-	(973)	-
Hvorav eiendeler ved utsatt skatt	-	2 815	-	-	2 771	-
Hvorav forpliktelser ved utsatt skatt	-	(4 696)	-	-	(3 744)	-

Eiendeler ved utsatt skatt er i hovedsak innregnet som eiendeler i Norge, Thailand og Serbia. For disse landene er det sannsynlig at det vil oppstå tilstrekkelig skattemessig overskudd i fremtiden til å utligne de skattereduserende midlertidige forskjellene.

Endring utsatt skatt

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Pr. 1. januar	(973)	(2 689)	383
Ført direkte mot egenkapital ¹⁾	1 399	(416)	36
Innregnet i resultatet	(1 535)	1 614	(1 443)
Omregningsdifferanser	(707)	401	188
Kjøp av datterselskaper	(65)	150	(1 588)
Salg av datterselskaper	-	(33)	(265)
Pr. 31. desember	(1 881)	(973)	(2 689)

¹⁾ Utsatt skatt ført direkte mot egenkapital er hovedsakelig relatert til skatt på omregningsdifferanser på lån i utenlandsk valuta som er utpekt som sikring av nettoinvestering eller pengeposter som anses som en del av nettoinvesteringene. Disse omregningsdifferansene innregnes direkte mot egenkapital.

Endring i ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt (nedvurderinger)

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Inngående balanse	1 500	3 057	2 289
Endring i ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt fra tidligere år	(216)	(1 580)	133
Netto underskudd i datterselskaper	484	164	515
Andre ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt dette år	3	87	57
Tilgang og avgang ¹⁾	(2)	(42)	(13)
Omregningsdifferanser	105	(186)	76
Utgående balanse	1 874	1 500	3 057

¹⁾ inkluderer avvirket virksomhet med (58) millioner kroner i 2006.

I 2008 er endringen i ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt fra tidligere år hovedsakelig relatert til det svenske skattekonsernet, som forklart ovenfor. Den store endringen på denne linjen i 2007 var relatert til reorganiseringen av fastnettvirksomheten i Sverige og utvidelsen av det svenske skattekonsernet.

15 AVVIKLET VIRKSOMHET

Avviklet virksomhet forblir konsolidert i konsernets presentasjon av finansregnskapet. Dette innebærer at interne transaksjoner mellom videreført og avviklet virksomhet er eliminert ordinært i konsolideringen. En konsekvens av dette er at beløp henført til avviklet virksomhet er inntekter og kostnader fra eksterne transaksjoner. Det presenterte resultatet nedenfor vil dermed ikke reflektere den enkeltstående virksomheten.

Det var ingen avviklet virksomhet i Telenorkonsernet gjennom 2008.

Telenor Satellite Services

Telenor Satellite Services, definert som avviklet virksomhet siden 2006, ble solgt 5. september 2007 til investeringsfond administrert av Apax Partners for oppgjør i kontanter med 2.691 millioner kroner, hvorav 135 millioner kroner var betalt utbytte før gjennomføring av transaksjonen. Det ble innregnet en skattemessig gevinst på 1.194 millioner kroner i 2007. Gevinsten var fritatt for beskatning etter fritaksmetoden.

Telenor Satellite Services var et datterselskap av Telenor ASA frem til salgstidspunktet og er en leverandør av globale kommunikasjonsløsninger via satellitt for bruker på land, til sjøs og i luften. Telenor Satellite Services var en del av segmentet Øvrig virksomhet.

UCOM

UCOM var en del av segmentet DTAC – Thailand.

Telenor økte sin eierandel i UCOM i 2005. På samme tidspunkt mottok UCOM fra en ekstern part et ugjenkallelig tilbud om kjøp av selskapets viktigste eiendeler. Disse eiendelene og gjelden lå i hovedsak i separate datterselskap, og var vurdert å være for avhendelse som oppfyller kriteriet til klassifisering som avviklet virksomhet ved anskaffelse i henhold til IFRS 5. Avhendelsen ble godkjent av generalforsamlingen i UCOM i januar 2006 og effektivt i februar 2006. Salgsprisen var 246 millioner kroner, hvorav tap ble innregnet med 22 millioner kroner i 2006.

Resultatene fra Telenors avviklede virksomhet presenteres under:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Driftsinntekter	-	1 671	2 402
Driftskostnader	-	(1 413)	(2 180)
Driftsresultat	-	258	222
Netto finansposter inklusive tilknyttede selskap	-	7	14
Resultat før skatt	-	265	236
Skatt	-	(59)	(59)
Resultat fra drift	-	206	177
Gevinst og tap ved salg av avviklet virksomhet	-	1 194	(22)
Henført skattekostnad	-	-	-
Resultat fra avviklet virksomhet	-	1 400	155

Resultat pr. aksje i norske kroner for avviklet virksomhet

Ordinært	-	0,83	0,09
Utvannet	-	0,83	0,09

Telenor hadde ingen eiendeler og gjeld relatert til avviklet virksomhet pr. 31. desember 2008 og 2007.

Netto kontantstrømmer relatert til Telenors avviklede virksomhet er:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-	192	485
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-	(82)	(197)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-	-	(3)

16 RESULTAT PR. AKSJE**Fra hele virksomheten**

Beregningene av ordinært og utvannet resultat pr. aksje som kan henføres til aksjonærer i Telenor ASA er utført på følgende grunnlag:

Resultat

BELØP I MILLIONER KRONER, UNNTATT RESULTAT PR. AKSJE	2008	2007	2006 (Urevidert)
Resultat etter skatt til bruk i ordinært resultat pr. aksje (årets resultat som kan henføres til aksjonærer i Telenor ASA)	13 065	18 016	15 920
Effekt av potensielt utvannende aksjer	-	-	-
Resultat etter skatt til bruk i utvannet resultat pr. aksje	13 065	18 016	15 920
Ordinært resultat pr. aksje	7,83	10,72	9,44
Utvannet resultat pr. aksje	7,82	10,71	9,44

Antall aksjer

I TUSEN	2008	2007	2006
Veiet gjennomsnittlig antall aksjer til bruk i ordinært resultat pr. aksje	1 668 682	1 680 126	1 685 701

Effekt av potensielt utvannende aksjer:

Akseopsjoner og bonus aksjer	1 627	1 552	1 003
Veiet gjennomsnittlig antall aksjer til bruk i utvannet resultat pr. aksje	1 670 309	1 681 678	1 686 704

Nevneren i utregningene av både ordinært og utvannet resultat pr. aksje har blitt justert for tilbakekjøp av aksjer fra Den Norske Stat fra tidspunktet generalforsamlingen godkjente tilbakekjøpet.

Fra virksomhet som videreføres

Beregningene av ordinært og utvannet resultat pr. aksje fra virksomhet som videreføres som kan henføres til aksjonærer i Telenor ASA er utført på følgende grunnlag:

Resultat

BELØP I MILLIONER KRONER, UNNTATT RESULTAT PR. AKSJE	2008	2007	2006 (Urevidert)
Årets resultat som kan henføres til aksjonærer i Telenor ASA	13 065	18 016	15 920
Fratrukket:			
Årets resultat fra avviklet virksomhet	-	1 400	155
Resultat etter skatt til bruk i ordinært resultat pr. aksje fra virksomhet som videreføres	13 065	16 616	15 765
Effekt av potensielt utvannende aksjer	-	-	-
Resultat etter skatt til bruk i utvannet resultat pr. aksje fra virksomhet som videreføres	13 065	16 616	15 765
Ordinært resultat pr. aksje	7,83	9,89	9,35
Utvannet resultat pr. aksje	7,82	9,88	9,35

Nevneren i utregningene er de samme som beskrevet ovenfor for både ordinært og utvannet resultat pr. aksje.

17 GOODWILL

	Telenor Danmark	Telenor Sverige	Pannon Ungarn	Digi.com Malaysia	DTAC Thailand	Telenor Serbia	Øvrige mobil virk- somheter	Broadcast	Øvrige enheter/eli- mineringer	Sum konsern
BELØP I MILLIONER KRONER										
Pr. 1. januar 2007	7 231	5 373	5 106	574	2 390	7 759	103	2 059	3 128	33 723
Omregningsdifferanser 2007	(160)	(382)	(206)	(44)	63	(248)	(4)	(10)	(55)	(1 046)
Tilgang ved erverv av datterselskap	197	1	-	-	-	-	120	-	366	684
Eliminering ved avgang datterselskaper	-	-	-	(54)	(189)	-	-	-	(66)	(309)
Pr. 31. desember 2007	7 268	4 992	4 900	476	2 264	7 511	219	2 049	3 373	33 052
Omregningsdifferanser 2008	1 744	346	874	111	263	645	28	10	71	4 092
Tilgang ved erverv av datterselskap	(5)	8	-	-	8	-	74	-	1236	1 321
Reallokert goodwill	-	-	-	-	-	-	(11)	-	-	(11)
Eliminering ved avgang datterselskaper	-	-	-	(11)	-	-	-	-	-	(11)
Pr. 31. desember 2008	9 007	5 346	5 774	576	2 535	8 156	310	2 059	4 680	38 443

Nedskrivninger

Pr. 1. januar 2007	(3 027)	-	-	-	-	-	-	(110)	(3)	(3 140)
Omregningsdifferanser	25	-	-	-	-	-	-	-	-	25
Nedskrivninger 2007	(36)	(206)	-	-	-	-	-	(23)	-	(265)
Pr. 31. desember 2007	(3 038)	(206)	-	-	-	-	-	(133)	(3)	(3 380)
Omregningsdifferanse 2008	(729)	(14)	-	-	-	-	-	-	-	(743)
Nedskrivninger 2008	-	-	-	-	-	-	-	-	(93)	(93)
Pr. 31. desember 2008	(3 767)	(220)	-	-	-	-	-	(133)	(96)	(4 216)

Balanseført verdi goodwill 2007 4 230 4 786 4 900 476 2 264 7 511 219 1 916 3 370 29 672

Balanseført verdi goodwill 2008 5 240 5 126 5 774 576 2 535 8 156 310 1 926 4 584 34 227

Nedskrivning av goodwill i 2008 var relatert til Telenor Cinclus som følge av lavere vekst i markedet enn forventet. Nedskrivninger av goodwill i 2007 var i hovedsak relatert til innregning av tidligere ikke-innregnet eiendel ved utsatt skatt oppstått i virksomhetssammenslutninger.

I henhold til IFRS skal det overtakende foretak nedskrive balanseført verdi av goodwill med tilsvarende beløp som er innregnet som skatteinntekt ved tidligere ikke innregnet eiendel ved utsatt skatt. Se også note 18 for nedskrivningstest av goodwill.

18 NEDSKRIVNINGSTESTING AV GOODWILL

Telenorkonsernet tester goodwill for nedskrivning årlig, eller oftere hvis det er forhold som tyder på at det har inntrådt verdifall. Testen utføres ved årsslutt. Telenor har identifisert immaterielle eiendeler med ubestemt levetid, men disse eiendelenes balanseførte verdi er uvesentlig. Telenor har identifisert mobil- og fastlinjebaserte virksomheter i forskjellige land som kontantgenererende enheter. I de tilfeller hvor mobil- og fastlinjevirkighetene følges opp og rapporteres som et segment, blir goodwill fulgt opp og testet samlet for en gruppe av kontantgenererende enheter. Gruppen av kontantgenererende enheter er ikke større enn det som defineres i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter. I tillegg er IT-driftsselskapet EDB Business Partner, Broadcast DTH (direct to home)/kabelTV samt andre mindre kontantgenererende enheter definert som egne kontantgenererende enheter. Telenor kjøpte IS Partner AS, Norge, første kvartal 2008. IS Partner er en del av konsernet EDB Business Partner.

Goodwill som har oppstått i forbindelse med oppkjøp er tilordnet individuelle kontantgenererende enheter som følger:

Balanseført verdi goodwill

BELØP I MILLIONER KRONER	2 008	2 007
Telenor Danmark	5 240	4 230
Telenor Sverige	5 126	4 786
Pannon, Ungarn	5 774	4 900
DTAC, Thailand	2 535	2 264
Telenor Serbia, Serbia	8 156	7 511
Broadcast, DTH og kabel TV, Norden	1 926	1 905
EDB Business Partner, Norge	4 465	3 379
Øvrige	1 005	697
Balanseført verdi goodwill	34 227	29 672

¹⁾ Øvrige omfatter i hovedsak DiGi, Malaysia, ProMonte, Montenegro og Datamatrix, Norge. Ref også note 17.

Telenor har brukt en kombinasjon av bruksverdi og virkelig verdi minus salgskostnader til å fastsette gjennvinnbart beløp av de kontantgenererende enhetene.

Virkelig verdi minus salgskostnader er basert på notert markedspris. Telenor har ikke inkludert noen kontrollpremie i forbindelse med fastsettelse av virkelig verdi minus salgskostnader. DTAC er børsnotert både på børsen i Thailand og på børsen i Singapore, mens DiGi er børsnotert i Malaysia. De virkelige verdiene er fastsatt basert på noterte markedspriser pr. 31. desember 2008. EDB Business Partner er notert på Oslo Børs, men som følge av at børsverdien pr. 31. desember 2008 var lavere enn konsernets balanseførte verdi, er gjenvinnbart beløp for EDB Business Partner fastsatt ved bruksverdi ved bruk av diskonterte kontantstrømmer på samme måte som for andre kontantgenererende enheter beskrevet nedenfor.

For de andre kontantgenererende enhetene har vi benyttet diskonterte kontantstrømmer til å fastsette gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er basert på diskonterte forventede kontantstrømmer som gjenspeiler de økonomiske prognosene og strategiplanene som er godkjent av øverste ledelse, og som dekker en periode på tre år. For enheter hvor driften fortsatt er i en vekstfase og hvor det ikke er forventet å nå en stabil kontantstrøm innenfor en treårs periode, omfatter beregningen også forventede kontantstrømmer for årene 4–9, ref tabell under. Kontantstrømmer utover perioden på ni år er ekstrapolert med en langsiktig vekstrate i et intervall på 0 % til 4 % inkludert inflasjon.

Nøkkelforutsetninger som er benyttet i beregningen av bruksverdi er vekstrater, EBITDA-marginer, driftsmessige investeringer og diskonteringssetser. For årene 2008 og 2007 er gjenvinnbart beløp for de kontantgenererende enhetene fastsatt basert på følgende nøkkelforutsetninger:

	Diskonteringssetser											
	Diskonteringssetser (nominell) etter skatt (WACC)				Diskonteringssetser før skatt		Vekstrate inntekter år 4–9					
	2008		2007		2008		2007					
Pannon – Ungarn	11,1 %	–9,8 %	11,4 %	–9,7 %	13,9 %	–12,5 %	14,3 %	–12,1 %	0 %	–(1) %	2 %	–(1) %
Telenor Danmark	8,8 %	8,8 %	8,2 %	8,2 %	11,7 %	11,7 %	11 %	11 %	7 %	–1 %	7 %	–2 %
Telenor Sverige	8,5 %	8,5 %	8,1 %	8,1 %	11,5 %	11,5 %	11,3 %	11,3 %	3 %	–2 %	2 %	–1 %
EDB Business Partner	10 %	10 %	-	-	13,9 %	13,9 %	-	-	5 %	–1 %	-	-
Broadcast DTH/kabel TV- Norden	8,3 %	8,3 %	7,9 %	7,9 %	11,4 %	11,4 %	10,9 %	10,9 %	-	-	-	-
Telenor Serbia	18,3 %	–11,6 %	14,9 %	–11,2 %	20,3 %	–12,9 %	16,6 %	–12,3 %	6 %	–4 %	10 %	–4 %

I beregningene har vi benyttet forventede kontantstrømmer etter skatt og diskonteringssetser etter skatt. Virkelig verdi ville ikke ha blitt vesentlig påvirket om Telenor hadde benyttet en diskonteringssetser før skatt.

Vekstrater – Benyttede prognose og strategiplaner projiserer at vekst i kontantstrømmene vil reduseres i perioden frem til år ni. Gjennomsnittlige vekstrater i omsetning i perioden 4–9 år er basert på Telenors forventninger til markedsutviklingen i de markeder hvor virksomheten drives. Telenor benytter stabile vekstrater til å ekstrapolere kontantstrømmene utover ni år. Den langsiktige vekstraten utover ni år er ikke høyere enn forventet langsiktig vekst i økonomien der virksomheten drives. For de forskjellige kontantgenererende enhetene konvergerer de forventede vekstratene fra gjeldende nivå i løpet av de siste få årene mot nivået for langsiktig vekst.

Gjennomsnittlig EBITDA-margin – EBITDA-marginen representerer driftsmarginene før avskrivninger og er estimert ut i fra aktuelle marginer og forventet markedsutvikling. Kommitterte og vedtatte effektivitetsprogrammer er hensyntatt. Endringer i resultatet av disse tiltakene kan ha innvirkning på fremtidig forventet EBITDA-margin.

Driftsmessige investeringer (Capex) – Et normalisert forhold mellom capex og salg (driftsmessige investeringer som en prosentdel av inntekter) forutsettes på lang sikt. For årene 1–9 er nødvendige driftsmessige investeringer for å oppnå forventet vekst i inntektene hensyntatt. Endringer i trafikkvolum og antall abonnemeter i vekstfasen vil også kunne føre til endring i forholdet mellom capex og salg. Broadcast DTH/kabel-TV virksomheten er noe mindre kapitalintensiv og forholdet mellom capex og salg er ikke definert som en nøkkelforutsetning for verdivurderingen av denne virksomheten pr. 31. desember 2008. Forventede driftsmessige investeringene inkluderer ikke investeringer som forbedrer eiendelenes ytelse, og tilhørende kontantstrømmer er behandlet konsekvent.

Diskonteringssetser – Diskonteringssetserne er basert på en vektet gjennomsnittlig kapitalkostnad (WACC). Et selskaps kapitalkostnad som følge av gjeld og egenkapital, vektet tilsvarende for å gjenspeile kapitalstrukturen, gir dets vektete gjennomsnittlige kapitalkostnad. I økonomier hvor det ikke eksisterer en lokal langsiktig risikofri rente, er WACC-setserne, som er benyttet til å diskontere fremtidige kontantstrømmer, basert på 10 års amerikansk risikofri rente justert for inflasjon og landrisikopremie. Landrisikopremien inkludert i WACC-setserne har i 2008 økt for flere av de kontantgenererende enhetene. Diskonteringssetserne tar videre hensyn til gjeldspremie, markedsrisikopremie, gjeldsgrad, selskapskattesats og eiendelsbeta.

For kontantgenererende enheter i økonomier der inflasjonen for tiden er høy og hvor inflasjonsforventningene er betydelig lavere, er kontantstrømmene for de ulike år diskontert med ulik diskonteringssetser.

For å teste rimeligheten i verdiene, er disse sammenlignet med eksterne verdivurderingsrapporter og multipler for sammenlignbare selskaper innen telekombransjen.

Sensitivitetsanalyse

I forbindelse med nedskrivningstesting av goodwill har konsernet gjennomført sensitivitetsanalyser. Beregningen av bruksverdiene er basert på fremtidige strategiplaner som hensyntar forventet utvikling i både makroøkonomiske og selskapsespesifikke forhold. Sensitivitetsanalyser er foretatt for hver enkelt kontantgenererende enhet.

Med unntak av den kontantgenererende enheten beskrevet nedenfor (Telenor Serbia), vil en reduksjon i EBITDA-marginen på 3 prosentpoeng samtidig som diskonteringsfaktoren økes med 1 prosentpoeng, alt annet like, ikke medføre nedskrivning. Dersom reduksjonen i EBITDA-marginen økes til 4 prosentpoeng samtidig som diskonteringsfaktoren økes med 1 prosentpoeng, kan endringene medføre verdifall

som gir nedskrivning. En reduksjon i inntektene på 5 prosentpoeng samtidig som EBITDA-marginen reduseres med 3 prosentpoeng i kontantstrømsperioden (bortsett fra i terminalåret), ville ikke resultere i nedskrivning. Dersom de samme parameterene derimot reduseres til henholdsvis 6 og 4 prosentpoeng, vil dette kunne føre til en nedskrivning. Reduksjon i EBITDA-marginen med mer enn 3 prosentpoeng for hele perioden, også i terminalåret, alt annet like, vil kunne medføre verdifall som gir nedskrivning.

Kontantgenererende enheter der en rimelig endring i en nøkkelforutsetning kan medføre nedskrivning

I 2008 har segmentrapporteringen blitt endret og derigjennom ledelsens oppfølging av goodwill. Som følge av endringen, er goodwill relatert til den svenske virksomheten innenfor fast og mobiltelefoni testet på segment nivå. Generelt så er det betydelig forskjell mellom beregnet gjenvinnbart beløp og balanseført verdi.

For Telenor Serbia er imidlertid gjenvinnbart beløp omtrent på samme nivå som balanseført verdi, noe som indikerer at enhver endring i nøkkelforutsetningene kan resultere i nedskrivning.

Tabellen nedenfor illustrerer den prosentvise endring i nøkkelforutsetningene, alt annet like, som vil redusere gjenvinnbart beløp til samme beløp som balanseført verdi.

Nøkkelforutsetninger:

	Telenor Serbia
Negativ endring i omsetningsvekst	0 %–2 %
Negativ endring i EBITDA-margen	0 %–1 %
Negativ endring i evigvarende vekst rate	0 %–1 %

19 IMMATERIELLE EIENDELER

BELOP I MILLIONER KRONER	Kundebase	Lisenser	Varemerke	Program- vare kjøpt	Program- vare egen- utviklet	Andre ¹⁾	Anlegg under utførelse ²⁾	Sum
Kostpris								
Pr. 1. januar 2007	8 014	16 096	2 806	7 528	2 452	4 060	1 078	42 034
Reklassifiseringer ³⁾	-	58	-	781	(86)	(44)	86	795
Tilgang	7	1 578	-	1 402	191	59	778	4 015
Tilgang egenutvikling	-	-	-	34	159	16	21	230
Tilgang ved erverv av datterselskap	414	25	11	6	-	12	-	468
Omregningsdifferanser	(283)	(151)	(37)	(327)	(12)	(130)	(10)	(950)
Avgang	(1)	(12)	-	(142)	(69)	-	(21)	(245)
Pr. 1. januar 2008	8 151	17 594	2 780	9 282	2 635	3 973	1 932	46 347
Reklassifiseringer ³⁾	12	(1)	1	(37)	(30)	6	5	(44)
Tilgang	-	4 056	1	1 811	88	125	(357)	5 724
Tilgang egenutvikling	-	-	-	78	216	27	41	362
Tilgang ved erverv av datterselskap	131	2	7	12	13	96	-	261
Omregningsdifferanser	1 124	2 474	431	1 092	31	458	126	5 736
Avgang	(1 855)	(11)	-	(451)	(205)	(34)	(54)	(2 610)
Pr. 31. desember 2008	7 563	24 114	3 220	11 787	2 748	4 651	1 693	55 776
Av- og nedskrivninger								
Pr. 1. januar 2007	4 295	2 256	530	4 801	1 750	1 039	32	14 703
Reklassifiseringer ³⁾	-	59	-	431	(35)	(52)	3	406
Avskrivninger	1 895	1 207	215	1 507	278	290	-	5 392
Nedskrivninger	-	-	-	2	5	-	-	7
Omregningsdifferanser	(162)	(38)	(16)	(190)	(5)	(48)	(1)	(460)
Avgang	-	(5)	-	(125)	(40)	-	(7)	(177)
Pr. 31. desember 2007	6 028	3 479	729	6 426	1 953	1 229	27	19 871
Reklassifiseringer ³⁾	-	-	-	(7)	(11)	9	17	8
Avskrivninger	850	1 287	531	1 360	258	346	-	4 632
Nedskrivninger	-	-	-	6	-	-	-	6
Omregningsdifferanser	995	463	220	778	21	201	-	2 678
Avgang	(1 855)	(10)	-	(446)	(203)	(33)	(25)	(2 572)
Pr. 31. desember 2008	6 018	5 219	1 480	8 117	2 018	1 752	19	24 623
Balanseført verdi								
Pr. 31. desember 2008	1 545	18 895	1 740	3 670	730	2 899	1 674	31 153
Pr. 31. desember 2007	2 123	14 115	2 051	2 856	682	2 744	1 905	26 476

¹⁾ Hovedsakelig roaming-avtaler med balanseført verdi pr. 31. desember 2008 på 2.556 millioner kroner og 2.551 millioner kr pr. 31. desember 2007.

²⁾ Netto tilgang.

³⁾ Inneholder også reklassifiseringer til/fra linjer i balansen som ikke er en del av denne tabellen.

Tilgang av immaterielle eiendeler ved kjøp av datterselskaper i 2008 var hovedsakelig knyttet EDB Business Partners oppkjøp av IS Partner AS. Videre var det noen individuelt mindre oppkjøp som Datamatrix i Fixed Norge og Tameer Microfinance Bank i Pakistan samt andre oppkjøp med en pris på mindre enn NOK 50 millioner pr. kjøp, se note 4. I 2007 var tilgangen hovedsakelig knyttet til kjøp av Spray Telecom AB, Tele2 i Danmark, CEK AB, Talkmore og TeamR3. Tilgang av lisenser i 2008 og 2007 var hovedsakelig DTACs investeringer i mobilnettverk, se "DTAC's konsesjonsrettigheter" nedenfor for mer informasjon.

De immaterielle eiendelene vist ovenfor blir avskrevet over forventet brukstid. Kundebaser, varemerke og roamingavtaler (den vesentlige delen av "andre") ble ervervet i forbindelse med virksomhetssammenslutninger. Lisenser består hovedsakelig av mobillisenser kjøpt separat eller ervervet i forbindelse med virksomhetssammenslutninger. Avskrivningstiden for kundebase er forventet kundelevetid basert på historisk erfaring om kundeavgang for den enkelte virksomhet og varierer hovedsakelig mellom 3 til 5 år. Lisenser og roamingavtaler avskrives over lisensperiodene (6 til 28 år), se note 35. Varemerke avskrives over forventet brukstid, i gjennomsnitt 15 år. Programvare avskrives over forventet brukstid. Basert på tidligere hyppige teknologiske endringer som gjør programvare utsatt for teknologisk ukurans er forventet brukstid derfor kort, normalt 3 til 5 år.

DTACs konsesjonsrettigheter

DTAC har en konsesjon fra Telecom Public Company Limited (CAT) til å levere mobiltjenester ulike områder i Thailand. Konsesjonen var opprinnelig på 15 år, men avtalen ble endret 23. juli 1993 og 22. november 1996 hvor konsesjonen ble forlenget til henholdsvis 22 år og 27 år. Følgelig utløper konsesjonsperioden under eksisterende avtale i 2018.

Prisene til kundene er underlagt godkjenning av CAT. DTAC må også betale avgifter i henhold til konsesjonen. Avgiftene er det høyeste av minimum årlig avgift og gitte prosenter av serviceinntektene. Prosentene av inntektene for hvert år samt årlig minimumsbetalinger er som følger:

År ²⁾	Prosent av årlige inntekter	Minimum årlig avgift (Beløp i millioner kroner) ¹⁾	
		2008	2007
1–4	12	4 til 31	4 til 28
5	25	71	64
6–15	20	77 til 122	69 til 109
16–20	25	151 til 155	135 til 139
21–27	30	152 til 242	136 til 217

¹⁾ Omregnet fra thailandske baht til norske kroner basert på valutakurs pr. 31. desember 2008 i 2008 og basert på valutakurs pr. 31. desember 2007 i 2007.

²⁾ DTAC startet sin virksomhet 16. september 1991 og tabellen ovenfor viser årlig betaling fra det tidspunktet.

DTAC plikter for egen regning å skaffe alt utstyr som trengs for til enhver tid å levere mobiltjenester. Eiendomsretten til alt slikt utstyr overføres til CAT når de tas i bruk. Når konsesjonsperioden utløper, eller hvis avtalen termineres forut for dette, må DTAC overlevere alt utstyr i god stand.

Konsesjonen til DTAC er innregnet som en immateriell eiendel i henhold til IFRIC 12 Service Concession Arrangements – "The Intangible Asset Model". Den immaterielle eiendelen avskrives lineært over konsesjonsperioden. Forbedringer og utvidelser innregnes i balansen løpende, mens reparasjon, vedlikehold og utskiftninger innregnes som kostnad når de påløper. På tidspunktet for konsolidering i 2005 ble konsesjonen i DTAC verdsatt basert på en inntektsmetode under forutsetning av at DTAC vil selge sin konsesjon til en hypotetisk operatør.

20 VARIGE DRIFTSMIDLER

BELØP I MILLIONER KRONER	Lokal- nær- og fjernnett	Mobil- telefon- nett og -sentraler	Abon- nent- utstyr	Sentraler og utstyr	Radio installa- sjoner	Kabel- TV- anlegg	Byg- ninger	Tomter	Admini- strative felles inve- steringer	Sate- llitter	Anlegg under utførelse ¹⁾	Sum
Kostpris												
Pr. 1. januar 2007	33 013	26 272	748	12 728	5 291	1 783	11 367	959	6 477	2 419	4 130	105 187
Reklassifiseringer ²⁾	(902)	(714)	(15)	86	4	(9)	696	(88)	253	6	(28)	(711)
Tilgang	2 227	5 431	137	1 373	1 744	214	810	85	1 686	-	1 169	14 876
Tilgang ved erverv av												
datterselskap	-	1	-	101	-	-	17	16	44	-	1	180
Omregningsdifferanser	(261)	(2 286)	(43)	(280)	(281)	(5)	(172)	(16)	(266)	-	(274)	(3 884)
Avgang	(241)	(552)	(68)	(261)	(82)	(32)	(582)	(100)	(712)	-	(24)	(2 654)
Pr. 1. januar 2008	33 836	28 152	759	13 747	6 676	1 951	12 136	856	7 482	2 425	4 974	112 994
Reklassifiseringer ²⁾	(26)	101	5	25	10	-	(32)	8	272	-	(17)	346
Tilgang	2 420	4 325	181	1 298	1 819	333	991	43	1 662	1 194	529	14 795
Tilgang ved erverv av												
datterselskap	-	-	-	-	-	-	1	1	110	-	15	127
Omregningsdifferanser	694	5 545	64	382	406	16	616	69	913	-	488	9 193
Avgang	(172)	(382)	(38)	(244)	(56)	(18)	(91)	(18)	(1 111)	(5)	(246)	(2 381)
Pr. 31. desember 2008	36 752	37 741	971	15 208	8 855	2 282	13 621	959	9 328	3 614	5 743	135 074

Akkumulerte av- og nedskrivninger

Pr. 1. januar 2007	25 287	9 435	621	10 106	2 535	1 005	4 545	27	4 024	1 500	9	59 094
Reklassifiseringer ²⁾	(417)	(461)	1	77	(2)	(1)	335	(15)	89	4	68	(322)
Avskrivninger	1 653	3 065	76	776	702	154	446	2	1 257	181	1	8 313
Nedskrivninger	6	12	-	7	-	-	-	-	3	-	14	42
Omregningsdifferanser	(128)	(646)	(39)	(61)	(51)	(3)	(29)	(1)	(142)	-	(3)	(1 103)
Avgang	(233)	(518)	(66)	(261)	(80)	(27)	(191)	-	(628)	-	-	(2 004)
Pr. 1. januar 2008	26 168	10 887	593	10 644	3 104	1 128	5 106	13	4 603	1 685	89	64 020
Reklassifiseringer ²⁾	(4)	26	13	8	-	-	1	-	236	-	(13)	267
Avskrivninger	1 637	3 452	102	962	858	178	479	2	1 344	198	-	9 212
Nedskrivninger	-	-	-	2	-	-	1	-	2	-	2	7
Omregningsdifferanser	379	2 285	48	192	166	7	151	-	594	-	15	3 837
Avgang	(160)	(365)	(38)	(242)	(56)	(18)	(41)	-	(1 060)	(5)	(56)	(2 041)
Pr. 31. desember 2008	28 020	16 285	718	11 566	4 072	1 295	5 697	15	5 719	1 878	37	75 302

Balanseført verdi

Pr. 31. desember 2008	8 732	21 456	253	3 642	4 783	987	7 924	944	3 609	1 736	5 706	59 772
Pr. 31. desember 2007	7 668	17 265	166	3 103	3 572	823	7 030	843	2 879	740	4 885	48 974

Avskrivningssatser i % 3–33 3–20 20–33 10–33 6–14 8–33 1–20 - 14–33 10 - -

¹⁾ Netto tilgang.

²⁾ Inneholder også reklassifiseringer til/fra linjer i balansen som ikke er en del av denne oppstillingen.

Konsernet har inngått Cross Border QTE leieavtaler for telefonsentraler, GSM-mobiltelefonnett og fasttelefonnett. Driftsmidlene som omfattes av avtalene hadde pr. 31. desember 2008 en balanseført verdi på 58 millioner kroner (155 millioner kroner pr. 31. desember 2007). Juridisk er transaksjonene utformet som en leieavtale. Imidlertid har Telenor basert på SIC 27 konkludert med at innholdet i transaksjonene ikke er leieavtaler i henhold til IAS 17. Avtalene ble inngått i 1999 og 2003. Avtalen inngått i 1999 ble delvis avsluttet i januar 2009. Avtalenes løpetider er om lag 15 år med mulighet for Telenor å terminere avtalene på et tidligere tidspunkt. Telenor har plassert nåverdien av betalingsforpliktelsene i finansinstitusjoner og statsgaranterte verdipapirer (US Government related securities). For nærmere informasjon, se også note 30 og 31. De finansielle institusjonene foretar betaling av leien over kontraktperioden. Telenor har i kontraktperioden beholdt eiendomsretten til utstyret. Telenor kan ikke avhende utstyret i kontraktperioden, men kan foreta utskiftninger. Telenor har opptjent samlede gevinster på 530 millioner kroner siden begge parter foretar skattemessige avskrivninger på utstyret. Gevinstene innregnes over forventet opptjeningsperiode. 31 millioner kroner ble inkludert i andre finansinntekter i 2008 og 2007 og 43 millioner kroner i 2006. Gjenværende ikke inntektsført gevinst var på 203 millioner kroner pr. 31. desember 2008 (234 millioner kroner pr. 31. desember 2007).

Pr. 31. desember 2008 hadde Telenor finansielle leieavtaler med en balanseført verdi på 1.354 millioner kroner (1.127 millioner kroner i 2007), hovedsakelig leie av optisk fibernettverk i Grameenphone i Bangladesh med 651 millioner kroner i 2008 (493 millioner kroner i 2007), bygninger i Danmark og Sverige med henholdsvis 187 millioner kroner og 213 millioner kroner i 2008 (171 millioner kroner og 204 millioner kroner i 2007), satellitter i Broadcast med 125 millioner kroner i 2008 (225 millioner kroner i 2007) og EDB-utstyr i EDB Business Partner med 155 millioner kroner i 2008 (0 millioner kroner i 2007).

Fremtidige minimum finansielle leiebetalinger (Telenor som leietaker) pr. 31. desember 2008 var:

BELØP I MILLIONER KRONER	Innen 1 år	2– 5 år	Utover 5 år
Fremtidige leiebetalinger	499	768	1 901
Hvorav renter	128	430	972
Nåverdi av fremtidige leiebetalinger	371	338	929

Fremtidige minimum finansielle leiebetalinger (Telenor som leietaker) pr. 31. desember 2007 var:

BELØP I MILLIONER KRONER	Innen 1 år	2– 5 år	Utover 5 år
Fremtidige leiebetalinger	418	795	1 607
Hvorav renter	81	344	840
Nåverdi av fremtidige leiebetalinger	337	451	767

Konsernet eier bygninger som er blitt anskaffet for eget bruk. Imidlertid er noe av arealet ledig eller utleid til eksterne parter. I forbindelse med vurdering om noen av disse bygningene skulle klassifiseres som investeringseiendommer, har konsernet vurdert om arealet som ikke lenger er i bruk av konsernet er en separat eller atskilt del av bygningen, om bygningene beholdes ut fra investeringspotensialet og om dette er en kortsiktig strategi. Konsernet har ikke identifisert noen investeringseiendommer.

21 TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Tilknyttede selskaper

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Balansført verdi pr. 1. januar	20 368	13 816
Tilgang	41	4 520
Overført til/fra andre investeringer	-	67
Avgang ¹⁾	(3 344)	(1 432)
Andel resultat etter skatt	5 216	5 319
Gevinst og tap ved avgang ¹⁾	1 620	1 143
Egenkapitaljusteringer og utbytte	(5 399)	(547)
Omregningsdifferanser	2 129	(2 518)
Balansført verdi pr. 31. desember	20 631	20 368
Hvorav investeringer med en negativ verdi ²⁾	180	57
Sum tilknyttede selskaper	20 811	20 425

¹⁾ Avgang i 2008 er hovedsakelig relatert til salg av Golden Telecom Inc., se forklaring nedenfor. I 2007 var dette hovedsakelig relatert til salg av aksjene i One GmbH med en salgsggevinst på omtrent 1,1 milliarder kroner.

²⁾ Tilknyttede selskaper innregnes med negativ verdi når Telenor har andre langsiktige andeler som reelt sett utgjør en del av investert kapital (reklassifisert mot langsiktige fordringer på tilknyttede selskaper), eller når Telenor har minst tilsvarende ansvar utover investert kapital (reklassifisert som avsetning for forpliktelser).

Spesifikasjoner av investeringer i tilknyttede selskaper

BELØP I MILLIONER KRONER	Eierandel	Balansført verdi	Tilgang (avgang)	Andel resultat etter skatt ²⁾	EK-just./ utbytte/ Omreg.- differanser	Balansført verdi
Selskap	i % ¹⁾	31.12.07	2008	31.12.08		31.12.08
Kyivstar J.S.C.	56,5	6 438	-	2 995	(3 500)	5 933
VimpelCom ⁴⁾	33,6	11 478	-	2 242	81	13 801
Golden Telecom Inc. ³⁾	-	1 443	(3 327)	1 624	260	-
Kjedehuset AS	49,0	78	-	37	(17)	98
A-Pressen AS	44,5	600	22	13	(46)	589
RiksTV AS	33,3	(53)	-	(127)	-	(180)
Opplysningen AS	26,3	88	-	58	(41)	105
Øvrige ⁴⁾	-	296	2	(6)	(7)	285
Sum		20 368	(3 303)	6 836	(3 270)	20 631

¹⁾ Eierandel og stemmeandel er det samme for alle selskaper med unntak av VimpelCom som er beskrevet nedenfor.

²⁾ Andel resultat etter skatt inkluderer Telenors andel av selskapenes resultater etter skatt og gevinster (tap) ved avgang før skatt.

³⁾ Telenor solgte sin 18,3 % eierandel i Golden Telecom Inc. til VimpelCom den 27. februar 2008. En salgsggevinst på omtrent 1,61 milliarder kroner ble resultatført etter eliminerings av gevinsten relatert til Telenors eierandel i VimpelCom.

⁴⁾ Markedsverdier pr. 31. desember 2008 for Telenors eierandeler i børsnoterte tilknyttede selskaper var: VimpelCom: 17.293 millioner kroner, Wireless Matrix Corporation: 72 millioner kroner, Otrum Electronics ASA: 23 millioner kroner.

VimpelCom

I mai 2007 økte Telenor sin eierandel i VimpelCom til 29,9 % av stemmeberettiget andel og 33,6 % av økonomisk andel gjennom en endring i total return swap avtalen med ING Bank.

Den andre hovedaksjonæren i VimpelCom (Alfa gruppen) har en salgsopsjon på sine aksjer i VimpelCom som kan medføre at Telenor må kjøpe disse aksjene såfremt Telenor eventuelt oppnår kontroll i VimpelCom. I tillegg ble det i 2006 vedtatt endringer i russisk selskapslov som etablerer en tilbudsplikt for alle aksjer dersom én aksjonær blir eier av 30 % av stemmeberettigede aksjer i et selskap. VimpelCom har endret sine vedtekter i tråd med russisk selskapslov. Som en følge av endringer i russisk konkurranselov i 2006 kan begge hovedaksjonærene med effekt fra 26. oktober 2006 øke sin eierandel i VimpelCom opp til 50 % uten godkjenning fra "Russian Federal Antimonopoly Service".

Det ble tatt arrest i Telenors aksjer i VimpelCom den 11. mars 2009 i forbindelse med Farimex-saken, se note 34.

Kar-Tel som er VimpelComs datterselskap i Kazakhstan, mottok i 2005 et krav om å betale omtrent 5,5 milliarder amerikanske dollar til det tyrkiske selskapet "Savings Deposit Insurance Fund" (SDIF). VimpelCom mener at kravet er grunnløst, delvis fordi Uzan-familien ikke har hatt eierinteresser i Kar-Tel etter november 2003.

Kyivstar

Som en konsekvens av Alfa-gruppens tidligere rettstvist i Ukraine og boikott av Kyivstars styre- og aksjonærmøter gjennom utfordring av en internasjonal voldgiftskjennelse og to rettskjennelser, har Telenor ikke kunnet utøve kontroll og derved ikke vært i stand til å konsolidere Kyivstars finansielle resultater siden 29. desember 2006.

Kyivstar ble dekonsolidert på grunn av midlertidige forføyninger som forhindret Kyivstars ledelse i å gi finansiell informasjon til Kyivstars uavhengige revisorer og aksjonærer, inkludert Telenor. Den 23. november 2007 ble de tre midlertidige forføyningene opphevet av en ukrainsk domstol og Kyivstar rapporterer nå urevidert finansiell informasjon til Telenor og er regnskapsmessig behandlet som et tilknyttet selskap.

For å gjenopprette eierskapsstyring i Kyivstar, stevnet Telenor 23. januar 2008 en begjæring om utvist forakt for retten til en New York statsdomstol mot Storm LLC, dens to direkte aksjonærer Alpren Ltd. og Hardlake Ltd., og Altimo Holding & Investments Ltd. Retten avsa kjennelse 19. november 2008 i Telenors favør på alle punkter og beordret Storm til å gjøre alle nødvendige steg for å gjenopprette eierskapsstyring i Kyivstar under trussel om betydelige tvangsmulker hvis dette ikke ble overholdt.

Den 16. desember 2008 ble det avholdt to ekstraordinære generalforsamlinger for å få vedtektene i henhold til ukrainsk lov. Videre valgte generalforsamlingene styre, utpekte revisjonskomite og vedtok utbytte for årene 2004 og 2005. Selskapets styre møtte og valgte Ernst & Young som selskapets uavhengige revisor. Dette fører imidlertid ikke av seg selv til at kontroll er gjenopprettet og at Telenor derved kan konsolidere Kyivstar, se note 3 og 34.

Nedenforstående tabell oppsummerer finansiell informasjon for Telenors vesentlige tilknyttede selskaper pr. 31. desember:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Resultat			
Driftsinntekter	33 010	28 025	19 606
Resultat etter skatt	6 836	6 462	2 362
Balanse			
Totalt eiendeler	53 828	34 781	
Total gjeld	33 197	14 413	
Netto eiendeler	20 631	20 368	

Felleskontrollert virksomhet

3G Infrastructure Services AB

3G Infrastructure Services AB ble ervervet som en del av Europolitan Vodafone (mobilvirksomheten i Sverige) 5. januar 2006. 3G Infrastructure Services AB er et felleskontrollert foretak med mobiloperatøren "3", hvor Telenor forholdsvismessig konsoliderer 50 % som tilsvarer eierandel og stemmerettsandel. 3 og Telenor Sverige fikk tilkjent 3G-lisens i Sverige. Det felleskontrollerte foretaket ble etablert for å redusere kostnadene ved felles utbygging og drifting av 3G-nettverket.

Det er ingen betingede forpliktelser relatert til 3G Infrastructure Services AB utover innbetalt kapital.

Aeromobile Ltd.

Aeromobile Ltd. var et felleskontrollert foretak hvor ARINC og Telenor hver eide 50 %. Telenor økte sin eierandel i AeroMobile til 62,09 % den 10. april 2008. Aeromobile Ltd. ble konsolidert forholdsvismessig i konsernregnskapet frem til den dagen og er deretter konsolidert som et datterselskap i konsernregnskapet. Telenor eier 83,8 % av Aeromobile pr. 31. desember 2008 etter flere egenkapital innskudd. Aeromobile Ltd. leverer tjenester som muliggjør bruk av mobiltelefoner og PDAer om bord på fly.

Konsernets andel av eiendeler og gjeld samt inntekter, kostnader, skatt og resultat i de felleskontrollerte foretakene, inkludert i konsernets finansregnskap, er som følger:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Driftsinntekter	586	574	533
Driftskostnader	(688)	(703)	(633)
Netto finansposter	(3)	(2)	1
Resultat før skatt	(105)	(131)	(99)
Skatt	19	23	24
Resultat etter skatt	(86)	(108)	(75)
Anleggsmidler	1 984	2 181	
Omløpsmidler	188	169	
Sum eiendeler	2 172	2 350	
Langsiktig gjeld	1 929	2 045	
Kortsiktig gjeld	102	112	
Netto eiendeler	141	193	

22 KUNDEFORDRINGER OG ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Kundefordringer	11 413	12 227
Avsetning for tap på kundefordringer, se note 9	(1 209)	(1 231)
Sum kundefordringer	10 204	10 996

Andre kortsiktige fordringer

Rentebærende fordringer	130	51
Opptjente inntekter	3 098	2 848
Fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet ¹⁾	2 348	888
Fordringer på ansatte	25	16
Andre ikke-rentebærende fordringer	1 327	1 587
Avsetning for tap på fordringer	(6)	(7)
Sum andre kortsiktige fordringer	6 922	5 383

Forskuddsbetalte kostnader²⁾

Utsatte tilknytningskostnader relatert til tilknytningsinntekter ³⁾	376	480
Forskuddsbetalte leieavtaler som avskrives ⁴⁾	657	487
Forskuddsbetalte kostnader	2 750	2 526
Sum forskuddsbetalte kostnader	3 783	3 493

Sum kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	20 909	19 872
--	---------------	---------------

¹⁾ Fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet i 2008 inkluderer 1.430 millioner kroner i ubetalt utbytte fra Kyvistar (utbetalt i januar 2009).

²⁾ Forskuddsbetalte kostnader kommer ikke under definisjonen av finansielle instrumenter, og presenteres som ikke-finansielle (IF) i note 30.

³⁾ Tilknytningskostnader begrenset til utsatte tilknytningsinntekter er fordelt over estimert kundeforhold. Utsatte tilknytningskostnader er klassifisert som kortsiktige da de relaterer seg til konsernets normale operasjonelle syklus.

⁴⁾ For forskuddsbetalte leieavtaler som avskrives, se note 12.

Spesifikasjon av aldersfordeling for kundefordringer er som følger¹⁾

BELØP I MILLIONER KRONER	Balanseført verdi	Ikke forfalt ved rapportering	Forfalt ved rapportering i følgende perioder:					
			mindre enn 30 dager	mellom 30 og 60 dager	mellom 61 og 90 dager	mellom 91 og 180 dager	mellom 181 og 365 dager	mer enn 365 dager
Pr. 31. desember 2008								
Kundefordringer	11 413	6 997	2 025	407	289	439	491	765
Avsetning for tap på fordringer	(1 209)	(1)	(28)	(30)	(31)	(127)	(314)	(678)
Sum kundefordringer	10 204	6 996	1 997	377	258	312	177	87
Pr. 31. desember 2007								
Kundefordringer	12 227	7 389	2 361	450	306	414	451	856
Avsetning for tap på fordringer	(1 231)	(16)	(17)	(21)	(65)	(88)	(267)	(757)
Sum kundefordringer	10 996	7 373	2 344	429	241	326	184	99

¹⁾ Kundefordringer er en del av klassen kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler i note 30. Aldersfordeling for andre fordringer i denne klassen er ikke inkludert i tabellen på grunn av uvesentlige beløp.

For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer som ikke er nedskrevet eller forfalt, er det ingen indikasjoner ved rapportering på at debitor ikke vil være i stand til å dekke sine betalingsforpliktelser.

Det vises til note 30 for informasjon om gruppering av finansielle instrumenter i bestemte klasser.

23 ANDRE ANLEGG- OG OMLØPSMIDLER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Finansielle anleggsmidler ¹⁾		
Aksjer tilgjengelig for salg	210	266
Finansielle derivater – ikke-rentebærende (note 30)	3 139	645
Virkelig verdi-sikringsinstrumenter – rentebærende (note 30)	1 139	57
Andre finansielle ikke-rentebærende anleggsmidler ²⁾	366	333
Andre finansielle rentebærende anleggsmidler ³⁾	53	158
Finansielle anleggsmidler	4 907	1 459
Forskuddsbetalte kostnader ⁶⁾	1 113	1 581
Sum andre anleggsmidler	6 020	3 040

Andre finansielle omløpsmidler ¹⁾

Finansielle eiendeler holdt for handelsformål	46	52
Obligasjoner og sertifikater > 3 måneder	422	471
Finansielle derivater – ikke-rentebærende (note 30)	611	372
Andre finansielle omløpsmidler	1 079	895

¹⁾ Ytterligere informasjon om virkelige verdier, verdsettelsesmetoder og fordeling på klasser av finansielle instrumenter finnes i note 30.

²⁾ Andre finansielle ikke-rentebærende anleggsmidler:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Kapitaltilskudd til Telenor Pensjonskasse	298	298
Fordringer på tilknyttede selskaper	4	10
Lån til ansatte	3	3
Avsetning til tap på fordringer	-	(6)
Andre ikke-rentebærende lån og depositum	61	28
Andre finansielle ikke-rentebærende anleggsmidler	366	333

³⁾ Andre finansielle rentebærende anleggsmidler:

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Fordringer på tilknyttede selskaper ⁴⁾	19	35
Lån til ansatte	23	-
Andre langsiktige fordringer ⁵⁾	11	123
Andre finansielle rentebærende anleggsmidler	53	158

⁴⁾ Negativ verdi på det tilknyttede selskap RiksTV AS med 180 millioner kroner har delvis blitt innregnet som en reduksjon av fordringer med 96 millioner kroner, der fordringene relaterer seg til et lån som er behandlet som en del av Telenors investering i RiksTV AS, mens de resterende 84 millioner kroner er oppført som en forpliktelse, se også note 21 og 27. I 2007 ble den negative verdien på RiksTV AS på 53 millioner kroner i sin helhet innregnet som reduksjon av fordringer mot RiksTV AS. Rentebærende fordringer på tilknyttede selskaper i 2008 bestod i hovedsak av lån til TV2 Zebra AS, mens de i 2007 bestod av lån til både TV2 Zebra AS og RiksTV AS.

⁵⁾ Andre finansielle rentebærende anleggsmidler pr. 31. desember 2007 bestod hovedsakelig av nettobeløpet på en fordring DTAC hadde på Digital Phone Company Limited (DPC).

⁶⁾ Forskuddsbetalte kostnader pr. 31. desember 2008 inkluderer 869 millioner kroner i forskuddsbetalinger på satellitten Thor 6. Pr. 31. desember 2007 inkluderer forskuddsbetalte kostnader forskuddsbetalinger på satellittene Thor 5 og Thor 6 på 1.342 millioner kroner.

24 TILLEGGSINFORMASJON OM KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper

Tabellen nedenfor viser effektene på hovedlinjene i konsernbalansen fra kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper. Se for øvrig note 4 for mer informasjon om vesentlige tilganger og avganger av datterselskaper og note 21 for tilknyttede selskaper.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Kjøp av datterselskaper og tilknyttede selskaper			
Tilknyttede selskaper	35	4 523	237
Andre anleggsmidler	1 757	1 645	23 437
Omløpsmidler	1 141	565	2 788
Gjeld	(1 103)	(745)	(4 449)
Minoritetsinteresser	(11)	76	56
Balansført verdi av tilknyttet selskap på oppkjøpstidspunktet	31	-	(100)
Innregnet direkte i egenkapitalen	3	-	60
Vederlag	1 853	6 064	22 029
Herav kontant utbetaling ¹⁾	(1 830)	(5 837)	(22 363)
Konter i kjøpte virksomheter ²⁾	509	(105)	399
Netto kontantutbetaling ved kjøp	(1 321)	(5 942)	(21 964)
Salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper			
Tilknyttede selskaper	4 153	284	182
Andre anleggsmidler	-	592	30
Omløpsmidler	9	2 220	911
Gjeld	-	(960)	(320)
Minoritetsinteresser	-	726	(65)
Innregnet direkte i egenkapitalen	-	3 002	(82)
Gevinst (tap) og omregningsdifferanser ved salg	-	2 756	437
Salgspris	4 162	8 620	1 093
Hvorav kontant innbetalt	4 158	8 428	1 059
Konter i solgte virksomheter	(4)	(172)	(22)
Netto kontantinnbetaling ved salg	4 154	8 256	1 037

¹⁾ Kontantutbetalinger ved kjøp i 2006 inkluderer nedbetaling av et aksjonærlån på 319 millioner kroner som Telenor overtok på tidspunktet for kjøp av mobilvirksomheten i Sverige. Utbetalingen er inkludert som en del av kostprisen.

²⁾ Konter i kjøpte virksomheter i 2008 inkluderer innbetalt konsernbidrag på 153 millioner kroner som IS Partner AS mottok fra StatoilHydro ASA.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Bundne bankinnskudd		
Skattetreksmidler	1	-
Grameenphone innbetalinger fra rettet emisjon (PPO)	418	-
Andre	22	24
Sum bundne bankinnskudd	441	24

Med unntak av for enkelte selskaper har konsernet bankgarantier for betaling av de ansattes skattetrekk.

Konter og kontantekvivalenter pr. 31.12.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Konter og kontantekvivalenter i konsernkontosystemer (inkludert kortsiktige plasseringer < 3 måneder tilgjengelig for Telenor ASA)	3 769	3 428
Konter og kontantekvivalenter utenfor konsernkontosystem ¹⁾	5 156	3 413
Sum konter og kontantekvivalenter	8 925	6 841

¹⁾ Datterselskaper der Telenor eier mindre enn 90 % av aksjene deltar normalt ikke i konsernkontosystemene. Pr. 31. desember 2008 var disse betalingsmidlene i hovedsak knyttet til DiGi, Grameenphone, DTAC, EDB og Telenor Serbia. Pr. 31. desember 2007 var disse betalingsmidlene i hovedsak knyttet til DiGi, DTAC, EDB og Telenor Serbia.

Telenorkonsernet har etablert konsernkontosystemer med to bankforbindelser. Telenor ASA er i henhold til avtalene konsernkontoinnehaver og øvrige konsernselskaper er underkontoinnehavere eller deltakere. Bankene kan avregne trekk og innstående mot hverandre slik at nettoposisjonen representerer mellomværende mellom banken og konsernkontoinnehaver.

Vesentlige ikke-kontantransaksjoner

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Investering i lisenser – del ikke betalt i tildelingsåret	1 720	-
Finansiell leieavtale – del ikke betalt i avtaleinngåelsesåret	193	200
Salg av aksjer – ikke mottatt kontantvederlag i transaksjonsåret	-	139

Investeringer i lisenser i 2008 knytter seg til en 3G spektrum lisens som Digi overtok gjennom utstedelse av nye aksjer, samt ubetalt del av supplerende 2G spektrum i Grameenphone. Finansiell leieavtale i 2008 knytter seg i hovedsak til en ny softwareavtale i EDB. Finansiell leieavtale i 2007 knytter seg til Grameenphones fiberoptiske nettverk. Salg av aksjer i 2007 knytter seg til utvanning av eierandelen i det tilknyttede selskapet Opplysningen AS.

Betalt skatt ikke klassifisert som operasjonelle aktiviteter

Betaling av kildeskatt på utbytte til Telenors aksjonærer klassifiseres sammen med utbyttebetalingene under finansieringsaktiviteter og var 261 millioner kroner i 2008, 0 millioner kroner i 2007 og 187 millioner kroner i 2006.

25 NOTE TIL OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITALEN

Sum innskutt egenkapital

	Antall aksjer	Aksje-kapital (mill. kroner)	Annen innskutt egenkapital (mill. kroner)	Egne aksjer (mill. kroner)	Sum innskutt egenkapital (mill. kroner)
Balanse pr. 1. januar 2007	1 680 274 570	10 081	9 343	-	19 424
Overføring fra overkursfond	-	-	(5 000)	-	(5 000)
Kjøp egne aksjer	-	-	-	(20)	(20)
Tildelt opsjonsaksjer	-	-	-	1	1
Tildelt bonusaksjer	-	-	-	1	1
Balanse pr. 31. desember 2007	1 680 274 570	10 081	4 343	(18)	14 406
Overføring fra overkursfond	-	-	(3 000)	-	(3 000)
Kjøp egne aksjer	-	-	-	(116)	(116)
Sletting av aksjer	(22 385 724)	(134)	(1 274)	134	(1 274)
Balanse pr. 31. desember 2008	1 657 888 846	9 947	69	-	10 016

Aksjenes pålydende er 6 kroner. Telenor har 0 egne aksjer pr. 31. desember 2008 (2.931.222 aksjer pr. 31. desember 2007).

Annen egenkapital

	Netto verdi-justeringer og sikringer	Salg av aksjer og opsjoner til ansatte	Virksomhets-sammen-slutninger og transaksjoner med minoritets-interesser	Egen-kapital-justering i tilknyttede selskaper	Kjøp av egne aksjer	Overføring fra annen innskutt egenkapital, inkludert effekt av sletting av egne aksjer	Sum annen egenkapital
BELØP I MILLIONER KRONER							
Balanse pr. 1. januar 2007	47	184	1 134	21	(4 582)	9 367	6 171
Verdiendringer i aksjer tilgjengelig for salg	17	-	-	-	-	-	17
Verdiendringer i kontantstrømsikringer	(4)	-	-	-	-	-	(4)
Skatt på verdiendringer i kontantstrømsikringer	10	-	-	-	-	-	10
Aksjebasert avlønning	-	8	-	-	-	-	8
Tildelte opsjonsaksjer	-	10	-	-	-	-	10
Tildelte bonusaksjer	-	20	-	-	-	-	20
Virksomhetssammenslutninger og økt eierandel i datterselskaper	-	-	7	-	-	-	7
Transaksjoner med minoritetsinteresser	-	-	2 835	-	-	-	2 835
Skatt på Transaksjoner med minoritetsinteresser	-	-	(192)	-	-	-	(192)
Andre endringer i 2007	-	-	-	169	(422)	799	546
Balanse pr. 31. desember 2007	70	222	3 784	190	(5 004)	10 166	9 428
Verdiendringer i aksjer tilgjengelig for salg	(47)	-	-	-	-	-	(47)
Verdiendringer i kontantstrømsikringer	(313)	-	-	-	-	-	(313)
Skatt på verdiendringer i kontantstrømsikringer	88	-	-	-	-	-	88
Aksjebasert avlønning	-	21	-	-	-	-	21
Virksomhetssammenslutninger og økt eierandel i datterselskaper	-	-	(9)	-	-	-	(9)
Transaksjoner med minoritetsinteresser	-	-	493	-	-	-	493
Skatt på Transaksjoner med minoritetsinteresser	-	-	(5)	-	-	-	(5)
Andre endringer i 2008	-	-	-	(1 775)	(1 992)	4 297	507
Balanse pr. 31. desember 2008	(202)	243	4 263	(1 585)	(6 996)	14 440	10 163

Netto verdijusteringer og sikringer

I denne kolonnen registreres virkelig verdi endringer i aksjer tilgjengelig for salg. Verdiendringer i kontantstrømsikringer er også presentert her som et separat element.

Salg av aksjer og opsjoner til ansatte

Formålet med kolonnen er å registrere verdien av aksjebasert betaling til ansatte, inkludert nøkkelpersonell, som mottas som en del av deres belønning.

Virksomhetssammenslutninger og transaksjoner med minoritetsinteresser

I denne kolonnen registreres effekter fra transaksjoner med minoritetsinteresser og kontrolløvertakelse tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet ved tirnvis oppkjøp.

I 2008 var transaksjoner med minoritetsinteresser i hovedsak relatert til gevinst ved emisjon i DiGi. Transaksjoner med minoritetsinteresser i 2007 var i hovedsak relatert til gevinst ved realisering av eierandeler i forbindelse med børsnotering av DTAC og salg av aksjer i DiGi. Gevinstene er innregnet direkte mot egenkapitalen.

Egenkapitaljustering i tilknyttede selskaper

Denne kolonnen presenterer underliggende justeringer i egenkapital i tilknyttede selskaper, for eksempel omregningsdifferanser og kjøp av egne aksjer. Transaksjonene er i hovedsak relatert til Telenors andel av egenkapitaljusteringer i VimpelCom, i hovedsak omregningsdifferanser.

Kjøp av egne aksjer

Kolonnen brukes for å registrere reduksjon av annen egenkapital som følge av kjøp av egne aksjer ved at pris betalt ut over aksjenes pålydende føres til reduksjon i dette fondet.

Overføring fra annen innskutt egenkapital, inkludert effekt av sletting av egne aksjer

Kolonnen brukes for å registrere økning i annen egenkapital som følge av overføring fra annen innskutt egenkapital, inkludert overføring fra annen innskutt egenkapital i forbindelse med sletting av egne aksjer i morselskapet. Utbytte for 2007 ble gitt i form av nedsettelse av overkursfondet med utbetaling til aksjonærene.

Akkumulerte omregningsdifferanser

BELØP I MILLIONER KRONER	Omregningsdifferanser på nettoinvesteringer i utenlandske enheter	Sikring av nettoinvesteringer	Skatt	Netto akkumulerte omregningsdifferanser
Balanse pr. 1. januar 2007	1 247	629	(265)	1 611
Endringer i 2007	(5 462)	436	(425)	(5 451)
Balanse pr. 31. desember 2007	(4 215)	1 065	(690)	(3 840)
Endringer i 2008	9 785	(2 665)	1 298	8 418
Balanse pr. 31. desember 2008	5 570	(1 600)	608	4 578

Utbytteinformasjon

UTBYTTE	2008	2007
Utbytte pr. aksje i kroner – utbetalt	3,40	2,50
Utbytte pr. aksje i kroner – foreslått av styret	-	3,40

Utbytte på 5.678 millioner kroner ble utbetalt i juni 2008, og i juni 2007 ble det utbetalt utbytte på 4.201 millioner kroner.

Styret har foreslått ingen utbetaling av utbytte til aksjonærer i 2008. Dette skal godkjennes av aksjonærene på den ordinære generalforsamlingen den 11. mai 2009.

Fri egenkapital i Telenor ASA var 20.524 millioner kroner pr. 31. desember 2008.

Minoritetsinteresser

BELØP I MILLIONER KRONER	Minoritetens andel i % 31.12.08	Minoritetens andel av resultat 2008	Minoritetens andel av resultat 2007	Minoritetens andel av resultat 2006	Balansført verdi minoritetsinteresser 31.12.08	Balansført verdi minoritetsinteresser 31.12.07
Kyivstar	-	-	-	1 518 ¹⁾	-	-
DiGi	51,0	959	727	537	2 007	1 322
Grameenphone	38,0	100	42	372	1 061	762
DTAC	34,5	616	188	195	3 404	2 523
EDB Business Partner ASA	48,7	62	145	73	935	955
Øvrige	-	8	85	(80)	214	296
Sum		1 745	1 187	2 615¹⁾	7 621	5 858

¹⁾ Urevidert.

Kyivstar ble dekonsolidert fra 29. desember 2006, se også note 21 og note 34.

I andre kvartal 2008 reduserte Telenor sin økonomiske interesse i DiGi med 1,8 % som følge av en emisjon i selskapet. Se note 3 og 37 for ytterligere informasjon.

DTAC ble børsnotert i Thailand tredje kvartal 2007 og Telenor reduserte i den forbindelse sin økonomiske interesse i DTAC med 12,2 %. I forbindelse med børsnoteringen ble det foretatt en omorganisering og UCOM ble et datterselskap av DTAC. I fjerde kvartal 2007 solgte Telenor 10,2 % av sin eierandel i DiGi. I 2006 ble Telenor Broadcast Holding AS tildelt en kjøpsopsjon for de gjenværende 10 % av aksjene i Conax AS til 95 millioner kroner. Opsjonen ble innløst i fjerde kvartal 2007 (Telenor Broadcast Holding AS eier etter dette 100 % av aksjer i Conax AS).

26 RENTEBÆRENDE GJELD

	2008			2007		
	Kortsiktig rente- bærende gjeld	Langsiktig rente- bærende gjeld	Totalt	Kortsiktig rente- bærende gjeld	Langsiktig rente- bærende gjeld	Totalt
BELØP I MILLIONER KRONER						
Rentebærende gjeld innregnet til amortisert kost:						
– Banklån	6 870	5 647	12 517	1 089	7 777	8 866
– Finansielle leieavtaler	375	1 351	1 726	337	1 218	1 555
– Obligasjoner og sertifikatlån	7 838	11 208	19 046	4 837	13 500	18 337
– Annen gjeld	498	1 224	1 722	261	1 170	1 431
Rentebærende gjeld som er virkelig verdiskret	-	21 022	21 022	1 000	16 060	17 060
Sum rentebærende gjeld	15 581	40 452	56 033	7 524	39 725	47 249

Langsiktig rentebærende gjeld

Selskap/segment	Gjeldsinstrument	Valuta	Gjennom- snittlig rente 31.12.08	Gjeld før	Gjeld etter	Gjennom- snittlig rente 31.12.07	Gjeld før	Gjeld etter
				rente- og valuta- avtaler 31.12.08	rente- og valuta- avtaler 31.12.08		rente- og valuta- avtaler 31.12.07	rente- og valuta- avtaler 31.12.07
Telenor ASA	Banklån	EUR	-	-	-	-	3 980	-
	Ramme EUR 500	NOK	-	-	-	5,72 %	-	3 980
Telenor ASA	EMTN program	EUR	3,83 %	25 737	11 669	4,71 %	22 428	7 549
	Ramme EUR 7 500	NOK	6,12 %	2 186	11 391	6,17 %	2 206	15 514
		SEK	4,23 %	1 180	3 350	4,83 %	1 096	3 079
		USD	3,34 %	-	3 236	-	-	-
		JPY	-	543	-	-	338	-
Telenor ASA	Norske obligasjonslån	NOK	7,40 %	198	198	7,28 %	198	198
Telenor ASA	Finansiell leasing	NOK	4,74 %	84	84	4,74 %	65	65
DiGi	Lån fra finansielle institusjoner	MYR	5,20 %	202	202	5,05 %	327	327
Grameenphone	Lån fra finansielle institusjoner	USD	5,83 %	43	43	8,33 %	96	96
Grameenphone	Lån fra finansielle institusjoner	NOK	3,98 %	4	4	6,28 %	8	8
Grameenphone	Lån fra finansielle institusjoner	BDT	13,50 %	139	139	13,50 %	141	141
Grameenphone	Lån fra NORAD	NOK	3,40 %	8	8	3,40 %	17	17
Grameenphone	Finansiell leasing	BDT	15,00 %	513	513	15,00 %	414	414
Grameenphone	Obligasjoner	BDT	14,50 %	428	428	-	-	-
Danmark	Finansiell leasing	DKK	6,27 %	211	211	6,27 %	174	174
Danmark	UMTS lisenser ¹⁾	DKK	3,67 %	280	280	3,67 %	259	259
Sverige	Finansiell leasing	SEK	5,12 %	230	230	3,98 %	208	208
Tameer Microfinance Bank Ltd	Lån fra finansielle institusjoner	USD	-	26	-	-	-	-
Tameer Microfinance Bank Ltd	Lån fra finansielle institusjoner	PKR	17,76 %	-	26	-	-	-
Telenor Pakistan	GSM lisenser ¹⁾	USD	4,59 %	747	747	4,59 %	629	629
DTAC	Lån fra finansielle institusjoner	USD	-	957	-	-	1 034	-
DTAC	Lån fra finansielle institusjoner	JPY	-	994	-	-	412	-
DTAC	Lån fra finansielle institusjoner	THB	4,99 %	202	2 153	5,79 %	-	1 446
DTAC	Obligasjoner	THB	6,16 %	1 344	1 358	5,68 %	2 604	2 627
Telenor Cinclus	Lån fra Skagerak Energi	NOK	-	-	-	8,48 %	102	102
Telenor Cinclus	Betalingsforpliktelse for aksjekjøp	SEK	-	-	-	5,00 %	54	54
EDB Business Partner	Lån fra finansielle institusjoner	NOK	6,02 %	1 860	1 860	6,40 %	530	530
EDB Business Partner	Lån fra finansielle institusjoner	SEK	4,89 %	1 219	1 219	5,26 %	1 140	1 140
EDB Business Partner	Finansiell leasing	NOK	5,07 %	133	133	4,60 %	13	13
EDB Business Partner	Obligasjoner	NOK	6,35 %	600	600	5,82 %	593	593
Telenor Satellite Broadcasting AS	Finansiell leasing ²⁾	GBP	-	181	-	-	405	-
Telenor Satellite Broadcasting AS	Finansiell leasing ²⁾	NOK	3,53 %	-	181	4,50 %	-	405
AeroMobile Ltd	Lån fra finansielle institusjoner	GBP	-	-	-	6,79 %	55	55
	Derivater utpekt til virkelig verdi-sikring ³⁾	-	-	14	-	-	97	-
	Annen langsiktig gjeld	-	-	189	189	-	102	102
Sum langsiktig rentebærende gjeld				40 452	40 452		39 725	39 725

¹⁾ Netto nåverdi av fremtidige utbetalinger for mobilisenser.

²⁾ Satellitt-leieavtaler (Thor II and III). Denne finansieringen er garantert av Telenor ASA, se note 31.

³⁾ Rentebytteavtaler brukt for å konvertere kontantstrømmene i et utstedt lån fra fast til flytende rente og som oppfyller kravene til regnskapsmessig virkelig verdi-sikring. Disse derivatene er klassifisert brutto som finansielle eiendeler (se note 23) eller rentebærende gjeld.

Alle Telenor ASAs utestående lån er usikrede. Låneavtalene, unntatt sertifikater, inneholder bestemmelser som begrenser muligheten til å pantsette eiendeler for å sikre fremtidige lån uten å gi tilsvarende sikkerhet til eksisterende långivere (negativ pantsettelseserklæring) og inneholder visse begrensninger knyttet til salg av vesentlige datterselskaper og eiendeler. I løpet av 2007 foretok Telenor ASA endringer i selskapets låneavtaler for å tilpasse disse til markedsstandard, samt redusere virkningen av eventuelle brudd på lånebetingelser i vesentlige datterselskaper.

De fleste av Telenor ASAs utestående obligasjonslån utstedt under eksisterende EMTN program har en klausul om at i tilfelle en annen aksjonær enn representanter for kongeriket Norge direkte eller indirekte eier mer enn 50 % av aksjene og en slik endring i eierfordelingen samtidig medfører en nedgradering av Telenor ASAs gjeld til en rating som er lavere enn investeringsgrad, vil lånegiverne kunne kreve lånet tilbakebetalt til pari kurs inkludert påløpte renter. En full beskrivelse av denne "Change of Control" klausulen finnes under "Final Terms" for hver obligasjonsutstedelse.

Rentebærende gjeld i datterselskaper er normalt ikke garantert av Telenor ASA og låneavtalene inneholder vanlige klausuler og betingelser, inkludert begrensninger på å overføre midler til Telenor ASA i form av utbytte eller lån. Det er også en betingelse i satellitt-leieavtalene som innebærer at dersom Telenor ASA blir nedgradert, har den andre part rett til å kreve at Telenor velger å enten: 1) pantsette eiendeler eller 2) avslutte leieavtalene.

Telenor inngikk i 1999 og 2003 Cross Border QTE leieavtaler for GSM-mobiltelefonnett og fasttelefonnett. Avtalene innebar at Telenor har plassert nåverdien av betalingsforpliktelsene i finansinstitusjoner og statsgaranterte verdipapirer (US Government related securities). Leieforpliktelsene og plasseringene er innregnet netto i balansen og er ikke reflektert i tabellene. Se også notene 20, 30 og 31.

Referanserentene benyttet som basis for fastsettelse av de flytende rentene er LIBOR, NIBOR, EURIBOR, BIBOR, SIBOR, KIBOR, CIBOR og STIBOR.

Kortsiktig rentebærende gjeld

Selskap/segment	Gjeldsinstrument	Valuta	Gjeld før		Gjeld etter		Gjeld før		Gjeld etter	
			Gjennom- snittlig rente	valuta- valuta- bytte- avtaler	valuta- valuta- bytte- avtaler	Gjennom- snittlig rente	valuta- valuta- bytte- avtaler	valuta- valuta- bytte- avtaler		
BELØP I MILLIONER KRONER			31.12.08	31.12.08	31.12.08	31.12.07	31.12.07	31.12.07	31.12.07	
Telenor ASA	Banklån (Ramme EUR 500)	NOK	4,19 %	4 928	4 928	-	-	-	-	
Telenor ASA	Euro Commercial									
	Paper program (ECP)	NOK	5,48 %	-	631	4,40 %	-	717	-	
	Ramme EUR 1 000	USD	2,97 %	-	337	-	-	-	-	
		EUR	6,38 %	1 420	453	-	717	-	-	
Telenor ASA	Sertifikatlån	NOK	6,68 %	1 445	1 445	-	-	-	-	
Telenor ASA	EMTN program	NOK	7,64 %	-	1 332	6,58 %	-	241	-	
	Ramme EUR 7 500	JPY	-	-	-	-	241	-	-	
		SEK	6,55 %	-	345	-	-	-	-	
		CHF	-	-	-	-	721	-	-	
		EUR	5,75 %	2 960	1 282	4,99 %	2 388	3 109	-	
Telenor ASA	Norske obligasjonslån	NOK	-	-	-	5,77 %	770	770	-	
Telenor ASA	Finansiell leasing	NOK	4,74 %	12	12	4,74 %	50	50	-	
DiGi	Lån fra finansielle institusjoner	MYR	4,90 %	202	202	4,60 %	164	164	-	
DiGi	Sertifikatlån	MYR	4,14 %	399	399	-	-	-	-	
Grameenphone	Lån fra finansielle institusjoner	USD	5,83 %	85	85	8,33 %	65	65	-	
Grameenphone	Lån fra finansielle institusjoner	NOK	3,98 %	4	4	6,28 %	4	4	-	
Grameenphone	Lån fra finansielle institusjoner	BDT	14,19 %	554	554	12,52 %	391	391	-	
Grameenphone	Lån fra NORAD	NOK	3,40 %	8	8	3,40 %	8	8	-	
Grameenphone	Finansiell leasing	BDT	15,00 %	118	118	15,00 %	116	116	-	
Danmark	Finansiell leasing	DKK	6,28 %	5	5	6,28 %	4	4	-	
Danmark	UMTS lisenser ¹⁾	DKK	3,67 %	41	41	3,67 %	32	32	-	
Sverige	Finansiell leasing	SEK	5,12 %	4	4	3,98 %	14	14	-	
Telenor Pakistan Ltd	GSM lisenser ¹⁾	USD	4,60 %	104	104	5,69 %	2	2	-	
DTAC	Lån fra finansielle institusjoner	USD	-	237	-	-	215	-	-	
DTAC	Lån fra finansielle institusjoner	JPY	-	311	-	-	52	-	-	
DTAC	Lån fra finansielle institusjoner	THB	4,52 %	101	649	5,61 %	-	267	-	
DTAC	Obligasjoner	THB	5,90 %	1 613	1 613	5,09 %	994	1 000	-	
Datamatrix AS	Lån fra finansielle institusjoner	NOK	3,05 %	45	45	-	-	-	-	
Telenor Cinclus	Lån fra Skagerak Energi	NOK	7,82 %	204	204	8,48 %	136	136	-	
Telenor Cinclus	Lån fra finansielle institusjoner	SEK	2,76 %	246	246	4,90 %	151	151	-	
Telenor Cinclus	Betalingsforpliktelse for aksjekjøp	SEK	5,00 %	55	55	-	-	-	-	
Oy Telenor Cinclus Ab	Lån fra finansielle institusjoner	EUR	3,14 %	41	41	5,40 %	47	47	-	
Telenor Satellite Broadcasting AS	Finansiell leasing ²⁾	GBP	-	198	-	-	187	-	-	
Telenor Satellite Broadcasting AS	Finansiell leasing ²⁾	NOK	3,53 %	-	198	4,50 %	-	187	-	
EDB Business Partner	Finansiell leasing	NOK	4,99 %	39	39	4,60 %	13	13	-	
AeroMobile Ltd	Lån fra finansielle institusjoner	USD	3,14 %	116	116	-	-	-	-	
	Derivater utpekt til virkelig verdi-sikring ³⁾		-	-	-	-	6	-	-	
	Annen kortsiktig rentebærende gjeld		-	86	86	-	36	36	-	
Sum kortsiktig rentebærende gjeld				15 581	15 581		7 524	7 524		

¹⁾ Netto nåverdi av fremtidige utbetalinger for mobilisenser.

²⁾ Satellitt-leieavtaler (Thor II og III). Denne finansieringen er garantert av Telenor ASA, se note 31.

³⁾ Rentebytteavtaler brukt for å konvertere kontantstrømmene i et utstedt lån fra fast til flytende rente og som oppfyller kravene til regnskapsmessig virkelig verdi-sikring. Disse derivatene er klassifisert brutto som finansielle eiendeler (se note 23) eller rentebærende gjeld.

27 AVSETNINGER OG FORPLIKTELSER

Langsiktig

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Pensjonsforpliktelser (note 28)	2 634	2 251
Avsetninger for nedbemanning, tapskontrakter og rettsvister	119	153
Fjerningsforpliktelser	1 405	834
Forpliktelser for tilknyttede selskap	84	-
Andre avsetninger for forpliktelser	73	92
Sum langsiktige avsetninger og forpliktelser	4 315	3 330

Kortsiktig

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Avsetninger for nedbemanning, tapskontrakter og rettsvister	356	243
Fjerningsforpliktelser	-	4
Andre avsetninger for forpliktelser	500	439
Sum kortsiktige avsetninger og forpliktelser	856	686

Utvikling i 2008

BELØP I MILLIONER KRONER	Nedbemanning	Tapskontrakter	Rettsvister (note 34)	Fjernings- forpliktelser	Totalt
1. januar 2008	131	264	1	838	1 234
Avsetninger påløpt i året og endringer i estimater ¹⁾	223	508	1	449	1 181
Rentekostnad	-	4	-	49	53
Utbetalt/benyttet i året	(174)	(505)	-	(6)	(685)
Oppløst via resultatet	(19)	(2)	(1)	-	(22)
Omregningsdifferanse	9	35	-	75	119
31. desember 2008	170	304	1	1 405	1 880

¹⁾ For fjerningsforpliktelser er 301 millioner kroner relatert til reduksjon i langsiktig rentenivå.

Utvikling i 2007

BELØP I MILLIONER KRONER	Nedbemanning	Tapskontrakter	Rettsvister (note 34)	Fjernings- forpliktelser	Totalt
1. januar 2007	275	407	2	735	1 419
Avsetninger påløpt i året og endringer i estimater	67	183	3	82	335
Rentekostnad	-	10	-	45	55
Nye/avhendete datterselskaper	-	10	-	-	10
Utbetalt/benyttet i året	(187)	(329)	(2)	(5)	(523)
Oppløst via resultatet	(19)	-	(2)	-	(21)
Omregningsdifferanse	(5)	(17)	-	(19)	(41)
31. desember 2007	131	264	1	838	1 234

Fjerningsforpliktelser

Telenor har fjerningsforpliktelser primært knyttet til utstyr og bygningsmasse eller bygningsmessige modifikasjoner på leide lokasjoner i forbindelse med nettverkene. Disse kontraktene pålegger Telenor å sette lokasjonen tilbake i sin opprinnelige stand når Telenor forlater en lokasjon. Tabellen ovenfor viser endringene i Telenors fjerningsforpliktelser.

I de fleste tilfeller vil tidspunktet for fjerning av utstyr være langt inn i fremtiden som medfører stor usikkerhet med hensyn til om forpliktelsen faktisk vil bli betalt. De faktiske brutto fjerningskostnader som konsernet pådrar seg kan bli vesentlig forskjellig fra estimert kostnad, for eksempel som følge av prisforhandlinger dersom det er mye som skal fjernes eller avtaler som reduserer eller fritar konsernet fra forpliktelsen. Faktisk tidspunkt for fjerning av utstyr kan avvike vesentlig fra estimert tidspunkt.

Nedbemanning, tapskontrakter og rettsvister

Avsetning for nedbemanning omfatter om lag 600 ansatte pr. 31. desember 2008 og om lag 500 ansatte pr. 31. desember 2007.

Tapskontrakter relaterer seg hovedsakelig til estimerte tap på utrullingskontrakter i Telenor Cinclus AS, kontrakter med Oslo Kommune i EDB Business Partner samt tap på danske TV-rettigheter. Faktiske resultater kan avvike fra estimatene.

Avsetning for rettsvister er basert på ledelsens beste estimater. Resultat og tidspunkt for realisasjon av avsetningen kan avvike betydelig fra estimatene. Se note 34 for ytterligere informasjon om rettsvister.

28 PENSJONSKOSTNADER, PENSJONSFORPLIKTELSE OG -MIDLER

Norske virksomheter i konsernet er underlagt lov om obligatorisk tjenestepensjon og pensjonsordningene som tilbys i Norge er i tråd med denne.

Konsernet tilbyr pensjonsordninger for ansatte i Norge. Deler av pensjonen blir dekket ved utbetalinger fra folketrygden. Slike utbetalinger beregnes ut fra folketrygdens grunnbeløp (G) som årlig godkjennes av Stortinget. Pensjonsytelsen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningstid.

Den ytelsesbaserte pensjonsplanen ble stengt for opptak av nye medlemmer med virkning fra 1. januar 2006. Eksisterende ansatte fikk tilbud om å skifte til en ny innskuddsbasert pensjonsplan fra 3. juli 2006. Den frivillige endringen i pensjonsplan ga en engangseffekt i form av en gevinst på 193 millioner kroner i 2006, som ble innregnet som en kostnadsreduksjon. EDB Business Partner ASA gjorde samme planendring i andre kvartal 2007. Dette resulterte i en positiv engangseffekt på 38 millioner kroner. Gevinsten skyldes hovedsakelig forskjellen mellom den innregnede ytelsesbaserte forpliktelsen i regnskapet og fripolisene som ble utbetalt i forbindelse med utmelding fra ordningen.

3.328 av konsernets ansatte var medlem av den nye innskuddsbaserte pensjonsplanen pr. 31. desember 2008 (3.187 i 2007). 6.100 av konsernets ansatte var dekket gjennom ytelsesbaserte pensjonsplaner i Telenor Pensjonskasse i 2008 (6.173 i 2007) hvorav 457 ansatte var relatert til IS Partner AS som ble konsolidert fra 11. februar 2008. I tillegg utbetalte Telenor Pensjonskasse pensjonsytelser til 1.596 personer i 2008 (1.954 i 2007). Pensjonsmidlene i de ytelsesbaserte pensjonsplanene i Norge er i hovedsak investert i obligasjoner, aksjer og eiendom. Telenor Sverige AB har en ytelsesbasert ordning med 822 aktive medlemmer i 2008 (877 i 2007). Ansatte i andre selskaper utenfor Norge dekkes i det vesentligste gjennom innskuddsbaserte pensjonsplaner.

Den fondsbaserte delen av Telenor Pensjonskasse for supplerende ytelser ble terminert i andre kvartal 2007 med effekt fra 1. januar 2007. Dette ga en engangseffekt i form av en gevinst på 46 millioner kroner i 2007. Gevinsten skyldes hovedsakelig realisasjon av ikke-innregnede aktuariemessige gevinster. Planen videreføres som en ikke-fondsbasert plan. Balanseført verdi av forpliktelsen var 216 millioner kroner pr. 31. desember 2008 (193 millioner kroner pr. 31. desember 2007). Brutto ytelsesbasert forpliktelse var 198 millioner kroner (166 millioner kroner pr. 31. desember 2007).

I Norge har konsernet en avtalefestet ordning for førtidspensjonering (AFP) som er en ytelsesbasert flerforetaks ordning. I 2004 gikk Telenor ASA og en vesentlig del av norske datterselskaper over fra å være medlem i Arbeidsgiverforeningen NAVO til NHO. Aktuelle Telenorselskaper kom i den forbindelse inn under LO-NHO ordningen om avtalefestet pensjon (AFP). EDB Business Partner ASA gikk over fra NAVO til LO-NHO i første kvartal 2008, og fikk som følge av dette en positiv engangseffekt på 4 millioner kroner. Det er ikke mulig for administrator av ordningen å beregne konsernets andel av eiendeler og gjeld, og ordningen blir derfor innregnet som innskuddsbasert pensjonsplan. Ved uttak avsettes det for selskapets forpliktelse til å dekke egenandel i AFP-perioden. I 2008 ble 35 millioner kroner kostnadsført i forbindelse med nye uttak av AFP, hvorav kostnaden for EDB Business Partner ASA utgjorde 9 millioner kroner. I 2007 og 2006 ble henholdsvis 16 millioner kroner og 8 millioner kroner kostnadsført. I 2008 ble premieinnbetalinger på 35 millioner kroner innregnet som kostnad, sammenlignet med 29 millioner kroner i 2007 og 48 millioner kroner i 2006.

Risikotabellen K2005 anvendes for død og levealder, mens risikotabellen for uføre på hovedordningen er basert på KU, som er Storebrands forsterkede uføretariff. Den forventede gjennomsnittlige levealder i risikotabellene er 81 år for menn og 85 år for kvinner. Nedenfor er det vist et utvalg fra risikotabellene. Tabellen viser sannsynligheten for at en ansatt i en gitt aldersgruppe blir ufør eller dør innen ett år, samt forventet levealder.

Alder	Uføre %		Død %		Forventet levealder	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
20	0,12	0,15	-	-	79,00	83,34
40	0,21	0,35	0,09	0,05	79,35	83,60
60	1,48	1,94	0,75	0,41	80,94	84,57
80	-	-	6,69	4,31	87,04	88,97

Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi pr. 31. desember 2008 og 2007. Beregningen av de ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsene pr. 31. desember 2008 er basert på eksisterende medlemsdata pr. 24. oktober 2008. For 2007 ble beregningene av pensjonsforpliktelsene basert på medlemsdata pr. 11. desember 2007.

De aktuariemessige beregningene av de ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsene er utført av eksterne aktuarer. Nåverdien av de ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsene, inneværende periodes pensjonsopptjening og tidligere års pensjonsopptjening blir beregnet ved bruk av lineær opptjeningsmodell.

Ansatte som forlater selskapet før pensjonsalder mottar fripolise. Telenor Pensjonskasse forvalter noen av disse og dette påvirker ikke Telenorkonsernet. Fra tidspunktet for utstedelse av fripoliser er Telenor fritatt for ytterligere forpliktelser ovenfor den tidligere ansatte som fripolisen gjelder for. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunktet for utstedelse av fripolisene, og skilles ut fra pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Da Telenor AS (nå Telenor ASA) ble etablert i 1995 fikk de ansatte fripoliser i Statens Pensjonskasse. Ansatte som har vært medlem av Statens Pensjonskasse vil ha opptjente rettigheter som dekker deler av den totale pensjonen. Utbetalingene fra Statens Pensjonskasse blir justert i takt med økningen i folketrygdens grunnbeløp. Verdien av disse fripolisene har ikke blitt justert i perioden frem til 2008, og det har pågått et prosjekt hos Statens Pensjonskasse for å oppdatere verdien av disse. Endelige kvalitetssikrede resultater av beregningene forelå ikke ved regnskapsårets avslutning. Telenor forventer at resultatet av oppdateringene og justeringer vil medføre at Telenors andel av pensjonsytelsene for de berørte ansatte kan bli redusert, noe som igjen vil redusere Telenors forpliktelser ved tidspunktet for justeringene.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Endring i beregnede ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser		
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	6 020	6 111
Kostnad ved innværende periodes pensjonsopptjening	487	429
Rentekostnad	312	254
Aktuarmessige gevinster og tap	183	31
Avkorting og oppgjør	(73)	(342)
Tilgang og avgang	601	(297)
Utbetaling av ytelser/fripoliser	(120)	(149)
Omregningsdifferanser ²⁾	27	(17)
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	7 437	6 020
Endring i pensjonsmidler		
Virkelig verdi på pensjonsmidler pr. 01.01.	3 868	4 042
Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	(362)	225
Avkorting og oppgjør	-	(308)
Tilgang og avgang	387	(245)
Premieinnbetaling	349	338
Utbetaling av ytelser/fripoliser	(78)	(182)
Omregningsdifferanser ²⁾	5	(2)
Virkelig verdi pensjonsmidler pr. 31.12.	4 169	3 868
Netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 31.12	3 268	2 152
Netto aktuarmessige gevinster og (tap) som ikke er innregnet i balansen ¹⁾	(1 038)	(164)
Påløpt arbeidsgiveravgift ¹⁾	404	263
Netto innregnede ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift pr. 31.12.	2 634	2 251
Netto innregnede ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift pr. 01.01.	2 251	2 351
Tilgang og avgang	239	(127)
Netto pensjonskostnader	563	401
Premieinnbetalinger	(349)	(349)
Utbetaling av ytelser/fripoliser	(42)	41
Arbeidsgiveravgift på innbetalinger	(51)	(50)
Omregningsdifferanser ²⁾	23	(16)
Netto innregnede ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift pr. 31.12. (note 27)	2 634	2 251

¹⁾ Arbeidsgiveravgift er netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser multiplisert med gjennomsnittlig prosent for arbeidsgiveravgift.

Netto aktuarmessige gevinster og tap som ikke er innregnet i balansen inkluderer arbeidsgiveravgift.

²⁾ Omregningsdifferanser er hovedsakelig knyttet til ytelsesplan i Telenor Sverige AB.

Beløp for innværende og fire foregående perioder er som følger:

	2008	2007	2006	2005	2004
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	7 437	6 020	6 111	5 789	5 835
Virkelig verdi pensjonsmidler pr. 31.12.	4 169	3 868	4 042	3 896	3 811
Netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	3 268	2 152	2 069	1 893	2 024
Faktabaserte justeringer av ytelsesbaserte forpliktelser i %	0,5	(1,3)	(1,8)	0,4	-

Faktabaserte justeringer er virkningene av differanser mellom de tidligere aktuarmessige forutsetningene og hva som faktisk skjedde.

Forutsetninger brukt til å fastsette pensjonsforpliktelser pr. 31. desember

	2008	2007
Diskonteringsrente i %	4,40	4,90
Årlig lønnsvekst i %	4,00	4,25
Økning i grunnbeløp (G) i %	4,00	4,25
Fratredelsesrate i %	10,00	10,00
Forventet gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid	9,00	9,00
Årlig regulering av pensjoner i %	3,50	3,75

Forutsetninger brukt til å fastsette netto pensjonskostnader for året

	2008	2007	2006 ¹⁾	
			1. halvår	2. halvår
Diskonteringsrente i %	4,90	4,5	3,9	4,6
Avkastning på pensjonsmidler i %	6,50	5,9	4,7	6,0
Årlig lønnsvekst i %	4,25	4,0	3,0	3,8
Økning i grunnbeløp (G) i %	4,25	4,0	3,0	3,8
Fratredelsesrate i %	10,00	10,0	10,0	10,0
Forventet gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid	9,00	9,0	9,0	9,0
Årlig regulering pensjoner i %	3,75	3,1	2,5	3,3

¹⁾ Vanligvis beregnes kostnaden basert på forutsetninger 31. desember foregående år. På grunn av innføring av ny innskuddsbasert pensjonsplan ble det foretatt en ekstra beregning pr. 3. juli 2006. Som en følge av dette var et bedre estimat tilgjengelig, og andre halvår 2006 er beregnet basert på forutsetninger pr. 30. juni 2006 (med unntak av EDB Business Partner ASA).

Forutsetningene er fastsatt basert på en internt utviklet modell og er vurdert opp mot veiledning utgitt fra Norsk Regnskapsstiftelse (NRS). Diskonteringsrenten for de ytelsesbaserte pensjonsplanene i Norge er estimert med grunnlag i rentenivået på norske statsobligasjoner. Gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid ble beregnet til 24 år og diskonteringsrenten ble estimert som en 24-årsrente basert på tyske rentepapirer med lang løpetid ettersom den lengste løpetiden i Norge er 10 år. Forutsetningene for lønnsøkninger, økning i pensjonsutbetalinger og G-regulering er testet mot historiske observasjoner og forholdet mellom enkelte forutsetninger.

Diskonteringsrenten pr. 31. desember 2008 ble fastsatt til 4,4 %, sammenlignet med 3,8 % i veiledningen fra NRS. Forskjellen skyldes bruk av ulike metoder, men metoden Telenor har benyttet omtales også i veiledningen fra NRS. NRS bruker swap-renter fra interbankmarkedet til å estimere nullkuponger. NRS har ikke beregnet en anbefalt diskonteringsrente basert på durasjonsberegning iht. obligasjoner i Tyskland. Forventet avkastning er basert på allokeringen av eiendeler i Telenor Pensjonskasse, se tabell nedenfor. Fremtidig lønnsvekst er satt til 4,0 % som er samme sats som i veiledningen fra NRS. Økning i grunnbeløp (G) er satt til 4,0 % sammenlignet med 3,75 % i veiledningen fra NRS. Fremtidig pensjonsregulering er satt 0,5 prosentpoeng under grunnbeløp (G) basert på historiske observasjoner i Telenor.

Pensjonskostnader

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Kostnad ved inneværende periodes pensjonsopptjening	487	429	446
Rentekostnad	312	254	230
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	(275)	(221)	(185)
Gevinst/tap ved avkorting og oppgjør	(73)	(49)	(229)
Innregnet aktuarmessige gevinster og tap	50	(66)	(15)
Arbeidsgiveravgift	62	55	58
Netto pensjonskostnader inkl. arbeidsgiveravgift	563	402	305
Innskuddsbaserte pensjonsplaner	463	409	322
Totale pensjonskostnader innregnet i årets resultat	1 026	811	627

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier pr. 31. desember var:

Investeringskategori

	2008	2007
Obligasjoner i %	60	53
Aksjer i %	23	29
Eiendom i %	13	14
Annet i %	4	4
Sum	100	100

Pensjonsmidlene er investert i obligasjoner utstedt av den norske stat, norske kommuner, finansinstitusjoner og foretak. Obligasjoner i utenlandsk valuta er i hovedsak valutasikret. Det er investert i både norske og utenlandske aksjer. Valutasikring av utenlandske aksjer vurderes pr. investering.

Telenor Pensjonskasse eier bygninger og eiendommer som tidligere var eid av konsernet. Verdivurderingen er foretatt av et uavhengig takstselskap. Omtrent 40 % av bygningsmassen målt i markedsverdi brukes av konsernet gjennom interne leieavtaler.

Forventet langsiktig avkastning på pensjonsmidler var 5,75 % pr. 31. desember 2008. Forventet langsiktig avkastning på pensjonsmidlene er basert på en estimert statsobligasjonsrente pr. 31. desember 2008, justert for renteforskjeller for ulike investeringskategorier for pensjonsmidlene. Den forventede langsiktige avkastningen er basert på langsiktig historisk avkastning.

Telenor forventer å tilføre Telenor Pensjonskasse om lag 296 millioner kroner i pensjonsmidler i 2009.

Pr. 31. desember 2008 var estimerte pensjonskostnader for 2009 for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge 620 millioner kroner. Telenorselskaper utenfor Norge har hovedsakelig innskuddsbaserte ordninger. Kostnader relatert til ytelsesordninger utenfor Norge utgjorde mindre enn 10 % av den samlede kostnaden for ytelsesbaserte ordninger i 2008 og ingen kostnadsestimater for disse ordningene er beregnet.

Enkelte svenske selskaper i Telenorkonsernet har flerforetaks ordninger. Ordningene er innregnet som innskuddsbaserte pensjonsplaner og kostnadene var 66 millioner kroner i 2008. I 2007 og 2006 var kostnadene henholdsvis 73 og 95 millioner kroner.

Telenor Sverige AB har en ytelsesbasert pensjonsordning med 822 aktive medlemmer pr. 31. desember 2008 (877 i 2007). Ordningen har en balanseført forpliktelse på 238 millioner kroner. I 2007 var balanseført forpliktelse på 198 millioner kroner. 25 millioner kroner ble kostnadsført i 2008. I 2007 og 2006 ble henholdsvis 23 millioner og 24 millioner kroner kostnadsført. Forutsetningene for beregningene er satt i henhold til anbefalte nivåer fra svenske aktuarer. Diskonteringsrenten som ble benyttet for pensjonsberegningene pr. 31. desember 2008 var 4,0 %, mens fremtidig lønnsvekst ble satt til 3,0 %. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2007 var henholdsvis 4,6 % og 3,0 %.

Tabellen nedenfor viser estimat for potensielle effekter ved en endring i visse forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge. Estimaten er basert på fakta og omstendigheter pr. 31. desember 2008. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

ENDRING I % ER PROSENTPOENG BELØP I MILLIONER KRONER	Diskonterings- rente		Årlig lønnsvekst		Økning i grunnbeløp (G)		Årlig regulering av pensjoner		Fratredelses- rate	
	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+4 %	-4 %
Endring i pensjon:										
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	(1 048)	1 345	773	(700)	(287)	238	770	(694)	(230)	286
Ikke innregnede aktuarmessige gevinster og tap	(1 195)	1 534	882	(799)	(327)	271	878	(792)	(263)	327
Innregnede aktuarmessige gevinster og tap	(34)	156	89	(34)	(33)	27	89	(34)	(27)	33
Periodens netto pensjonskostnader inkludert effekt av innregnede aktuarmessige gevinster og tap (som vist ovenfor)	(156)	312	179	(116)	(66)	55	179	(115)	(53)	66

29 LEVERANDØRGJELD, ANNEN KORTSIKTIG GJELD OG IKKE-RENTEBÆRENDE FINANSIELLE FORPLIKTELSE

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Leverandørgjeld	7 354	8 044
Skyldige offentlige avgifter, skattetrekk og lignende	3 593	3 293
Påløpte kostnader	11 130	9 431
Utsatte tilknytningsinntekter ¹⁾	840	956
Forskuddsbetalt inntekt	5 754	5 098
Gjeld til tilknyttede selskaper	5	7
Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld²⁾	28 676	26 829

¹⁾ Tilknytningsinntekter periodiseres over forventet estimert varighet av kundeforhold. Utsatte tilknytningsinntekter er klassifisert som kortsiktig siden de relaterer seg til konsernets normale driftssyklus.

²⁾ Skyldige offentlige avgifter, skattetrekk og lignende, utsatte tilknytningsinntekter og forskuddsbetalt inntekt faller ikke inn under definisjonen av finansielle instrumenter, og presenteres som ikke-finansielle (IF) i note 30.

Kortsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Finansielle derivater (se note 30)	469	204
Andre kortsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser	908	394
Sum kortsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser	1 377	598

Langsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Finansielle derivater (se note 30)	561	684
Andre langsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser	383	390
Sum langsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser	944	1 074

Det vises til note 30 for informasjon om virkelig verdi av finansielle derivater og gruppering av finansielle instrumenter i bestemte klasser.

30 FINANSIELLE INSTRUMENTER OG RISIKOSTYRING**Finansiell risiko**

Telenor ASAs finansavdeling er ansvarlig for finansiering, valutarisiko, renterisiko, kredittisiko og likviditetsstyring for morselskapet og for selskaper som eies mer enn 90 % direkte eller indirekte av Telenor ASA. Selskaper som eies mindre enn 90 % har vanligvis selvstendig finansiering, og følger i hovedsak de samme finansielle retningslinjer som selskaper eid mer enn 90 %.

Telenor har en begrenset aktivitet knyttet til egenhandel i renter og valuta. Pr. 31. desember 2008 hadde Telenor ingen utestående åpne handelsposisjoner.

Likviditetsrisiko

Telenor legger vekt på finansiell fleksibilitet. En viktig del av arbeidet for å oppnå dette målet er å minimere likviditetsrisikoen gjennom å sikre tilgang til et diversifisert sett av finansieringskilder. Telenor ASA utsteder gjeld i det norske og utenlandske kapitalmarkedet hovedsakelig gjennom sertifikater og obligasjoner. Telenor benytter Euro sertifikatprogram, U.S. sertifikatprogram, Euro Medium Term Note Program (EMTN) og det norske kapitalmarkedet. Telenor ASA har også etablert forpliktende syndikerte kredittfasiliteter på 1,5 milliarder euro med forfall i 2012 og 1,0 milliarder euro med forfall i 2013. I tillegg har DTAC etablert forpliktende kredittfasiliteter på 6,0 milliarder baht, med forfall i 2011. I januar 2009 etablerte Telenor ASA en forpliktende syndikert kredittfasilitet på 8,0 milliarder kroner med forfall i januar 2012.

Tabellen under viser forfallsprofilen på Telenors forpliktelser (i nominelle beløp).

BELØP I MILLIONER KRONER	Total pr. 31.12.08	< 1 år	1–3 år	3–6 år	6–9 år	>9 år	Ikke spesifisert
Rentebærende gjeld							
Banklån	12 517	6 870	2 407	3 211	29	-	-
Obligasjons- og sertifikatlån	40 055	7 838	10 542	11 122	10 553	-	-
Finansielle derivater	13	-	13	-	-	-	-
Finansielle leieavtaler	1 726	375	274	128	114	835	-
Annen rentebærende gjeld	1 722	498	351	492	286	95	-
Sum rentebærende gjeld	56 033	15 581	13 587	14 953	10 982	930	-
Ikke-rentebærende gjeld							
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	28 676	28 676	-	-	-	-	-
Betalbar og utsatt skatt	6 403	1 707	-	-	-	-	4 696
Annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	2 233	2 233	-	-	-	-	-
Annen langsiktig ikke-rentebærende gjeld	5 259	-	-	-	-	-	5 259
Sum ikke-rentebærende gjeld	42 571	32 616	-	-	-	-	9 955
Total	98 604	48 197	13 587	14 953	10 982	930	9 955
Fremtidige rentebetalinger	8 629	2 167	3 052	2 398	1 012	-	-
BELØP I MILLIONER KRONER	Total pr. 31.12.07	< 1 år	1–3 år	3–6 år	6–9 år	>9 år	Ikke spesifisert
Rentebærende gjeld							
Banklån	8 866	1 089	5 621	2 087	69	-	-
Obligasjons- og sertifikatlån	35 294	5 831	5 901	11 614	3 962	7 986	-
Finansielle derivater	103	6	24	12	61	-	-
Finansielle leieavtaler	1 555	337	473	52	80	613	-
Annen rentebærende gjeld	1 431	261	342	339	298	191	-
Sum rentebærende gjeld	47 249	7 524	12 361	14 104	4 470	8 790	-
Ikke-rentebærende gjeld							
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	26 829	26 829	-	-	-	-	-
Betalbar og utsatt skatt	6 411	2 667	-	-	-	-	3 744
Annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	1 284	1 284	-	-	-	-	-
Annen langsiktig ikke-rentebærende gjeld	4 404	-	-	-	-	-	4 404
Sum ikke-rentebærende gjeld	38 928	30 780	-	-	-	-	8 148
Total	86 177	38 304	12 361	14 104	4 470	8 790	8 148
Fremtidige rentebetalinger	3 861	1 446	1 279	910	211	15	-

Telenor benytter sertifikatlån, kontanter og kontantekvivalenter og kredittfasiliteter til å styre kortsiktig likviditetsbehov. Langsiktige likviditetsbehov sikres ved å utstede gjeld i kapitalmarkedene, eller ved emisjon.

Renterisiko

Telenor er eksponert for renterisiko knyttet til finansiering av konsernets investeringer og styring av konsernets likviditetsstrømmer og markedsutvikling. Endring i markedsrentene påvirker virkelig verdi av eiendeler og gjeld. Renteinntekter og rentekostnader innregnet i resultatet påvirkes av renteendringer i markedet.

Hovedmålet i forbindelse med styring av renterisiko er å redusere den finansielle risikoen, samt og minimere rentekostnaden over tid. En andel av den gjelden som utstedes av Telenor konsernet er obligasjoner med fast rente (70 % av utestående obligasjonslån før rentebytteavtaler pr. 31. desember 2008 og 65 % pr. 31. desember 2007). Telenor anvender rentederivater for å styre porteføljens renterisiko. Dette omfatter typisk rentebytteavtaler, mens fremtidige renteavtaler og renteopsjoner brukes i mindre omfang.

I henhold til Telenors finansielle retningslinjer skal gjennomsnittlig rentebinding (durasjon) ligge innenfor et bånd på 0,5 og 2,5 år. Pr. 31. desember 2008 var den gjennomsnittlige rentebindingen 0,8 år (1,1 år pr. 31. desember 2007).

Derivater utpekt som sikringsinstrumenter for kontantstrømsikring

Den vesentligste delen av Telenors effektive kontantstrømsikringer er knyttet til renterisiko. Renterisiko for noen obligasjoner med flytende rente er blitt sikret ved å benytte rentebytteavtaler der Telenor mottar flytende og betaler fast rente. I tillegg har Telenor sikret noen mindre forventede utbetalinger i utenlandsk valuta ved å inngå valutaterminkontrakter, samt sikret noen fremtidige kjøp av elektrisitet ved hjelp av kraftkontrakter.

Tabellen under viser den effektive og den ineffektive delen av Telenors kontantstrømsikringer. Den ineffektive delen er innregnet som netto valuta gevinst (tap) under finansposter i resultatregnskapet.

Kontantstrømsikringer

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Kontantstrømsikring reserve i egenkapital ved årets begynnelse	(5)	(1)
Endringer i virkelig verdi på derivater	(332)	(6)
Sikringsineffektiv del innregnet i resultatet	8	-
Beløp justert ut av egenkapitalen i perioden til:		
Resultatføringer (finanskostnader)	-	-
Balansføringer (varige driftsmidler)	11	2
Kontantstrømsikring reserve i egenkapital ved årets slutt	(318)	(5)

Derivater utpekt som sikringsinstrumenter for virkelig verdi-sikring

Telenor anvender to sikringsstrategier som kvalifiserer for sikringsbokføring av virkelig verdi. Den første er å utstede en fastrenteobligasjon i den valuta det skal skaffes finansiering, for så å verdisikre denne obligasjonen med en rentebytteavtale hvor Telenor mottar fast og betaler flytende rente.

Den andre sikringsstrategien er å sikre en fastrenteobligasjon som er utstedt i en annen valuta enn funksjonell valuta med en rente- og valutabytteavtale der Telenor mottar fast rente i utenlandsk valuta og betaler flytende rente i funksjonell valuta.

Tabellen under viser den effektive og den ineffektive delen av Telenors virkelig verdi-sikringer. Den ineffektive delen er innregnet som netto verdiendring finansielle instrumenter under finansposter i resultatregnskapet.

Virkelig verdi-sikringer

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Netto gevinst/(tap) i resultatregnskapet på sikringsobjekter	(919)	115
Netto gevinst/(tap) i resultatregnskapet på sikringsinstrumenter	943	(92)
Sikringsineffektivitet	24	23
Effekt av opphør av sikringsforhold – objektet ført til amortisert kost	7	2

Rentebytteavtaler brukes også med jevne mellomrom for å rebalansere porteføljens i henhold til durasjonsintervallet i Telenors finansielle retningslinjer. Disse derivatene kvalifiserer ikke for sikringsbokføring.

Sensitivitetsanalyse med hensyn på renterisiko

Effekter knyttet til endringer av virkelig verdi

Telenor beregner sensitiviteten på endringer av virkelig verdi ved å simulere et parallelt skift i rentekurven for alle relevante valutaer. For hver simulering vil samme skift i rentekurven bli benyttet for alle valutaer. Sensitivitetsanalysen er kun benyttet på eiendeler og gjeld som representerer en vesentlig rentebærende posisjon. Basert på utførte simuleringer vil effekten av en 10 prosent endring i rentekurven pr. 31. desember 2008, representere en økning i virkelig verdi på finansielle instrumenter med maksimalt 158 millioner kroner (268 millioner kroner pr. 31. desember 2007) eller en reduksjon av virkelig verdi på finansielle instrumenter med maksimalt 159 millioner kroner (269 millioner kroner pr. 31. desember 2007). Resultateffektene vil være vesentlig mindre da Telenor fører rentebærende gjeld til amortisert kost, samt benytter sikringsføring som gir motsvarende effekter i resultatregnskapet. Basert på de samme simuleringer som nevnt over ville resultateffekten i 2008, ved en 10 prosent reduksjon i rentekurven, vært en verdireduksjon på maksimalt 2 millioner kroner eller en verdiøkning på maksimalt 3 millioner kroner ved en tilsvarende økning i rentekurven. For 2007 ville resultateffektene vært henholdsvis en verdiøkning på maksimalt 1 millioner kroner og en verdiøkning på maksimalt 4 millioner kroner.

Effekter knyttet til rentekostnad

Endringer i rentenivået på lån med flytende rente vil også ha effekt på rentekostnaden i konsernet. Dersom alle renter for alle valutaer hadde blitt redusert/økt med 10 prosent for Telenor ASA og alle datterselskaper, med alle andre variabler holdt konstant, så ville rentekostnaden for konsernet vært 173 millioner kroner høyere/lavere pr. 31. desember 2008 (157 millioner kroner pr. 31. desember 2007).

Valutarisiko

Telenor er eksponert overfor endringer i verdien på norske kroner relativt til andre valutaer. Den balanseførte verdien av Telenors nettoinvesteringer i utlandet vil variere med endringer i kronekursen. Konsernets regnskapsmessige resultat vil påvirkes av endringer i valutakursen, ettersom resultatene fra selskapene i utlandet regnes om til norske kroner til gjennomsnittskurs i perioden. Hvis disse selskapene betaler utbytte, vil det typisk skje i andre valutaer enn norske kroner. Valutarisiko knyttet til enkelte nettoinvesteringer i utlandet er delvis sikret ved å utstede finansielle instrumenter i de aktuelle valutaene der det er hensiktsmessig. Typisk vil det benyttes en kombinasjon av lån (sertifikater og obligasjoner) og valutaderivater (terminkontrakter og valutabytteavtaler) for dette formålet.

Valutaeksponering oppstår også når et datterselskap har andre transaksjoner med oppgjør i annen valuta enn sin lokale valuta, inkludert når det er gjort avtaler om kjøp eller salg av eierandeler i selskaper med oppgjør i annen valuta enn lokal valuta. I henhold til Telenors finansielle retningslinjer skal forpliktende kontantstrømmer knyttet til kontrakter i utenlandsk valuta større enn 50 millioner kroner sikres økonomisk ved hjelp av terminkontrakter. Regnskapsmessig kontantstrømsikring blir benyttet for disse transaksjonene dersom det er mulig.

Valutaeksponering knyttet til gjeldsinstrumenter i utenlandske datterselskaper er også en del av den finansielle risikoeksponeringen til Telenor konsernet. Valutabytteavtaler brukes i noen tilfeller for å eliminere denne valutarisikoen. Regnskapsmessig virkelig verdi-sikring blir da benyttet dersom det er mulig.

Kortsiktige valutabytteavtaler brukes ofte i forbindelse med likviditetsstyring. Det er ikke etablert noe regnskapsmessige sikringsforhold for disse derivatene.

Derivater (og andre finansielle instrumenter) utpekt som sikringsinstrumenter for sikring av nettoinvesteringer i utenlandsk valuta

Pr. 31. desember 2008 har større sikringsposisjoner blitt utpekt som sikring av nettoinvesteringer i utenlandsk valuta. Se note 25 og konsernets oppstilling av endring i egenkapitalen for valutaeffekter innregnet direkte i egenkapitalen som et resultat av sikring av nettoinvesteringer i utenlandsk valuta.

Sikring av nettoinvesteringer

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Effektiv del innregnet direkte i egenkapitalen	(2 665)	436
Sikringsineffektivitet	-	-
Beløp som er fraregnet egenkapitalen og innregnet i resultatet – ved avgang av sikret eiendel	-	48

Sikring som beskrevet ovenfor, utføres bare i valutaer i velfungerende kapitalmarkeder.

Sensitivitetsanalyse med hensyn på valutarisiko

Denne analysen tar ikke hensyn til korrelasjon mellom ulike valutapar. Empiriske studier viser en vesentlig diversifiseringseffekt mellom valutaene som Telenor er eksponert mot.

Effekter knyttet til valutagevinst (tap)

Dersom funksjonell valuta hadde svekket/styrket seg med 10 prosent mot alle andre valutaer i Telenor ASA og alle datterselskapene, med alle andre variabler holdt konstant, ville resultatet for konsernet for 2008 blitt 503 millioner kroner (586 millioner kroner i 2007) høyere/lavere. Dette er hovedsakelig forklart ved omregning av leverandørgjeld, kundefordringer og gjeld i amerikanske dollar, svenske kroner og euro, samt noen mindre valutaposisjoner i Telenor ASA.

Effekter knyttet til omregningsdifferanser på egenkapital

Dersom funksjonell valuta hadde svekket/styrket seg med 10 prosent mot alle andre valutaer i analysen ville dette medført en økning/reduksjon i balanseført egenkapital pr. 31. desember 2008 med 7,0 milliarder kroner (5,8 milliarder kroner pr. 31. desember 2007). Det er ingen spesielle kjøp eller salg av selskaper som har medført vesentlig endring i sensitiviteten sammenlignet med forrige år. Den økte eksponeringen er i hovedsak relatert til depresiering av norske kroner, samtidig som resultater har økt egenkapitalen gjennom 2008.

Effekter knyttet til omregning av resultat etter skatt

Omregning av resultater fra datterselskaper med annen funksjonell valuta enn NOK representerer også en valutaeksponering for Telenor. Sensitivitetsanalysen er kun utført for de vesentligste selskapene som Telenor eier. Dersom funksjonell valuta hadde svekket/styrket seg med 10 prosent mot alle andre valutaer i analysen ville resultatet etter skatt for konsernet vært 460 millioner kroner lavere/høyere i 2008 (497 millioner kroner i 2007).

Kredittrisiko

Kredittrisiko er det tap som Telenor vil bli påført dersom en motpart ikke gjør opp sine finansielle forpliktelser. Telenor vurderer maksimum kredittrisiko til å være følgende:

Maks kreditteksponering

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Konter og kontantekvivalenter	8 925	6 841
Obligasjoner og sertifikater > 3 måneder (note 23)	422	471
Finansielle derivater og virkelig verdi-sikringsinstrumenter (note 23)	4 889	1 074
Kundefordringer og andre kortsiktige finansielle fordringer (note 22)	17 126	16 379

Konsentrasjon av kredittrisiko i forhold til kundefordringer er begrenset fordi Telenors kundebase består av et stort antall kunder som samtidig anses å være diversifisert. Det er derfor ikke behov for noen ytterligere avsetninger utover ordinære avsetninger for tap på krav.

Telenor investerer overskuddslikviditet i kortsiktig rentebærende eiendeler. Slike instrumenter inneholder kredittrisiko. Finansielle derivater med positiv verdi for Telenor, hensyntatt juridiske motregningsrettigheter, medfører også kredittrisiko.

Kredittrisiko reduseres gjennom spredning på flere motparter, ved at det er etablert strenge krav til motpartens kredittverdighet og ved at det er satt begrensninger på aggregert kreditteksponering mot hver enkelt motpart. Telenor ASA har avtaler som regulerer juridiske motregningsrettigheter i en konkurssituasjon (ISDA-avtaler) med 12 banker som pr. 31. desember 2008 er motparter i derivattransaksjoner. Telenor ASA har også avtaler med fire banker om å stille sikkerhet når kreditteksponeringen kommer opp på et avtalt nivå (Collateral agreements). Både avtaler om å stille sikkerhet og ISDA-avtaler er virkemidler for å redusere kredittrisiko. Motpartsrisiko i datterselskap i nye vekstmarkeder er høyere som en følge av mangel på motparter med høy kredittverdighet i disse markedene. Denne motpartsrisikoen blir overvåket løpende.

Telenor har inngått Cross Border QTE Leieavtaler for telefonsentraler, GSM-mobiltelefonnett og fasttelefonnett. Telenor har plassert nåverdien av betalingsforpliktelsene under leieavtalene i finansinstitusjoner og statsgaranterte verdipapirer (US Government related securities). Leieforpliktelsene er innregnet netto i balansen sammen med plasseringene, se notene 20, 26 og 31. Betalingsforpliktelsen var 5,0 milliarder kroner pr. 31. desember 2008 (4,0 milliarder kroner pr. 31. desember 2007). Justert for avtaler terminert i januar 2009, var beløpet 4,2 milliarder kroner pr. 31. desember 2008. Betalingsforpliktelsene som er plassert i finansinstitusjoner motsvarer eksakt lånene som er gitt til utleier av tilsluttede selskaper av de samme finansinstitusjonene. Telenor er forpliktet til å fortsette leiebetalningene selv om finansinstitusjonene skulle gå konkurs. Telenor har rett til å bytte ut motpartene til pålydende. Denne motpartsrisikoen blir overvåket løpende, og konkursrisikoen anses å være liten.

Virkelig verdi på derivater med positiv verdi for Telenor, hensyntatt juridiske motregningsrettigheter, var 4.319 millioner kroner pr. 31. desember 2008 (622 millioner kroner pr. 31. desember 2007). Telenors bankinnskudd representerer også en kredittrisiko. Telenor har normalt bankinnskudd i de land hvor det er operativ virksomhet. Kredittrisikoen på slike bankinnskudd varierer avhengig av kredittverdigheten til de enkelte banker og landene bankene er hjemmehørende i. Det vises også til note 24 for informasjon om plasseringer i og utenfor konsernkontosystemet. Enkelte tilknyttede selskaper har også vesentlige plasseringer i banker. Slike plasseringer er fordelt på flere banker for å redusere kredittrisikoen. Kredittrisikoeksponering for Telenor ASA følges opp på daglig basis.

Kapitalstyring

Konsernets målsetning og retningslinjer for kapitalforvaltning er å sikre tilstrekkelig finansiell fleksibilitet til effektivt å kunne utnytte muligheter som oppstår uten å påføre konsernet finansielle utfordringer og sekundært å sikre en optimal kapitalstruktur for å minimere kapitalkostnadene. Konsernets overordnede strategi er uendret fra 2007.

Konsernets kapitalstruktur består av gjeld, inkludert rentebærende gjeld som beskrevet i note 26, konanter og kontantekvivalenter og egenkapital som kan tilskrives aksjonærene i Telenor ASA slik det er presentert i oppstillingen av endring i egenkapital og i note 25, ekskludert føringer vedrørende kontantstrømsikringer.

Som en del av kapitalforvaltningen og for å justere kapitalstrukturen kan konsernet justere nivået på utbytte til aksjonærene, tilbakebetale kapital til aksjonærene, foreta tilbakekjøp av egne aksjer, utstede nye aksjer eller selge egne aksjer for å redusere gjelden.

Telenor ASA har "Singel A" som mål for den langsiktige kredittverdigheten av konsernet, pr. 31. desember 2008 var ratingen A2 (Moody's) and BBB+ (S&P), med henholdsvis vurdering for nedgradering og negativ utsikt. Den langsiktige kredittverdigheten til Telenor ASA ble nedgradert til A3 av Moody's den 27. januar 2009, med stabil utsikt. Etter Telenors investering i India vil målsettingen for den langsiktige kredittverdigheten bli behandlet på nytt i styret.

Datterselskapene i konsernet skal ha en kapitalstruktur som til en hver tid reflekterer kapitalkostnaden, markedsbetingelser, juridiske og skattemessige forhold samt andre relevante vurderingskriterier i hvert enkelt tilfelle.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Prinsipper for estimering av virkelig verdi

Basert på karakteristika til de finansielle instrumentene som er innregnet i Telenors regnskap, er de finansielle instrumentene gruppert i klassene som er beskrevet under. Estimerte virkelige verdier av konsernets finansielle instrumenter er basert på markedspriser og verdsettelsesmetoder som beskrevet nedenfor.

Rentebærende gjeld

Virkelig verdi av rentebærende gjeld er beregnet ved å benytte rentekurver som inneholder estimater på Telenor ASAs kredittmargin. Denne kredittkurven er ekstrapolert ut fra indikative priser ved opptak av gjeld med ulike løpetider utstedt av Telenor ASA. Rentekurvene er interpolert fra plasserings- og swaprenter som er observerbare i markedet for ulike valutaer og forfallstidspunkter.

Kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler

For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer er balanseført verdi, justert for tapsavsetninger, vurdert til å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi. Neddiskontering er ikke antatt å ha noen vesentlig effekt på denne klassen av finansielle instrumenter.

Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser

For leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser er balanseført verdi vurdert til å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi. Neddiskontering er ikke antatt å ha noen vesentlig effekt på disse finansielle instrumentene.

Aksjer

Virkelige verdier for børsnoterte aksjer er basert på noterte kurser ved slutten av de relevante årene. Virkelig verdi på unoterte aksjer er beregnet ved hjelp av aksepterte verdsettelsesmetoder, i hovedsak neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer. Børsnoterte selskaper som konsolideres eller som innregnes etter egenkapitalmetoden er ikke inkludert i tabellen nedenfor.

Kontanter og kontantekvivalenter

Virkelig verdi for denne klassen av finansielle instrumenter antas å være lik balanseført verdi.

Derivater

Virkelige verdier av valutabytteavtaler, terminkontrakter i valuta og rentebytteavtaler er estimert ved nåverdien av framtidige kontantstrømmer, beregnet ved bruk av swaprenter og valutakurser pr. 31. desember 2008 og pr. 31. desember 2007. Opsjoner er verdsatt ved bruk av relevante opsjonsprisinde modeller.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter 31.12.2008 pr. klasse												
BELØP I MILLIONER KRONER												
Balanspost	Note	Kategori	Balanse- ført verdi	Virkelig verdi	Rente- bærende gjeld	Kunde- fordringer og andre finansielle og omløps midler	Leveran- dørgjeld og andre ikke-rente- bærende finansielle forpliktelser	Aksjer	Kon- tanter og kontant- ekviva- lenter	Valuta- bytte- avtaler og valuta- termin- kontrakter	Rente- bytte- avtaler og rente- opsjoner	Egen- kapital- og andre derivater ¹⁾
Andre anleggsmidler	23		6 020	6 020								
		VVOR ³⁾	4 278	4 278	-	-	-	-	-	3 092	1 186	-
		TFS	508	508	-	-	-	508	-	-	-	-
		UOF	121	121	-	121	-	-	-	-	-	-
		IF ⁴⁾	1 113	1 113								
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	22		20 909	20 909								
		UOF	17 126	17 126	-	17 126	-	-	-	-	-	-
		IF ⁴⁾	3 783	3 783								
Andre finansielle omløpsmidler	23		1 079	1 079								
		VVOR ³⁾	657	657	-	-	-	46	-	595	16	-
		UOF	422	422	-	422	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	24		8 925	8 925								
		UOF	8 925	8 925	-	-	-	-	8 925	-	-	-
Sum – Virkelig verdi over resultatet (VVOR)			4 935	4 935								
Sum – Tilgjengelig for salg (TFS)			508	508								
Sum – Utlån og fordringer (UOF)			26 594	26 594								
Langsiktig rentebærende gjeld²⁾	26		(40 452)	(37 548)								
		FFAK	(40 452)	(37 548)	(37 465)	-	-	-	-	-	(83)	-
Langsiktig ikke- rentebærende gjeld	29		(944)	(944)								
		VVOR ³⁾	(561)	(561)	-	-	-	-	-	(486)	(75)	-
		FFAK	(383)	(383)	-	-	(383)	-	-	-	-	-
Kortsiktig rente-bærende gjeld	26		(15 581)	(15 620)								
		FFAK	(15 581)	(15 620)	(15 620)	-	-	-	-	-	-	-
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	29		(28 676)	(28 676)								
		FFAK	(18 489)	(18 489)	-	-	(18 489)	-	-	-	-	-
		IF ⁴⁾	(10 187)	(10 187)								
Kortsiktig ikke-rente- bærende gjeld	29		(1 377)	(1 377)								
		VVOR ³⁾	(469)	(469)	-	-	-	-	-	(392)	(32)	(45)
		FFAK	(908)	(908)	-	-	(908)	-	-	-	-	-
					(53 085)	17 669	(19 780)	554	8 925	2 809	1 012	(45)
Sum – Virkelig verdi over resultatet (VVOR)			(1 030)	(1 030)								
Sum – Finansielle forpliktelser til amortisert kost (FFAK)			(75 813)	(72 948)								

¹⁾ Telenor ASA har stilt en garanti i forbindelse med egenkapitalderivater. Garantiforpliktelsen er 115 millioner kroner pr. 31. desember 2008.

²⁾ Derivater utpekt som sikringsinstrument i virkelig verdi-sikringer er klassifisert som rentebærende eiendeler og gjeld i balansen. Alle øvrige derivater er klassifisert som ikke-rentebærende.

³⁾ Inkluderer derivater benyttet i regnskapsmessige sikringsforhold.

⁴⁾ Forkortelsen IF i tabellene over gjelder ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter 31.12.2007 pr. klasse												
BELØP I MILLIONER KRONER												
Balanspost	Note	Kategori	Balansført verdi	Virkelig verdi	Rente-bærende gjeld	Kunde- fordringer og andre finansielle og omløpsmidler	Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser	Aksjer	Kontanter og kontantekvivalenter	Valuta- bytte- avtaler og valuta- termin- kontrakter	Rente- bytte- avtaler og rente- opsjoner	Egen- kapital- og andre derivater ¹⁾
Andre anleggsmidler	23		3 040	3 040								
		VVOR ³⁾	702	702	-	-	-	-	-	553	146	3
		TFS	564	564	-	-	-	564	-	-	-	-
		UOF	193	193	-	193	-	-	-	-	-	-
		IF ⁴⁾	1 581	1 581								
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	22		19 872	19 872								
		UOF	16 379	16 379	-	16 379	-	-	-	-	-	-
		IF ⁴⁾	3 493	3 493								
Andre finansielle omløpsmidler	23		895	895								
		VVOR ³⁾	424	424	-	-	-	52	-	262	-	110
		UOF	471	471	-	471	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	24		6 841	6 841								
		UOF	6 841	6 841	-	-	-	-	6 841	-	-	-
Sum – Virkelig verdi over resultatet (VVOR)			1 126	1 126								
Sum – Tilgjengelig for salg (TFS)			564	564								
Sum – Utlån og fordringer (UOF)			23 884	23 884								
Langsiktig rente-bærende gjeld²⁾	26		(39 725)	(40 555)								
		FFAK	(39 725)	(40 555)	(40 458)	-	-	-	-	-	(97)	-
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld	29		(1 074)	(1 074)								
		VVOR ³⁾	(684)	(684)	-	-	-	-	-	(619)	(65)	-
		FFAK	(390)	(390)	-	-	(390)	-	-	-	-	-
Kortsiktig rente-bærende gjeld²⁾	26		(7 524)	(7 277)								
		FFAK	(7 524)	(7 277)	(7 271)	-	-	-	-	-	(6)	-
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	29		(26 829)	(26 829)								
		FFAK	(17 482)	(17 482)	-	-	(17 482)	-	-	-	-	-
		IF ⁴⁾	(9 347)	(9 347)								
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	29		(598)	(598)								
		VVOR ³⁾	(204)	(204)	-	-	-	-	-	(200)	-	(4)
		FFAK	(394)	(394)	-	-	(394)	-	-	-	-	-
					(47 729)	17 043	(18 266)	616	6 841	(4)	(22)	109
Sum – Virkelig verdi over resultatet (VVOR)			(888)	(888)								
Sum – Finansielle forpliktelser til amortisert kost (FFAK)			(65 515)	(66 098)								

¹⁾ Telenor ASA har stilt en garanti i forbindelse med egenkapitalderivater. Garantiforpliktelsen er 529 millioner kroner pr. 31. desember 2007.

²⁾ Derivater utpekt som sikringsinstrument i virkelig verdi-sikringer er klassifisert som rentebærende eiendeler og gjeld i balansen. Alle øvrige derivater er klassifisert som ikke-rentebærende.

³⁾ Inkluderer derivater benyttet i regnskapsmessige sikringsforhold.

⁴⁾ Forkortelsen IF i tabellene over gjelder ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser.

31 PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Gjeld som er sikret ved pantstillelser	1 023	949
Regnskapsført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet for denne gjeld	11 480	6 961

Gjeld og pantstillelser av eiendeler knyttet seg i hovedsak til Grameenphone, satellitleieavtalene (Thor II og Thor III) og Telenor Cinclus. Økningen fra 2007 til 2008 i regnskapsført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet for gjeld, skyldes hovedsakelig økning av eiendeler stillet som sikkerhet i Grameenphone, inklusive effekter av omregning til norske kroner.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Garantiansvar	1 988	1 919

Tabellen inkluderer ikke kjøpte bankgarantier eller garantier hvor tilhørende forpliktelse er oppført i balansen.

I garantiansvaret for 2008 inngår garantier på 82 millioner kroner (27 millioner kroner i 2007) som er sikret ved pant i selskapets driftsmidler hvor tilhørende eiendeler har en bokført verdi på 59 millioner kroner (27 millioner i 2007).

Telenors aksjer i det tilknyttede selskapet Riks TV AS er pantsatt som sikkerhet for selskapets eksterne finansiering, se note 21.

Garantier avgitt i forbindelse med Cross Border QTE Leieavtalene, se note 20, 26 og 30 er ikke inkludert i tabellen ovenfor. Dette er garantier for fremtidige leiebetalinger. Pr. 31. desember 2008 og 2007 beløp garantiene seg til henholdsvis 5.661 millioner kroner (809 millioner amerikanske dollar) og 4.569 millioner kroner (844 millioner amerikanske dollar).

32 KONTRAKTSFORPLIKTELSE

Telenor har inngått avtaler med faste betalingsforpliktelser på følgende områder pr. 31. desember 2008 og pr. 31. desember 2007:

2008

BELØP I MILLIONER KRONER	2009	2010	2011	2012	2013	Etter 2013
Minimum leiebetalinger knyttet til uopsigelige operasjonelle leieavtaler (Telenor som leietaker)						
Leie av tomt og bygninger	1 299	1 058	853	749	659	1 490
Leie av biler, kontormaskiner mv.	178	83	53	26	20	5
Leie av satellitt- og nettkapasitet	357	190	150	65	31	97
Øvrige kontraktsmessige kjøpsforpliktelser						
Kjøp av satellitt- og nettkapasitet	37	21	4	4	-	-
IT-relaterte avtaler	478	164	135	29	6	3
Andre kontraktsforpliktelser	1 336	537	490	194	125	51
Kommiterte investeringer						
Eiendom, anlegg og utstyr	3 577	-	-	-	-	-
Kapitalinnskudd i tilknyttet selskap	97	-	-	-	-	-
Andre kontraktsfestede investeringer	248	-	-	-	-	-
Sum kontraktsforpliktelser	7 607	2 053	1 685	1 067	841	1 646

2007

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2009	2010	2011	2012	Etter 2012
Minimum leiebetalinger knyttet til uopsigelige operasjonelle leieavtaler (Telenor som leietaker)						
Leie av tomt og bygninger	1 038	800	714	610	731	1 709
Leie av biler, kontormaskiner mv.	102	56	32	18	9	5
Leie av satellitt- og nettkapasitet	263	95	77	36	30	107
Øvrige kontraktsmessige kjøpsforpliktelser						
Kjøp av satellitt- og nettkapasitet	86	31	11	10	10	-
IT-relaterte avtaler	341	121	57	18	2	2
Andre kontraktsforpliktelser	915	502	335	320	61	30
Kommiterte investeringer						
Eiendom, anlegg og utstyr	2 301	260	-	-	-	-
Andre kontraktsfestede investeringer	743	325	-	-	-	-
Sum kontraktsforpliktelser	5 789	2 190	1 226	1 012	843	1 853

Tabellene ovenfor inkluderer ikke avtaler uten forpliktende minimumskjøp. Forpliktelser knyttet til fremtidige investeringer som følge av tildelte lisenser og konsesjoner er ikke medtatt såfremt det ikke er inngått kontrakter som medfører et forpliktende minimumskjøp.

33 NÆRSTÅENDE PARTER

Telenor ASA var pr. 26. mars 2009 eid 53,97 % av Den Norske Stat ved Nærings- og Handelsdepartementet.

Det norske telekommunikasjonsmarkedet er underlagt lov om elektronisk kommunikasjon av 25. juni 2003 og forskrifter som er utstedt i medhold av denne lov. Telenor var pålagt landsdekkende leveringsplikt (USO, Universal Service Obligation) gjennom konsesjonsforpliktelser for fastnettet inntil denne utløp 1. september 2004. Deretter ble ekomforskriftens krav til leveringspliktige tjenester videreført i avtale mellom Telenor og Samferdselsdepartementet. USO-forpliktelsen omfatter blant annet leveranse av PSTN-telefoni til alle husholdninger og bedrifter, opprettholdelse av betalingstelefoner, tilpasninger for funksjonshemmede og tjenester for kontroll med sluttbrukers utgifter. I tillegg var Telenor i 2008 pålagt spesielle samfunnsplågte tjenester (SSO, Special Service Obligation) til totalforsvaret etter avtale med Post- og teletilsynet, kystradioen etter avtale med Justis- og politidepartementet, tjenester til Svalbard og nødnummer for politi, brann og ambulanse. Telenor mottar ingen kompensasjon for USO-forpliktelsene, mens for de samfunnsplågte tjenester mottok Telenor en kompensasjon på 79 millioner kroner i 2008, 78 millioner kroner i 2007 og 78 millioner kroner i 2006.

I 2008 gjennomførte Samferdselsdepartementet ved Post- og teletilsynet en fordeling av de frekvensressursene som ble ledige etter CT1-bruk i 900 MHz-båndet til de eksisterende innehaverne av frekvenstillatelser. Tildelingen var betinget av at disse kom til enighet om forslag til en restrukturering av sine tillatelser som ville kunne åpne for en mer effektiv utnyttelse av båndet, gitt at også teknologier som UMTS 900 skulle kunne anvendes. De tre operatørene er nå i gang med å definere en detaljert plan for restrukturering av båndet. Når en slik restrukturering er gjennomført, vil nye, teknologinøytrale frekvenstillatelser bli tildelt. I 2007 kjøpte Telenor frekvensressurser i 2,6 GHz-båndet for til sammen 93 millioner kroner. Spektrumtillatelsene er teknologi- og tjenestenøytrale, omsettelige og med en varighet på 15 år.

Telenor betaler et årlig gebyr til Post- og teletilsynet og Samferdselsdepartementet for å kunne levere ekomtjenester, herunder frekvenstillatelser og nummer. Gebyret var på 129 millioner kroner i 2008, 121 millioner kroner i 2007 og 120 millioner kroner i 2006.

Telenor leverer telefoni og mobiltelefoni, leide samband, utstyr, Internett-tjenester, TV-distribusjon, IT-drift og salg av programvare og andre tjenester til den offentlige forvaltning inkludert selskaper kontrollert av staten basert på vanlige forretningsmessige vilkår. Telenor kjøper også tjenester, eksempelvis posttjenester, basert på vanlige forretningsmessige vilkår. Detaljer om slike transaksjoner er ikke inkludert i noten.

Telenor solgte sendekapasitet og relaterte tjenester i det analoge og digitale bakkenettet til Norsk Rikskringkasting AS for 270 millioner kroner i 2008, 308 millioner kroner i 2007 og 307 millioner kroner i 2006. EDB Business Partner kjøpte IS Partner AS fra StatoilHydro ASA (Den Norske Stat er majoritetsseier i selskapet) i 2008 mot et vederlag på 1.350 millioner kroner.

Transaksjoner med tilknyttede selskaper

BELØP I MILLIONER KRONER	2008		2007		2006	
	Salg til	Kjøp fra	Salg til	Kjøp fra	Salg til	Kjøp fra
	4 542	804	276	673	196	328

Salg til tilknyttede selskaper i 2008 inkluderer salg av Golden Telecom til VimpelCom mot et vederlag på 4.143 millioner kroner. Salg til tilknyttede selskaper i 2007 og 2008 inkluderer sendekapasitet og relaterte tjenester i det analoge og digitale bakkenettet til Norges Televisjon AS, RiksTV AS og TV2 AS på henholdsvis 202 millioner kroner og 327 millioner kroner. Kjøp fra tilknyttede selskaper i 2007 og 2008 inkluderer distribusjonsrettigheter fra TV2 AS og TV2 Zebra AS på henholdsvis 280 millioner kroner og 322 millioner kroner. I 2006, 2007 og 2008 solgte Telenor medierettigheter for den norske Tippeligaen til det tilknyttede selskapet TV2 Zebra AS. En vesentlig del av kjøp fra tilknyttede selskaper i 2006, 2007 og 2008 knytter seg til salgs- og markedsstøtte for distributører av Telenors produkter og tjenester i Norge og Thailand.

Telenors aksjer i det tilknyttede selskapet RiksTV AS ble i 2007 pantsatt som sikkerhet for gjeld i selskapet. Det ble i 2006 stillet garanti på 225 millioner kroner for rettmessig oppfyllelse av leveranser til det tilknyttede selskapet Norges Televisjon AS.

For informasjon om fordringer på tilknyttede selskaper, se note 21 og 23. Telenor hadde ingen vesentlige gjeldsposter til tilknyttede selskaper pr. 31. desember 2007 og 2008.

Grameenphone Ltd. har et lån på opprinnelig 50 millioner kroner fra NORAD, med lånesaldo på 16 millioner kroner pr. 31. desember 2008. NORAD er underlagt Det Norske Utenriksdepartement. Lånet har en fast rente på 3,40 % og var avdragsfritt til 30. juni 2004. Lånet nedbetales deretter frem til 31. desember 2010. Grameenphone Ltd. har også et lån på opprinnelig USD 10 millioner fra NORFUND, med lånesaldo på 21 millioner kroner pr. 31. desember 2008. NORFUND er eid og finansiert av Det Norske Utenriksdepartement. Lånet har en flytende rente på 5,83 % ved årsslutt og nedbetales frem til 15. juni 2010.

Transaksjoner med datterselskaper elimineres i konsernregnskapet og representerer ikke transaksjoner med nærstående parter, se note 16 i årsregnskapet for Telenor ASA for en oversikt over vesentlige datterselskaper. Tilsvarende gjelder transaksjoner med felleskontrollert virksomhet som konsolideres forholdsmessig, se note 21.

For informasjon om ytelser til ledelsen, se note 36.

34 TVISTER OG ANDRE JURIDISKE FORHOLD

Telenor er involvert i en rekke søksmål i ulike jurisdiksjoner. Telenor erkjenner usikkerheten ved søksmålene, men er av den oppfatning at disse sakene, basert på tilgjengelig informasjon for selskapet, vil bli løst uten at det svekker Telenors finansielle stilling i vesentlig grad. Det er ikke foretatt avsetninger for de rettsvistene som er omtalt i denne noten. I de tilfeller hvor Telenor vurderer det som sannsynlig at en rettsvist vil medføre en utbetaling, avsettes det for dette basert på ledelsens beste estimat. Se note 27 for ytterligere informasjon om avsetninger for rettsvister. Notene gir også opplysninger om datterselskaper hvor vi har eierskapsbegrensinger eller hvor andre aksjonærer for øyeblikket hindrer vår kontroll. Telenor forventer at forholdene vil bli løst uten at de svekker Telenors finansielle stilling i vesentlig grad.

Kyivstar

Det pågår rettssaker i New York mellom Telenor og fire selskaper i Alfa-gruppen som gjelder Kyivstars aksjonæravtale av januar 2004 og selskapsstyringsforhold. Siden 2005 har Storm nesten uten unntak unnlatt å delta på Kyivstars generalforsamling og styremøter, og det er først etter desember 2008 at slik deltakelse har funnet sted. For at Kyivstars generalforsamling skal være beslutningsdyktig, krever ukrainsk lov deltakelse fra aksjonærer som til sammen utgjør mer enn 60 % av selskapets stemmeberettigede aksjekapital. For at styremøter skal være beslutningsdyktige, krever Kyivstars vedtekter og aksjonæravtale at minst en av Storms styrerepresentanter deltar. I tråd med tvisteløsningsbestemmelsen i Kyivstars aksjonæravtale, tok Telenor i februar 2006 ut voldgiftssøksmål i New York mot Storm LLC, Alfes aksjonær i Kyivstar med 43,5 % eierandel, for flere brudd på avtalen.

Voldgiftsdomstolen i New York ga Telenor medhold i dom datert 2. juli 2007. Av dommen fremgikk det bl.a. at aksjonæravtalen er gyldig og rettslig bindende mellom partene og Kyivstar, og påla samtidig Storm å delta på alle fremtidige generalforsamlinger og styremøter i Kyivstar og i særdeleshet å stemme på en måte som sikrer nødvendige endringer i Kyivstars vedtekter slik at disse samsvarer med ukrainsk rett og aksjonæravtalen, og at et etter vedtektene og aksjonæravtalen riktig sammensatt styre blir utpekt som vil sikre Telenor rett til å stemme for et flertall av stemmene. I tillegg ble Storm, samt dets eierselskaper Alpren, Hardlake og Altimo (heretter kalt "Altimoselskapene"), pålagt å stoppe enhver pågående rettsprosess og ikke igangsette slike rettsprosesser i fremtiden i Ukraina knyttet til forhold som reguleres av aksjonæravtalen i selskapet. Videre ble Storm og Altimoselskapene pålagt ikke å foreta seg noe som kunne hindre eller vanskeliggjøre Telenors evne til å utøve sine rettigheter og forpliktelser etter aksjonæravtalen. Kjennelsen fastslo også at Storm hadde brutt konkurranseklausulen i aksjonæravtalen og Storm ble således pålagt å selge sine Kyivstaraksjer til en juridisk person som ikke formelt er knyttet til Storm, med mindre Storms assosierte selskaper avhendet sine eierinteresser i Turkcell ned til under 5 %.

Voldgiftsdommen ble i sin helhet anerkjent av United States District Court i New York (SDNY) den 2. november 2007.

Det er Telenors oppfatning at verken Storm eller Altimoselskapene etterkom noen av punktene i voldgiftsdommen, og at de som en følge av dette brøt pålegget fra SDNY. Den 23. januar 2008 stevnet Telenor Storm og Altimoselskapene for SDNY hvor man hevdet at Storm og assosierte Altimoselskapene har utvist forakt for SDNys avgjørelse av 2. november 2007 og ba retten pålegge Storm og Altimoselskapene å betale tvangsmulkt for ikke å ha etterkommet pålegget. Høring i denne saken ble avholdt 11. mars 2008.

Den 19. november 2008 utstedte SDNY en kjennelse hvor Storm og Altimoselskapene ble ansett av retten for å utvise forakt for den delen av rettens avgjørelse som omhandlet brudd på Kyivstars styringsprinsipper (corporate governance) og påla bl.a. Storm og Altimoselskapene eskalerende tvangsmulkt for å tvinge disse til bl.a. å overholde rettens avgjørelse. Videre ble Storm og Altimoselskapene pålagt å opptre i samsvar med avhendelsesbestemmelsen i rettens avgjørelse av 2. november 2007 innen 19. februar 2009.

Den 17. desember 2008 ble Storm og Altimoselskapene bedt av retten om ytterligere å forklare seg i forbindelse med begjæringen om å avvise rettens avgjørelser knyttet til forakt for retten, om begjæring om opphevelse av pådratte bøter samt utsettelse av ytterligere sanksjoner fra retten knyttet til samme forhold. Den 18. desember 2008 kansellerte dommeren de pådratte bøter siden Storm hadde deltatt på to aksjonærmøter i Kyivstar, hadde stemt for å endre selskapets vedtekter som pålagt i rettens avgjørelse og deltatt i valget av nye styremedlemmer i Kyivstars styre.

Den 23. desember 2008 påanket Storm og assosierte selskaper avgjørelsen om forakt for retten til Court of Appeals (ankedomstolen) og begjærte utsettelse inntil ankebehandling var gjennomført. 13. januar 2009 gjennomførte ankeinstansen en høring hvor domstolen konsoliderte ankene fra Storm og Altimoselskapene knyttet til rettsavgjørelsene om forakt for retten samt avhendelse av aksjer i enten Kyivstar eller Turkcell og Ukrainian High Technologies. Videre fastsatte retten en tidsplan for ankebehandlingen og besluttet å utsette iverksettelsen av rettens avgjørelser inntil ankebehandlingen var gjennomført. Høringer ble gjennomført henholdsvis 4. og 12. februar 2009, og den 17. februar 2009 besluttet ankeinstansen å oppheve utsettelsen av rettens avgjørelser og påla Storm å deponere sine aksjer i Kyivstar innen utløpet av 20. februar 2009 og at Altimo enten solgte seg under 5 % i Turkcell eller solgte seg helt ut av Kyivstar innen 23. mars 2009.

Da Storm overtrådte fristen og heller ikke viste tegn til å etterkomme pålegget om å deponere Kyivstaraksjene hos den amerikanske domstolen, fremsatte Telenor en begjæring hvor man anmodet retten om å dømme Storm og Altimoselskapene for å ha utvist ringeakt for retten knyttet til dette forhold. Videre anmodet Telenor retten om at det ble fastsatt eskalerende bøter for å fremtvinge etterlevelse av rettens pålegg. I høring som fant sted 11. mars 2009, dømte retten Storm og Altimoselskapene for ringeakt, og fastsatte på ny tunge dagbøter. Det ble fastsatt to separate løp for dagbøter, hvorav den første løper fra 12. mars 2009, og bare kan avbrytes ved at Kyivstaraksjene deponeres i retten. Den andre dagboten, som begynte å løpe den 24. mars 2009, vil bare kunne avbrytes dersom en spesifikk ukrainsk rettsak termineres. Den 19. mars 2009, tilskrev Altimoselskapene retten hvor de hevdet at de hadde etterkommet rettens pålegg om salg av aksjer siden det var gjennomført overdragelse av visse eierinteresser i Alfa Telecom Turkey Limited. Videre ble det hevdet at rettens pålegg om å deponere aksjer derved måtte opphøre. Den 20. mars 2009 krevde retten at samtlige involverte parter stilte på et rettsmøte den 31. mars 2009.

VimpelCom

1) Voldgift i Geneve i forbindelse med VimpelComs kjøp av ukrainske URS (Ukrainian Radio Systems)

Den 21. mars 2008 innledet Alfagruppen gjennom sitt selskap Eco Telecom en voldgiftssak i Geneve. Sveits mot Telenor East Invest AS med påstått basis i aksjonæravtalen for VimpelCom. I det første varselet om voldgift som Telenor East Invest mottok 25. mars 2008 krever Eco Telecom erstatning i størrelsesorden 1 milliard amerikanske dollar med tillegg av renter og omkostninger for tapte inntekter som følge av at Telenor East Invest angivelig skal rettsstridig ha forsinket VimpelComs markedsinntreden i Ukraina ved i over ett år ha blokkert selskapets kjøp av den ukrainske mobiloperatøren URS.

En innledende høring ble gjennomført av tribunalet den 23. oktober 2008 i Paris hvor tribunalet også fastsatte en fremdriftplan for voldgiften. Eco Telecom fremsatte sin stevning inneholdende dokumentasjon for kravet den 19. desember 2008. Telenor East Invest fremsatte sitt tilsvar til stevningen, inklusiv motkrav den 23. februar 2009. Telenor East Invest bestrider alle krav fremsatt av Eco Telecom og har krevd avvisning av saken. Videre anførte Telenor East Invest i sitt motkrav at Eco Telecom og Altimo bryter aksjonæravtalen i VimpelCom, at VimpelComs styremedlemmer som er nominert av Eco Telecom bryter de lojalitetsforpliktelser de har overfor selskapet ved å stemme for gjennomføringen av URS-transaksjonen; at Telenor East Invest skal kompenseres for enhver kostnad knyttet til voldgiften og at Telenor Mobile Communications skal tilkjennes et egnet botemiddel i forbindelse med Farimex-rettsaken i Sibir (se under) og enhvert annet pålegg (mot Eco Telecom) som voldgiftspanelet finner hensiktsmessig.

2) Farimex – Telenor East Invest m fl

Den 14. april 2008 anla Farimex Products Inc, et selskap registrert på de britiske jomfruøyer, søksmål mot Telenor East Invest, Altimo, Eco Telecom, OAO CT-Mobile, Avenue Limited, Santel Limited og Janow Properties Limited ved en forretningsdomstol i den autonome regionen Khanty-Mansiysk ("Khanty-Mansi domstolen") med et erstatningskrav på 3,8 milliarder amerikanske dollar med påstand om at VimpelCom var påført tap ved at de søkte skal ha forsinket godkjennelsen av VimpelComs kjøp av 100 % av aksjene i URS (Ukrainian Radio Systems). Etter en rekke høringer avsa Khanty-Mansi domstolen dom den 16. august 2008 hvor Telenor East Invest (men ikke de øvrige søkte) ble holdt erstatningsansvarlig for 2,8 milliarder amerikanske dollar samt 460.000 rubler i saksomkostninger. Telenor East Invest anket dommen inn for den åttende ankedomstolen i Omsk (Omsk-domstolen) og den 29. desember 2008 opphevet Omsk-domstolen dommen fra Khanty-Mansi domstolen og besluttet selv å ta saken til ny behandling den 19. februar 2009. Omsk-domstolen begrunnet sin avgjørelse for å tilsidesette avgjørelsen fra Khanty-Mansi domstolen i en skriftlig redegjørelse den 11. januar 2009. Den 20. februar 2009 avsa Omsk-domstolen dom hvor Telenor East Invest ble holdt erstatningsansvarlig for de påståtte økonomiske tap VimpelCom var pådratt, i overkant av 1,7 milliarder amerikanske dollar, og fastslo at både VimpelCom og Farimex var berettiget til å fullbyrde kravet mot Telenor East Invest. Den 3. mars 2009, anket Telenor East Invest avgjørelsen fra Omsk-domstolen. Den 12. mars 2009 fikk selskapet en bekreftelse på at namsmyndighetene hadde tatt arrest i 15.337.854 av selskapets aksjer i VimpelCom. Den 17. mars 2009 aksepterte en statlig forretningsdomstol i Tyumen i vest-Sibir (Tyumen-domstolen) å ta Telenor East Invests anke til behandling og fastsatte en høringsdato i saken til 26. mai 2009. Den 20. mars 2009 fremsatte Telenor East Invest en begjæring om at retten til tvangssalg av aksjene ble utsatt inntil ankebehandlingen hadde funnet sted. Den 23. mars 2009 avviste Tyumen-domstolen denne begjæringen. Ytterligere tvangsskritt er ikke tatt til dags dato, og kan heller ikke tas etter russisk lov før Telenor East Invest har fått en uttrykkelig og lovformelig betalingsoppfordring forkynt for seg av namsmyndighetene i Russland.

Basert på råd fra våre advokater, er vi av den oppfatning at Farimex' krav er urettmessig og at Telenor East Invest har sterke argumenter til sitt forsvar mot de fremsatte krav i saken. Det er derfor etter vår oppfatning sannsynlighetsovervekt for at denne saken ikke vil ha en negativ effekt på Telenors finansielle stilling. Som en følge av dette er selskapets ledelse av den oppfatning at det ikke skulle være grunnlag for å foreta en regnskapsmessig avsetning for erstatningsansvar eller tap av aksjer i årsregnskapet.

DTAC

Tvist mellom TOT, CAT og DTAC i forbindelse med betaling av tilknytningsavgift

Den 17. mai 2006 trådte et nytt regulatorisk rammeverk for samtrafikk i kraft i Thailand. Rammeverket kommer til anvendelse på alle lisensierte operatører inklusive selskaper som opererer i henhold til konsesjon. I henhold til rammeverket er det et krav at operatørene etter anmodning skal inngå samtrafikkavtaler med hverandre, hvor samtrafikkprisene er kostnadsbasert.

Den 17. november 2006 orienterte DTAC den statseide fastnettoperatøren Telephone Organisation of Thailand (TOT) og Communication Authority of Thailand (CAT) om at DTAC ville endre ratene for beregning av prisene for tilgang i hht den avtale man hadde med TOT, siden ratene og innkrevingen av vederlag under denne avtalen på flere felt var i strid med det nye regulatoriske rammeverket. DTAC informerte også TOT og CAT at man ville betale samtrafikkpris til TOT ut fra de rater som er i tråd med det regulatoriske rammeverket eller de midlertidige rater som er kunngjort av National Telecommunication Commission (NTC), inntil det er fremforhandlet en endelig samtrafikkavtale med TOT. Den 16. november 2007, stevnet TOT DTAC og CAT overfor lokal domstol med krav om at DTAC og CAT i fellesskap skulle betale tilknytningsavgifter og bøter, tilsvarende 2,4 milliarder kroner for perioden 17. november 2006 til 31. oktober 2007, inklusiv renter og merverdiavgift samt å betale tilknytningsavgifter fra 1. november 2007 inntil avtalene mellom TOT, CAT og DTAC utløper. DTAC og CAT innleverte tilsvar i saken i juni 2008 med påstand om at domstolen ikke hadde jurisdiksjon over saken. Retten godtok dette og avviste saken med begrunnelse at den hører inn under en annen domstol (the Administrative Court). DTAC har ennå ikke mottatt varsel fra Administrative Court om at TOT har fremmet krav om tilknytningsavgift. Hvis TOT anlegger sak i Administrative Court er det forventet av rettens behandling av denne saken vil kunne ta flere år. DTAC er av den oppfatning, understøttet av anbefaling fra juridisk rådgiver, at voldgiftsdommen ikke vil innebære vesentlig negativ effekt for DTACs finansielle stilling og resultat.

Tvistesak mellom DTAC og CAT vedrørende inntektsdelingsbetalingen i konsesjonsavtalen.

Den 11. januar 2008 fremla CAT krav til et voldgiftsutvalg med anmodning om at DTAC avkreves for omtrent 3,4 milliarder kroner (4,7 milliarder kroner inkludert renter og gebyrer) i konsesjonsbetalinger for konsesjonsperiodene 12 til 16. Stevningen fra CAT gir ingen begrunnelse for at DTAC ikke skal ha foretatt korrekte betalinger. Denne tvisten er fortsatt i en tidlig fase i voldgiftsprosessen da DTAC i august 2008 ikke ville akseptere CATs forslag til voldgiftsdommer. Det kan ta flere år før en slik tvist blir avklart. DTAC er av den oppfatning, understøttet av anbefaling fra juridisk rådgiver, at voldgiftsdommen ikke vil innebære vesentlig negativ effekt for DTACs finansielle stilling og resultat.

Twister omtalt i note 25 til Telenors årsregnskap for 2007 som ble avsluttet i 2008.

Grameenphone

Det fant i 2007 sted en oppfølgende etterforskning av selskapet fra Bangladesh Telecommunication Regulatory Commission (BTRC) i forbindelse med selskapets involvering i en sak om internasjonal terminering av telefonsamtaler via Voice over IP i tiden før februar 2007. Som en konsekvens av denne etterforskningen åpnet BTRC en sak mot Grameenphone samt enkelte av nåværende og tidligere medlemmer av selskapets ledelse. Grameenphone ble bedt om å fremkomme med sitt syn på saken knyttet til BTRCs funn før BTRC ville vurdere hvilke konsekvenser dette kunne få for selskapet. Saken ble avsluttet i 2008 ved at partene ble enige om et økonomisk forlik.

Andre forhold

I februar 2008, mottok Telenor Mobile Communications AS, Telenor Mobil AS, Pannon GSM Telecommunications LTD, Sonofon AS and Total Access Communications Plc (DTAC) sammen med 125 andre teleselskaper på verdensbasis en stevning fra det amerikanske selskapet Technology Patents LLC i Maryland, USA med krav om erstatning for påstått brudd på to av saksøkers patenter knyttet til internasjonal sending og mottak av tekstmeldinger. Saksøker krevde erstatning for royalti, samt renter og saksomkostninger, fastsatt av retten. Retten fastsatte i en avgjørelse den 29. august 2008 at ingen av de saksøkte Telenor-selskaper hadde tilknytning til Maryland og avviste saksøkers krav på grunnlag av manglende jurisdiksjon. Saken anses avsluttet.

Telenor har investert i datterselskap hvor det er restriksjoner på Telenors eierandel

DTAC

I Thailand har Foreign Business Act begrenset utenlandske investorers direkte eierskap i innehavere av offentlige kommunikasjonslisenser til 49 % av totalt utstedt kapital. Imidlertid er vår totale økonomiske eierandel i DTAC, holdt gjennom Thai Telco Holding og Telenor Asia, 65,5 % pr. 31. desember 2008.

35 LISENSER

Tabellen viser viktige drifts- og spektrumlisenser som innehas av Telenor ASA og datterselskaper pr. 31. desember 2008:

Selskap/Segment	Lisenser	Nettverkstype	Lisens tildelt	Lisens utløper
Mobil Norge	GSM 900	GSM/GPRS/EDGE	1992	2017
	GSM 900		2001	2013
	GSM 1800		1998	2010
	UMTS	W-CDMA	2000	2012
	Long Term Evolution (LTE)	OFDMA	2007	2022
Danmark	GSM 900	GSM/GPRS	1997	2012
	GSM 1800		1997	2017
	GSM 1800		2001	2011
	UMTS	W-CDMA	2005	2021
Sverige	GSM 900	GSM/GPRS	1992	2010
	GSM 1800		1996	2010
	UMTS	W-CDMA	2000	2015
	Long Term Evolution (LTE)	OFDMA	2008	2023
Pannon	GSM 900	GSM/GPRS/EDGE	1993	2016
	GSM 1800		1999	2014
	UMTS	W-CDMA	2004	2019
Telenor Serbia	GSM 900/1800	GSM/GPRS/EDGE	2006	2026
	UMTS		W-CDMA	2006
Promonte	GSM 900/1800	GSM/GPRS	2002	2017
	UMTS		W-CDMA	2007
DTAC ¹⁾	AMPS 800		1990	2018
	GSM 1800	GSM/GPRS	1990	2018
	International Direct Dial		2007	2027
DiGi	GSM 1800	GSM/GPRS/EDGE	1995	2015
	UMTS		W-CDMA	2008
Grameenphone	GSM 900/1800	GSM/GPRS/EDGE	1996	2011
	GSM 1800 ²⁾		2008	2026
Telenor Pakistan	GSM 900/1800	GSM/GPRS/EDGE	2004	2019
	GSM 900/1800 – AJK ³⁾		2006	2021
	Long Distance International		2004	2024

¹⁾ I stedet for en lisens innehar DTAC en rettighet til å drive et mobilnett i henhold til en konsesjon, se også note 19.

²⁾ Lisens for supplerende 7,4 mhz frekvensbånd med 18 års varighet avhengig av fornyelse av GSM 900/1800 lisensen i 2011.

³⁾ Gjelder Azad Jammu og Kashmir (AJK).

Satellittvirksomhet er et regulert område, både i og utenfor Norge. Det mest sentrale er retten til å bruke frekvenser i den geostasjonære bane, hvor Telenor innehar frekvensrettigheter tilknyttet drift av satellitter. Frekvensrettighetene reguleres av ITU (International Telecommunication Union) via Post- og Teletilsynet i Norge. Videre innehar Telenor opplink-lisenser i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Bulgaria og Storbritannia, som gir rett til sending av signaler fra jordstasjoner til satellitter.

Aeromobile innehar en rekke lisenser som setter selskapet i stand til å operere mobilnettverk i luftrommene til landene som flyr med installert Aeromobile-utstyr flyr gjennom. Maritime Communications Partner (MCP) innehar en rekke lisenser som setter selskapet i stand til å operere mobilnettverk i farvannene som skip med installert MCP-utstyr reiser gjennom.

Telenor har også konsesjoner for bakkebasert kringkasting i Norge.

I tillegg har tilknyttede selskaper en rekke lisenser som er viktige for deres virksomhet.

36 YTELSE TIL LEDELSEN MV.

Styret

Godtgjørelse til styret består av et fast årlig styrehonorar avhengig av rolle i styret samt honorar for deltagelse i andre komiteer etablert av styret. Styrehonorar vedtas av bedriftsforsamlingen.

Total godtgjørelse til styret og bedriftsforsamlingen kostnadsført i 2008 var henholdsvis 2,9 og 0,6 millioner kroner. I 2007 utgjorde godtgjørelsen henholdsvis 2,6 og 0,6 millioner kroner. I 2006 utgjorde godtgjørelsen henholdsvis 2,6 og 0,5 millioner kroner. Godtgjørelse til revisjonskomiteen, kompensasjonskomiteen, helse-, miljø- og sikkerhetskomiteen og valgkomiteen utgjorde samlet 0,3 millioner kroner i 2008 (henholdsvis 0,3 og 0,3 millioner kroner i 2007 og 2006). Styremedlemmene får godtgjørelse pr. møte når de deltar i underkomiteer og har ellers ingen avtaler som gir dem rett til særskilt vederlag dersom de fratrer, bonus, overskuddsdeling, opsjoner eller annen form for godtgjørelse. Nedenfor vises aksjeinnehav til medlemmene av styret, varamedlemmene og bedriftsforsamlingen pr. 31. desember 2008 og 2007. Aksjeinnehav for styremedlemmer og varamedlemmer til styret inkluderer deres nærstående. Ingen av disse har opsjoner.

TALL I TUSEN KRONER UTENOM ANTALL AKSJER	Antall aksjer			Antall aksjer		
	pr. 31. desember 2008	Styrehonorar 2008	Honorarer for komiteer 2008	pr. 31. desember 2007	Styrehonorar 2007	Honorarer for komiteer 2007
Styret						
Harald Norvik (fra 31.05.07)	16 520	420	20	1 220	245	20
Thorleif Enger (til 31.05.07)	-	-	-	-	167	20
Björg Ven	10 000	280	60	10 000	276	70
John Giverholt	-	210	60	-	206	70
Kjersti Kleven	-	210	20	-	123	-
Hanne de Mora (til 31.05.07)	-	-	-	-	83	20
Liselott Kilaas	-	210	10	-	206	30
Paul Bergqvist	1000	210	60	-	206	50
Olav Vollidal (fra 31.05.07)	-	210	30	-	123	25
Jørgen Lindegaard (til 31.05.07)	-	-	-	-	83	-
Burckhard Bergmann (fra 29.05.2008)	-	123	10	-	-	-
Harald Stavn	4 970	210	20	3 865	206	-
Irma Tystad (til 23.08.07)	-	-	-	813	132	-
Per Gunnar Salomonsen (til 23.08.07 – deretter varamedlem)	2 700	60	-	-	132	-
May Krosby (fra 23.08.07)	-	210	15	-	74	-
Bjørn Andre Anderssen (fra 23.08.07)	993	210	5	873	74	-
Wenche Aanestad (varamedlem)	3 464	8	-	-	-	-

Ingen av styremedlemmene mottok godtgjørelse fra andre selskaper innen konsernet med unntak av ansattrepresentantene. Ingen i styret har lån i selskapet.

Varamedlemmer til styret	Antall aksjer	Antall aksjer
	pr. 31. desember 2008	pr. 31. desember 2007
Helge Enger	5 965	1 890
Per Gunnar Salomonsen	2 700	-
Roger Rønning	-	390
Kaare-Ingar Sletta	627	540
Wenche Aanestad	3 464	-
Irene Vold	1 919	-

Bedriftsforsamlingen	Antall aksjer	Antall aksjer
	pr. 31. desember 2008	pr. 31. desember 2007
Jan Riddervold	2 789	-
Arne Jensen	-	407
Stein Erik Olsen	396	269
Inger-Grethe Solstad	682	682
Roger Rønning	495	390
Anne Kristin Endrerud	275	275
Britt Østby Fredriksen	2 140	1 883
Magnhild Øvsthus Hanssen	876	747

Erklæring vedrørende godtgjørelse til konsernsjef og konsernledelse

Erklæring vedrørende godtgjørelse til konsernsjef og konsernledelse er i tråd med allmennaksjelovens regler, retningslinjer for statlig eierskap, herunder holdning til lederlønn, offentliggjort av Nærings- og Handelsdepartementet januar 2007 og Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

1. Retningslinjer for godtgjørelse

Telenors retningslinjer for godtgjørelser til konsernsjef og øvrig konsernledelse er basert på en målsetting om å belønne prestasjoner og styrke Telenors verdier og ønskede kultur. Telenor vil søke å tilby totale godtgjørelser som er attraktive og konkurransedyktige uten å være lønnsledende.

2. Beslutningsprosess

Styret har satt ned en egen styrings- og belønningskomité som består av styreformann og to aksjonærvalgte styremedlemmer, samt en ansattrepresentant. Konsernsjef deltar i komitémøtene. Andre ledelsesrepresentanter møter på anmodning. Styrets sekretær ivaretar sekretærfunksjonen for komitéen med mindre noe annet er avtalt.

Komitéen er rådgivende organ for styret og er hovedsakelig ansvarlig for:

- Å føre tilsyn med at Telenorselskapene overholder og følger opp generelt aksepterte standarder for eierstyring og selskapsledelse, samt legger til rette for en bedriftskultur som fremmer det samme.
- Årlig vurdering og anbefaling av totale godtgjørelser til konsernsjefen.
- Godkjenning av godtgjørelser for konsernledelsen på vegne av styret.
- Vurdering av retningslinjer og ordninger for godtgjørelser gjeldende for hele konsernet, inkludert bonus og aksjeprogram, samt presentere anbefaling til styret.
- Å holde seg orientert om markedet for toppleder godtgjørelser og presentere anbefaling til styret.

3. Hovedprinsippene for godtgjørelser kommende regnskapsår

Totale godtgjørelser til konsernsjef og øvrige konsernledelse reflekterer rolle og rolleinnhaverens ansvar og påvirkning, virksomhetens bredde og kompleksitet, selskapets verdi- og prestasjonsorienterte kultur samt behovet for å kunne tiltrekke seg og beholde nøkkelpersoner.

Vurderinger knyttet til det samlede godtgjørelsesnivå og sammensetningen av de totale godtgjørelser reflekterer de nasjonale og internasjonale rammebetingelser samt de forretningsmessige omgivelser selskapet opererer innen. De totale godtgjørelser skal støtte oppunder både kort- og langsiktig forretningsmessig fokus og atferd så vel som styrking av interessefellesskapet mellom de ansatte og selskapet.

Ordningene er transparente og i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Totale godtgjørelser til konsernsjefen og konsernledelsen består av følgende hovedelementer: grunnlønn (hovedelement), årsbonus, langtidsinsentiv, aksjeprogram, pensjons- og forsikringsordninger, etterlønn og andre goder.

Grunnlønn fastsettes hovedsakelig med utgangspunkt i rolle, relevant marked og prestasjoner. Vurdering av prestasjoner er basert på bærekraftige resultater. Dette gjelder både forretningsmessige resultater og den enkeltes atferd i henhold til selskapets verdier, forretningsetiske retningslinjer og prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse, så vel som utøvd lederskap og utvikling av organisasjonens evne til å levere resultater. Grunnlønnen er gjenstand for årlig vurdering.

Årsbonus er basert på oppnåelse av mål for konsernet, respektive forretningsområde eller enhet og den enkelte, med ambisiøse forhåndsdefinerte prestasjonsmål. Godtgjørelse for oppnåelse av forventet resultater er for konsernsjefen og den øvrige konsernledelsen 37,5 % av grunnlønn (4,5 måneders grunnlønn). Maksimum bonuspotensial for eksepsjonelle prestasjoner er 50 % av grunnlønn (6 måneders grunnlønn). Bonusutbetalingene inngår i feriepengegrunnlaget, men ikke i den pensjonsgivende inntekt. Konsernsjefen og konsernledelsen er forpliktet til å ha en beholdning av Telenor-aksjer som tilsvarer én brutto årslønn. Hvis dette ikke er tilfelle for den enkelte når årsbonus utbetales, er vedkommende forpliktet til å kjøpe Telenor-aksjer for inntil 20 % av årsbonusen.

Langtidsinsentivet er en fast godtgjørelse på 30 % og 25 % av årlig grunnlønn for henholdsvis konsernsjef og øvrige konsernledelse. Deltakerne er forpliktet til å investere nettobeløpet etter skatt beløpet i Telenoraksjer, som kjøpes i markedet, og som må eies i en bindingstid på tre år.

Telenor har et aksjeprogram for alle ansatte i utvalgte datterselskaper, herunder også konsernledelsen, med tilbud til ansatte om 1, 2, 3 eller 4 % av brutto årlig grunnlønn, med en rabatt på maksimum 1.500 kroner. Om Telenoraksjen har bedre kursutvikling enn Dow Jones Stoxx Telecom Indeks over den neste to års periode, får de ansatte like mange bonusaksjer som antall investerte aksjer, gitt at den enkelte fortsatt er ansatt og eier aksjene.

Telenor har innført en innskuddspensjonsordning for personer ansatt eksternt fra og med 2006. Pensjonsalder i henhold til denne ordningen er 65 år for konsernledelsen. Ved oppnådd pensjonsalder vil konsernledelsen være berettiget til beholdningen av årlig innskudd på 4 % av grunnlønn fra 1 til 6 G (G = grunnbeløpet i folketrygden), 8 % av grunnlønn fra 6 til 12 G og 30 % av grunnlønn over 12 G. En person i dagens konsernledelse er dekket av denne ordningen, mens en annen har tilsvarende ordning med et innskudd på 11 % av grunnlønn opp til 12 G på grunn av stasjonering i annet land og et innskudd på 30 % av grunnlønn over 12 G.

Konsernsjefen og den øvrige konsernledelsen med unntak av to personer har en ytelsesbasert ordning. Konsernsjefen har 60 år som pensjonsalder, den øvrige konsernledelse ansatt før 2006 har 62 eller 65 år som pensjonsalder, avhengig av den individuelle pensjonsavtale. Pensjonsytelsen er 66 % av grunnlønn opp til et individuelt fastsatt tak. Taket ble innført i 2002 og reflekterer den enkeltes grunnlønn på dette tidspunktet, årlig justert for konsumprisindeks (KPI-JAE), med unntak for en konserndirektør som har tak på 12 G. I tillegg er den enkelte berettiget til beholdningen av en innskuddsbasert ordning med innskudd fra og med 1. januar 2006 på 30 % av grunnlønn over det individuelle taket.

Konsernledelsen er dekket av forsikringsordningene som gjelder for Telenor ASA.

Konsernsjefen og konsernledelsen har avtaler om etterlønn ved oppsigelse basert på selskapets forhold. Konsernsjefen har en etterlønn på 24 måneders grunnlønn mens resten av konsernledelsen har seks måneders grunnlønn. Etterlønn kommer i tillegg til lønn i oppsigelsestiden, som er 6 måneder for alle i konsernledelsen.

Konsernledelsen er videre berettiget til annen godtgjørelse som for eksempel firmabil eller bilgodtgjørelse, elektronisk kommunikasjon og avis.

4. Godtgjørelsesprinsipper og implementering foregående regnskapsår

Godtgjørelsesprinsippene som ble lagt til grunn i 2008 for konsernsjefen og den øvrige konsernledelsen var hovedsakelig de samme som beskrevet ovenfor for 2009. Prinsippene er i tråd med endringer vedtatt 2007.

Den årlige vurdering av grunnlønn for konsernsjefen og øvrig konsernledelse gjennomføres med virkning fra 1. januar. For 2008 ble vurderingen gjennomført i kvartal 1 for konsernledelsen, mens beslutning vedrørende konsernsjefen ble gjort i september.

Faktiske godtgjørelser til konsernsjefen og konsernledelsen

Konsernledelsen pr. 31. desember 2008 består av Jon Fredrik Baksaas (konsernsjef), Trond Ø. Westlie, Jan Edvard Thygesen, Morten Karlsen Sørby, Sigve Brekke (tiltrådte 1.9.2008), Ragnar H. Korsæth, Bjørn Magnus Kopperud og Hilde Tonne. Total godtgjørelse for konsernledelsen i 2008 var på 42,0 millioner kroner, 44,3 millioner kroner i 2007 og 38,3 millioner kroner i 2006. Av dette utgjorde pensjoner 7,9 millioner kroner i 2008, 7,1 millioner kroner i 2007 og 8,0 millioner kroner i 2006. Godtgjørelsene inkluderer også verdien av det nye langtidsinsentivet (LTI) som ble innført i 2007 og videreført i 2008. Dette er nærmere beskrevet i erklæringen ovenfor og i note 37. Ytterligere detaljer fremgår av tabellene under.

Ingen i konsernledelsen har lån i selskapet.

Godtgjørelser til konsernledelsen 2008

BELØP I TUSEN KRONER	Grunnlønn	Bonus betalt i 2008	Annen godt- gjørelse ¹⁾	Total lønn og andre innberetnings- pliktige ytelser	Oppptjente pensjons- rettigheter/ kostnader for selskapet ²⁾	Verdi av LTI	Sum
Konsernledelsen 2008							
Jon Fredrik Baksaas	4 800	1 146	179	6 125	1 407	1 440	8 972
Trond Ø. Westlie	2 920	1 093	183	4 196	812	730	5 738
Arve Johansen ³⁾⁴⁾	2 000	563	65	2 628	991	-	3 619
Sigve Brekke ⁴⁾	683	-	106	789	227	982	1 998
Morten Karlsen Sørby	2 900	766	190	3 856	1 579	725	6 160
Jan Edvard Thygesen	2 550	713	209	3 472	980	637	5 089
Ragnar H. Korsæth	1 800	396	230	2 426	586	450	3 462
Bjørn Magnus Kopperud	2 050	543	185	2 778	996	512	4 286
Hilde M. Tonne	1 700	131	183	2 014	305	425	2 744

Godtgjørelser til konsernledelsen 2007

BELØP I TUSEN KRONER	Grunnlønn	Bonus betalt i 2007	Annen godt- gjørelse ¹⁾	Total lønn og andre innberetnings- pliktige ytelser	Oppptjente pensjons- rettigheter/ kostnader for selskapet ²⁾	Verdi av LTI	Sum
Konsernledelsen 2007							
Jon Fredrik Baksaas	4 300	1 615	187	6 102	1 496	1 290	8 888
Trond Ø. Westlie	2 800	1 008	149	3 957	774	700	5 431
Arve Johansen ³⁾	3 000	1 566	199	4 765	1 164	1 189	7 118
Morten Karlsen Sørby	2 770	857	669	4 296	940	693	5 929
Jan Edvard Thygesen	2 400	886	280	3 566	698	600	4 864
Stig Eide Sivertsen ⁴⁾	1 775	751	183	2 709	888	-	3 597
Ragnar H. Korsæth	1 680	727	228	2 635	391	420	3 446
Bjørn Magnus Kopperud	1 920	752	184	2 856	700	480	4 036
Hilde M. Tonne ⁴⁾	500	-	57	557	85	375	1 017

Godtgjørelser til konsernledelsen 2006

BELØP I TUSEN KRONER	Grunnlønn	Bonus betalt i 2006	Annen godt- gjørelse ¹⁾	Total lønn og andre innberetnings- pliktige ytelser	Opptjente pensjons- rettigheter/ kostnader for selskapet ²⁾	Verdi av LTI	Sum
Jon Fredrik Baksaas ^{a)}	4 140	1 331	227	5 698 ^{a)}	1 736	970	8 404
Trond Ø. Westlie	2 300	327	138	2 765	599	534	3 898
Arve Johansen	2 900	812	51	3 763	1 884	631	6 278
Morten Karlsen Sørby ^{b)}	2 665	664	244	3 573 ^{b)}	938	534	5 045
Jan Edvard Thygesen	2 200	455	186	2 841	828	533	4 202
Stig Eide Sivertsen ^{c)}	2 050	628	183	2 861 ^{c)}	905	388	4 154
Ragnar H. Korsæth	1 600	286	165	2 051	369	388	2 808
Bjørn Magnus Kopperud ^{d)}	1 850	291	181	2 322 ^{d)}	780	388	3 490

Alle tall er eksklusive arbeidsgiveravgift

¹⁾ Inkluderer bilordning, telefon, ADSL og andre mindre godtgjørelser.

²⁾ Beregningene av opptjent pensjon er basert på de samme forutsetninger som benyttet i note 28. Beløpene er høyere enn det tripolisene ville vært ved fratredelse henholdsvis 31. desember 2008, 31. desember 2007 og 31. desember 2006.

³⁾ Arve Johansen var berettiget til garantert nettolønn pr. år på 2.483.000 som del av hans utestasjoningsavtale. Sigve Brekke er berettiget til garantert nettolønn pr. år på 2.050.000 som del av hans utestasjoningsavtale. Både bonus og LTI er basert på garantert nettolønn.

⁴⁾ Godtgjørelsene er basert på deres periode som ansatt i konsernledelsen. Arve Johansen fratradte stillingen som regionsjef for Asia den 31. august 2008. Sigve Brekke ble utnevnt som regionsjef for Asia fra den 1. september 2008. Hilde Tonne ble utnevnt 1. september 2007, mens Stig Eide Sivertsen sluttet 25. oktober 2007.

⁵⁾ For antall tildelte og utstedte opsjoner så vel som forutsetningene for beregningene se nedenfor og note 37.

^{a)} Jon Fredrik Baksaas har utøvet aksjeopsjoner i 2006. I forbindelse med utøvelsen er ytterligere 15.945.964 kroner blitt innberettet som skattepliktig inntekt.

^{b)} Morten Karlsen Sørby har utøvet aksjeopsjoner i 2006. I forbindelse med utøvelsen er ytterligere 6.782.489 kroner blitt innberettet som skattepliktig inntekt.

^{c)} Stig Eide Sivertsen har utøvet aksjeopsjoner i 2006. I forbindelse med utøvelsen er ytterligere 6.769.575 kroner blitt innberettet som skattepliktig inntekt.

^{d)} Bjørn Magnus Kopperud har utøvet aksjeopsjoner i 2006. I forbindelse med utøvelsen er ytterligere 1.954.775 kroner blitt innberettet som skattepliktig inntekt.

Individuelle betingelser

Navn	Oppsigelsestid, måneder grunnlønn	Etterlønn, måneder grunnlønn	Pensjonsytelse
Jon Fredrik Baksaas	6 måneder	24 måneder grunnlønn. Hvis han får ny jobb reduseres etterlønnen med 75 % av den nye inntekten	66 % ytelse av 3.000.000 kroner (grunn lønn pr. 22.06.2002), årlig justert iht. konsumprisindeksen justert for endringer i avgifter og uten energivarer (KPI-JAE) samt en innskuddsbasert ordning med 30 % av lønn over grunnlønn i 2002. Innskudds- delen er implementert fra 01.01.2006. Pensjonsalder 60 år.
Trond Ø. Westlie	6 måneder	6 måneder	66 % ytelse av grunnlønn opptil 12G. 30 % innskudd av grunnlønn over 12G. Pensjonsalder 65 år.
Sigve Brekke	6 måneder	6 måneder	Innskuddspensjon med 11 % av grunnlønn inntil 12G. 30 % innskudd av grunnlønn over 12G. Pensjonsalder 65 år.
Jan Edvard Thygesen	6 måneder	6 måneder	66 % ytelse av 1.900.000 kroner (grunnlønn pr. 31.12.2003), årlig justert iht. KPI-JAE samt en innskuddsbasert ordning med 30 % av lønn over grunnlønn i 2003. Innskuddsdelen er imple- mentert fra 01.01.2006. Pensjonsalder 62 år.
Morten Karlsen Sørby	6 måneder	6 måneder	66 % ytelse av 1.800.000 kroner (grunnlønn pr. 31.12.2002), årlig justert iht. KPI-JAE samt en innskuddsbasert ordning med 30 % av lønn over grunnlønn i 2002. Innskuddsdelen er imple- mentert fra 01.01.2006. Pensjonsalder 62 år.
Ragnar H. Korsæth	6 måneder	6 måneder	66 % ytelse av 1.300.000 kroner (grunnlønn pr. 31.12.2004), årlig justert iht. KPI-JAE samt en innskuddsbasert ordning med 30 % av lønn over grunnlønn i 2004. Innskuddsdelen er imple- mentert fra 01.01.2006. Pensjonsalder 65 år.
Bjørn Magnus Kopperud	6 måneder	6 måneder	66 % ytelse av 1.600.000 kroner (grunnlønn pr. 11.06.2002), årlig justert iht. KPI-JAE samt en innskuddsbasert ordning med 30 % av lønn over grunnlønn i 2002. Innskuddsdelen er imple- mentert fra 01.01.2006. Pensjonsalder 62 år.
Hilde Tonne	6 måneder	6 måneder	4 % av 1-6 G, 8 % av 6-12 G og 30 % av grunnlønn over 12 G. Pensjonsalder 65 år.

Opsjoner og aksjer 2008

	Opsjoner pr. 01.01.2008	Tildelte opsjoner	Terminerte opsjoner	Utøvede opsjoner	Gjennom- snittlig utøvelses- kurs på utøvede opsjoner	Opsjoner	Gjennom- snittlig utøvelses- kurs på	Gjennom- snittlig gjen- stående levetid	Aksjer med 3 års binding, kjøpt i LTI program pr. 31.12.2008	Disponible aksjer pr. 31.12.2008
						pr. 31.12.2008	utestående opsjoner pr 31.12.2008 ¹⁾			
Jon Fredrik Baksaas	330 000	-	-	-	-	330 000	41,12	2,16	8 391	71 786
Trond Ø. Westlie	55 000	-	-	-	-	55 000	74,90	4,52	4 347	25 795
Arve Johansen	265 000	-	-	-	-	265 000	44,83	1,59	4 466	65 460
Morten Karlsen Sørby	55 000	-	-	-	-	55 000	74,90	4,52	4 776	22 629
Jan Edvard Thygesen	205 000	-	-	-	-	205 000	45,75	1,68	4 200	64 015
Sigve Brekke	40 000	-	-	-	-	40 000	74,90	4,52	6 493	9 270
Ragnar H. Korsæth	83 333	-	-	-	-	83 333	52,46	2,60	2 794	6 663
Bjørn Magnus Kopperud	90 000	-	-	-	-	90 000	47,98	2,64	3 117	11 094
Hilde M. Tonne	-	-	-	-	-	-	-	-	2 800	6 415

Opsjoner og aksjer 2007

	Opsjoner pr. 01.01.2007	Tildelte opsjoner	Terminerte opsjoner	Utøvede opsjoner	Gjennom- snittlig utøvelses- kurs på utøvede opsjoner	Opsjoner	Gjennom- snittlig utøvelses- kurs på	Gjennom- snittlig gjen- stående levetid	Aksjer med 3 års binding, kjøpt i LTI program pr. 31.12.2007	Disponible aksjer pr. 31.12.2007
						pr. 31.12.2007	utestående opsjoner pr 31.12.2007 ¹⁾			
Jon Fredrik Baksaas	330 000	-	-	-	-	330 000	41,12	3,2	5 301	57 323
Trond Ø. Westlie	55 000	-	-	-	-	55 000	74,90	5,6	2 877	7 500
Arve Johansen	265 000	-	-	-	-	265 000	44,65	2,6	4 888	50 285
Morten Karlsen Sørby	55 000	-	-	-	-	55 000	74,90	5,6	2 846	11 265
Jan Edvard Thygesen	205 000	-	-	-	-	205 000	45,57	2,7	2 466	54 385
Stig Eide Sivertsen	40 000	-	40 000	-	-	-	-	-	-	-
Ragnar H. Korsæth	83 334	-	-	-	-	83 334	52,38	3,6	1 726	1 500
Bjørn Magnus Kopperud	90 000	-	-	-	-	90 000	47,98	3,7	1 973	4 292
Hilde M. Tonne	-	-	-	-	-	-	-	-	1 541	-

¹⁾ Basert på utøvelseskurs siste mulige virkedag for 2002 opsjonene. For 2006 opsjonene forutsettes det at taket (som beskrevet i note 37) ikke er nådd.

Lån til ansatte

Sum lån til ansatte var 27 millioner kroner pr. 31. desember 2008. Dette er hovedsakelig relatert til forbrukslån i IS Partner AS (kjøpt av EDB Business Partner 11. februar 2008). Lånene tilbakebetales gjennom trekk i månedslønn. Det vil ikke bli tilbudt flere slike lån til ansatte. Pr. 31. desember 2007 utgjorde lån til ansatte 6 millioner kroner, hovedsakelig relatert til finansiering av biler kjøpt av ansatte som et alternativ til bilordning og kjøp av hus i to av de utenlandske datterselskapene.

Godtgjørelse til revisor

Tabellen nedenfor oppsummerer revisjonshonorar for 2008, 2007 og 2006 og påløpte honorarer i 2008, 2007 og 2006 for revisjonsrelaterte, skatterelaterte og andre tjenester. Honorarene inkluderer både norske og utenlandske datterselskaper.

BELØP I MILLIONER KRONER EKSKLUSIVE MERVERDIAVGIFT	Revisjon			Revisjonsrelaterte tjenester			Skatterelaterte tjenester			Andre tjenester		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Telenor ASA												
Revisor	4,9	5,0	12,6	0,4	1,0	6,6	4,3	1,5	1,4	4,5	1,1	-
Øvrige konsernselskaper												
Revisor	31,4	33,9	61,1	3,5	3,5	12,6	3,1	2,0	4,6	0,8	1,3	-

Honorar for revisjon i 2008 og 2007 omfatter honorar for den lovbestemte revisjon og begrenset gjennomgang av kvartalsrapporter, samt i 2006 honorar for å revidere intern kontroll etter amerikansk regelverk (SOA 404). Honorar for revisjonsrelaterte tjenester omfatter due diligence ved kjøp og salg av virksomheter, revisjon av informasjonssystemer, revisjon av regulatorisk rapportering m.m. Honorar for skatterelaterte tjenester omfatter skatterådgivning hovedsakelig utenfor Norge.

37 AKSJEBASERT BETALING

Aksjebaserte transaksjoner

Tidlig i 2008 inngikk DiGi en endelig avtale med Time dotCom Bhd vedrørende foreslått overføring av 3G spektrum med utstedelse av 27,5 millioner nye aksjer i DiGi. Den 7. mai, etter godkjenning fra relevante myndigheter i Malaysia, fikk DiGi tildelt 3G spektrumet og de nye aksjene ble utstedt til Time dotCom Bhd. Utstedelsen av nye aksjer reduserte Telenors eierandel i DiGi fra 50,8 % til 49,0 %, se note 3. De nye aksjene ble notert på Bursa Malaysia Securities Berhad 12. mai 2008.

Virkelig verdi av 3G lisensen ble estimert ved hjelp av uavhengige verdigründersekspert. Børsverdien på aksjene DiGi utstedte som vederlag for 3G lisensen var innenfor området av virkelig verdier som ble estimert for 3G lisensen. 3G lisensen ble dermed innregnet til børsverdien på aksjene på utstedelsestidspunktet.

Aksjebasert belønning

Telenor har hatt opsjonsprogram frem til 2007 for ledere og nøkkelpersoner. I 2007 ble opsjonsprogrammet terminert, men de utestående individuelle opsjonsavtaler er fortsatt gyldige. Telenor innførte i 2007 en ny langtidsinsentiv-ordning for ledere og nøkkelpersoner, basert på et element av fastlønn som må brukes til å kjøpe Telenor aksjer. I tillegg har Telenor et aksjeprogram for alle ansatte i utvalgte selskap.

Aksjeprogram for ansatte

Hvert år siden Telenor ble listet på Oslo Børs i 2000 har ansatte i utvalgte selskaper blitt tilbudt å kjøpe aksjer med rabatt og med mulighet for bonusaksjer. I 2008 omfattet programmet alle ansatte i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Ungarn, Serbia og Montenegro.

I 2007 ble tilbudet endret fra et fast investeringsbeløp til investering av 1, 2, 3 eller 4 % av brutto årlig grunnlønn inklusive rabatt på 20 %, maksimum 1.500 kroner. I tillegg ble bonuskriteriet endret fra absolutt aksjekursutvikling til at Telenoraksjen skal ha en bedre kursutvikling enn Dow Jones Stoxx Telecom Index over en to års periode. Blir dette kriteriet innfridd, mottar de ansatte like mange bonusaksjer som antall investerte aksjer, forutsatt at aksjene fremdeles eies av den ansatte ved utløpet av de to årene og at den enkelte fortsatt er ansatt. Bonusaksjer som forventes tildelt etter to år kostnadsføres over opptjeningsperioden (se også note 8).

Deltagelsen i programmet introdusert i 2008 var ca 27 % mot ca 31 % i 2007. Ansatte tegnet seg for programmet introdusert i 2008 i desember 2008, og investeringen gjøres i 2009. For programmet introdusert i 2007 tegnet de ansatte seg for aksjer i desember 2007 og investeringen ble gjennomført i 2008.

Langtidsinsentiv (LTI)

Det gjeldende langtidsinsentivet utgjør en fast godtgjørelse på mellom 15 og 30 prosent av den årlige grunnlønn avhengig av stilling. Netto etter skatt beløpet må brukes til å kjøpe aksjer i Telenor, med en bindingstid på tre år. Aksjene har en bindingstid frem til 1. juli 2011 for 2008 ordningen og frem til 1. juli 2010 for 2007 ordningen. I 2008 og 2007 inkluderte ordningen rundt 100 ledere og nøkkelpersoner. Aksjene ble kjøpt til en pris av 78,94 kroner i 2008 og 127,03 kroner i 2007, som er et volumvektet gjennomsnitt for fem kalenderdager fra henholdsvis 28. juli 2008 og 5. november 2007. Totalt ble det kjøpt 203.706 aksjer i 2008 og 127.044 aksjer i 2007 i henhold til programmet. Bruttobeløpet som ansatte har mottatt og som tilsvarer virkelig verdi på tildelingstidspunktet innregnes som eiendel i balansen og blir fordelt over opptjeningsperioden (se også note 8).

EDB Business Partner har en tilsvarende ordning for konsernledelsen med kroner 1.000.000 til konsernsjefen og 350.000 kroner til de andre konserndirektørene for årene 2008 og 2007. Beløpet ble benyttet til å kjøpe EDB-aksjer med tre års bindingstid. Aksjene ble kjøpt til kurs 27,20 kroner den 22. juli 2008. I 2007 ble aksjene kjøpt til kurs 55,49 kroner den 18. juli 2007 og til kurs 35,54 den 31. januar 2008.

Aksjeopsjoner i Telenor ASA

I 2006 ble 2,66 millioner opsjoner tildelt rundt 130 ledere og nøkkelpersoner globalt. Alle disse opsjonene blir frigitt etter 3 år og har 7 års levetid. Utøvelseskursen ble satt til gjennomsnittlig sluttkurs på Oslo børs siste ti handledager før tildeling og var 74,90 kroner. Maksimal gevinst pr. opsjon er satt til 42 % aksjekursøkning før juli 2010 og 60 % aksjekursøkning i juli 2010. Dette tilsvarer henholdsvis 31,46 kroner og 44,94 kroner. Etter juli 2010 er maksimal gevinst 44,94 kroner pluss aksjekursøkningen fra juli 2010 og frem til utøvelse.

I 2002 ble det tildelt opsjoner til 85 ledere og nøkkelpersoner, i 2003 ble det tildelt opsjoner til 110 ledere og nøkkelpersoner, mens det i 2004 ble tildelt opsjoner til 12 nye ledere og nøkkelpersoner. I 2005 ble det ikke tildelt opsjoner. Opsjonene kan utøves med en tredjedel hvert av de kommende tre år etter tildelingen. Seneste utøvelsetidspunkt er sju år etter tildeling. Opsjonene kan bare utøves fire ganger hvert år i en tidagers periode etter offentliggjøringen av selskapets kvartalsresultater.

For opsjoner tildelt i 2002 er utøvelseskursen gjennomsnittlig sluttkurs ved Oslo Børs siste fem handledager før tildelingstidspunktet, tillagt en rente pr. påbegynt måned som tilsvarer 1/12 av 12 måneders NIBOR. Opsjoner tildelt i 2003 og 2004 kan kun utøves dersom aksjekursen på utøvelsetidspunktet er høyere enn gjennomsnittlig sluttkurs på Oslo Børs siste 5 handledager, før tildelingstidspunktet tillagt en rente på 5,38 % pr. år. Utøvelseskursen er gjennomsnittlig sluttkurs ved Oslo Børs siste 5 handledager før tildelingstidspunktet, som var 26,44 kroner for opsjonene tildelt i 2003 og 48,36 kroner for opsjonene tildelt i 2004.

Opsjonsprogrammet anses som aksjebasert betaling som gjøres opp i egenkapital. Telenor ASAs program gir Telenor rettigheter til å gi kontanter.

Opsjoner Telenor ASA

	Antall opsjoner	Veid gjennomsnittlig utøvelsespris ved slutten av opsjonens løpetid (i kroner) ¹⁾
Balanse pr. 31. desember 2006	3 959 632	61,26
Opsjoner tildelt i 2007	-	-
Opsjoner kansellert i 2007	315 000	71,53
Opsjoner utøvet i 2007	343 000	45,32
Balanse pr. 31. desember 2007	3 301 632	62,29
Opsjoner tildelt i 2008	-	-
Opsjoner kansellert i 2008	285 000	73,20
Opsjoner utøvet i 2008	8 333	26,44
Balanse pr. 31. desember 2008	3 008 299	61,37

¹⁾ Utøvelsesprisen for 2002 programmet er basert på siste mulige utøvelses tidspunkt og på 12 måneders NIBOR implisitte terminrenter basert på 12 måneders NIBOR renten pr. 20. februar 2008. Utøvelsesprisene for opsjonsprogrammene for 2003, 2004 og 2006 ligger fast gjennom opsjonenes levetid.

Veid gjennomsnittlig aksjekurs på utøvelses tidspunktet for opsjoner utøvet i 2008 var 105,35 kroner (117,77 kroner i 2007).

Tabellene nedenfor viser detaljer vedrørende utestående opsjoner i Telenor ASA pr. 31. desember 2008 og 2007. Alle opsjonene kan utøves før utløpet av de respektive programmene.

Program	Veid gjennomsnittlig utøvelsespris (i kroner)	Utestående opsjoner 31. desember 2008	Opsjoner som kan utøves pr. 31. desember 2008	Veid gjennomsnittlig gjenværende løpetid pr. 31. desember 2008
2002	43,67 ¹⁾	268 333	268 333	0,15
2003	26,44	664 966	664 966	1,14
2006	74,90 ²⁾	2 075 000	-	4,52

Program	Veid gjennomsnittlig utøvelsespris (i kroner)	Utestående opsjoner 31. desember 2007	Opsjoner som kan utøves pr. 31. desember 2007	Veid gjennomsnittlig gjenværende løpetid pr. 31. desember 2007
2002	43,20 ¹⁾	268 333	268 333	1,1
2003	26,44	683 299	683 299	2,1
2006	74,90 ²⁾	2 350 000	-	5,6

¹⁾ Utøvelsesprisen for 2002 programmet er basert på siste mulige utøvelses tidspunkt og på 12 måneders NIBOR implisitte terminrenter basert på 12 måneders NIBOR renten pr. 20. februar i hhv. 2008 og 2007. Utøvelsesprisene for opsjonsprogrammene for 2003, 2004 og 2006 ligger fast gjennom opsjonenes levetid.

²⁾ Forutsetter at maksimal gevinst som beskrevet ovenfor ikke er nådd. Hvis maksimal gevinst er nådd justeres utøvelseskursene opp.

Basert på virkelig verdi på tildelingstidspunkt er kostnadene periodisert over opptjeningsperioden (se også note 8). Telenor benytter Black & Scholes opsjonsprisindeksmodell for å beregne virkelig verdi på opsjonene.

Aksjeopsjoner i EDB Business Partner ASA

I juni 2006 tildelte EDB 1.500.000 aksjeopsjoner til nøkkelpersoner. Utøvelseskurs for konsernsjefens 250.000 opsjoner er satt til 51,14 kroner pr. aksje. Andre nøkkelpersoner fikk tildelt 1.250.000 opsjoner til en utøvelseskurs på 52,10 kroner. Utøvelseskurs er volumvektet gjennomsnittlig sluttkurs på Oslo Børs 5 handledager før og 5 handledager etter tildelingstidspunktet, som tilsvarer volum vektet gjennomsnittlig sluttkurs på Oslo Børs 5 handledager før tildeling av opsjonene.

I 2007 ble det utstedt ytterligere 360.000 opsjoner, hvorav 260.000 ble utstedt 1. januar med utøvelsespris på 58,07 kroner og 100.000 opsjoner ble utstedt 1. mars til en utøvelsespris på 53,03 kroner. Utøvelse av opsjonene er betinget av at aksjekursen på utøvelses tidspunktet er minst lik utøvelseskurs pluss rente lik 5,38 % pr. år eller 0,483 % pr. måned. Opsjonen kan ha en maksimumsgevinst på 250 % av utøvelseskursen og utøves kvartalsvis etter en opptjeningsperiode på 3 år. Utøvelse av opsjonene vil enten bli foretatt ved overføring av selskapets egne aksjer eller ved kontant utbetaling.

I 2004 programmet ble det tildelt 1.369.994 opsjoner til nøkkelpersonell Av disse ble 999.994 opsjoner tildelt i april 2004, med en utøvelsespris på 45,55 kroner og 25.000 opsjoner i november 2004 med en utøvelsespris på 44,83 kroner. 345.000 opsjoner ble tildelt i 2005, hvorav 220.000 opsjoner i januar til en utøvelseskurs på 48,27 kroner, 100.000 opsjoner 1. oktober til utøvelseskurs 49,04 kroner og 25.000 opsjoner 10. oktober til utøvelseskurs 49,06 kroner. Utøvelseskursen er gjennomsnittlig sluttkurs ved Oslo Børs siste 5 handledager før og 5 handledager etter tildelingstidspunktet. Opsjonene opptjenes for hvert av de to årene etter tildelingstidspunktet og kan utøves etterfølgende år hvis aksjekursen på tidspunktet for utøvelse er høyere enn utøvelseskurs justert for 5,38 % årlig.

Det ble i 2003 tildelt 600.000 opsjoner til ny konsernsjef i EDB Business Partner ASA ved ansettelse med utøvelsespris på 15,94 kroner. Opsjonene ble frigiitt med en tredel hvert av de tre årene etter tildeling, og kunne utøves dersom markedskursen på utøvelses tidspunktet er høyere enn utøvelsesprisen tillagt en årlig rente på 5,38 %. Alle de 600.000 opsjonene ble utøvd i 2006, og selskapet ved styret, besluttet i henhold til avtalen å oppfylle forpliktelsene ved å betale forskjellen mellom aksjenes sluttkurs 5. mai og utøvelses pris.

Opsjoner som er opptjent kan bare bli utøvet etter årlig godkjenning fra generalforsamlingen. I tillegg kan opsjonene utøves 4 ganger årlig, gjennom en 3 til 10 dagers periode etter publisering av selskapets kvartalsvise resultater.

	Opsjoner	Estimert virkelig verdi på tildelingstidspunktet (i kroner)	Veid gjennomsnitt utøvelsespris ved slutten av opsjonenes løpetid (i kroner)
Balanse pr. 31. desember 2006	1 741 752	-	51,2
Opsjoner tildelt i 2007	310 000	10,98	57,26
Opsjoner utøvet i 2007	229 252	-	46,45
Opsjoner kansellert i 2007	240 000	-	52,10
Balanse pr. 31. desember 2007	1 582 500	-	52,93
Opsjoner tildelt i 2008	-	-	-
Opsjoner utøvet i 2008	-	-	-
Opsjoner kansellert i 2008	102 500	-	52,41
Balanse pr. 31. desember 2008	1 480 000	-	52,50

Ingen opsjoner ble utøvet i 2008. Veid gjennomsnitt utøvelsespris for aksjeopsjonene utøvet i 2007 var 46,45 kroner.

Tabellen nedenfor viser detaljer for EDB Business Partners utestående opsjoner pr. 31. desember 2008 og 2007. Utøvelsesprisen er basert på siste mulige utøvelsetidspunkt. Mange av opsjonene kan utøves før utløp av planen.

Program	Veid gjennomsnittlig utøvelsespris (i kroner)	Utestående opsjoner pr. 31.12.2008	Veid gjennomsnittlig gjenværende løpetid (år)	Opsjoner som kan utøves pr. 31.12.2008
2006	51,14	250 000	1,42	166 650
2006	52,10	970 000	1,42	646 588
2006	58,07	260 000	2,08	86 658

Program	Veid gjennomsnittlig utøvelsespris (i kroner)	Utestående opsjoner pr. 31.12.2007	Veid gjennomsnittlig gjenværende løpetid (år)	Opsjoner som kan utøves pr. 31.12.2007
2004	49,05	12 500	0,78	12 500
2006	51,14	250 000	2,42	83 325
2006	52,10	970 000	2,42	336 625
2006	53,03	50 000	3,17	-
2006	58,07	260 000	3,08	-

Virkelig verdi av aksjebasert avlønning på tildelingstidspunktet kostnadsføres over opptjeningsperioden.

Opsjonsprogram for aksjer i Telenor ASA og EDB Business Partner ASA for perioden 2002–2008

	Risikofri Rente	Utbyttegrad	Utbyttevekst	Volatilitetsfaktor	Veid gjennomsnittlig forventet levetid
Telenor ASA 2002 program	6,40 %	2,0 %		31,3 %	4,5 år
Telenor ASA 2003 program	4,80 %	2,0 %		32,3 %	4,5 år
Telenor ASA 2004 program	3,13 %	2,0 %		36,5 %	4,5 år
Telenor ASA 2006 program	3,99 %	-	10 % årlig vekst, 2006 utbytte på kr 2,00 som grunnlag	31,06 %	4,0 år
EDB Business Partner ASA 2003 tildeling konsernsjefen	5,05 %	0,0 %		66,9 %	4,5 år
EDB Business Partner ASA 2004 program	2,50 %	0,0 %		54,4 %	1,5 år
EDB Business Partner ASA 2004 program, tildeling 2005	3,66 %	0,0 %		53,3 %	1,5 år
EDB Business Partner ASA 2006 program	3,74 %	0,0 %		31,2 %	2,5 år
EDB Business Partner ASA 2006 program, tildeling 2007	4,57 %	0,0 %		28,2 %	2,5 år

For virkelig verdiberegning er aksjekursen på tildelingstidspunktet benyttet. Black-Scholes opsjonsprisinde modell ble benyttet for beregning av virkelig verdi av omsatte opsjoner som ikke har begrensning med hensyn til opptjening eller overdragelse. I tillegg bygger modellen på subjektive forutsetninger om risikofri rente, volatilitet i den underliggende eiendelen, utbytte og forventet levetid. Fordi konsernets ansatte-opsjoner har karakteristikk vesentlig forskjellig fra omsatte opsjoner og endringer i subjektive forutsetninger kan ha vesentlig påvirkning på virkelig verdi estimater, er det ledelsens vurdering at eksisterende modell ikke nødvendigvis gir en pålitelig måling av opsjonenes virkelige verdi. Siden antallet tildelte opsjoner er begrenset sett i forhold til det totale antall aksjer er det forventet at valg av beregningsmodell ikke vil ha vesentlig effekt på det konsernregnskapet.

38 ANTALL AKSJER, AKSJONÆRER M.M.

Telenor ASA hadde pr. 31. desember 2008 en aksjekapital på 9.947.333.076 kroner fordelt på 1.657.888.846 ordinære aksjer pålydende 6 kroner. Alle aksjer har lik stemmerett og rett til utbytte. Selskapet hadde ingen egne aksjer pr. 31. desember 2008.

I henhold til vedtak på generalforsamlingen 8. mai 2008 reduserte Telenor aksjekapitalen med 134.314.344 kroner i juli 2008. Dette ble gjort ved kansellering av 10.305.222 egne aksjer og ved innløsning av 12.080.502 aksjer fra Staten ved Nærings- og Handelsdepartementet.

Generalforsamlingen ga 8. mai 2008 styret fullmakt til å erverve 160.000.000 egne aksjer med pålydende verdi på til sammen 960.000.000 kroner, tilsvarende inntil 9,5 % av aksjekapitalen. I tillegg kan inntil 2.500.000 aksjer med en pålydende verdi på til sammen 15.000.000 kroner erverves for å oppfylle Telenors opsjonsprogrammer for 2002 og 2003 samt Telenors generelle aksjeprogram for ansatte. Beløpet som kan betales pr. aksje skal være minst 6 kroner og maksimalt 200 kroner. Styret står fritt med hensyn til på hvilke måter erverv og avhendelse av aksjer kan skje. Disse fullmaktene gjelder til ordinær generalforsamling som vil bli avholdt 11. mai 2009.

I 2008 ervervet Telenor 3.333 egne aksjer under disse fullmaktene, mens 7.379.000 aksjer ble ervervet under fullmaktene gitt av generalforsamlingen i mai 2007. 7.374.000 av disse aksjene ble i juli 2008 slettet sammen med 2.931.222 egne aksjer som selskapet eide pr. 31. desember 2007. 8.333 aksjer ble benyttet til oppfyllelse av opsjonsprogram for ansatte for 2003 og ble ervervet i henholdsvis februar 2008 og mai 2008.

Telenor inngikk i april 2008 en avtale med Staten ved Nærings- og Handelsdepartementet, som den største aksjonæren i Telenor. Avtalen innebærer at staten vil være forpliktet til å kansellere en proporsjonal del av sine aksjer, slik at statens eierandel i Telenor forblir uforandret dersom Telenor erverver egne aksjer for sletting. Avtalen forutsetter at slettingen av både tilbakekjøpte aksjer og statens aksjer blir forelagt en etterfølgende generalforsamling for godkjenning. Staten v/Nærings- og handelsdepartementet vil da være forpliktet til å stemme for en slik kansellering. Avtalen gjelder bare for egne aksjer som er ervervet med tanke på sletting.

Følgende aksjonærer hadde 1 % eller mer av selskapets totalt 1.657.888.846 utestående aksjer pr. 31. desember 2008:

Navn på aksjonær	Antall aksjer	%
Nærings- og Handelsdepartementet	894 683 140	53,97
JPMorgan Chase Bank (nominee)	79 632 267	4,80
Folketrygdfondet	73 399 461	4,43
JPMorgan Chase Bank (nominee)	27 915 330	1,68
State Street Bank (nominee)	27 635 989	1,67
Bank of New York (nominee)	24 789 690	1,50
JPMorgan Chase Bank (nominee)	24 082 900	1,45
State Street Bank (nominee)	22 417 178	1,35
Clearstrem Banking (nominee)	19 473 658	1,17

39 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

28. oktober 2008 inngikk Telenor en avtale om å kjøpe en kontrollerende eierandel i Unitech Wireless gjennom å tegne nye aksjer. 20. mars 2009 ble transaksjonen gjennomført. Tegningen av nye aksjer i Unitech Wireless vil som tidligere meldt bli gjennomført i fire faser.

Telenors investering vil være 61,2 milliarder indiske rupi (ca 1,2 milliarder amerikanske dollar), og partene har avtalt at Telenor etter denne investeringen vil eie 67,25 % i Unitech Wireless (betinget av regulatorisk godkjenning). Se note 4 for mer informasjon om den kommende transaksjonen.

Den første fasen av Telenors investering er gjennomført med en investering på 12,5 milliarder indiske rupi (omtrent 250 millioner amerikanske dollar). Etter denne investeringen har Telenor en eierandel i Unitech Wireless på 33,5 prosent. Telenors resterende investering på 48,7 milliarder indiske rupi (ca. 970 millioner amerikanske dollar) vil bli gjennomført i tre transjer i løpet av 2009.

RESULTATREGNSKAP

Telenor ASA 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2008	2007	2006
Driftsinntekter	1	710	592	540
Driftskostnader				
Lønn og personalkostnader	2, 3	762	652	637
Andre driftskostnader	4	1 014	936	887
Av- og nedskrivninger	8, 9	133	93	96
Sum driftskostnader		1 909	1 681	1 620
Driftsresultat		(1 199)	(1 089)	(1 080)
Finansinntekter		10 542	7 386	7 062
Finanskostnader		(4 170)	(3 510)	(2 345)
Netto valutagevinster (tap)		(3 130)	338	(179)
Netto gevinst (tap og nedskrivninger) av finansielle eiendeler		(506)	2 013	218
Netto finansposter	6	2 736	6 227	4 756
Resultat før skatt		1 537	5 138	3 676
Skattekostnad	7	72	(78)	(880)
Årets resultat		1 609	5 060	2 796
Foreslått utbytte		-	5 713	4 201

BALANSE

Telenor ASA pr. 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2008	2007
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Eiendel ved utsatt skatt	7	1 164	1 022
Goodwill	8	20	20
Immaterielle eiendeler	8	498	563
Varige driftsmidler	9	16	14
Aksjer i datterselskap	16	40 232	39 032
Langsiktige rentebærende fordringer på konsernselskaper	10	74 530	73 574
Andre langsiktige finansielle anleggsmidler	10	3 891	820
Sum anleggsmidler		120 351	115 045
Omløpsmidler			
Kundefordringer på selskap i samme konsern		191	123
Eksterne kundefordringer		8	4
Andre finansielle omløpsmidler		3 368	3 627
Sum omløpsmidler	10	3 567	3 754
SUM EIENDELER		123 918	118 799
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital	11	33 604	39 917
Pensjonsforpliktelser	3	280	259
Langsiktig rentebærende gjeld		29 977	30 473
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld		493	498
Sum langsiktig gjeld	12	30 470	30 971
Kortsiktig rentebærende gjeld		58 081	45 529
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld		1 481	2 123
Sum kortsiktig gjeld	13	59 564	47 652
Sum egenkapital og gjeld		123 918	118 799

Fornebu, 26. mars 2009

Harald Norvik
styreleder

Bjørn Ven
styrets nestleder

John Giverholt
styremedlem

Kjersti Kleven
styremedlem

Olav Volldal
styremedlem

Liselott Kilaas
styremedlem

Burckhard Bergmann
styremedlem

Paul Bergqvist
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

May Krosby
styremedlem

Bjørn Andre Anderssen
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Telenor ASA 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	2008	2007	2006
Resultat før skatt	1 537	5 138	3 676
Betalt skatt	(1 026)	(482)	-
Netto (gevinst) tap	425	(2 683)	(1 457)
Av- og nedskrivninger	133	93	96
Nedskrivning finansposter og reversering av tidligere nedskrivninger	-	-	22
Valuta (gevinst) tap ikke relatert til operasjonelle aktiviteter	3 127	(335)	176
Endring i påløpte ikke betalte renter til/fra konsernselskaper	(2 802)	(2 550)	(2 716)
Endring i andre tidsavgrensingsposter med videre	296	(834)	(85)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 690	(1 653)	(288)
Innbetalinger ved avgang av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	11	16	28
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(59)	(194)	(77)
Innbetalinger ved avgang av datterselskaper	-	2 536	-
Utbetalinger ved tilgang av datterselskaper	(1 200)	(21)	(12 279)
Innbetalinger ved avgang av andre investeringer	9	743	2 023
Utbetalinger ved tilgang av andre investeringer	(1)	(6)	(27)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(1 240)	3 074	(10 332)
Innbetaling av gjeld	11 208	28 782	43 612
Utbetaling av gjeld	(13 406)	(29 947)	(33 034)
Netto endring konserninterne trekkrettigheter	9 492	4 273	4 283
Innbetalinger av egenkapital	-	10	71
Tilbakekjøp av egne aksjer	(2 108)	(421)	(901)
Utbetaling av utbytte til Telenors aksjonærer	(5 678)	(4 201)	(3 389)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(492)	(1 504)	10 642
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	42	83	(22)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter pr. 31.12.	-	-	-

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Telenor ASA pr. 31. desember 2007 og 2008

Beløp i millioner kroner (unntatt antall aksjer)	Antall aksjer	Aksje-kapital	Egne aksjer	Over-kurs-fond	Annen egen-kapital	Tilbake-holdt overskudd	Total egen-kapital
Egenkapital pr. 1. januar 2007	1 680 274 570	10 081	-	9 343	9 584	10 450	39 458
Årsresultat 2007	-	-	-	-	-	5 060	5 060
Utbytte, tilbakebetaling av innbetalt kapital	-	-	-	-	(4 201)	-	(4 201)
Overføring fra overkursfond	-	-	-	(5 000)	5 000	-	-
Virkelig verdi på kontantstrømsikringer	-	-	-	-	4	-	4
Kostnad for aksjebasert godtgjørelse	-	-	-	-	6	-	6
Kjøp av egne aksjer	-	-	(20)	-	(422)	-	(442)
Salg av egne aksjer, utstedelse nye aksjer og aksjeopsjoner til ansatte	-	-	2	-	30	-	32
Egenkapital pr. 31. desember 2007	1 680 274 570	10 081	(18)	4 343	10 001	15 510	39 917
Årsresultat 2008	-	-	-	-	-	1 609	1 609
Utbytte	-	-	-	-	-	(5 678)	(5 678)
Overføring fra overkursfond	-	-	-	(3 000)	3 000	-	-
Virkelig verdi på kontantstrømsikringer	-	-	-	-	(155)	-	(155)
Kostnad for aksjebasert godtgjørelse	-	-	-	-	19	-	19
Kjøp av egne aksjer	-	-	(116)	-	(1 992)	-	(2 108)
Sletting av aksjer	(22 385 724)	(134)	134	(1 274)	1 274	-	-
Egenkapital pr. 31. desember 2008	1 657 888 846	9 947	-	69	12 147	11 441	33 604

NOTER TIL REGNSKAPET

Telenor ASA

INNHOOLD NOTER:

01	Generell informasjon og regnskapsprinsipper	09	Varige driftsmidler
02	Lønn og personalkostnader	10	Finansielle eiendeler
03	Pensjonskostnader, ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og -midler	11	Egenkapital og utbytte
04	Andre driftskostnader	12	Langsiktig gjeld
05	Utgifter til forskning og utvikling	13	Kortsiktig gjeld
06	Netto finansposter	14	Garantiansvar
07	Skatter	15	Kontraktforpliktelser
08	Goodwill og immaterielle eiendeler	16	Aksjer i datterselskaper

01 GENERELL INFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Telenor ASA er et holdingselskap og inkluderer konsernledelse, konsernfunksjoner, forskning og utvikling og Telenors internbank (Group Treasury).

Driftsinntekter består i hovedsak av salg av konserntjenester til andre Telenor-selskaper, salg av forsknings- og utviklingstjenester og salg av andre konsulenttjenester. Kjøp fra andre selskaper i Telenor konsernet omfatter i hovedsak konsulentkostnader i forbindelse med konsernprosjekter, husleie, IT-drift og vedlikehold.

Telenor ASA utfører store deler av den eksterne finansieringen av Telenor konsernet, og yter lån til og plasserer midler fra konsernselskaper. Se note 26 til konsernregnskapet.

Aksjer i datterselskaper og fordringer fra og lån til datterselskaper er vurdert til det laveste av virkelig verdi og historisk kost. Verdijusteringer er klassifisert som finansielle poster i resultatregnskapet. Finansielle derivater holdt mot datterselskaper er balanseført til virkelig verdi.

Telenor ASAs regnskapsprinsipper er i det all vesentligste lik konsernets regnskapsprinsipper, som er beskrevet i note 2 til konsernregnskapet. Telenor ASA har valgt å fravike IFRS 5 vedrørende avvirket virksomhet. Dette innebærer at Telenor Satellite Services ikke er omklassifisert til eiendeler holdt for salg. I de tilfeller hvor notene for morselskapet er vesentlig forskjellig fra konsernets, er disse vist nedenfor. For øvrig vises det til noteopplysninger for konsernet.

Selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med Internasjonale regnskapsprinsipper (IFRS) i henhold til Regnskapsloven § 3–9 og Forskrift om forenklet anvendelse av IFRS fastsatt av Finansdepartementet 21. januar 2008.

Telenor ASA benytter indirekte metode for kontaktstrømoppstillingen. Netto endring konserninterne trekkrettigheter er utlån og plasseringer med høy omløpshastighet og er presentert netto. Fra og med 4.kvartal 2007 er tilbakekjøp av aksjer som er foretatt i den hensikt å dele ut til ansatte som bonusaksjer mv. blitt klassifisert under operasjonelle aktiviteter. Telenor ASA har negative betalingsmidler og de er derfor klassifisert under finansieringsaktiviteter som gjeld, se note 13.

02 LØNN OG PERSONALKOSTNADER

Administrerende direktør og styret for Telenor ASA tilsvare konsernsjef og konsernstyret. Opplysninger om ytelser til styret, ledende personer og revisor med videre for 2008 finnes i note 36 til konsernregnskapet.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Lønn, feriepenger m.v.	539	483	454
Arbeidsgiveravgift ¹⁾	65	72	70
Pensjonskostnad inkludert arbeidsgiveravgift	83	20	48
Aksjebasert betaling	12	5	3
Andre personalkostnader	63	72	62
Sum	762	652	637
Gjennomsnittlig antall årsverk	634	618	597

¹⁾ I beløpet inngår endring i påløpt arbeidsgiveravgift knyttet til utestående opsjoner til ledelsen. I 2006 utgjorde dette 1,4 millioner kroner, i 2007 1,9 millioner kroner og i 2008 en reversering på 9,3 millioner kroner.

03 PENSJONSKOSTNADER, YTSELBASERTE PENSJONSFORPLIKTELSER OG -MIDLER

Telenor ASA er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser		
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	686	814
Kostnad ved inneværende periode pensjonsopptjening	56	44
Rentekostnad	33	27
Aktuarmessige gevinster og tap	45	17
Avkorting og oppgjør ¹⁾	-	(199)
Utbetaling av ytelser	(19)	(17)
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	801	686
Endring i pensjonsmidler		
Virkelig verdi pensjonsmidler pr. 01.01.	444	655
Faktisk avkastning og andre endringer i tilknytning til midlene	(28)	14
Avkorting og oppgjør ¹⁾	-	(206)
Premieinnbetalinger ⁴⁾	37	18
Utbetaling av ytelser	(13)	(37)
Virkelig verdi pensjonsmidler pr. 31.12.	440	444
Netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	361	242
Ikke resultatført aktuarmessige gevinster og tap ²⁾	(131)	(16)
Påløpt arbeidsgiveravgift ³⁾	50	33
Netto innregnet ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift pr. 31.12.	280	259
Netto innregnet ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift pr. 01.01.	259	255
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	70	9
Premieinnbetalinger ⁴⁾	(38)	(22)
Utbetaling av ytelser ¹⁾	(5)	20
Arbeidsgiveravgift av betalt pensjonspremie og ytelser	(6)	(3)
Netto innregnet ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift pr. 31.12.	280	259

Beregnet pensjonsforpliktelse omfatter 419 aktive medlemmer og 402 pensjonister. For informasjon om forutsetninger benyttet og beskrivelse av pensjonsordninger, se note 28 til konsernregnskapet.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Pensjonskostnader			
Kostnad ved inneværende periode pensjonsopptjening	56	44	50
Rentekostnad	33	27	32
Estimert avkastning på pensjonsmidler	(29)	(26)	(32)
Administrasjonskostnader	1	1	1
Gevinst og tap ved avkorting og oppgjør ¹⁾²⁾	-	7	(15)
Aktuarmessige gevinster og tap ¹⁾	1	(50)	-
Arbeidsgiveravgift ³⁾	8	6	6
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	70	9	42
Tilskuddsplaner	13	11	6
Totale pensjonskostnader innregnet i resultatet	83	20	48

¹⁾ I 2007 ble finansieringen av supplerende pensjonsordning i Telenor Pensjonskasse endret. Deler av midlene i ordningen ble overført til fripoliser, mens resten av midlene ble tilbakeført selskapene. Ordningen videreføres som en ikke fondsbasert ordning. Pensjonsløftet er ikke endret. Dette ga en netto positiv resultatteffekt på 40 millioner kroner i andre kvartal 2007 i form av en oppgjørseffekt, (settlement)

²⁾ I 2005 besluttet Telenor å stenge den eksisterende ytelsesbaserte pensjonsplanen for opptak av nye medlemmer med virkning fra 1. januar 2006 og tilby eksisterende ansatte å skifte til en ny innskuddsbasert pensjonsplan fra 3. juli 2006. Den frivillige endringen i pensjonsplan ga en positiv engangseffekt (gevinst) for Telenor ASA i form av en kostnadsreduksjon på 15 millioner kroner i 2006. Kostnadsreduksjonen skyldes hovedsakelig forskjellen mellom den innregnede ytelsesbaserte forpliktelsen i regnskapet og fripolisene som ble utbetalt i forbindelse med utmelding fra ordningen.

³⁾ Arbeidsgiveravgift er beregnet av netto pensjonsforpliktelse multiplisert med den gjennomsnittlige sats for arbeidsgiveravgift for Telenor ASA. Ikke resultatførte estimatavvik er inklusive arbeidsgiveravgift.

⁴⁾ Forventet premieinnbetaling til Telenor Pensjonskasse for 2009 er 32,5 millioner kroner.

04 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Kostnader til lokaler, biler, kontorutstyr mv.	79	85	88
Drift- og vedlikeholdskostnader	76	67	52
Reise og diett	85	72	66
Porto, frakt, distribusjon og telekommunikasjon	26	26	23
Markedsføring, reklame og salgsprovisjoner	43	67	81
Konsulenthonorar og innleie av personell ²⁾	599	504	459
Kostnader til nedbemanning og tapskontrakter	13	3	9
Tap på fordringer ¹⁾	-	1	(1)
Andre driftskostnader ³⁾	93	111	110
Sum andre driftskostnader	1 014	936	887

¹⁾ Telenor ASA har ubetydelige tap på kundefordringer. Realiserte tap er i all hovedsak knyttet til lån gitt fra Telenor ASAs finansavdeling, som står for den vesentligste delen av finansieringen av datterselskapene, se note 6. Telenor ASA klassifiserer tap på utlån under Netto finansposter, der de inngår i posten Netto gevinst / tap og nedskrivning av finansielle eiendeler.

²⁾ Konsulenthonorar i 2008 har økt med 95 millioner kroner i forhold 2007. Økningen er relatert til vurderingen av nye markedsmuligheter, ivaretagelse av eierinteresser samt felles kommunikasjonssystem i Telenor Group. Deler av andre driftskostnader i 2007 og 2006 er reklassifisert og inngår i konsulentkostnader med henholdsvis 64 millioner kroner og 19 millioner kroner.

³⁾ Varekostnader for 2007 og 2006 er reklassifisert og inngår i Andre driftskostnader med henholdsvis 18 millioner kroner og 17 millioner kroner.

05 UTGIFTER TIL FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter til forskning og utvikling innregnet som kostnad utgjorde 271 millioner kroner i 2008, 265 millioner kroner i 2007 og 186 millioner kroner i 2006. Forskning og utviklingsarbeid er relaterte til utvikling av ny teknologi og ny anvendelse av eksisterende nett.

06 NETTO FINANSPOSTER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Utbytte fra datterselskap	530	560	567
Renteinntekter fra konsernselskap	4 846	4 121	3 690
Verdiøkning finansielle instrumenter holdt for handelsformål ¹⁾	94	670	1 298
Konsernbidrag innen Telenor ²⁾	5 059	2 000	1 500
Andre finansinntekter	13	35	7
Sum finansinntekter	10 542	7 386	7 062
Rentekostnader til konsernselskap	(2 082)	(1 567)	(923)
Eksterne rentekostnader på finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	(2 058)	(1 902)	(1 331)
Verdireduksjon finansielle instrumenter holdt for handelsformål	(3)	-	(80)
Andre finanskostnader	(27)	(41)	(11)
Sum finanskostnader	(4 170)	(3 510)	(2 345)
Valutagevinst	447	744	213
Valutatap	(3 577)	(406)	(392)
Netto valutagevinst/tap	(3 130)	338	(179)
Gevinst (tap) på lån til konsernselskap ⁴⁾	(505)	-	(3)
Nedskrivning lån til konsernselskap og tilknyttede selskaper ⁵⁾	(4)	-	-
Gevinst (tap) ved salg av aksjer i datterselskap og tilknyttede selskaper ³⁾	3	2 013	243
Nedskrivning aksjer i datterselskap	-	-	(22)
Netto gevinst (tap og nedskrivninger) av finansielle eiendeler	(506)	2 013	218
Netto finansposter	2 736	6 227	4 756

¹⁾ Verdiendring finansielle instrumenter er i 2008 knyttet til derivater benyttet som økonomisk sikring av rentebærende gjeld som ikke oppfyller kravene til regnskapsmessig sikringsføring i henhold til IAS 39. I 2007 og 2006 var verdiendringene hovedsakelig relatert til total return swap avtalen med VimpelCom aksjen som underliggende. Total return swap avtalen ble overført til det heleide datterselskap Telenor East Invest AS ved avtale den 30. mars 2007.

²⁾ Telenor ASA fører mottatt konsernbidrag fra datterselskaper som finansinntekt i det året det mottas. Konsernbidrag for inntektsåret 2008 er beregnet til 1.400 millioner kroner og vil bli inntektsført i 2009.

³⁾ Den 25. oktober 2006 ble det inngått avtale om salg av Telenor Satellite Services AS. Salget ble gjennomført den 5. september 2007 med oppgjør

i amerikanske dollar og euro. Fordi salgssummen er avtalt i annen valuta enn det som er funksjonell valuta for selger og kjøper, er salgsvitalen innregnet som et innebygd derivat i henhold til IAS 39. Salgssummen er innregnet på bakgrunn av dagskurs ved avtaleinngåelsen. Telenor ASA fikk en gevinst på 2.013 millioner kroner og et valutatap på 20 millioner kroner knyttet til denne transaksjonen.

Den 1. august 2006 inngikk Telenor ASA en avtale om kjøp av det serbiske telecomselskapet Mobi63, med kjøpesummen fastsatt i euro. Samme dato ble det inngått en sikringsavtale som bandt valutakursen til kr 8. I henhold til IFRS ble kjøpesummen bokført til spotkursen på euro den 1. august med tillegg av omkostninger ved kjøpet, mens differansen mellom spotkursen og sikringskursen ble bokført som valutatap. Aksjeposten ble overført den 31. august 2006. Umiddelbart etter overtakelsen ble aksjene i Mobi63 solgt til Sonofon A/S, et heleid dansk datterselskap i Telenorkonsernet. Overdragelsen medførte en regnskapsmessig gevinst for Telenor ASA på 243 millioner kroner, hvorav 310 millioner kroner skyldes kursoppgang på euro fra 1. august til 31. august. Mobi63 endret samtidig navn til Telenor d.o.o.

⁴⁾ Telenor ASA har i 2008 ettergitt lån til to datterselskaper med henholdsvis 494 millioner kroner og 11 millioner kroner. Ettergivelsen på 494 millioner kroner til Telenor Cinclus AS er gjennomført som en følge av selskapets manglende evne til å betjene gjelden, og er ledd i en refinansiering som gjør det mulig for selskapet å fortsette sin virksomhet.

07 SKATTER

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	2006
Resultat før skatt	1 537	5 138	3 676
Årets betalbar skatt	-	1 016	478
Betalt kildeskatt til fremføring	8	-	-
For lite/mye beregnet betalbar skatt tidligere år	1	(4)	-
Endring i utsatt skatt	(81)	(934)	402
Sum skattekostnad	(72)	78	880

Beregning av årets skattegrunnlag:

Resultat før skattekostnad	1 537	5 138	3 676
Ikke skattepliktige inntekter ^{1) 2) 3)}	(1 815)	(4 873)	(612)
Ikke skattemessig fradragsberettigede kostnader	19	34	107
Overførte pensjonsmidler 01.01 uten skattemessig virkning	-	1	13
Konsernbidrag tidligere år	(3 850)	(2 000)	(1 500)
Endring i midlertidige forskjeller ²⁾	(2 062)	1 478	(954)
Grunnlag kildeskatt inkl. i midlertidige forskjeller	(31)	-	-
Konsernbidrag inneværende år	3 706	3 850	2 000
Fremføring av skattemessig underskudd	2 496	-	(1 026)
Årets grunnlag betalbar skatt	-	3 628	1 704
Betalbar skatt (28 %) av årets skattegrunnlag	-	1 016	478

Avstemming av skattekostnad

Forventet skattekostnad (28 % av resultat før skatt)	430	1 439	1 029
Skatteeffekt av ikke skattepliktig inntekt av Total return swap avtalen ²⁾	-	(680)	-
Skatteeffekt av andre ikke skattepliktige inntekter ³⁾	(508)	(684)	(171)
Skatteeffekt av ikke fradragsberettiget kostnader	5	9	30
For lite/mye beregnet skatt tidligere år	1	(6)	(8)
Sum skattekostnad	(72)	78	880
Effektiv skattesats i %	0,0 %	1,5 %	23,9 %

¹⁾ Salget av Telenor Satellite Services AS i 2007 ga Telenor ASA en skattemessig gevinst på 1.772 millioner kroner som er fritatt for beskatning etter fritaksmetoden. Ved denne beregningen ble valutakurser på oppgjørstidspunktet den 5. september 2007 lagt til grunn inntektsført i 2009.

²⁾ Total return swap avtalen med VimpelCom aksjen i form av ADRer som underliggende objekt ble overført til Telenor East Invest AS i 2007. Pr. 31.12.2006 var det opparbeidet en urealisert gevinst på 1.566 millioner kroner, som økte til 2.428 millioner kroner frem til overdragelsestidspunktet. Fordi overføringen var skattefri for Telenor ASA, gikk den midlertidige forskjellen over til å bli en permanent forskjell. Overføring av avtalen ble gjort i 2007, og fordi endring av forskjellen fra midlertidig til permanent var kjent pr. 31.12, ble den skattemessige effekten av endringen inntatt i regnskapet til Telenor ASA for 2007.

³⁾ Av ikke skattepliktige inntekter utgjør mottatt utbytte og skattefritt konsernbidrag 1.739 millioner kroner.

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007	Endringer
Midlertidige forskjeller			
Driftsmidler	91	69	(22)
Langsiktige fordringer og gjeld i utenlandsk valuta	(1 213)	417	1 630
Finansielle instrumenter	3 747	(32)	(3 779)
Andre avsetninger for forpliktelse	(84)	(74)	10
Netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse innregnet i balansen	(279)	(180)	99
Konsernbidrag	(3 706)	(3 850)	(144)
Underskudd til fremføring	(2 496)	-	2 496
Sum før kontantstrømsikring	(3 940)	(3 650)	290
Kontantstrømsikring	(216)	-	216
Sum	(4 156)	(3 650)	506
Sum netto utsatt skattefordel (28 %)	1 164	1 022	142
Utsatt skatt på virkelig verdi kontantstrømsikring			(61)
Endring utsatt skatt			81

08 GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER

2008

BELØP I MILLIONER KRONER	Anskaffelseskost pr. 01.01.08	Tilgang	Avgang	Årets av- og ned- skrivninger 2008	Akkumulerte av- og ned- skrivninger	Balanseført verdi pr. 31.12.08
Goodwill (ubestemt levetid)	20	-	-	-	-	20
Lisenser og rettigheter (12–15 år)	504	28	-	(42)	(189)	343
Software – kjøpt (5 år)	263	49	(22)	(85)	(216)	74
Anlegg under utførelse	119	21	(59)	-	-	81
Sum goodwill og immaterielle eiendeler	906	98	(81)	(127)	(405)	518

2007

BELØP I MILLIONER KRONER	Anskaffelseskost pr. 01.01.07	Tilgang	Avgang	Årets av- og ned- skrivninger 2007	Akkumulerte av- og ned- skrivninger	Balanseført verdi pr. 31.12.07
Goodwill (ubestemt levetid)	20	-	-	-	-	20
Lisenser og rettigheter (12–15 år)	411	93	-	(34)	(147)	357
Software – kjøpt (5 år)	234	73	(44)	(53)	(151)	112
Anlegg under utførelse	102	20	(3)	-	(25)	94
Sum goodwill og immaterielle eiendeler	767	186	(47)	(87)	(323)	583

Telenor ASA ble i november 2007 tildelt landsdekkende frekvensressurser gjennom 2.6 GHz-auksjonen avholdt av post- og teletilsynet. Kostpris for lisensen var en engangsbetaling på 93 millioner kroner. Lisensen gjelder fra 1. januar 2008 til 31. desember 2022.

Telenor ASA ble i 2005 tildelt en GSM lisens hvor den balanseførte verdien inkluderer nåverdi av årlig frekvensavgift i lisensperioden. Balanseføringen av denne nåverdien ble i 2008 revurdert og øket med 28 millioner kroner som følge av en økning i frekvensavgiften.

09 VARIGE DRIFTSMIDLER

2008

BELØP I MILLIONER KRONER	Anskaffelseskost pr. 01.01.08	Tilgang	Avgang	Årets av- og ned- skrivninger 2008	Akkumulerte av- og ned- skrivninger	Balanseført verdi pr. 31.12.08
EDB-utstyr (3–5 år)	30	1	-	(5)	(25)	6
Andre varige driftsmidler	19	8	(2)	(1)	(15)	10
Sum varige driftsmidler	49	9	(2)	(6)	(40)	16

2007

BELØP I MILLIONER KRONER	Anskaffelseskost pr. 01.01.07	Tilgang	Avgang	Årets av- og ned- skrivninger 2007	Akkumulerte av- og ned- skrivninger	Balanseført verdi pr. 31.12.07
EDB-utstyr (3–5 år)	38	5	(13)	(4)	(20)	10
Andre varige driftsmidler	19	1	(1)	(2)	(15)	4
Sum varige driftsmidler	57	6	(14)	(6)	(35)	14

10 FINANSIELLE EIENDELER

Rentebærende fordringer på selskap i samme konsern består i sin helhet av lån fra Telenor ASA til datterselskaper

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Aksjer i datterselskaper ¹⁾	40 232	39 032
Rentebærende fordringer på selskap i samme konsern	74 530	73 574
Fordringer på tilknyttede selskap	-	1
Fordringer på selskap i samme konsern	95	-
Andre langsiktige aksjer og innskudd ²⁾	120	120
Andre finansielle eiendeler ³⁾	3 676	699
Sum andre langsiktige finansielle eiendeler	3 891	820
Kundefordringer (interne/eksterne) ⁴⁾	199	127
Kortsiktig rentebærende fordring	36	51
Fordringer på selskap i samme konsern	312	270
Kortsiktige plasseringer < 3 mnd.	2 381	2 986
Andre kortsiktige finansielle eiendeler ³⁾	639	320
Sum andre kortsiktige finansielle eiendeler	3 368	3 627

¹⁾ Se note 16.

²⁾ Beløpet på 120 millioner kroner gjelder egenkapitalinnskudd i Telenor Pensjonskasse. Den balanseførte verdien er oppført til kostpris, som også tilsvare markedsverdien. Telenor ASAs eierandel tilsvare 40 % av innskutt kjernekapital i pensjonskassene, de øvrige 60 % eies av Telenor Eiendom Holding AS.

³⁾ I henhold til IAS 39 er finansielle instrumenter innregnet som en del av finansielle eiendeler. pr. 31. desember 2008 utgjør den langsiktige delen 3.753 millioner kroner (herav derivater holdt mot datterselskaper 94 millioner kroner og derivater holdt mot eksterne partier 3.659 millioner kroner) og den kortsiktige del utgjør 592 millioner kroner (herav derivater holdt mot datterselskaper 32 millioner kroner og derivater holdt mot eksterne parter 560 millioner kroner). Tilsvarende tall pr. 31. desember 2007 var 688 millioner kroner (alt eksternt) og 282 millioner kroner (herav 20 millioner kroner mot datterselskaper og 262 millioner mot eksterne parter).

⁴⁾ Aldersfordeling

BELØP I MILLIONER KRONER	Ikke forfalt	Mindre enn 30 dager	Mellom 30 og 60 dager	Mellom 61 og 90 dager	Mellom 91 og 180 dager	Mer enn 180 dager
Kundefordringer						
Kundefordringer 2008	40	96	1	18	6	38
Kundefordringer 2007	37	55	-	23	-	12

Det er ikke avsatt for tap på kundefordringer da de er vurdert å være erholdelige.

11 EGENKAPITAL OG UTBYTTE

Fordeling av egenkapital og bevegelser de siste 3 årene fremgår av egen oversikt. Aksjenes pålydende er 6 kroner. Pr. 31. desember 2008 hadde Telenor ASA ingen egne aksjer. Fond for urealiserte gevinster utgjør 1.880 millioner kroner av annen egenkapital pr. 31. desember 2008.

UTBYTTE	2008	2007	2006
Utbytte pr. aksje i kroner – utbetalt	3,40	2,50	2,00
Utbytte pr. aksje i kroner – foreslått av styret	-	3,40	2,50

Utbytte på 5.678 millioner kroner ble utbetalt i mai 2008. I juni 2007 ble det utbetalt utbytte på 4.201 millioner kroner. For 2008 har styret foreslått ingen utbetaling av utbytte til aksjonærene.

Fri egenkapital i Telenor ASA var 20.524 millioner kroner pr. 31. desember 2008.

12 LANGSIKTIG GJELD

BELØP I MILLIONER KRONER	2008		2007	
	Totalt	Forfall > 5 år	Totalt	Forfall > 5 år
Rentebærende				
Gjeld til selskap i samme konsern ¹⁾	49	-	87	-
Gjeld til eksterne ³⁾	29 928	15 701	30 386	12 887
Sum langsiktig rentebærende gjeld	29 977	15 701	30 473	12 887
Ikke rentebærende				
Gjeld til selskap i samme konsern	87	-	105	-
Gjeld til eksterne ²⁾	406	-	393	-
Sum langsiktig ikke rentebærende gjeld	493	-	498	-
Sum langsiktig gjeld	30 470	-	30 971	-

¹⁾ Pr. 31. desember 2008 utgjør balanseført verdi av interne finansielle derivater mot datterselskap 49 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2007 var 87 millioner kroner.

²⁾ Pr. 31. desember 2008 utgjør eksterne finansielle derivater 394 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2007 var 393 millioner kroner.

³⁾ Pr. 31. desember 2008 er virkelig verdi av rentebærende langsiktig gjeld 27.040 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2007 var 30.595 millioner kroner.

For nærmere omtale av rentebærende gjeld til eksterne vises til note 26 i konsernregnskapet.

13 KORTSIKTIG GJELD

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Rentebærende		
Gjeld til selskap i samme konsern	44 308	36 496
Trekk på konsernkonto	3 009	4 146
Gjeld til eksterne	10 764	4 887
Sum kortsiktig rentebærende gjeld ¹⁾	58 081	45 529
Ikke rentebærende		
Leverandørgjeld til selskap i samme konsern	55	34
Leverandørgjeld til eksterne	13	16
Øvrig gjeld til selskap i samme konsern	39	22
Offentlige avgifter, skattetrekk, feriepenger og lignende	100	111
Betalbar skatt	-	1 016
Påløpte, ikke forfalte kostnader	844	724
Avsetning for nedbemanning og tapskontrakter	6	4
Forskuddsbetalte inntekter	3	6
Finansielle derivater	368	147
Annen kortsiktig gjeld	55	43
Sum kortsiktig ikke rentebærende gjeld	1 483	2 123
Sum kortsiktig gjeld	59 564	47 652

¹⁾ Pr. 31. desember 2008 er virkelig verdi av kortsiktig rentebærende gjeld 58.086 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2007 var 45.541 millioner kroner.

14 GARANTIANSVAR

BELØP I MILLIONER KRONER	2008	2007
Garantiansvar	1 665	1 909

Tabellen over inkluderer ikke kjøpte bankgarantier eller garantier hvor tilhørende forpliktelse er oppført i selskapets balanse. Garantiansvaret består hovedsakelig av morselskapsgarantier avgitt av Telenor ASA på vegne av datterselskaper, 1.415 millioner kroner pr. 31. desember 2008 (1.909 millioner kroner pr. 31. desember 2007).

Garantier på henholdsvis 5.661 millioner kroner (809 millioner amerikanske dollar) og 4.569 millioner kroner (844 millioner amerikanske dollar) pr. 31. desember 2008 og 2007 knyttet til "Cross Border QTE" leieavtaler er ikke inkludert i tabellen ovenfor, se note 31 til konsernregnskapet.

15 KONTRAKTSFORPLIKTELSE

Telenor ASAs kommitterte kjøpsforpliktelser pr. 31. desember 2008 var hovedsakelig avtaler som Telenor ASA har inngått på vegne av Telenorkonsernet.

Tabellen under inkluderer kun avtaler hvor Telenor ASA har en minimum kjøpsforpliktelse.

BELØP I MILLIONER KRONER	2009	2010	2011	2012	2013	Etter 2013
Kommitterte kjøpsforpliktelser	35	27	17	12	11	11

16 AKSJER I DATTERSELSKAP

Nedenfor vises aksjer i datterselskaper eid av Telenor ASA, som i hovedsak er holdingselskaper, og datterselskap direkte eid av disse. Flere av datterselskapene i andre ledd vist i tabellen eier aksjer i andre datterselskap som er beskrevet i deres respektive årsregnskap.

Aksjer i datterselskap

	Forretningskontor	Eierandel i % 2007	Eierandel i % 2008	Balanseført verdi pr. 31.12.07	Balanseført verdi pr. 31.12.08
Telenor Networks Holding AS	Norge	100,0	100,0	13 124	13 124
Telenor International Centre AS	Norge	100,0	100,0	-	-
Telenor Intercom Holding	Norge	100,0	100,0	1 279	1 279
Telenor Key Partner AS	Norge	100,0	100,0	49	49
Telenor Communication II AS ¹⁾	Norge	100,0	100,0	288	466
Telenor Mobile Holding AS	Norge	100,0	100,0	13 698	13 698
Dansk Mobil Holding II AS	Norge	100,0	100,0	203	203
Telenor Business Partner Invest AS	Norge	100,0	100,0	1 150	1 150
Telenor Broadcast Holding AS	Norge	100,0	100,0	4 607	4 429
Telenor Eiendom Holding AS	Norge	100,0	100,0	4 159	4 159
Telenor KB AS	Norge	100,0	100,0	-	-
Telenor Forsikring AS	Norge	100,0	100,0	300	300
Maritime Communications Partner AS ²⁾	Norge	98,9	98,9	172	172
Telenor Services 1 AS	Norge	100,0	100,0	3	3
Telenor GTI AS ³⁾	Norge	-	100,0	-	1 200
Sum				39 032	40 232

Eierandel tilsvarende stemmeandel hvis ikke annet er angitt.

¹⁾ Telenor Broadcast Holding AS har i 2008 fisjonert ut sin media-innholdsvirksomhet til Telenor Media & Content Services AS, et datterselskap av Telenor Communication II AS. Ved denne fisjonsfusjonen har Telenor ASA fått redusert sin verdi av aksjene i Telenor Broadcast Holding AS med en tilsvarende verdiøkning av aksjene i Telenor Communication II AS. Det er foretatt en omfordeling av 178 millioner kroner mellom de to aksjepostene for å reflektere disse verdiendringene.

²⁾ De øvrige aksjene eies av Telenor Communication II AS.

³⁾ Telenor GTI AS ble etablert i juli 2008. Selskapets virksomhet er å forestå utlån til utenlandske datterselskap.

Aksjer i datterselskaper eid gjennom datterselskaper

	Forretningskontor	Eierandel i % 2007	Eierandel i % 2008
Telenor Networks Holding AS			
Telefonselskapet AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Global Services AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Svalbard AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Privat AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Telecom Solutions AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Bedrift AS	Norge	100,0	100,0
Nye Telenor East Invest AS	Norge	100,0	100,0
TBS Infrastructure AB	Sverige	100,0	100,0
Datamatrix AS	Norge	-	100,0
Telenor International Centre AS			
Telenor Russia AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Magyarorszag KFT	Ungarn	99,3	99,3
Telenor Intercom Holding AS			
Nye Telenor Mobile Communications 1 AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Key Partner AS			
Telenor Key Partner Danmark A/S	Danmark	100,0	100,0
Telenor Communication II AS			
Argos Takes Care of It SA	Marokko	99,9	99,9
Telenor Venture IV AS	Norge	51,0	51,0
Telenor Venture VII AS	Norge	-	100,0
Telenor Kapitalforvaltning ASA	Norge	100,0	100,0
Aeromobile Ltd	Storbritannia	-	83,8
Telenor Cinclus AS	Norge	66,0	66,0
Smartcash AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Start 1 AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Media & Content Services AS (tidl. Pecheur) AS	Norge	-	100,0
TMMH AS	Norge	-	100,0
Telenor Austria GmbH	Østerrike	100,0	100,0
Telenor Polska sp.z.o.o	Polen	100,0	100,0
Movation AS	Norge	-	100,0
TelCage AS	Norge	-	100,0
Telenor Mobile Holding AS			
Nye Telenor Mobile Communications III AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Mobile Communications AS	Norge	100,0	100,0
Telenor East Invest AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Mobile Sweden AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Greece AS	Norge	100,0	100,0
Nye Telenor Mobile Communications II AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Mobil AS	Norge	100,0	100,0
Wireless Mobile International AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Telehuset AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Danmark Holding AS	Danmark	100,0	100,0
OYO AS	Norge	100,0	100,0
Pro Monte GSM	Montenegro	100,0	100,0
Europolitan Telenor AB	Sverige	100,0	100,0
Telenor Start AS	Norge	-	100,0
Telenor Connexion Holding AB	Sverige	-	100,0
Telenor Business Partner Invest AS			
EDB Business Partner ASA	Norge	51,3	51,3

Telenor Broadcast Holding AS

Telenor Satellite Broadcasting AS	Norge	100,0	100,0
Telenor UK Ltd.	Storbritannia	100,0	100,0
Telenor Bulgaria o.o.d	Bulgaria	100,0	100,0
Telenor Plus AB	Sverige	100,0	100,0
Canal Digital AS	Norge	100,0	100,0
Canal Digital Kabel TV AS	Norge	100,0	100,0
Norkring AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Vision International AB	Sverige	100,0	100,0
Telenor Satellite Broadcasting CEE Region s.r.o.	Tjekkia	-	90,0
Conax AS	Norge	100,0	100,0
Premium Sports AS	Norge	100,0	100,0
Danmark Digital TV A/S	Danmark	100,0	-
Pecheur AS	Norge	100,0	-

Telenor Eiendom Holding AS

Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 1 AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 2 AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 3 AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 4 AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Eiendom Hareløkken AS	Norge	100,0	100,0
Ēgetvølgy Zrt	Ungarn	-	100,0

Andre vesentlige datterselskap

Telenor Sverige AB	Sverige	100,0	100,0
Sonofon AS	Danmark	100,0	100,0
DiGi.com Bhd	Malaysia	50,8	49,0
Pannon GSM RT	Ungarn	100,0	100,0
Telenor d.o.o.	Serbia	100,0	100,0
Telenor Pakistan BV Ltd	Pakistan	100,0	100,0
Total Access Communications Plc. (DTAC)	Thailand	65,5	65,5
Grameenphone Ltd	Bangladesh	62,0	62,0

ERKLÆRING FRA STYRET OG DAGLIG LEDER

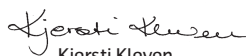
"Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for regnskapsåret 2008 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2008 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forenklet IFRS i Norge, gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetning gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor."

Fornebu, 26. mars 2009

Harald Norvik
styreleder

Bjørg Ven
styrets nestleder

John Giverholt
styremedlem

Kjersti Kleven
styremedlem

Olav Vollidal
styremedlem

Liseløtt Kilaas
styremedlem

Burckhard Bergmann
styremedlem

Paul Bergqvist
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

May Krosby
styremedlem

Bjørn Andre Anderssen
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Christian Frederiks pl. 6 NO-0154 Oslo
Oslo Atrium, P.O. Box 20, NO-0351 Oslo
Foretaksregisteret: NO 876 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Faks: +47 24 00 24 01
www.ey.no

Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til generalforsamlingen i
Telenor ASA

Revisjonsberetning for 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Telenor ASA for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 1 809 millioner for morselskapet og et overskudd på kr 14 810 millioner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Forenklet IFRS i henhold til regnskapsloven § 3-9 er anvendt ved utarbeidelsen av morselskapets regnskap. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og konsernsjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet, i den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrolsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- selskapsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet, kontantstrømmene og endringene i egenkapital i regnskapsåret i samsvar med forenklet IFRS iht. regnskapsloven § 3-9
- konsernregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet, kontantstrømmene og endringene i egenkapital i regnskapsåret i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 26. mars 2009
ERNST & YOUNG AS

Erik Mamelund
statsautorisert revisor

UTTALELSE FRA BEDRIFTSFORSAMLINGEN I TELENOR ASA

Bedriftsforsamlingen i Telenor ASA fattet 30. mars 2009 følgende vedtak.

Bedriftsforsamlingen anbefaler at generalforsamlingen godkjenner styrets forslag til årsregnskap for 2008 for konsernet med et overskudd på 14.810 millioner kroner og Telenor ASA med et overskudd på 1.609 millioner kroner, og for øvrig som fremmet til bedriftsforsamlingen, ved å overføre 1.609 millioner kroner til tilbakeholdt overskudd.

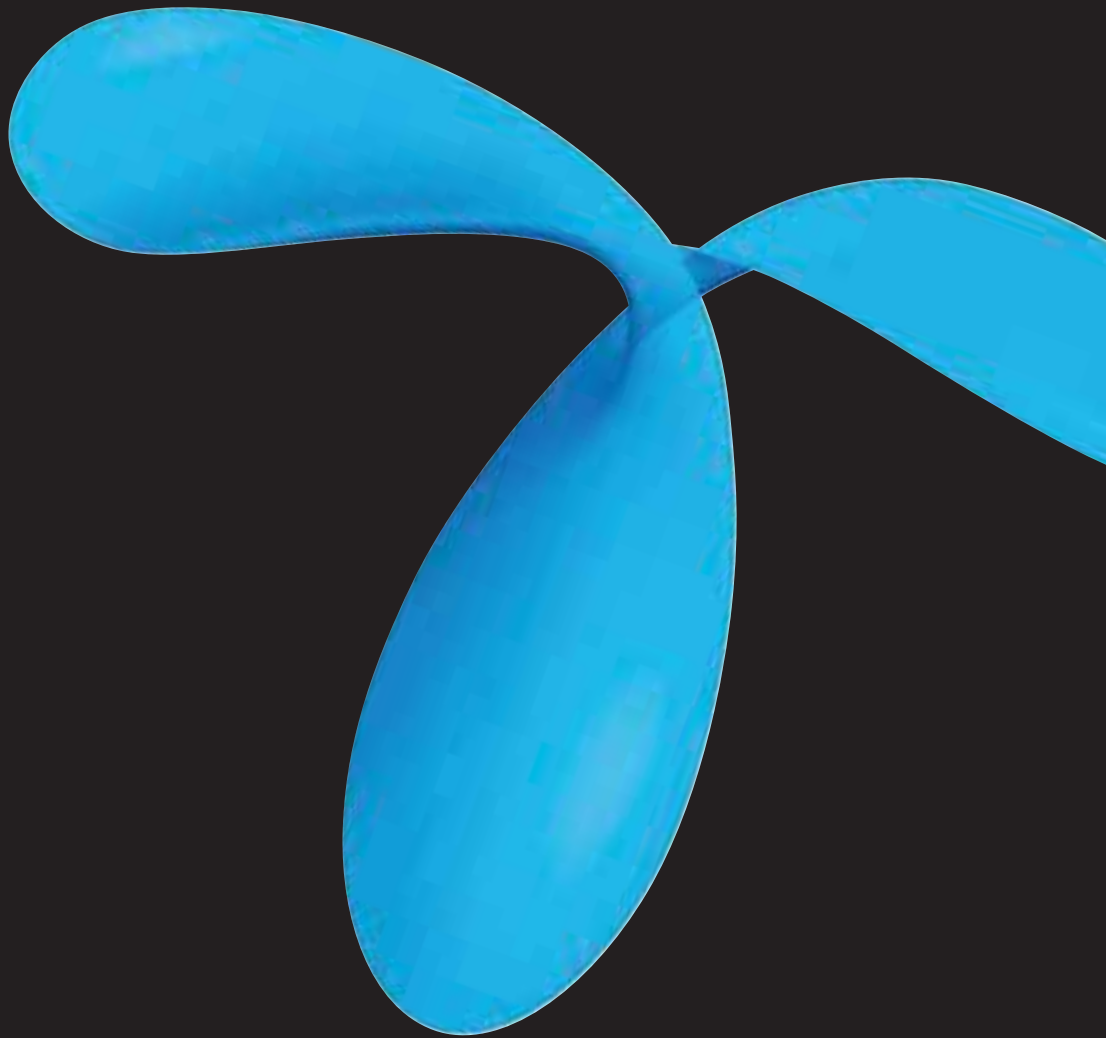
FINANSIELL KALENDER 2009

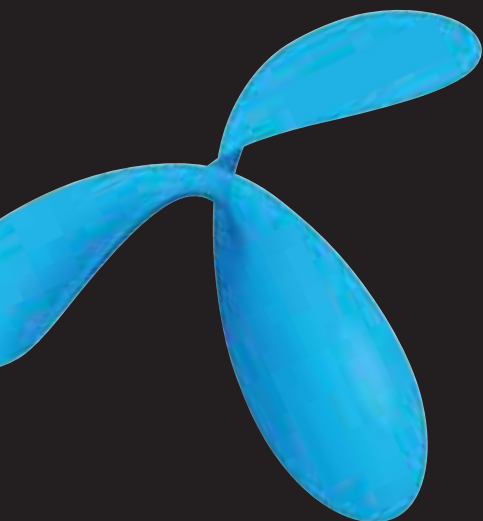
Tirsdag 5. mai	Presentasjon av resultat for 1. kvartal 2009
Mandag 11. mai	Ordinær generalforsamling 2009
Torsdag 23. juli	Presentasjon av resultat for 2. kvartal 2009
Torsdag 29. oktober	Presentasjon av resultat for 3. kvartal 2009

Ansvarsfraskrivelse

Denne rapporten inneholder uttalelser om fremtiden knyttet til vekstinitiativ, resultater, strategier og målsettinger for Telenor. Uttalelser om fremtiden medfører en viss iboende risiko og usikkerhet, og faktiske resultater og utvikling kan avvike vesentlig fra det som er uttalt eller antydnet.

Årsrapport 2008

Publisert av Telenor ASA
N-1331 Fornebu
Telefon: +47 67 89 00 00

Investor Relations:

Telefon: +47 67 89 24 70
e-post: ir@telenor.com
www.telenor.com